ISSN 0-1301-0220-2
88
AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ Eylül 2001 Sayı: 2001/09 Fiyatı: 1.000.000 TL. (KDV Dahil)

ÖKÜZ

www.leman.com.tr

çık güzelim çık ortaya çık aşktan saklanmak ne demek

Yaşamın içine giremiyorum bir türlü. Yanımda bir başkası varsa kendimi incelemeye başlıyorum; "eski ben" ve "şu halim". Kaşlarımın arasında depderin bir çizgi oluşmuş, bakışlarım donuklaşmış... Hatırladıklarım sadece bir film şeridi sanki. Yeşim yazıyor; "Sekiz yıl sonra dışarıda olmanın doğal sonuçlarını da yaşıyorsun bunca şeyin üstüne, artık inceleyip durma kendini.

Haydi Zaman Geç Artık!

NİL PINAR ARIN

"Bekle beni kaplumbağa!" diye seslendi Momo. Ne gariptir ki, kendi sesini duyamadı. Oysa kaplumbağa onu duymuş olmalıydı, durup geriye baktı. Momo ona ulaşmak istiyordu ama, Hiçbir Zaman Sokağı'na girdiklerinden beri, su altında hızlı bir ters akıntı ile karşılaşmış gibi, ya da şiddetli bir rüzgarı göğüslercesine zorlukla ilerleyebiliyordu. Bu anlayamadığı itişe karşı direnmek için evlerin çıkıntılarına sığınıyor, bazen de dört ayak olup emekliyordu.

Sonunda sokağın öbür ucunda durduğunu gördüğü kaplumbağaya doğru bağırdı: "İlerleyemiyorum ki! Yardım et bana!"

Kaplumbağa ağır ağır geri geldi. Momo'nun önünde durduğunda üzerinde şu yazılar belirmişti: "Geri geri yürü!"

Momo bunu denedi. Geri geri yürümeye başladı. Gerçekten kolay oluyordu. Ama kendisine de bir haller olduğunu fark etti. Böyle geriye doğru yürürken, düşünceleri de geriye doğru kayıyordu, nefes alışı terstendi, kendini geriye gidiyor sanıyordu. Kısacası geriye doğru yaşıyordu!

Sonunda sert bir şeye değdi. Döndü ve kendini sokağın sonundaki evin önünde buldu. Birden korktu. Yeşil metalden yapılmış kabartmalı kapı yakından çok kocamandı."

"Her şeyi bir an önce hatırlamalıyım"... Kaldığım hastane odasıyla tuvalet arasında hızla gidip geliyorum bir ay boyunca... Tansiyonum fırlıyor, başım dönüyor, garip garip tikler gelişiyor yüzümde. Bütün vücudum kasım kasım kasılıyor... Yatmadan önce başıma annemi dikiyorum, "Kalktığımda saçmalayabilirim, beni engelle." Ve uyuyamıyorum günlerce... Ölüm orucuna birlikte girmiştik Suzan'la. O da saçmalıyor, ama öyle mutlu ki! "Benim kafam çalışmıyor artık, eskisi gibi düşünemiyorum ben"; her şeyi kardeşime soruyorum ona ağabey diyerek...

Bir ay kulaklarım yüzünden yatmışım hastanede, herkesi susturarak. Ardından zar zor getirtilen kulakçının verdiği ilaçtan tek bir tane alarak ayağa fırlıyorum: "Ben hatırlamaya başladım!"... **"Cezaevine dönmeden önce her şeyi hatırlamak zorundayım."** Bir hafta durmaksızın hatırlamaya çalışıyorum her şeyi. Her hatırladığım şey zafer benim için! Sevgili Nergiz'i, -96 ölüm orucundaki şefkatli refakatçimi- yitirdiğimiz günlerde hüngür hüngür ağlamıştım ölüm orucundayken. Bunu hatırladığımda seviniyorum! **"Bir şey daha hatırladım!"** Hatırladığım her şeyi birbirine karıştırmaktan başka bir işe yaramıyor bu... Yaşamdan kopmaya, bedenimi hissetmemeye başlıyorum. Hayal ve gerçeği karıştırma korkusu... Zaman zaman bunu gerçekten yaşıyorum ve ürperiyorum her seferinde. Günlük yaşam hallaç pamuğu gibi, bazen olmamış şeyleri yaşadığımı sanıyorum. Bir sabah kalktığımda çoktan tahliye olmuş Suzan'ı arıyorum odanın içinde.

Ve bir gün şunu farkediverdim; "Asıl unuttuğum şey duygularım"... Kendimi psikoloğun odasına atıyorum; "Ben çıldırıyorum!"

"Çabuk bu hastalıkla ilgili kitap getirin bana."

"Bu hastalığınızı derinleştirir, ama sohbet edelim."

Kadıncağızın sabırlı çabaları bile sakinleştiremiyor beni... "Bu yüz ifadesi benim değil!"... "Ben eski ben değilim, bir robota dönüştüm."... "Zamana ihtiyacın var."... Zaman geçmek bilmiyor oysa ki...

Hamit, hastaneden cezaevine gönderiliyor ve birkaç gün sonra haber geliyor; Hamit oraya gittiğinde çocuklaşmış. Gecenin bir yarısı ölüm orucundakileri uyandırıp yemek hazırlatıyormuş kendine, hiçbir şeyi hatırlamıyormuş, kendi kendine konuşuyormuş..."Ya onun gibi olursam döndüğümde!"... "O bu kaygıyı gütmüyordu ki..." "Güdüyorum da ne olacak!"

İzmit'e Adli Kurul'a gönderiliyoruz hastaneden. Kardeşim günlerce nasıl davranmam gerektiğini anlatıyor bana. Oraya gittiğimde tam tersini yapıyorum; daha öncesinde cezaevine gelip giden bir doktorla konuşuyorum, onu hatırlamadan. Bana ısrarla hatırlamadıklarımı soruyor, her şeyi hatırladığımı söylüyorum ona.

Başak ve Hamit'le gidiyoruz oraya. "Ya böyle olursam" diye tir tir titrediğim şeyi karşımda görüyorum. Hastaneye döndüğümde hüngür hüngür ağlıyorum, yanıma koşan anneme **"bu iyileşme belirtisi"** diyerek.

Yirmi gün içinde bir defter bitiriyorum, cezaevine döndüğümde Yeşim'le konuşamazsam eğer, bunları okusun. Yeşim'e haber gönderiyorum; "Depresyonla ilgili kitap oku, döndüğümde bana ancak böyle yardım edebilirsin, sessiz bir köşe ayarla bana."

"Otur ve sakin sakin düşün" diyor doktor... Gece şunu fark ediyorum; **"beynim gerçekten yerinde mi"** diye panik halinde dönüp durmuşum etrafımda... Ve bu rahatlatıyor biraz... Ertesi seansta yine aynı panikle gidiyorum doktora; "Eskisi gibi değilim hâlâ; bir yığın saplantı üretip duruyorum, başka bir ilaç yok mu, bir an önce iyileşmem lazım..." Kadıncağız çaresizlikle bakıyor; "Zamana ihtiyacın var, diğer hastaların da seninle aynı şeyi yaşadığını görmek rahatlatmıyor mu seni..." Umurumda bile değil oysa ki. Kafamdaki tek şey bu hastalık. Resmini çizmeyi düşünüyorum panik-atağın, kendi etrafında dönüp durdukça çevresine bir kafes ören kendisini yaşamdan koparan bir tip... Çizemiyorum bu resmi. Bir gün mutlaka çizmek üzere erteliyorum bunu.

Çevremdeki gürültüden kopmak için günlerce dinlemiştim Yeşim'in gönderdiği **Balkan Düşleri** kasedini. Ancak hastanedeki son günlerde kasedi gerçekten dinledim; zevk alarak, acıyı, özlemi duyarak. Yeşim'i ilk kez öylesine derinden özledim ve yüzü ancak o zaman canlandı gözümün önünde. Ve bir panik; "benim bu halimi görmeyi nasıl kaldıracak o, çabuk iyileşmem lazım". Doktor çaresiz; "Psikolojik durumuyla en ilgili hastam sizsiniz, sadece zamana ihtiyacınız var..." Son günlerde fark ediyorum herkesin **Lustral** kullandığını. Ama hiç kimse benim kadar **"aktif-panik"** değil. "Nasıl bunu kabullenebiliyorlar?" Ama kabullenmemek derinleştiriyor kendi kendimden duyduğum korkuyu... Doktorun "kendini daha fazla zorlamamalısın, her şey yerine oturacak" uyarıları hiçbir işe yaramıyor. "Böyle bir süreçte cezaevindekilere ayak bağı olmamalıyım" kaygısıyla sallana sallana kaldığım odayı hergün paspaslayışımı ve döndüğümde cezaevinde hiç olmazsa bu işi yapmayı düşündüğümü anlatıyorum doktora... Hayretler içinde bakıyor bana...

"Çok ilaç verin bana..." "Benim derdim ne?", "Ne depresyonu şimdi!", "Şu camlarda parmaklık olmasa da atsam kendimi..." 96 ölüm orucundaki doktordan bir selam; "96'da da hepsi geçirdi, farkına bile varmadılar..." "Ya bu sefer atlatamazsam! Sırası mı şimdi! Haydi zaman geç artık! Şu aptal tikler ne zaman geçecek...

Dışarı çıktıktan sonra daha da geçmek bilmez oldu zaman... "Normalde böyle bir süreçte çıkmış olsam, kafamda yapacak bir sürü şey olurdu, şimdi tam bir salak gibi evin içinde dolanıp duruyorum ve konuşmaları bile anlamıyorum..." "Eski ben"i arayıp duruyorum. "Haydi geç artık zaman!" Saçmalamalar, saçmalamalar. Her gün hedefler koyuyorum önüme. Ve yapamadıkça öfkeleniyorum; "Şu illetten ne zaman kurtulacağım!" "Ya eskisi gibi olmazsam ben!" Bu halimi hiç kimse görmemeli..."

Çıktığımın ertesi günü psikolog aramaya başlıyorum. Önce bir arkadaşımı çağırıyorum hemen, bir odaya çekip ona yaşadıklarımı anlatıyorum... Gözleri doluyor dinlerken, demek ki profesyonel bir ilişki lazım. Hemen bir psikoloğa koşuyorum; "hayır, onun bana neyi niçin söylediğini tahmin edebiliyorum, başkasını bulayım..."

Yaşamın içine giremiyorum bir türlü. Yanımda bir başkası varsa kendimi incelemeye başlıyorum; **"eski ben"** ve **"şu halim"**. Kaşlarımın arasında depderin bir çizgi oluşmuş, bakışlarım donuklaşmış... Hatırladıklarım sadece bir film şeridi sanki. Yeşim yazıyor; "Sekiz yıl sonra dışarıda olmanın doğal sonuçlarını da yaşıyorsun bunca şeyin üstüne, artık inceleyip durma kendini. Rahat ol, her şey yerli yerine oturacak sonuçta"... Bir dosttan mektup; "Delirmek o kadar kolay mı, serbest bırak hayallerini"

Her sabah kalktığımda hatırladıklarımı tekrar hatırlayarak ve kendimi inceleyerek başlıyorum güne allak bullak bir suratla...

"Eski yeteneklerimi kazanmalıyım. Kitap okumayı becermeliyim örneğin..." **Momo**'yu Serpil tanıştırmıştı bana: "Momo'yu okusana, sen Momo'ya benziyorsun..."; **Abdullah Öcalan** yakalandığında bedenini ateşe verdi Serpil. Onun ardından Momo'yu okuduğumda neler canlanmıştı kafamda! "Keşke gerçekten Momo olabilseydim" demiştim en çok da... Ölüm orucunun ardından ilk okuduğum kitap Momo oldu, ilk okuduğum zamanki gibi zevk alarak değil, gerim gerim gerilerek okudum Momo'yu. Çünkü bu kez Momo'da değil, **Duman Adamlar**'da ve onların **"zaman tasarrufu"** yapan kölelerinde gördüm kendimi.

Yaşlı bir dosta bir mektup, ısrarla ona, ikinci kez girdiği ölüm orucunda yaşadıklarını soruyorum; **"Bize nasıl iyileştiğini hiç anlatmadın..."** O süreci birlikte yaşadığı arkadaşları ona bir şeyler hatırlattığında konuyu hep değiştiriverişi canlanıyor gözümün önünde... Ve ilk kez anlatıyor başını duvarlara vuruşunu... Sonra okuduğu bir romanın sabrı ona nasıl öğrettiğini, benim insanlardan kaçmama hiç mi hiç anlam veremediğini... Ortada "panikleyecek" bir durum olmadığını, tam olarak iyileşmemin üç yılı alacağını... Diğer yandan annem dalga geçiyor panik ataklarımla; **"Seninki panik paniği oldu artık!"**

Bir gün Yeşim'den bir mektup; "meteor yağmurunu izlemeyi unutma, ben de izleyeceğim. Dilek tut"... Soğuk ve kapalı bir gece. Yıldızlar kaymak bilmiyor bu kez de. "Ne önemi var, görmesem de onlar kayıyor işte, dileklerini tut o zaman." İşte o an hayaller serbest kaldı; "bir an önce iyileşeyim"den başka dilekler de geldi aklıma. Yarının umutlu düşleri uyandı... Ve bir yıldız kaydı hemen ardından.

O düşleri gerçekleştirmek için zamana ihtiyacım var. Ve yolu olabildiğince yavaş yürümeye. Kendi kendimden duyduğum korkuyu sabırla yenmeye.

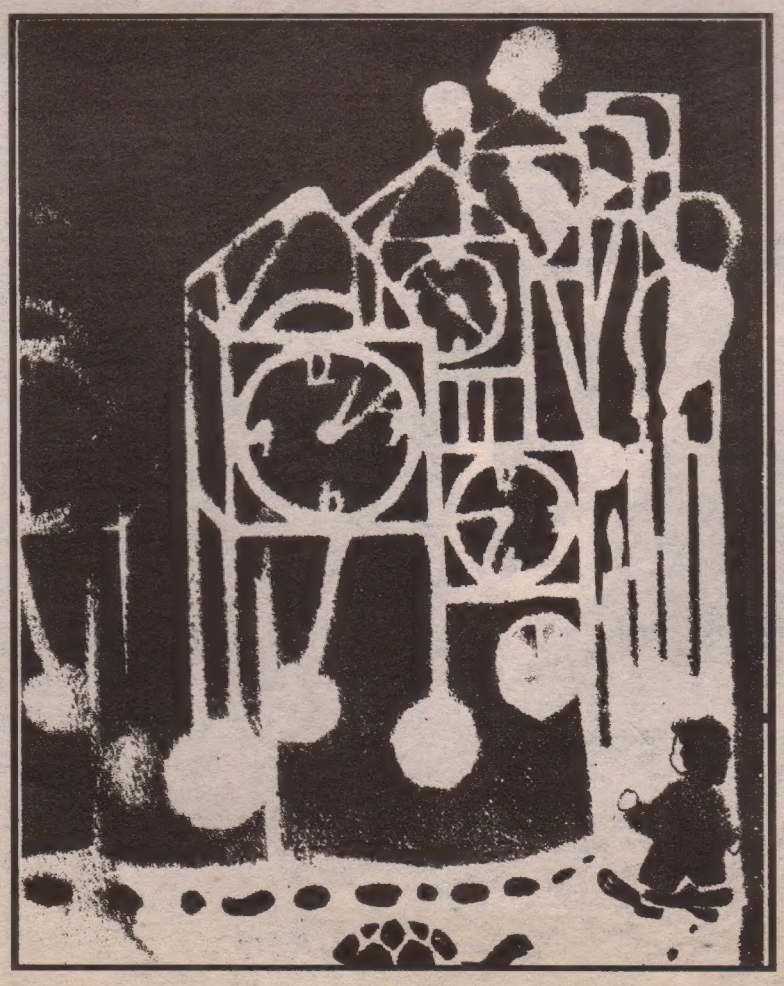

Akşamsefası

Bir süredir Ankara Kalecik Cezaevi'nde bulunan yazarımız Fikret Başkaya ile mektuplaşarak bir söyleşi yaptık. Yazdığı bir yazı nedeniyle 1 yıl hapse ve 1 milyar para cezasına çarptırılan Başkaya, sorularımızı cevaplandırdı:

Ben Haklıyım ve Burada Sizin Ayıbınızı Teşhir Ediyorum

FERZENDE KAYA

Cezaevinde gününüz nasıl geçiyor?

- Saat 6.30-7.00 arasında havalandırmanın koyu kahverengi demir kapısı açılıyor. Kapı büyük bir gürültüyle açılır. Kapıyı açan nöbetçi gardiyanın kabalığı ya da sadistliğinden değil. Kapı öyle açılıyor da ondan. Kapı açılışında da uyanmamak imkansızdır. Ama ben kapı açılmadan uyanmış oluyorum. Gürültüyü uyanık karşılamak daha iyi.

Kalkıp giyiniyorum, hemen havalandırmaya çıkıyorum. Dışarısı daha serin. Koğuştan havalandırmaya çıkmak hamamın kapısından dışarı çıkmak gibi birşey. Havalandırma 10 adım uzunlukta 7 adım genişlikte, 70 adım karelik bir alan. Yaklaşık bir saat yürüyorum. Şöyle bir hesap yapıyorum: Bir kişi bir saatte normal bir hızda yürürse 5 km yol kateder. Ben biraz hızlı yürüdüğüme göre, yaklaşık 7 km yürüdüğümü düşünüyorum. İlk ziyarette bunu söylediğimde Mahmut Konuk, olmaz öyle şey dedi. Sen 10 adımla, 7 km yapamazsın dedi. Ama ben hesabımdan eminim. Neyse, sonra bir iki hareket yapıyorum. Bir de Çin usulü göz dinlendirme... Ellerim arkada, başım biraz geride güneşe dönüp gözlerini kapat. 120'ye kadar say. Gözlerin ve sinirlerin dinlenmiş olur. Kendimi bütün gün dingin ve rahat hissedersin.

Sonra sıra havalandırmanın süpürülmesine gelir. Süpürdükten sonra 6 kova su atıyorum. Bir bardak bandırma çay içip okumaya başlıyorum. Saat 8'e on kala çöpler toplanır. 8.00'de ekmek gelir, 08.05'de sabah sayımı, 8.15'de kantin için listeler toplanır. Araya giren bu 20 dakika kadar süren zaman dışında saat 11'e kadar okuyorum. Not alıyorum. Saat 11'de kahvaltı. Kahvaltıdan sonra yeniden okumaya devam. Saat 12 civarında kantin gelir. Gazeteleri okumak uzun sürmez, gazeteler gazeteden başka her şeye benzediği için. Saat 13'e doğru havalandırma koğuştan daha sıcaktır. Koğuşta sıcağa rağmen okumayı sürdürüyorum.

Bir süre sonra da uzanıyorum ama sıcak uzun süre uzanmaya uygun değil. Bazı günler saat 15.00'dan sonra mektuplar dağıtılır. Bana gelen mektupların yarıya yakını cezaevlerinden gelir. Bir kısmı da yurtdışından insan hakları örgütlerinden, Uluslararası Af Örgütü, Uluslararası PEN üyelerinden vb. geliyor. Saat 18.00'da akşam sayımı. Yemek saati 19 civarında. Yemeği ekseri ortağım yapıyor, bulaşığı da ekseri ben yıkıyorum. Havalandırma saat 19.00'dan sonra serinler. Tam serinlediği anda kaparım. Tekrar hamamdayız.

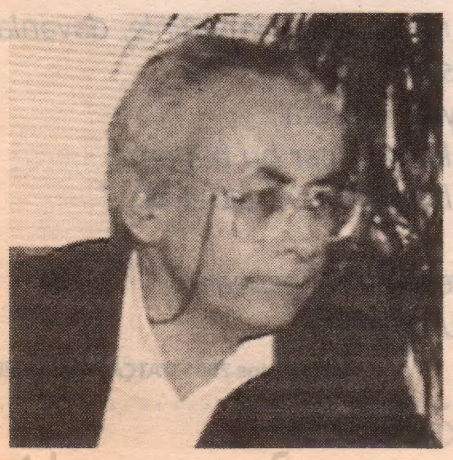

Bir süre daha okuyorum. Bazen bir film seyrediyoruz televizyonda. Akşam haberlerini pek kaçırmıyoruz. Ama haberden başka her şeye benziyor NETEKİM!.. Saat 22.00'dan sonra yatıyorum. Salı günleri görüş günüdür. Diğer günlerden daha hareketli geçer. Diğer günler hemen hemen anlattığım minval üzerine tekrarlanır durur.

Cezaevine girmeme seçeneğinize rağmen, siz her seferinde girmeyi tercih ediyorsunuz. Bunun sebebi "cezaevi aşkı" olmadığına göre, nedir?

- Kaçmak yerine yatmam için sayısız neden var. Yazdığınız bir kitap veya makaleden cezaya çarptırıldığında ortalıktan sıvışmak, söylediğinizin arkasında durmamak anlamına gelir. Bu rejimin ayıbına ortak olmak demektir. "Ben haklıyım ve buradayım, sizin ayıbınızı teşhir ediyorum" demeniz için hapse girmek gerekir. Biliyorsunuz, "ayıbı açığa vurmak daha büyük ayıptır" denmiştir. Rejimin ayıbını büyütmek için ortalıktan kaybolmamanız gerekir.

İkincisi, her şeyin bir bedeli olduğunu hatırlatmak için kaçmak yerine hapse girmeyi yeğlemeniz gerekir. Bu etik bir tavır veya duruştur. Haklar ve özgürlükler ancak mücadeleyle kazanılabilir. Haklar ve özgürlükler "verilen şeyler" değildir. Ya mücadeleyle kazanılır ya da yoktur. Bir de özgürlük mücadelesinin diğer şeylerden farklı bir yanı vardır; özgürlük mücadelesinde kaybetmek diye bir şey yoktur. Bu her anı, her aşaması mutlaka kazanılan bir mücadeledir. Özgürleşmeye başlıyorsun. Daha ilk adım bir kazanımdır. Ve bu sürüp gider...

Üçüncüsü pratik bir nedenle ilgili: Kaçmak, ya içerde ya da dışarda olabilir. İçerde kaçarsam yakalanma riskim yüksektir. Daha önemlisi kaçtığın sürece entellektüel - politik etkinliğin iyice azalır. Eğer öyleyse neden kaçıyorsun? Zira, kaçmakla kazandığın kaybettiğinden daha küçük demektir.

Eğer dışarıya kaçarsan, ki benim için çok kolaydır. Bu deplasmanda oynamaktan da kötü bir şeydir. Zira, oralarda en iyi koşullarda marjinal bir tip olabilirsin. Dışarı kaçarak marjinalliğe razı olmak en son yapacağım şeydir.

Fakat bu benim tercihimdir. Kendi tavrımdan bir davranış ilkesi çıkarma yanlısı değilim. Herkes özel durumuna göre bir rota tutturabilir. Ama benim konumumda olan biri için uygun tavır benimkidir.

İşte bu yüzden kaçmak yerine yatmayı tercih ediyorum. Yoksa, beton duvarları, demir kapıları, dışardan kilitlenmiş koğuşları, hücreleri sevdiğimden değil...

Peki cezaevindeki ilk gününüz nasıl geçmişti?

- Cezaevine saat 17'ye doğru geldim. Yeni bir koğuş açtılar. Üçüncü koğuştan Mustafa Baş'ı da yanıma verdiler. İki siyasi mahkumun kaldığı bir koğuş oldu. Üçüncü koğuştan kurufasulye ve pilav yolladılar. Yedik. Biraz muhabbet ettik. Yorgun olduğum için erkenden yattım. Tam karşımdaki ikinci koğuşta bir mahkum yanık bir uzun hava söylüyor: "Mapushane seni yapan kör olsun!" Bu yanık uzun hava eşliğinde uyumuşum. Fakat cezaevine ilk giriş, koğuşa ilk giriş çok önemlidir...

Dışarda en çok özlediğiniz nedir?

- Dışarda en çok geniş açık alanlarda yürümeyi, deniz kenarında kumsalda, bir dağın yükseklerinde dolaşmayı, bir de kaliteli bir kırmızı şarap içmeyi özlüyorum.

Dışarıyla içeriyi kıyaslarsak, arasında ne gibi farklar var?

- Dışarıda kimse sizi dışardan kitlemez. Siz isterseniz kendinizi içerden kilitleyebilirsiniz. Dışarda kendiniz yaptığınız her şeyi içerde mutlaka başkaları aracılığıyla gerçekleştirmek durumundasınızdır. Yine de dışarının daha büyük bir hapisane, buranın da daha küçük bir hapisane olduğunu söylemek mümkün. Amaç: Büyüklü küçüklü hapisanelerin olmadığı bir dünya kurmalı olmak. Ve bu gayet mümkün olan bir şeydir.

Koğuş arkadaşlarınız kimler. Onlarla aranız nasıl, anlaşabiliyor musunuz?

- Koğuş arkadaşım Mustafa Baş. Oldukça uzun bir cezaevi deneyimine sahip. Gayet iyi anlaşıyoruz. Müthiş el becerileri de olan biri. Çok güzel yemek yapıyor. Velhasıl elinden gelmeyen bir iş pek yok gibi...

Bir ara iki adli mahkumu da yanımıza verdiler ama, biri tahliye olunca diğerini de başka koğuşa verdiler. Fakat Mustafa Baş da bugün yarın tahliye olacak. Anayasa Mahkemesi'nin kararı gereği tahliyesi söz konusu. Bakalım ondan sonra (kim)ler gelecek?!

Cezaevindeki rüyalarınızla dışardayken gördüğünüz rüyalarınız arasında bir fark var mı?

- Rüyalarda bir değişiklik yok. Zira, kendimi ne suçlu, ne mahkum, ne de cezaevinde hissetmiyorum. Sanki bir aksilik ya da yanlışlık eseri buraya düşmüşüm gibi bir duygu içindeyim. Rüyalar bu yüzden farklı değil.

Çıktığınızda ilk iş olarak ne yapacaksınız?

- Bu soruya cevap vermek için, henüz erken. Çıkış günü yaklaştığında sorunuzun cevabı da netleşir. Ama geniş alanlarda uzun yürüyüşler yapacağımı söyleyebilirim.

Hazır içerdeyken bir kitap falan yazıyor musunuz?

- Başka türlüsü mümkün değil. Bir değil, iki kitap projesi üzerinde çalışıyorum. Muhtemelen 2002 son baharında yazımı tamamlanacak. Hesabım doğru çıkarsa tabii... Biliyorsunuz 19 Aralık 2000 "Hayata Dönüş" Operasyonu sonrasında, bu "dönüşün" bir sonucu olarak, yeni bir "cezeaevi rejimi" geçerli. Her seferinde üçten fazla kitap verilmiyor. Herhalde 3 kitaptan sonrası "tehlikeli" sayılıyor! Bu üç kitap mantığını anlamak mümkün değil, ama bu ülkede zaten anlaşılabilir pek bir şey de yok gibi... Benim cezaevinde olmam da öyle... Bir de daktilo da yasak... Ama ben bu yasaklara rağmen çalışmamı sürdürüyorum. Kimse benim yazmamı engelleyemez.

Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

- Öküz kadrosuna ve tüm Öküz okurlarına Kalecik Cezaevi'nden en samimi duygu ve dileklerimi sunuyorum... Haysiyetli insanlar olarak yaşama kararlılığımız hep devam edecek:. Sağlıcakla kalın.

Akşamsefası

Sanki dünya bünyesinden atmaya çalışıyor kapitalizmi bir kez daha, fakat bu kez hiyerarşiye, temsiliyete, merkeziyete vb. gibi hastalıklara karşı bağışıklık kazanmış olarak...

Postmodern Sonrası Dünya

SÜREYYYA EVREN - RAHMİ G. ÖĞDÜL

'Bin operasyon' dünyanın farklı farklı yerlerinde farklı farklı biçimlerde sürüyor...

Belçika, Brüksel'de bir squat. Squat işgal evleri diye de Türkçe'ye çevrilebiliyor. Gençler kullanılmayan boş binalara yerleşiyor, oraları boyuyor, düzenliyor ve bir çeşit kültür merkezine, komünal hayat alanlarına çeviriyorlar. Squatlar kesinlikle ulus sınırlarını aşıyorlar ve farklı ülkelerden gelen insanlar squatlarda kalıyor, konser veriyor, etkinliklere katılıyor, hatta orada yaşamaya başlıyor...

Bahsettiğimiz Brüksel'deki squatın bulunduğu binayı büyük bir şirket alıyor ve orada bir gazino ve alışveriş merkezi yapmayı planlıyor. Ancak yasal yollardan squatçı gençleri dışarı atamıyor bir türlü ve sonunda bilinmeyen(!) bir nedenle squatta yangın çıkıyor!

İçeride kalan tek kişi yangından kurtulmak için kendini camdan atıyor ancak yere düşer düşmez can veriyor. Ölen, Ukraynalı perküsyoncu, şair ve heykeltraş **Igor**'dur.

Igor'un dizelerine -henüz- ulaşamadık. Kimbilir belki onun da **Metin Altıok** gibi geleceğini karşılayan dizeleri vardı..

Aynı günlerde, Igor'un ülkesi Ukrayna'da da Cenova'daki küreselleşme karşıtı hareketler sırasında öldürülen İtalyan genci **Carlo Giuliani** anısına bir sokak tiyatrosu düzenlenmektedir. Sokak tiyatrosu sırasında sokakta yeralan Carlo'nun büyük boy bir fotoğrafını gören bir takım sivil giyimli kişiler yaklaşarak bu fotoğrafın kaldırılmasını isterler. **"Neden,"** diye sorulunca, **"Çünkü bizi rahatsız ediyor,"** diye cevap verirler. Oyuncular kaldırmamakta ısrar edince, "Eğer kaldırmazsanız taşımanız gereken daha fazla fotoğraf olacak," der ve uzaklaşırlar...

Cenova'daki olaylardan sonra şu iyice açığa çıktı. Tüm dünyada, 68'den sonra yeni bir politize gençlik kuşağı oluştu –oluşuyor demek bile geç bir ifade bugün. Politik faaliyetlere angaje dünya gençliğinin sayısı her geçen gün büyüyor –tabii Batılı gençlik olanak fazlasıyla hem daha hareketli hem daha sınırötesi ve merkeze de daha yakın olduğu için sesini daha rahat duyurabilen bir konumda.

Ancak geleneksel solun bütün totaliter değerlerini askıya almış yeni bir sol bu şekillenen. Bir anlamda postmodernden sonrasını yaşıyoruz. Postmodern dünyayla beraber anıldıklarında yenilik veya öneri gibi görünen pek çok ilke, ana gövdenin bir parçası haline geldi. Ve muhalefet de kendi gövdesinden doğuyor, geçmişteki bir gövdeden ithal edilemiyor. Bugün tekrar gençliği öncü kuvvete, liderliğe, temsiliyete, öncü partiye, merkeziyete, hiyerarşik örgütlenmelere ikna etmek çok zor...

Şu paralel olguya da dikkat etmek gerekiyor; pek çok ideoloji denedi, ama kimse Zapatistaları kendi ideolojisinin yedeğine alamadı..

Bugün küreselleşme karşıtı hareketler olarak adlandırılan –ki bu çok tartışmalı adlandırmanın büyük oranda yanlışlığı, yanıltıcılığı, arkasında gizlenilebilecek bir kabuk gibi de işlev görüyor- hareketler yeryüzünde yaşayan bir organizma gibiler. Aynı **Stanislav Lem**'in **Solaris**'indeki okyanus gezegen gibi..

Sürekli form değiştiren, zihinde, hayalde varolan bir şeyin hızla cisimleşebildiği bir okyanus ve dünya kapitalist iktidarının, **Negri**'nin deyimiyle İmparatorluğun kinini kustuğu noktalarda, yani bilumum G-8 Dünya Bankası vs. zirvesinde vücudun kendini korumaya yönelik bir karşı refleksi gibi tepki veriyor bu organizma..

Bugün kapitalizm karşıtlığı yaşayan canlı bir gövde ve kapitalizm bunu her zirvede dünyanın ateşinin çıkmasından anlıyor...

Sanki dünya bünyesinden atmaya çalışıyor kapitalizmi bir kez daha –fakat bu kez hiyerarşiye, temsiliyete, merkeziyete vb. gibi hastalıklara karşı bağışıklık kazanmış olarak...

Gerçekliği daha iyi kavrama arzusu, önceden çizilmiş yapay taslakların sınırlarını kolayca aşıyor ve siyasi mücadelelerin bir mağarasından girilip bambaşka bir coğrafyadan çıkılabiliyor.

Salman Rushdie'nin **Geceyarısı Çocukları** romanında başkahraman **Salim Sina** pek çok maceradan sonra bir sihirbazlar topluluğuna katılır. Onlarla beraber yaşamaya başlar. Ancak fark eder ki sihirbazların hepsi komünisttir..

Sihirbazlar kolonisinde geçirdiği tecrübelerden sonra Salim Sina, sihirbazların gerçeğe ayakları sağlam basan insanlar olduklarını öğrenir. Gerçeği o kadar iyi kavramışlardı ki, zanaatlerinin hizmetinde onu istedikleri gibi eğip bükebiliyorlar, ama ne olduğunu asla unutmuyorlardı...

Gerçekçi birinin gerçeği küçümsememesi gerekiyor.

www.sureyyyaevren.com açıldı! Sureyyya, www.geocities.com/sureyyya'dan sonra bu adrese de metin yığmaya başladı...Dikkatli olun...

Dokunuşlar

Kasım Güneşi
Az gelişmiş
Kendine yetmez ateşi
Güneşlerin yüz karası

Emekli
Denize inmiş tren
Rayları balık dişinden

Şair
Gece denizlerinin görevli yakamozu

Birisi
Öylesi yalnız bir adam
Kendi evine girmeden önce
Hep zilini çalardı

Ölü Çocuk
Neden açtın ağzını
Hiç kimse söylemedi mi
Hayatın kaçacağını

GÜNGÖR TEKÇE

can

çekir'dağ'ına iner gibi bir meyvanın
indim durdum durmadan belaya;
halt etmiş Datça'da ağustos
bir ağaç kıskanır mı bir ırmağı
yakışır mı hiç yeşil olmağa, mavi olmağa
eğer sen halksan, bir haltsan, halktansan
sivriysen, yontulmamışsan
ve çivisi çıkmış kavgada
iki :aşşak arasına sıkışmış
.arrak kadar yalnızsan
bildim ki sonu yok bu manda gözünün
sonu yok acıda açılan uçurumun
bir kadını, bir erkeği, bir
"bîr" olmayı sevebilmişsan
yürü git çocuğum!
yürü git 'kızıl'a, 'kara'ya!
ne işin var ossuruktan teyyare yalnızlıkta
sen de kabulsün
sen de varsın götü boklu dünyanın
manasında!
manaya mana katan yüreğinle, davanla
takladaysan
bozulduysan hayata
sana da kulvar açar bu badem!
sana da bir kere verir elbet bu
bu..
bu seceresine shakespeare
okuttuğum kainat!

21 ağustos 2001 DATÇA "Can Şenliği"

küçük İSKENDER

Akşamsefası

Alooo! Öküz'den Arıyoruz?!

"Kendimi, ancak kendimden geçtikten sonra görebildim.."

Mevlana

Alo Öküz'den arıyoruz, Gani Müjde'yle mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
NTV için hazırladığınız 'Gündem Dışı' programından bahseder misiniz? Bu fikir nasıl doğdu?
- Aslında arkadan ittiler. Genel olarak kameranın önünü çok seven biri değilim. Ama NTV'nin bir haber kanalı olması, niteliği, diğer kanallara göre daha prestijli bir kanal olması, içinde bulunmaktan keyif duyacağımı düşünmeme neden oldu. Benden kısa röportajlar yapmamı istediler. Yapabileceğimi düşündüm ve başladım. Hayatım boyunca, Kahpe Bizans da dahil olmak üzere, yaptığım hiçbir iş için bu kadar olumlu sözler almadım. Doğru bir karar verdim diye düşünüyorum.
Geçtiğimiz günlerde Milliyet'teki yazılarınıza son verdiniz. Meselenin aslı nedir?
- Sansürle karışık bir saygısızlık olayı vardı orada. Bir gazetenin yazarının yazısı konmayabilir. Bu, teknik ya da kişisel nedenlerden kaynaklanabilir. Ama yazarın bundan haberdar edilmesi lazım. Yazar, gazeteyi açtığında yazısının yayınlamadığını öğrenmemeli. Gazeteden birisinin bunu yazara anlatması gerekir. Bu bir nezaket kuralıdır. Bu nezaket kuralını gazetenin yöneticisi öğrensin diye istifa ettim.
Yeni bir film çekmeyi düşünüyor musunuz?
- Yeni bir film var, ama Türkiye'nin ekonomisinden bir film çıkmaz. Film endüstrisi, dolara endeksli bir endüstri. Layıkıyla bir film çıkarmak güç. İnsanların alım gücü çok düştü. Eğlenceye bu kadar para ayıramazlar. Bu nedenle seyirci sayısı, sinemaya giden nitelikli insan sayısı eskiye göre daha az. Bu yüzden yeni bir film yapmak istemiyorum. Bir proje var, onu geliştiriyorum.
Teşekkür ederiz, iyi çalışmalar...
- Ben teşekkür ederim...

BEYOĞLU SİNEMASI

Alo Öküz'den arıyoruz, Beyoğlu Sineması mı?
- Evet, ben Baha Serter.
Her yıl Beyoğlu Sineması "Yaz Şenliği" düzenliyor. Bu fikir nasıl ortaya çıktı?
- Bu 10 yıldır devam ediyor ama resmen yapılışı 9 sene. Biz sinemayı açtığımız zaman film piyasası böyle değildi. Hem salonumuz küçük olduğu için birinci vizyon film gösteremiyorduk, hem de istediğimiz tarzda filmler yoktu. Biz de beğendiğimiz filmlerden bir program yaptık. Devamlı olması, insanların ilgi duymasına neden oldu. Bunun fikir babalarından biri de **Onat Kutlar**'dır. Biz de bu gösterimleri onun anısına yapıyoruz.
Diğer sinemaların pek ilgi göstermediği, farklı filmleri gösteriyorsunuz...
- Bu Beyoğlu'nun özelliğinden kaynaklanan bir şey; insanlar İstanbul'un her tarafından buraya geliyorlar. Diğer sinemalarda bizim gösterdiğimiz filmler oynatılınca ya seyirci sayısı yetersiz oluyor ya da film çok çabuk vizyondan kalkıyor. Çünkü Türkiye'de bir şeyde ısrar edilerek, inanarak yapılmıyor. Biz bu işi 2-3 yıl cebimizden para vererek yürüttük. Paraya baktığın zaman ısrar edemezsin. Bizimki biraz da delilikti.
Seyircinin ilgisi nasıl?
- Gayet iyi. Mesela **Olağan Şüpheliler** 2-3 gün önce televizyonda oynadı ama, hâlâ aynı ilgiyi görüyor. Hatta Olağan Şüpheliler 3-4 yıl önce bizim sinemada gösterildiği gün televizyonda da oynamıştı. Ama yine de seyircinin ilgisi aynıydı. Demek ki, hâlâ televizyon ile sinemanın arasındaki farkı bilen insanlar var.
"Yaz Şenliği" ne zamana kadar devam edecek?
- Eylül'e kadar.
Teşekkür ederiz...
- Biz teşekkür ederiz.

Alo Öküz'den arıyoruz, Muzaffer İzgü ile mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Günleriniz nasıl geçiyor?
- Öncelikle şunu söylemek istiyorum; çok çalışkan bir yazarım. Bu yüzden kitaplarımın sayısı 110'a ulaştı. Benim yaşama biçimim bu. Günün her saati işimle meşgul oluyorum. Onun için çok üretiyorum. Ayrıca çok kitap okuyan bir insanım.
Bir zamanlar Aziz Nesin, Rıfat Ilgaz ve siz mizahın üç büyükleriydiniz. O günleri özlüyor musunuz?
- Yeni birçok yazar-çizer arkadaşımızı beğeniyorum. Aziz Nesin, Muzaffer İzgü, Rıfat Ilgaz sonsuza kadar kalacak diye bir şey yok. Belki biz şimdiki yazar-çizerlerin ustalarıyız; onlara yol gösterdik, yön çizdik, yazılarının, karikatürlerinin çıkışını şekillendirdik...
Genç yazar-çizerlerden kimleri beğeniyorsunuz?
- İsim vermek istimiyorum. Kimsenin hatırı kalmasın. Ama Öküz'ü de, diğer çıkan dergileri de izliyorum. Çünkü gülmece benim aşım, ekmeğim...
Usta bir mizahçı olarak günümüzdeki mizahı nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Gülmece edebiyatı yok şimdi. Gülmece, edebiyatın bir yanıdır. Bence günümüzdeki mizahta bu eksik. Ayrıca çizgilerin birbirine çok benzediğini düşünüyorum. Sanki hepsi aynı okuldan çıkmış gibi çiziyorlar. Her gün espri üretmek zorunda kaldıkları için bazı espriler zayıf oluyor. Bazen kendi kendime soruyorum onlar yayınlansa ne olur, yayınlanmasa ne olur diye. Biz Aziz Nesin'lerle beraber Akbaba dergisinden geldik; oradaki seçicilik şimdi yok gibi geliyor.
Tavsiyeleriniz neler?
- Zor beğensinler. Gülmece bence edebiyatın en zor dalıdır. İnsan, neye niçin güldüğünü bilmeli. Yazarlar da insanların neye niçin güldüğünü düşünmeli. Mesela bugün çıkan o stand-up'çıların her sözüne gülüyor insanlar. Gülmece o değildir. Gülmecenin her satırına gülünmez; ama yazının bütünü insanı güldürür, taşı gediğine koyar. Ayrıca gülmece emekten yana olmalı, insana emeği anımsatmalı. İki kahkaha bir pirzola derler. Bu uydurma bir söz. İnsanı gıdıklasan da güler. Önemli olan sağlıklı gülmek. Gülmece bence niye, kime, niçin güldürdüğünü bilmeli. Amaç karnı tok sırtı pekleri güldürmek değil, tam tersi onları düşündürmek olmalı. Eğer neye güldüğünü düşünmüyorsa insan, bu sağlıklı değildir, orada bir hata vardır.
Teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim.

Alo Öküz'den arıyoruz, Afşar Timuçin'le mi görüşüyoruz?
- Evet benim.
Dünya Şiir Akademisi adlı yeni bir oluşum içinde yer aldığınızı öğrendik. Bundan bahseder misiniz?
- Akademi'nin nasıl kurulduğunu bilemiyorum ama açılış toplantısında, başkanımız Tunuslu şair Bay Aziza bize, bu kuruluşun çok uzun araştırmalar sonucunda kurulduğunu söyledi. Tabiiki kuruluşun temelinde çeşitli sponsorlar var, ama örgüt asıl olarak UNESCO'nun öncülüğünde kuruldu. Geçtiğimiz Mart ayında İspanya'nın Murcia şehrindeki Akdenizli Şairler toplantısına katıldığımda Senegalli Şair Babacar bana böyle bir akademi kurulacağını söyledi ve "Seni de almak istiyorum." dedi. Daha sonra bana Akademi'nin kuruluş toplantısına katılmam için bir faks geldi. Toplantı İtalya'nın **Verona** kentinde yapıldı. Toplantı için bu kentin seçilme nedeni, buranın bir sanat şehri olmasıydı. Akademi 60 üyeli olacak, ama şu anda 55 üyesi var. Diğer 5 üyenin bizim önerilerimiz dikkate alınarak seçileceği söylendi. Bu Akademi'ye seçilen şairlerin üyelikleri, ömür boyu sürüyor. Yani ancak ölen bir şairin yerine başka biri seçilebilecek. Akademi üyeleri arasında orta yaşlı şairler de var, ama büyük bir bölümünü yaşlı şairler oluşturuyor.
Akademi'de ne gibi faaliyetler yürütülecek?
- Her yıl **21 Mart Dünya Şiir Günü**'nde Verona'da toplanılacak. Daha sonra Paris'e gidilecek, orada da şiir toplantıları yapılacak. Sonraki gün de çeşitli gruplar oluşturulacak ve bu oluşturulan gruplar, çeşitli şehirlerde şiir toplantıları yapacak. Akademi'nin amaçları arasında üyelerin şiir kitaplarını İtalyanca, Fransızca, İngilizce ve İspanyolca olarak 4 dilde yayınlamak da var. Bu, ya şairin seçme eserlerinden oluşturulacak yeni bir kitabın, ya da daha önce yayınlanmış bir kitabının çevirisi olacak.
Her ülkeden bir şair mi var?
- Bazı ülkelerden iki kişi var. Mesela Suriye, Mısır, Kanada ve Fransa'dan iki, ABD'den üç şair var. Ama Almanya, Belçika, Hollanda ve Bulgaristan'dan kimse yok. Yani ülkelere göre değil, şiire göre seçim yapılmış. Zaten her ülkeden bir şair olsa, üye sayısı çok kalabalık olurdu.
Seçici kurul kimlerden oluşuyor?
- İçinde diplomatların da olduğu çok geniş bir seçici kurul var. Ama içinde kimlerin olduğunu ben de tam olarak bilemiyorum.
Yeni projeleriniz neler?
- Yayınlanan 9 şiir kitabımın yeni baskıları yapılacak. Bunun dışında 10. şiir kitabım **'Bulutlar Deniz Kokar'** çıkacak. Sanırım bu 10 kitap birden fuara yetişecek. Daha önce makaleler halinde yayınlanan bir çalışmam vardı, onu 'Aşkın Diyalektiği' adlı bir kitapta birleştirmek istiyorum. Bir de 'Toplumsal Düşüncenin Tarihi' diye bir çalışmaya başladım. Bunlar herhalde, ömrümüz olursa, 2-3 sene sürecek. Ayrıca 4. romanımı yazıyorum. Adı, **'Tepedeki Yalnızlık'**; bunu da yarı yarıya yazdım. Fırsat olursa bunları bitirmeye çalışacağım.
Teşekkür ederiz, iyi çalışmalar...
- Size de...

Alo Öküz'den arıyoruz, Collection dergisi mi?
- Evet, ben Şerif Antepli.
Derginizden bahseder misiniz?
- Geçen sene Ekim ayında ilk sayısı çıktı. Üç aylık periyodlarla yayınlanıyor. Koleksiyon kültürüne hizmet etmek gayretiyle yola çıktık. İçeriği çok geniş tuttuk. Koleksiyonu yapılabilen her türlü ürüne yer vermeye çalışıyoruz. Zaman zaman sadece pul, para, antika üzerine koleksiyon dergileri çıktı. Ama bu kadar geniş perspektifte yayınlanan ilk dergi Collection. Amacımız koleksiyonerlere Türkiye'yi tanıtmak, onların koleksiyonlarını okurla paylaşmasını sağlamak, insanlara koleksiyon kültürünü aşılamak, bunun yaygınlaşmasını sağlamak.
Okuyucuların derginize ilgisi nasıl?
- Türkiye'de koleksiyona meraklı insanlar olduğu biliniyordu. Ama bunların sayısının bu kadar çok olduğu bilinmiyordu. Bir haber yayını olmadığı için bu işleri içlerine kapalı yapıyorlardı. Artık topladıklarını objeleri dergi sayesinde değerlendirebiliyorlar; 'ne yapabiliriz' diye düşünüyorlar.
Dağıtımı, tirajı...
- Tüm D&R ve Dünya Kitabevlerinde dergimizi bulabilirler. Ayrıca Türkiye genelinde sahaflardan, başlıca kitabevlerinden de dergimizi alabilirler. 5. sayıdan itibaren abone sistemine de geçiyoruz. Tirajı tam olarak bilemiyorum, ama abone sistemine geçtikten sonra 4000 net sayıya ulaşacağımızı düşünüyorum.
Teşekkür ederiz, iyi yayınlar...
- Biz teşekkür ederiz.

Akşamsefası

Alo Öküz'den arıyoruz, Ömer Uluç'la mı görüşüyoruz?
- Evet benim.
Geçtiğimiz Haziran ayında New York'taki Transhudson Galerisi'nde açılan serginizden bahseder misiniz?
- Bir serginin oluşması ilk başta aşktan, yani galerici sanatçının yaptığı işleri görür ve tutulur, hesaplı kitaplı evlilik gibi olanlara kadar değişir, ben bu adamdan çok para kazanırım vb... Tabii ki tek değişmeyen şey galericinin yapılan işe beş saniyeden diyelim ki on beş dakikaya kadar bakmasını sağlamaktır. Galeri önemli olduğu ölçüde bunun gerçekleşmesi güçleşir. New York, Paris gibi yerlerdeki galerilerden bahsediyoruz. Direkt oralara Türkiye ve benzeri ülkelerden gitmişseniz bu durum imkansıza yaklaşır. Ben Paris'in başlıca galerilerinden biriyle sekiz yıl çalıştığım için bu sergi oluştu. Ancak bu da sanattaki her şey gibi tam bir kural değildir.
Galeriyle nasıl bağlantı kurdunuz?
- Önce sizden birisi söz eder, bir sözler edilmiştir. Müze ya da galerilerde çat kapı metodu çalışmaz. Büyük bir galeride öndeki deskte oturan kişiyi geçemezsiniz yoksa. Sonuçta sizin için duyulan ilgi, merak, birtakım flörtler ve yaptığınız işlere bakılması. Biraz da size bakarlar. Siz de galeri mekanına bakarsınız. Bu sanat eninde sonunda bir bakışlar, bakışmalar sanatıdır.
Neler sergilediniz, nasıl sergilediniz?
- Sergini bir adı vardı; "a, b, sea devils" - a, b ve deniz canleri-. İngilizce'de bildiğiniz gibi "sea", c harfi gibi telaffuz ediliyor. Dokuz metre uzunluğunda bir resim ve ona dayanan polyester bir köpek, iki buçuk metre yüksekliğinde kauçuk bir ahtapot, üç metre yüksekliğinde üç resim ve diğerleri. Sonuçta cinler, canavarlar, hortlaklar, ahtapotlar ve baykuşlar... Korku ve mizah... Türkiye'nin ruhunu iyi temsil ettik umarım.
Sergiden memnun kaldınız mı?
- Çok. Sergiyle ilgili övünmeyi bir yana bırakalım, New York şehrinde antrepoların, eski dokların, balık ve et pazarlarının olduğu bir kesim, 20-25 büyük sokak galerilerin mekanı olmuş son üç beş yılda. İnanılmaz büyüklükte sergi mekanları. Herkes aklına geleni yapıyor, atış serbest ama insanlar birbirlerini de vuruyor, her anlamda.
Yeni projeleriniz neler?
- Dinlenmek.
Teşekkür ederiz... İyi ıstırahatler...

Alo Öküz'den arıyoruz, Karaköy genelevi mi?
- Evet buyrun..
Yazar Mehtap Kandemir'le görüşmek istiyoruz..
- Bi dakka.. Mehtaaap...
Alo Mehtap abla, bu ay dergiye uğramadın n'oldu?
- Uğraşıp duruyorum işte emeklilik işlemleriyle, dün Unkapanı'ndaki SSK'ya gittim. Otobüste yanımda bir kadın oturuyordu, bezgin bir hali vardı, benim de bilirsiniz hep tansiyonum yüksektir, şeker taşırım yanımda, ona da uzattım hemen iki taneyi yedi. Artık zavallı kadın aç mıydı, neydi, valla utanılacak memlekette yaşıyoruz.
Yarın uğrarım dergiye.
Mehtap abla, senin Tayyip parti kurdu...
- Aman ona ben çok kızgınım, o benim gururumla oynadı. Belediye başkanıyken bana iş bulacağına söz vermişti kameralar önünde. Sonra sözünü tutmadı.
Mehtap abla, Tayyip değiştim diyor ama...
- Ne değişmesi, taş değişir bunlar değişmez... Verdiği sözü tutmamış biri parti kursa ne olur, değişse ne olur...
Haftaya görüşürüz Mehtap abla...
- Görüşürüz canım...

Nâzım
NÂZİM HİKMET KÜLTÜR VE SANAT VAKFI

Alo Öküz'den arıyoruz, Nazım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı mı?
- Evet, ben Kıymet Coşkun.
Nazım Hikmet'in şiirleri artık okul kitaplarında yer alacak. Bu konuda sizin bir girişiminiz oldu mu yoksa, Milli Eğitim Bakanlığı bunu kendi inisiyatifiyle mi gerçekleştirdi?
- Dönem dönem yazar örgütlerinin, diğer sanatçı örgütlerin bu tür istekleri gündeme geliyordu. Tabii bizim de bu konuda çabalarımız, görüşmelerimiz oldu.
Bu konuyla ilgili haberler basında da yer aldı. 2002 yılının **Uluslararası Nazım Hikmet Yılı** olması nedeniyle bu konu tekrar gündeme geldi. Bu kararın verilmesinde Uluslararası Nazım Hikmet Yılı çalışmalarının da etkili olduğunu düşünüyoruz. Ancak tabii ki bu, MEB'in kendi inisiyatifiyle verdiği bir karar. Ama güzel bir karar.
Şiirler lise kitaplarında da yer alacak mı?
- Şimdilik yalnızca birer şiir olarak orta öğretim kitaplarında yer alacak. Kuşkusuz bizim istediğimiz daha yaygın kapsamda olarak ele alınması. Bu bir başlangıç, bir şeyler kırıldı. Gerisinin geleceğini umuyoruz.
"2002 Uluslararası Nazım Hikmet Yılı" kapsamında ne gibi etkinlikler gerçekleştirilecek?
- Hem Türkiye'de hem de yurtdışında pek çok merkezde çalışmalar yürütülüyor. Bizim burada koordinasyon sağlama gibi bir işlevimiz var. Yurtdışında, özellikle Türklerin içinde bulunduğu yerel yapılanmalarda çalışmalar yürütülüyor. Biz de Türkiye'de konserler, tiyatro gösterileri, sergiler, sempozyumlar gibi etkinlikler düzenleyeceğiz. New York, Londra, Paris, Moskova, Selanik gibi birçok yerden talep geliyor, biz de onlara yardımcı olmaya çalışıyoruz. Kültür Bakanlığı'na çağrı yaptık. Onlar da hem kendi bünyelerinde çalışmalar yürütme, hem de bizim yaptıklarımıza katkıda bulunma gibi bir karar aldılar. Devlet Tiyatroları'nda, Devlet Opera ve Balesi'nde Nazım Hikmet'in eserlerinin sahnelenmesi gibi bizi aşan işlerde Kültür Bakanlığı devreye giriyor. Bir Nazım Hikmet belgeseli hazırlamak istiyoruz. Bu konuya bakanlığın bakışı da olumlu; destek veriyorlar. Hatta bakanlık bünyesinde 2002 yılı ile ilgili bir komite de oluşturuldu.
Eklemek istedikleriniz...
- Tüm çalışmalar Nazım Hikmet için bir şeyler yapmayı amaçlıyor. Bizim istediğimiz kalıcı bir şeyler yapmak. 'Bir yıl analım, sonra bırakalım' gibi bir anlayış olsun istemiyoruz. Bunun için çalışıyoruz, sanırım isteğimiz gerçekleşecek.
Kolay gelsin, teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim.

Alo Öküz'den arıyoruz, Semir Arslanyürek ile mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Yeni filminiz Şellale'den bahseder misiniz?
- 27 Mayıs darbesi öncesi Türkiye'nin Antakya'sında biri DP'li, diğeri CHP'li iki kardeşin çekişmesini ve o dönemin çalkantılarını, çelişkilerini, fikirlerini, umutlarını anlatıyor. Bir ailenin trajedisi üzerine kurulu. İki kardeş, birbirini görmek istemiyor ve ortak odalarını bir duvarla ikiye ayırıyor. Bu duvar, 27 Mayıs darbesiyle yıkılıyor. Öyle bir fon oluşturdum. Ama asıl yıkım, birisinin yanarak ölmesi. Duvarlar kurban vermeden de yıkılabilir. İnsanların birbirine sarılması, birbiriyle buluşması mümkün. Bu, kardeşler için de, halklar için de, devletler için de geçerli. Benim mesajım bu, umarım anlatabilmişimdir.
Filmin oyuncu kadrosunda Tuncel Kurtiz, Hülya Koçyiğit, Ali Sürmeli gibi birçok ünlü isim yer alıyor. Oyuncu kadrosu nasıl oluştu?
- Bu kişileri aslında isim diye seçmedim. Daha önceden tanıdığım, çok sevdiğim, inandığım insanlar. Ayrıca, bu karakterlerle de, birebir örtüşüyorlar. Aykut Oray ile Ali Sürmeli babamı ve amcamı canlandırdılar. Hülya Koçyiğit annemi oynadı. Bu filmde benim hayatımdan çok şey var. Filmdeki olayların çoğu, birebir olmuş hikayeler. Tabii kronolojik sıralamaları, kurguları biraz farklı. Bir mesaj vermem gerektiği için, kurgularken, olayları biraz değiştirdim.
Sözü edilen iki kardeş, babanız ve amcanız mı?
- Evet. Ama maalesef, benim babam ve amcam barışmadılar. Filmde ben onları barıştırdım. Keşke onlar da yaşalardı ve görselerdi barışmanın, kucaklaşmanın ne kadar güzel olduğunu. Onlar duvarı yıkmadılar, ama ben filmde yıktım. Babamla amcamın sarılması, öpüşmesi, duvarın yıkılması benim özlemimdi, ütopyamdı. Ama onlar yapmadılar.
Film ne zaman vizyona girecek?
- Şu anda kurgu aşamasında. Umarım Kasım'da vizyona girecek.
Eklemek istedikleriniz...
- Umarım herkesin zevkle izleyeceği bir film olmuştur. Benim niyetim insanların kendilerini göreceği, sevecekleri, düşünerek izleyecekleri bir film ortaya koymaktı. Yapabildiysem ne mutlu bana, yapamadıysam da el elden üstündür...
Teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim.

Alo Öküz'den arıyoruz, Mimar.ist dergisi mi?
- Evet, ben Ayşen Ciravoğlu.
Derginizden bahseder misiniz?
- Dergimiz 2001 yılı başında yayın hayatına başladı. Bugüne kadar iki sayısı çıktı, üçüncüsü basım aşamasında. Mimar.ist, adını, hepimizin çeşitli nedenlerle ilişkide olduğu kent ile mimarın birlikteliğinden alıyor ve bu başlık altında okuyucunun kenti sorgulamasını amaçlıyor. Dergi, mimarlık alanındaki çağdaş gelişmeleri izleyen, öğrenci ve akademik çevrelerle bağlantılı bir yayın. Diğer mimarlık dergilerinden farkı ise sayfa sınırlaması olmadan araştırma, makale ve çevirilerin yayımlanabilmesi. Böylelikle bir tüketim nesnesi değil, sürekli yararlanılan bir başvuru kaynağı olmayı hedefliyor. Ayrıca derginin kuramsal içeriği ve mimariyi de eleştirmeyi özendiren bölümleri yine diğer dergilerden farklı yönleri. Dergi, dosya, görüş, tasarım, proje-profil, inceleme, kent, eleştiri-kuram, eğitim, farklı insanlık durumları, kent arkeolojisi, hukuk, yapı fiziği-malzeme-detay, uygulama, teknoloji-internet bölümlerinden oluşuyor. Ayrıca dilimizi bilmeyenler için bir de İngilizce özetler köşemiz var. Mimar.ist'in kuramsal içerikten gündeme uzanan bu geniş yelpazesinin kültürel alandaki önemli bir boşluğu doldurduğuna inanıyoruz.
Derginin okuyucu kitlesini kimler oluşturuyor?
- Mimar.ist'in okuyucu kitlesini başta mimarlar olmak üzere mimarlık öğrencileri, akademisyen ve alanla ilgili diğer kişiler oluşturuyor. Dergi, mimar, yazar, akademisyen, plancı, arkeolog, tarihçi ve tasarımcıları bir araya getiren danışma kuruluyla, bu çok boyutlu yapının ürünü. Böylece, mimarlık alanının yanı sıra, planlama, çevre, teknoloji, eğitim, sanat, düşünce ve edebiyat alanındaki yazılarıyla, kente ve mimarlığa ilgi duyanlar tarafından düzenli olarak izlenebilecek bir yayın ortaya çıkıyor.
Dergiyle ilgili yeni projeleriniz var mı?
- Derginin proje-profil ve yapı fiziği-malzeme-detay bölümleriyle ilgili geliştirmeler yapmak istiyoruz. Bunlardan ilki belli mimarların retrospektif sergilerini düzenlemek ve belgeleri dergiyle paralel olarak yayın haline getirmek. Bir de mimarlığın teknik yanı olan yapı fiziği, malzeme ve detay konularına daha geniş yer verebilmek için bu bölümü ayrı bir yayın haline dönüştürmeyi amaçlıyoruz. Uzun vadede ise uluslararası alanda da kabul görmüş hakemli bir dergi olma projemiz var.
Derginin dağıtımı, tirajı ve periyodu...
- Mimar.ist Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi tarafından yılda 4 adet olmak üzere 3 aylık aralıklarla yayımlanıyor. Dergimiz 6000 adet basılıyor. Bunun 4600'ü Mimarlar Odası üyelerine, İstanbul Şubesi'nin bir hizmeti olarak, ücretsiz dağıtılıyor. Bunun yanında 1400 adedi büyük gazete bayilerinde ve belli başlı kitapçılarda okuyucu ile buluşuyor. Dağıtımı ise Aktif Dağıtım gerçekleştiriyor.
Eklemek istedikleriniz...
- Dergimizin ilk iki sayısının dosya konusu "mimarlık eğitimi", "su ve mimarlık"tı. Önümüzdeki sayıda "kent ve planlama", 2001'in son sayısında ise "çağdaş sanat yapıları ve müzeler" konularını masaya yatırıp tartışacağız. Okuyucuların katkılarıyla geliştiğine inandığımız dergimiz için yazışma adresi: dergi@mimarist.org
Teşekkür ederiz, iyi yayınlar...
- Size de iyi yayınlar...

Akşamsefası

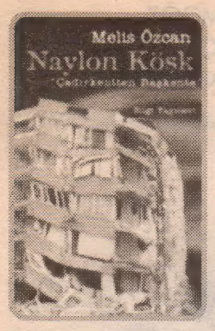

Alo Öküz'den arıyoruz, Melis Özcan'la mı görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Geçen yıl yayınlanan, 17 Ağustos depremini anlatan kitabınız Naylon Köşk'ten bahseder misiniz?
- Ben depremi Yalova'da yaşadım. Depremin beşinci günü yazı yazmaya başladım. Amacım depremin stresinden kurtulmak, o ortamdan kendimi biraz dışlamaktı. Çadırkentte yaşadığımız için her gün daha fazla kötü olayla karşılaşıyorduk. Bu nedenle de günlüğüm giderek uzadı. Ankara'da hayırsever bir teyze 7 aylığına bize evini vermişti. Hem kardeşimle benim eğitimimize devam etmemiz için, hem de babamın iş bulması için Ankara'ya taşındık. Ankara'ya yerleştikten sonra, günlüğümü kitap haline getirdim. **'Unutma Unutturma'** kampanyasına kendimce bir destek vermeye çalıştım. Depremden sonra yalnızca olaylar basına yansıdı. İstedim ki depremi yaşayan birisi bunu anlatsın. Belki böylece gelecekteki nesillere bizim nasıl yaşadığımızı gösteren bir şey kalır. Bilgi Yayınevi'ne telefon açtım, ilgilenir misiniz diye sordum, onlar da ilgileniriz tabii, dediler. 20-25 gün sonra görüşmeye çağırdılar, 10 gün içinde de kitabım çıktı.
Ben de çok mutlu oldum.
Naylon Köşk, Ağustos ayı içerisinde Almanya'da da yayınladı.
- Daha önce ben, Alman radyo ve televizyonlarına da çıkmıştım. Sanırım onlar da kitabımla ilgilenmişler. Bilgi Yayınevi'yle Almanya'daki yayınevi arasında bir anlaşma oldu ve telif hakkı satıldı.
Şu anda nerede yaşıyorsunuz?
- Şu anda Samsun'da yaşıyoruz. Ankara'daki yaşlı teyzenin bize verdiği süre dolduğunda babam hâlâ bir iş bulamamıştı. O sürede kardeşimle ben de okulumuzu tamamlamıştık. Daha ucuz ve küçük bir şehir olan Samsun'a taşınmaya karar verdik. Babamın Samsun'da akrabaları vardı. Onlar burada boyacılık yapıyorlarmış. Babama "Sen de gel beraber çalışırız." demişlerdi. Belki babam iş bulur diye buraya geldik, ama baktık ki, babamın akrabaları bile sürekli iş bulamıyorlar, onların da durumları pek iyi değil. Zaten lokantamız yıkıldıktan sonra babam bir daha doğru dürüst iş tutamadı.
Nasıl geçiniyorsunuz?
- Babam geçici işler yapıyor, 1-2 ay çalışıyor, girip çıkıyor. Dedem, halam, tanıdıklar yardım ediyor. Annem lif örüyor. Kitaptan bir şeyler geliyor. Öyle geçinmeye çalışıyoruz.
Okul nasıl gidiyor?
- Lise sona geçtim. Her dönem takdir alıyorum. Bu dönem okul birincisi oldum.
Üniversitede ne okumak istiyorsunuz?
- Yönetmenlik okumak istiyorum. Bakalım tabii bu şartlar altında okuyabilirsem. Yazarlığa devam edeceğim tabii. Günlüğüme devam ediyorum. İkincisini yazdım ve yayınevine gönderdim. Yaklaşık iki ay falan oluyor. İncelemeleri sürüyor sanırım.
Teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim.

Alo Öküz'den arıyoruz, Süleyman Çobanoğlu'yla mı görüşüyoruz.
- Evet, benim.
Kanal 7 için hazırladığınız Tanıklar programından bahseder misiniz?
- Türkiye'de tarih toplumla değil, kişilerle ilerliyor. Bu kişilerin tanıklıklarını ekrana taşımak amacıyla başladık. Belli akımlar, olgular, olaylar hep kişilerle ortaya çıkmış şeyler. Bu kişilerin tanıklıklarını konuşarak, onların öykülerinden, maceralarından yola çıkarak bazı gerçeklere ulaşmayı ümit ediyoruz.
Türkiye'nin yakın tarihinde özellikle seçtiğiniz bir dönem var mı, yoksa tüm dönemleri ele almak istiyor musunuz?
- Yelpazemizin bir sınırı yok; sanat, siyaset, edebiyat, spor, sinema... Her alanda önemli tanıklıkları olduğunu düşündüğümüz kişileri konuk etmeye çalışıyoruz.
Konu ve konukları nasıl seçiyorsunuz?
- Belli bir kırılma özelliği taşıyan, belli bir tarihi önemi olan olayları ele alıyoruz. Mesela Cüneyt Arkın'ı davet etmiştik; kendisi Türkiye'de sinemanın en yakın tanıklarından biridir. Onun dışında Orhan Gencebay programımıza konuk olmuştu; o da Türkiye'de alternatif müziğin bir tanığıdır. Bu tür isimler önem taşıyor.
Programınızın yayın periyodu nedir?
- Haftalık. Her hafta çarşamba günü yayınlanıyor.
Teşekkür ederiz, iyi yayınlar...
- Ben teşekkür ederim.

Alo Ökküz'den arıyoruz, Murat Sohtorik ile mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
İlk öykü kitabınız Kısa Çöp yeni çıktı. Kitaptan bahseder misiniz?
- 92 yılında yazmaya başladım. Okumaya da (yani ağır okumalara) 92 yılında başladım. İlk öyküm 94 yılında yayınlandı. Bu kitap 92-99 yılları arasında yazdığım öyküleri kapsıyor.
Öykülerinizde sık sık matematik denklemlerini kullanmışsınız...
- Bu benim matematiğe olan ilgimden kaynaklanıyor. Ben işletme mezunuyum; oraya Türkçe-Matematik puanı ile girdim. Herhalde Türkçe'yi kullandığım kadar matematiği de kullanmak istedim. Matematiğin mantık kısmıyla ilgileniyorum. O denklemler de yoğun olarak matematik düşündüğüm bir dönemde öykülere girdi. Mantık yine olacak ama matematik bundan sonra daha az olur gibi geliyor bana. Sanırım o denklemlerle matematiğe olan ilgimin hepsini akıttım.
Yeni bir kitap daha var mı sırada?
- Kısa Çöp'ün dolaşımını bekliyorum. Yeni kitap hazır ama basımı ertelenebilir. Kısa Çöp geç basılmış bir kitap. Çoktan bitmişti; bir sene önce basılması gerekiyordu. Bu bir senede bir kitap daha olacak kadar öykü yazdım. Kısa Çöp dolaşımını tamamladıktan sonra yeni bir kitap daha çıkacak.
Öykü dışında uğraştığınız başka projeler var mı?
- Aslında biraz öyküden uzaklaşmak istiyorum. Felsefe üzerine çok fazla okuyorum, düşünüyorum. Onlarla da ilgilenmek istiyorum. Ama yayınlamak anlamında değil. Belki önce dergilerde yayınlanırsa, daha sonra kitap haline getirebilirim. Tabii öykü de felsefi bir alt yapı var ama orada asıl olan edebiyat.
Kolay gelsin, iyi çalışmalar...
- Teşekkür ederim.

Alo Öküz'den arıyoruz, "Sır Çocukları" filminin seti mi?
- Evet buyrun, ben Ümit Güven.
Sokak çocuklarını anlatan bu filmin projesine başladığınızı duyduk, bahseder misiniz?
- Sokağı, sokak çocuklarını anlatan, bu soruna çözümsel öneriler sunan ve desteklerle gerçekleştirelecek bir projedir.
Neden sokak çocukları?
- Ben sinemayı bir iletişim aracı olarak görüyorum. Ve bu aracı en iyi şekilde kullanmak kaygısınsaydım.
Dolayısıyla kaygısı olan bir konu seçtim sistemin en dibe vurduğu insanları anlatıyorum... Masum ve korunmaya muhtaç olan çocukları...
Destekler dediniz?.. Ne gibi destekler...
- Bu projede set işçisinden başrol oyuncusuna kadar herkes gönüllü çalışıyor. Yapım aşamasında cep telefonlarını, kol saatlerini satan, kredi kartlarını sonuna kadar kullanan, yani yüreklerini sonuna kadar açan bir kadroyla yola çıktık ve bir şeyleri başardık, hiçkimse bunu yadsıyamaz.
Film tamamlandı mı?
- İlk 17 sahnesini geçtiğimiz ay içerisinde tamamladık. Ekonomik kriz nedeniyle sponsor bulamadık... Gerçi kriz öncesini de biliyoruz. Ortak yapımcılar aradık, herkes projenin olumlu olduğunu kriz nedeniyle destek veremediklerini ve vizontele-hemşo-komser şekspir gibi popülist bir film olmadığını, manen yanımızda olduklarını söylediler... Annemin duası gibi.
Filmin hedef kitlesi kim?
- Sen, ben, biz... Bu ülkede yaşayan tüm duyarlı insanlar... Derinliğin sesine kulak verecek olan tüm sinemaseverler.
Oyuncu kadrosunda kimler var..?
- Başrollerde, **Durukan Ordu, Mine Çayıroğlu, Mustafa Uğurlu, Halil Ergün, Erdinç Olgaçlı** gibi oyuncuların yanısıra, **Suavi, Feridun Düzağaç, Mehmet Ali Erbil, Mehmet Esen, Onur Akın, Ferhat Tunç, Aydın Öztürk, Rutkay Aziz, Menderes Samancılar, Sümer Ezgü** gibi duyarlı sanatçılarımız da konuk oyuncu olarak destek verecekler...
Çekimlere tekrar ne zaman başlanacak?
- Şimdiye kadar çektiğimiz sahnelere baktık ki, ortaya oldukça sağlam ve elli yıl sonra aynı heyecanla izlenecek bir film çıkıyor. Bunu tüm samimiyetimle söylüyorum. Birkaç yapımcıyla görüşmelerimiz devam ediyor. Bunların cevaplarının büyük bir ihtimalle olumlu olacağına inanıyorum. Buna bağlı olarak çekimlere en geç Ağustos ayında başlanacak.
Festivallere katılmayı düşünüyor musunuz?
- Festivallerden boş dönmeyeceğini biliyorum, ama benim için festivallerden ödül almak amaç değil. Festivalleri bu projeye emek veren insanlar için düşünüyorum.
Eklemek istedikleriniz?
- Teşekkür ederim, desteğinizi hissetmek bizi sevindirdi. Sizin ve okuyucularınıza gala'da buluşmak üzere sevgiyle...
Biz teşekkür ederiz...

Alo Öküz'den arıyoruz, Erkan Oğur ile mi görüşüyoruz?
- Evet ben Erkan Oğur...
Djvan Gasparyan ile ortak konser verme fikri nasıl oluştu?.
- Bir yıl öncesine dayanan albüm çalışmalarının neticesinde oluşan bu konser verme fikri Kalan Müzik'e aittir.
Gasparyan'la daha önce ortak bir çalışmanız oldu mu?
- Bu ilk ortak çalışmamız.
Djvan Gasparyan'la hazırladığınız albümden bahseder misiniz?
- Albümün adı **'Fuad'**. Parçalarımız genelde anonim ezgiler ve onların anlatmak istedikleri doğaçlamalardan oluşuyor.
Albümde yer alan parçaları nasıl seçtiniz?
- Duyguya dayalı bir seçim oldu.
Yeni projeleriniz...
- Bir müddet sessizlik...
Eklemek istedikleriniz...
- Teşekkür ederim
Biz teşekkür ederiz, iyi çalışmalar...

Alo Öküz'den arıyoruz. Türk İş Çalışan Çocuklar Bürosu mu?
- Evet, ben Özcan Karabulut.
Biz sizi daha çok hikayeci olarak tanıyoruz... Türk-İş'teki çalışmalarınızdan bahseder misiniz?
- Evet siz beni hikayeci olarak tanıyorsunuz. Çalışan çocuklarla ilgilenen kişi, kurum ve kuruluşlar ise daha çok çalışan çocuklarla ilgili çalışmalarımla tanıyor. On beş yıla yakın bir zamandır Türk-İş'te çalışıyorum. Araştırma, eğitim, işçi sağlığı-iş güvenliği konusu ilgi alanlarım. Sekiz yıldan bu yana Çalışan Çocuklar Bürosunun müdürlüğünü yapıyorum. Bunu biraz açar mısınız? Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) **Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programı** çerçevesinde projeler yapıyoruz. Sanayide çalışan çocukların sorunlarının çözümü için çalıştık, çalışıyoruz. Bu yıl, sokakta çalışan çocukları eğitime yönlendirmek için Diyarbakır, Gaziantep, Adana, Bursa ve Trakya bölgesinde yeni bir proje başlattık. Anılan illerde çocukları ve aileleri eğitimden geçirmeyi, 1600 çocuğu Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Yatılı İlköğretim Bölge okullarına yerleştirmeli amaçlıyoruz. Ayrıca, İstanbul'da, Fatih, Beyoğlu ve Tarlabaşı bölgesinde de bir çalışma başlattık. Geçen ay **"İstanbul Çocukları Nereye?"** konulu bir atölye çalışması yaptık. Konuyla ilgili kamu ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini biraraya getirdik. Önümüzdeki aylarda geniş bir katılımla ulusal sempozyum düzenleyeceğiz. **75. yıl Beyoğlu Çocuk Merkezi**'yle birlikte Tarlabaşı'nda bir 'Çocuk Evi' açacağız. Eylül ayında, bu bölgeden 400 kadar sokakta çalışan çocuğu İstanbul'a yakın Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'na yerleştireceğiz.
Teşekkür ederiz.
- Ben teşekkür ederim.

Haz: OYLUM GÖLBAŞI

okuz2000@hotmail.com

Akşamsefası

Kötü Şair Şerafettin 'Çocuk Ağacı'

KAMERA : LEYLA CAMGÖZ
OYNAYANLAR : KIYI ÇOCUKLARI
ŞERAFETTİN KAYA

Ben bu şehirde

bir çocuk ağacı gibi büyümedim.

Güneşi kaçarken yakalamaya gittim.

Buldum buldum onu

Dalgalara tutunmuş çocuklar arasında / Hemen, / oracıkta ortaya bırakıp çıplaklığımı

atladım üstüne

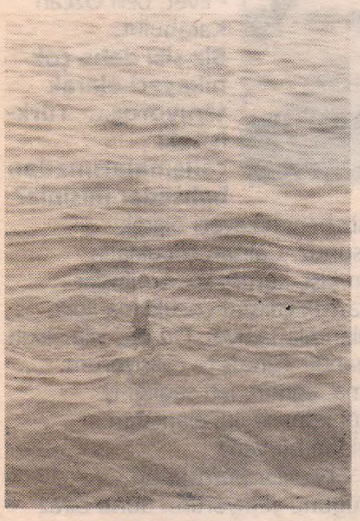

Yapıştım gövdesine çocukluğumun. / İkimiz de güneşe tutunmuştuk... / Şişirilmiş bir araba lastiğine / bağladık hayatı / ve artık ben geriye dönmem

bıraksa da güneş beni / kovsa da bu kıyılar. / Ben artık / Aşka da arkamı dönmem.

Hepinizi de aşağı yukarı seviyorum...

kotusair@hotmail.com PİRANHA

Akşamsefası

RENCİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜ
II.DÖNEM
içinde bulunduğun durumu iyi değerlendir!

RENCİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜ
II.DÖNEM
Esra bu işlere bir çözüm bulmalısın. Kendini yapabileceğine inandırmalısın.

DERSLER	Haf. Ders Saati	I. Dönem Notu	II. Dönem Notu	Yıl Sonu Notu	Ağırlıklı Yıl Sonu Notu
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	4	0	0	0	Geçmez
MATEMATİK	5	0	0	0	Geçmez
FİZİK	2	0	0	0	Geçmez
KİMYA	2	0	0	0	Geçmez
YABANCI DİL	4	1	0	1	4 Geçmez
COĞRAFYA	2	2	1	2	4 Geçmez
TARİH	2	1	1	1	2 Geçmez
BİYOLOJİ	2	0	0	0	Geçmez
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	4	3	4	4
SAĞLIK BİLGİSİ	2	0	1	1	2 Geçmez
BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	2	4
ÇEVRE VE İNSAN	2	1	1	1	2 Geçmez
MÜZİK	2	3	5	4	8

Geleceğe ait planlarını gözden geçirmelisin.

Geçmez ✔

ENCİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜ
II.DÖNEM
Sosyal alandaki başarını derslerde de göstermelisin

II. DÖNEM
Şahsın moralini bozma. Her şeyin sonu değil. Daha iyisi için daha çok çalışman gerektiğini anlamışsın sorun yok. İstediğinde başarabilirsin.

II. DÖNEM
Başarılı olması çok zor!

Yeni bir Eylül ayı... Malum, okullar açılıyor... Her yıl, her yıl açılıyor bu okullar; ne tuhaf, on ay sonra da kapanıyor... Her yıl, her yıl, hep aynı... Kimi takdir - teşekkürle geçiyor sınıfları, kiminin ise karnesinde hep kırık... L-Manyak Dergisi bu yıl karnelerinin kötülüğüne güvenip dergiye gönderen bazı öğrencilere scooter verdi. Biz de onlarla, tam sezon başında okul olayını enine boyuna, yaya yaya konuştuk. Eee, Öküz'e de bu yakışır... İşte anlattıkları aşağıda...

Öğrencinin 2001-2002 Dönem Başı Kanaati: Hiçbir Hoca Bizimle Uğraşamaz...

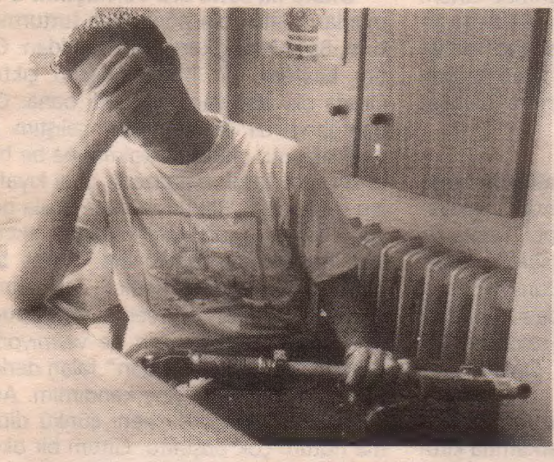

Utku Özen Erdoğan

Yaramazlığı çok abartmak anlamsız

Okullar aynı, pek fark yok herhalde. Okul ne? Bilmiyorum. Okul ne diye düşünmüyorum. Okul diye düşünüyorum. Gidiyoruz, geliyoruz. Arkadaşlarla konuşuyoruz, derslerim kötü olmasına rağmen hocayı dinlerim. "Okuldan sıkıldım, okul bir mecburiyet" gibi de düşünmüyorum ama işte yaşıyoruz ya onun gibi.

Okuldan kaçmıyoruz. Neden kaçalım ki? Zaten kaçıp arkadaşlarla dolaşıyoruz, okulda da arkadaşlarla birlikteyiz. Aynı muhabbeti burada da yapabiliyoruz. İstesek kaçardık ama durup düşünürüz neden kaçıyoruz ki? Ama hadi biz farklı olalım, şunlara bak, bu sınıftan sıkılıyorum, bunlar aptal, biz buraya ait değiliz diye bir düşüncemiz yoktu.

Hocalar illâ arkadaş olmak zorunda değil. Sen niye böylesin ya da niye böyle değilsin diye hocayı sorgulamaya gerek yok diye düşünüyorum. Sonuçta hoca. Ben de hoca olsam herhalde çok farklı olamam. Belli bir otorite kurmak zorundasın. Ne kadar arkadaş olsan da hoca sonuçta. Yine bizim kafamızda öğretmenlerimiz vardı. Biz biraz siyaset konuşurduk. Hocalardan da öyle düşünenler vardı, onlarla konuşurduk. Karşıt düşünceli arkadaşlarımız çok olurdu. En yakın arkadaşım bile öyle zaten. Hocalar da bizimle aynı görüşte oluyordu bazen. Aslında sen şu siyasi görüşe sahipsin, ben bu siyasi görüşe sahibim, o zaman gel bir muhabbet edelim değil. Öyle arkadaşlarım vardı ve ben onlarla pek anlaşamazdım. Oturduğumda siyaset dışında bir şey konuşamıyorum onlarla. Mesela karşıt görüşlü bir arkadaşım vardı her konuda anlaşırdık, ama konu siyasete gelince iki kere ikinin dört olduğunu birimiz savunsa diğerimiz savunmazdı. Ama diğer arkadaşlarla da sadece siyaset görüş anlamında uyuşurduk, başka bir konuda muhabbet edemezdik.

Öğrenci olduğum için şunu biliyorum. Orta bire başlarken, bir de lise bire başlarken dövecekler, çömeziz falan diye kendini sıkıyorsun. Sonra bir bakıyorsun güzel oluyor. Lise 3'e gelince şunlara bak falan oluyorsun. Tuvalette aynayı boşaltıyorlar, lavaboyu boşaltıyorlar, tuvalette biz gireceğiz diye onlar çabuk çıkıyor. Güzel oluyor tabii ama biz de yapmıştık onları, büyüklerimiz gelince biz de kaçardık tabii.

Hocalara da çok fazla kafaya takmamak gerekiyor diye düşünüyorum. Biz şunları yapardık, biz farklı olmalıyız falan diye de ortaokuldan sonra düşünürdük. Biraz büyümüştük de ya da öyle sanıyoruz. Hadi biz farklı olalım, eğlenelim coşalım falan diye de... Sonra lise geldi biraz durulmam gerekiyordu, ya da büyüdüm mü, ya da bilmiyorum, bir şeyler oldu. Onların biraz saçma olduğunu düşündüm. Yani yaramazlığı çok abartmamak gerektiğini düşündüm. Abartmadım. Toplulukta konuşmayı pek sevmiyorum. İlkokuldan beri toplulukta konuşamıyorum. Herkesin bana baktığını düşünüyorum. İstiklal'de yürürken, bana bakıldığını düşünüyorum. Çünkü rezil olmaktan çok korkuyorum. O an herkes beni izliyormuş gibi geliyor. Her zaman için değil tabii, paranoya gibi dolaşmıyorum da. Kalabalıktan rahatsız oluyorum. Tekken de çok konuşuyorum, çok gevezesin diyorlar. Ama öyle sınıfta parmak kaldırmam sayılıdır. Bu herhalde derslerimi de etkiliyordur. Hocalar hep derler "Sizin için yazılı önemli değil, kanaat notu önemli." diye ama bu inandırıcı değil. Sonuçta yazılı notunu da almak zorundasın.

Üniversite konusunun pek üstünde durmuyorum ama birkaç tane fikir var kafamda. Mesela Spor Akademisi'ni istiyorum; çünkü lisanslı futbol oynuyorum. Bölümümle alâkası olmadığı halde Psikoloji de istiyordum. Zaten her zaman bölümünün dışında bir şey istersin. Olabilecek miyim ben de bilmiyorum ama... Lise'de bölüm seçerken sözel kötüdür dediler. Aile de baskı yapar ya fen bölümünde çalışkanlar var diye... Öyle gittik işte. Geriye baktığımda, çok da üstünde durulmadı aslında. Tabii o an çok sorun yaşanmıştı ama şu an baktığımda öyle değil.

Ben tembel değilim aslında. Ders konusunda tembel olabilirim ama diğer konularda tembel değilim. Kişiliğimde yok tembellik yok. Çalışmıyorduk işte.

Ortaokul kızlara asılırdık, onlar da bize asılırdı... Ukalalık olmasın ama lisede büyüdük gibi geldi bana. Sanki artık yaramazlık bana yakışmıyormuş gibi geldi. Ama bir sene önce onları çok yapmıştım ben. Çok güzeldi, çok hoştu, dönüp baktığımda ya neymişim diyordum ama ne kadar da salakmışım diye düşünmüyorum. Çünkü o zaman o mantıkla düşünüyormuşum. Belki de şimdi düşündüklerim saçma gelecek. Bir şeyler öğreniyoruz işte. Okula olumlu ya da olumsuz sevgi beslemek zorunda değiliz.

Üniversite sınavına girdim; kazanamadım. Çalışamamıştım. Dersaneye gitmedim, o yüzden çalışamadım. Belki de bahanem buydu.

Kulübüm de var, idmanlara falan gidiyoruz. İlk başlarda güzel geliyordu ama şimdi heves kırılır ya, bir şeylerden soğuyorsunuz. Son bir senede çok önemli şeyler oldu benim için. İnsanlar sana şöyle davrandım, küseyim gibi değil. Sanki bunu istemiyormuşum gibi geldi. Belki bir ay sonra isteyeceğim ama şu an istemiyorum. Mesela idmana çağırıyorlar gitmek istemiyorum. Okulda da olur ya bir dersi çok seversin ama bazen canın istemez, kaçarsın, onun gibi. Ama her zaman kaçmıyorum, o an içimden ne geliyorsa, samimi. Bazı arkadaşlar vardır, okul zorunluluk der ya, kaçmak zorunlulukmuş gibi davranır ve sürekli kaçar. O an kaçmak istemez ama kaçar.

Çok uçlarda olmamak gerektiğini düşünüyorum. İnsanları dengelemek zorundaymışım gibi hissediyorum kendimi. Ama ben dengesizim, öyle de bir durum var.

Akşamsefası

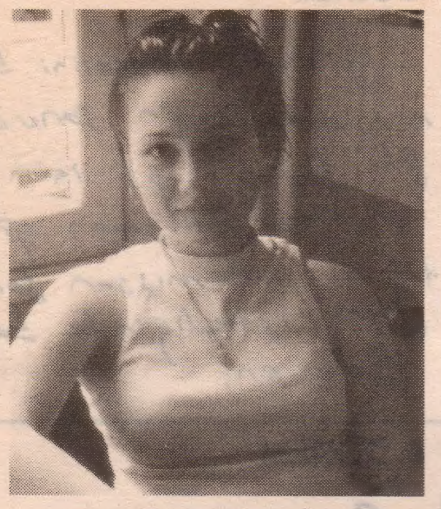

Sevda Doğan

Hep "Bir kıza hiç yakışıyor mu" diyorlar. Valla bizce çok yakışıyor

Sabah sersem sersem geliriz okula, ilk ders uyuklarız. Ondan sonra arkadaşım Sevgi'yle ikimize, birdenbire gelirler... Hadi Sevgi ne yapalım ne yapalım... Biz hep mezarlıkları gezeriz. Hoşumuza gider mezarlıkları gezmek.. Mezarlığa gideriz, dolaşırız, taş toplarız, onlarla oynarız sınıfta, sinirlendiğimizde hocalara atarız. Ama suratlarına değil. Taşın nereden geldiğini bilmezler. Ondan sonra Sevgi'nin evine gideriz. Okul benim için Sevgi'nin evi. Hep eğlenmek için gidiyoruz, başka hiçbir şey için değil.

Hocaların inadına çalışkan olmuyoruz aslında. Onlara bir şey olmuyor tabii. Anlamıyorlar ki bizi çoğu zaman. Mesela bayan hocalara asla bir şey anlatamazsın, erkekler de senin dilinden anlamıyor. O yüzden ortada çakışıyoruz. Kadın hocalar bizi anlamak istemiyor. Biz de iyice salıyoruz tabii. Mesela bizi okulda gömlekle gezdirmiyorlar. İçimizi gösteriyormuş falan filan... Ama alâkası yok. Sevdikleri öğrenciler istedikleri gibi geziyorlar. Bir de bizi şu yüzden sevmiyorlar; mesela hoca bir şey dediği zaman yalakalık olsun diye herkes her şeyi yapar, boyun eğer ya, biz sürekli eleştiri yapıyoruz. Sanki biz öğretmen, onlar öğrenci gibi... Haksızlığa gelemiyoruz.

Bir İngilizce hocamız vardı. Onunla da sürekli takışırdık. Bir gün yazılı olacağız, hoca bize yazılı kağıdını verdi. Bir metin var, oradaki yabancı kelimeleri bulacaksın, 10 tane şık var, oraya yazacaksın. Sevgi de tabii hiçbir şey bilmiyor İngilizce'den. Ne yapalım, ne yapalım diye düşündük. Sevgi, **Top 10** yazdı, sonra da **Ölürsem Kabrime Gelme İstemem, Kahpe Felek** falan diye sıralamaya başladı. Adam biraz toptu, ben de aramızda bir top var yazdım, topu da tırnak işareti içine aldım. Sonra bu beni disipline gönderecekti, yine korktu, gönderemedi. Biliyorlar başlarına geleceği. Bizimle uğraşamazlar. Hiçbir hoca bizimle uğraşamaz. Dövme gibi, kavga gibi bir şey olamaz da, elbet biz hıncımızı alırız bir şekilde. Arabasının camını kırmıştık o İngilizceci'nin. Kendisine zarar vermiyorduk ama malına veriyorduk.

En sevdiğim ders, boş ders. Aslında bütün dersleri seviyorum ama çalışmak işime gelmiyor. Öyle bir tembellik var. Sevgi'yle oturuyoruz bugün ders çalışacağız diye, çalışıyoruz çalışıyoruz ondan sonra, amaan diyoruz, boşver. Mesela bir gün sınıfta ders anlatıyoruz, hoca aferin diyor. Sonra hocaya gıcık kapıyoruz, banane ya çalışmayacağım diyoruz. Hep hocaya inat yani... Aslında hocalar iyiler ama bazı şeyleri anlamak istemiyorlar. Baştan beri biz böyle olduğumuz için çalışsak da onların gözünde sıfırız. "Çalışsanız aslında yapacağınızı siz de biliyorsunuz ama yapmıyorsunuz." diyor hoca. "Eee hocam siz böyle davranıyorsunuz." diyoruz bu sefer başlıyor saymaya... İşte siz yapmıyorsunuz, siz yaramazsınız bilmemne... Niye yaramazız, bize kimse sormuyor. Bir de hep **"Bir kıza hiç yakışıyor mu"** diyorlar. Valla bizce çok yakışıyor.

Sınıfta hepimiz darbuka çalarız, çıkarız sıraların üzerine oynarız... Ama en beteri bizizdir. Hatta adımız bile var; bize Manyak Boklar derler. Laz bir hocamız vardı o takmıştı bu adı bize. Sınıfta hepimiz taklit yaparız. Hocanın geldiğinin bile farkında olmuyoruz. Hoca geliyor, gidiyor, zil çalıyor, ders saati bitiyor... Bir kere çok dalmışız konuşmaya, sınıfta hiçkimse kalmamış. Meğerse deprem olmuş herkes çıkmış. Bizim haberimiz yok, oturmuş konuşuyoruz. Hademe geldi, "Siz manyak mısınız?" dedi. "Ne oluyor ya?" dedik. "Deprem oldu siz duymadınız mı?" dedi. Depremin üzerinden bir saat geçmiş, sınıfları boş zannediyorlar. Allahtan sınıflara baktı da hademe öyle gördü bizi, yoksa kilitlenirdik.

Okulumu seviyorum. Duvarları alçak olduğu için güzel kaçılıyor. Şimdi dikenli tel yaptılar. Allahtan bizim zamanımıza denk gelmedi. Benim okulum bu sene bitti. Dersler bitmedi de, okuldan kurtuldum. Hocalarımız iyidir. Bazıları biraz gıcıktır. Genelde hepsi öyledir. Matematikçi iyidir, hiç sesi çıkmaz o yüzden iyidir. Ülkeler Coğrafyası hocası var Gülnur hanım, onu sevmem. O da beni hiç sevmez zaten. Arkadaşım Sevgi'yle bir gün bunu korkuttuk. Dilenci kılığına girdik, gece evine gittik. Sevgi'nin sırtına çanta takıp, üzerine mont giydirdik, kambur yaptık. Ben onu merdivenlerin altında bekledim. Eşi Sevgi'yi görünce direkt kapıyı suratına kapattı. Ondan sonra biz kapıyı tekmelemeye başladık "Hocam biziz" diye. Ondan sonra hoca kapıyı açtı, fotoğrafımızı çekti. Kadını ilk defa gülerken gördük. Ama katıldı gülmekten, yerlere falan yattı. Bir daha da göremedik gülerken. Zaten ondan sonra aramız biraz düzeldi, bizimle anlaşmaya başladı. Kadın zaten deli. Ciddi deli. Sürekli başı döner, düşüp bayılır falan. O yüzden hep derslerimiz boş geçiyordu. Bayıldığında da hep biz kaldırıyoruz, ayıltıyoruz ama yine yaranamıyoruz, ben anlamadım gitti.

Benim karnem bana göre iyi. 13 dersim vardı, 11 tane zayıf var. Hangilerinin zayıf olduğunu bilmiyorum karneyi fazla incelemedim. Çünkü sahte karne çıkarttırdım. Renkli fotokopi çeken yerlerde yapıyorlar. Gizli olarak yapıyorlar tabii. Biz yaptırdığımızda hiç kimseye söylemememizi söylemişlerdi.Eylül'ün birinde başlıyor sınavlar ama çalışmıyorum. Diplomayı illa da çalışarak almak zorunda değiliz. Sonuçta parayla bile alabiliyorsun. Dinden en çok bahseden hocalar bile parayı biraz gördüler mi yumuşayıp diplomayı verebiliyorlar. O şekilde almayı düşünüyoruz. Yoksa alamayız. Parayla diploma aldığın okullar bile var.

Sahte karne götürdüğüm için ailem hiçbir şey bilmiyor. Sınavlara giriyorum ama onlara "Diplomamı almadım, diploma notumu yükseltmek için sınavlara giriyorum." dedim. Yuttular tabii. Biz adeta birer yalan makinasıyız. Şu an bizim burada olduğumuz bile yalan. Sevgi'yle ben iş görüşmesine gidiyorduk güya.

Eve takdir teşekkür götürsem annem bayılır herhalde. İnanmaz zaten. Bu sahte karneyi götürdüğümde de şaşırmışlardı. "Allah allah sende sadece bir tane zayıf var, inanmıyorum." falan dediler. Herhalde takdir falan götürsem prenses gibi yaşarım.

Okulda doğru düzgün aktivite yok. Bir voleybol bile doğru dürüst oynayamazdık. Erkekler için bir futbol, başka da bir şey yok. Zaten onda da sürekli yeniliyoruz. Bizi maçlara bile götürmüyorlardı taraftar olarak. Kızlar arasında futbol takımı kuralım dedik kimse oralı olmadı. "Sizden başka kimse oynamaz." dediler.

Ders çalışmak istemiyorum. Aslında nedenini bilmiyorum. Belki arkamda kimse yok, o yüzden. Mesela Sevgi'yle ikimiz otursak o benden beter, ben ondan beterim. Çalışalım diye başlasak olmuyor. Bir gün denedik x'lerin y'lerin içinde kaybolup gittik. Sözelimiz aslında iyi. Ama sorulara hiç bakmıyoruz yazılıda. İsim, soyisim, numara yazılıyor, hocam çıkabilir miyiz... "Nasıl olsa yapamayacağız." diyoruz. Sonra tenefüs zili çalınca arkadaşlar "Salaksınız siz çok kolaydı sorular" diyor. Hiç aklımıza gelmiyordu bakmak niyeyse. Bizim vereceğimiz 20 tane ders var. Geçen seneden de derslerimiz var çünkü.

Bence her şey üniversite değil. Gidenleri de görüyoruz. Ortada öyle kalıveriyorlar. Önemli olan şans bence. Üniversite sınavına gireceğim ama üniversiteye gitmeyeceğim. Polis Akademisi'ne gitmek istiyorum. Bana hep macera lazım. Sekreterlik, bankada çalışmak gibi hanım hanımcık işler beni sarmıyor. Vahşi olmalı. Aslında okuyabilsem komiser yardımcısı olurum. Ama o çok zor. Üniversite sınavında 105'i geçince Polis Okulu'na gidebiliyorsun. Orada normal polis memuru oluyorsun. Onların okulu 9 aylık, Polis Akademisi iki senelik. Oradan çıkınca Komiser Yardımcısı oluyorsun. Olana kadar deneyeceğim. Anneme diyorum zaten "Ben ya polis olacağım, ya asker olacağım o da olmazsa terörist olup çıkacağım." Mahkemeye çıkınca da bana soracak ya hakim, "Kızım niye yaptın?" diye. "Valla ben vatana millete hayırlı bir insan olmak için girdim sınavlara ama sokmadınız beni, ben de terörist oldum." Ne yapayım yani? Yapamam başka iş ben.

Adliyeleri de geziyoruz biz. Oturuz, mübaşir bağırır ya, biz de bağırırız onunla beraber. Mesela kollarında zincirlerle mahkumları götürürler, biz Sevgi'yle otururuz sanki duruşmamız varmış gibi.

Okula iki sene ara vermiştim. O zamanlar kuaför olacağım diye tutturmuştum. Bizimkiler çıkardı beni okuldan. Gittim kuaföre, bir hafta çalıştım çıktım. Orada pis işler yaptırıyorlardı bana. Ondan sonra bir iki mağazada çalıştım. Bir okul sezonu, okulların açılmasına bir hafta on gün vardı, mağazada okul kıyafetleri satıyorduk. Baktım herkes okula gidiyor, "Ben niye salak gibi okuldan çıktım" diye düşündüm. Gittim eve "Anne ben okula yazılacağım." dedim. Tabii kimse inanmıyor. "Hadi be senin ne yaptığın belli değil" diyorlar, izin de vermiyorlar. "Sen yine çıkarsın okuldan" falan derken bunlar, ben bunları yine kandırdım. Ama hiçbir okul almıyordu beni çünkü diploma notum çok düşüktü. Gittim bir okula müdüre "Okula girmek istiyorum." dedim. Müdürün bana, "Sen bu diplomayla hiçbir yere giremezsin, git annenle evde el işi yap, koca bekle." dedi. Ben bir sinirlendim. "Bana ne, gireceğim ben bir okula" dedim. Girdim de sonunda.

Bizim okul batık. Bir tek iyi öğrenci vardır. Bizden önceki sene Kaan vardı, bu sene de Selin var. Okul berbat.

Murat Akarsel

Sürekli saate bakıyorum, zilin çalmasını bekliyorum

Lise'de bıraktım kendimi. Ortaokulda daha iyiydim ama tembel olmak iyi. Derslere falan çalışmıyorsun, rahat oluyor. Tabii, aslında kötü de bir yerde.

Benim için okula gitmek zorunluluk gibi. İstemeden gidiyorum. Okulda bütün gün sıkılıyorum, sürekli saate bakıyorum, zilin çalmasını bekliyorum. Okul iyi bir şey aslında ama, ben sevmiyorum. Bizim okul da biraz kötü bir okul. Öğretmenlerin bazıları biraz aptal, onlar sıkıyor beni. Matematik hocasını seviyorum. Coğrafya dersini seviyorum mesela. Hocalarla iyi anlaşıyorum aslında.

Karnemin durumu kötüydü geçen dönem. 13 dersin, 9'u zayıf. Lise 1'de okuyorum. Sosyal'i seçmek istiyorum. Şimdi sınıfı tekrar etmem gerekiyor. Ailem ileride başarılı olacağımı düşündüğü için bir şey demedi. İleride fotoğrafçı olmak istiyorum. Abim de Kocaeli'nde fotoğrafçılık okuyor.

Akşamsefası

Burak Eşsiz

Dersi az olan hocalar, adımızı bile bilmiyor

Şu an Lise 2'deyim. Benim karnem de o kadar iyi değildi. 6 tane zayıf geldi. Bütünleme sınavlarına girdim, geçtim. Birkaç tane borçlu dersim kaldı. Biraz tembelim. Bazı derslerde iyiyim. Derse ve hocaya göre değişiyor tavrımız. Sayısal derslerden bilgisayarı, matematiği seviyorum. Ayrıca Türkçe, tarih...

Lise 1'de hep kaçıyorduk, hep sinemaya giderdik. O zaman kaçmak bayağı zordu. "Müdüre, öğretmene sigara almaya gidiyoruz." der çıkardık. Kapıdaki görevli bize inanıyordu. Belki de yutmuyordu ama artık bıkıyordu ve bırakıyordu. Bizim okul bayağı büyük, en üst kata kimse uğramıyordu, genelde üst katta ya da tuvalette içiliyordu.

Okul benim için ders güzel geçerse iyi, geçmezse, volkmen dinleyip uyumak. Dinlenme yeri. Bütün tenefüslerde basket oynuyorum. Okulun bayağı aktivitesi var, fotoğraf kulübü var, bilgisayar dersleri var. Onlar ilgimi çekiyor.

Üniversitede, olursa İktisat okuyacağım, olmazsa bizim okuldan iki senelik yüksek okullara yatay geçiş var, ondan yararlanacağım. Orada da başarılı olursam, 4 seneliğe geçiş hakkı var. Aslında bilgisayarı daha çok seviyorum ama bu bölümü kazandım, ne yapayım.

Bir hocanın gülmesi lazım, arkadaş gibi olması lazım, yazılılarda biraz yardım etmesi lazım. Ama hocaların bazıları çok soğuk, anlatır dersi gider, senin adını falan hiç öğrenmez. Dersleri az olanlar da öyle yapıyor genelde.

Ortaokulda daha iyiydim. Teşekkür falan bile almıştım. Bakalım, bu sene belki değişir. Hoca iyiyse çalışırım. Daha çok hocaya bağlı. Bazı hocalar yeterli geliyor. Ama tecrübesiz olan da var. Onlar yetersiz geliyor. Bir kere arkadaşım cep telefonundan arayıp soruların cevaplarını vermişti. Hoca görmüş olabilir, ama sesini çıkarmadı, çünkü okuldan gidecekti, herkese 5 veriyordu, sınıfa da hiç bakmıyordu.

Kayhan Ali Akın

Okul güzel bir şey

Ben okula beş buçuk yaşında başladım. Bir kankardeşim var, o benden bir yaş büyük olduğu için okula başlamıştı, onunla beraber yazılmak istedim, annem de beni kırmadı yazdırdı. Okula erken başlayınca pek zorluk çekmedim, daha kolay oldu. Ufağım diye hocalar hep yardım etti..

Okul güzel bir şey. Okula gidince otururum. Tembel birisi değilim, derslere çalışırım ama kırık gelince bıraktım kendimi. Moralimi bozan şeyler oluyor. Mesela bir keresinde hocaya derste taş atmışlar, benim attığımı söylediler. Beni disipline götürdüler. Ben atmadım dedim, kimse bana inanmadı, bir hafta uzaklaştırma verdiler. Ama sonradan çıktı kimin yaptığı. Eve dilekçe gönderdiler, özür dilediler.

Hocalarla aram iyi, idare ediyoruz. Muhabbet var. Yazılı oldu mu, hocaya gazete veririz, hep gazete okur. O zaman iyi oluyor. Kopya çekiyoruz. Mesela bir arkadaşın cep televizyonu var, ona sayılar yazılabiliyormuş, oradan kopya çekiyorduk.

Hocalar ilk geldiklerinde çok sert davranmaya çalıştılar, ama yapamadılar, yutturamadılar. Sonra da çok yumuşadılar. Aslında hocalarla iletişimimiz iyi. Ama bazıları çok kötü, suratsız oluyor. Hocalarımızın biraz arkadaş canlısı olmasını isterdim.

Karnem iyi, 9 tane zayıf var. Bu sene Lise 1'i tekrar edeceğim. Lise 1'de bir daha kalırsam, okuldan atarlar. Açık Lise'ye ya da çıraklık okullarına gidebiliyormuşum.

Aslında benimki tembellik değil. Üç tane zayıfım vardı, dana önce sınıfta kalan arkadaşlar 1 tane zayıfla bile kalınıyor dediler. Ben de bıraktım kendimi. Annem ufağım diye iyi karşıladı, "Dersler zor gelmiştir." dedi. Bir de, ilk dönem derslerimiz boştu. Hocalar ikinci dönem geldi. Kitaplara ikinci dönemden başladılar. Dersler ağır geldiği için çoğumuz kaldı, sadece 4-5 kişi geçti. Aslında bazı hocalar bize hak verdiler, iki falan verdiler ama yetmedi. Okuldan kaçıyoruz. Bekçiye sigara verip kaçıyoruz.

Derslerde uyuyorum. Aslında uyumuyorum, ama uyuyormuşum gibi yapıyorum. Okulu çok seviyorum, üniversiteyi düşünmüyorum. Liseyi bitirince elektrikçi olacağım... Ablam üniversitede şu anda. Kaç seneden beri gidiyor, hala sürüyor. Onun için liseyi bitirince bir sene çalışıp kendime dükkan açmak istiyorum. Çalışmaya hevesim var.

Mehmet Ekici

Her şey yolunda gidince okul güzel

Hazırlık okuyorum. Zaten 3 ders var, sadece Fransızca'dan kaldım. Bizim okul iki yabancı dil öğretiyor, İngilizce ve Fransızca. Ortaokulda İngilizce gördüğüm için Fransızca ağır geldi. İkmâle kaldım, 3 Eylül'de sınavım var. Eğer sınavı veremezsen sınıfta kalacağım. Ara sıra ders çalışıyorum ama pek vakit bulamıyorum.

Okulun kapanmasına iki hafta kala, annem okulu aradı, durumu öğrendi, o yüzden karnem fazla sorun olmadı. Ama yine de üstüme düşüyorlar. Okula iyi alıştım ama hocalara alışamadım. Hocalar genelde çalışkan öğrenci istedikleri için tembel öğrencileri ikinci planda bırakıyorlar, fazla şans tanımıyorlar. Aslında sınıfta sakin bir öğrenciyim ama yeri geldiğinde yaramazlık da yaparım.

En sevdiğim ders, kolayıma gelen dersler. Mesela beden, Türkçe... Matematikte şeytanın bacağını hiç kıramadım, hep bir alırdım. Türkçe hocasını, din hocasını severdim. Coğrafya hocası beni takdir ederdi, ben de onu severdim. Bazı hocalar iyi ders anlatamazdı. Aslında biz de dinlemiyorduk. 10-15 dakika dersi dinliyorum, sonra kafam başka yere gidiyor, kopuyorum. Kendime gelip de hocanın nerede olduğunu bulmaya çalışana kadar ders bitiyor.

Derse göre kopya çekerim. Başarılı olduğumuz kopya ile övüne övüne bitiremezdik. İlk zamanlarda okula biraz ağırlık verdim ama havalar ısınınca kırmaya başladım. Okulun yanındaki parka, çarşıya, bilardoya, kafamızın estiği her yere giderdik. Tam gün kırmazdım okulu, yarım gün kırardım ki devamsızlık az yazılsın diye.

Okul öğrencilerin gittiği, öğrenim gördükleri bir yerdir. Her şey yolunda gidince okul güzel.

Umut Kılıç

"Bugün yazılı var, anne bana rapor al"

8 dersten kaldım geçen yıl. 14 ya da 15 tane dersimiz vardı galiba. Lise 1'de de üst üste iki sene kaldım. İki sene kalınca okula devam edemiyorsun, başka okullar da almıyor. Arkadaşlar, iki sene üst üste kalanları alıyor diyorlar ama sanırım açık liseye gideceğim. Ailem, mecburen, bir şey demedi. Biliyorlardı böyle bir şey olduğunu, alışmışlardı.

İlkokulda iyiydim, ortaokulda biraz daha düştüm, lisede en kötü duruma geldim. Arkadaşlar "Bugün yazılı var." diyorlardı, "Hadi ya ben gidiyorum." diyordum. Gidip anneme "Bugün yazılı varmış, bana rapor al." diyordum. (Hastahanede tanıdığımız var.) Yazılılara sonradan giriyordum ama yine zayıf alıyordum. Okuldan kaçıp, Kadıköy'e inip geziyorduk. Gitmediklerim, gittiklerimden daha fazla. Devamsızlıktan kalmamam için annem sürekli rapor alıyordu. Kopya da çekiyordum ama boş çıkıyordu hep. Arkadaştan çekiyordum, hepsini yazıyordum, "Oh, iyi iyi yırttık." diyordum ama yine kalıyordum. Adam çalıştım diyordu, inanıyordum.

Bilgisayar programcısı olmak istiyorum. Aslında fen derslerim de kötü ama mecburen yapacağız. Üniversiteyi kazanamazsam bilgisayarla ilgili özel dersanelere gideceğim.

Okul, kümes. Berbat yani. Bizim okul çok kötü. Öğretmenler de kötü. Öğretmenler arasında iyi olanlar, arkadaş olanlar da var. Ama onların derslerine de çalışmıyorduk. Okulu hiç sevmedim. Okul, arkadaşlar iyi ama dersler kötü. Bilgisayar bölümüne girseydim çalışırdım. Ama diploma notum yetmediği için giremedim.

100 Soruda Hayatın Anlamı - VII

REWHAT

Henüz bir ilkokul çocuğuyken ben, yatağıma cinler gelsin isterdim.

Biri girsin açık pencereremden. Dile benden ne dilersen desin..

Gözlerimi mavi yapsın, Hasan gibi...

... saçlarımı Eren gibi sapsarı...

Henüz bir ortaokul çocuğuyken ben, bir peri gelsin isterdim açık penceremden. Elinde sihirli bir değnek...

Çüküm kocaman yapsın

Bir kere versin, gitsin...

Ve liseliyken ben henüz, bir yaratık zannederdim de kendimi... Bir ışık girsin isterdim penceremden, düzeltsin bu iğrenç halimi..

Sevdiğim biri olsun...

ve beni seven biri...

Ey yavrum ey, ne çizermişim bee.. Biraz ara vereyim de bi sigara yakayım bari...

Haydaaa.. Sigara da bitmiş, şimdi işin yoksa dışarı çık, açık bakkal bul, sigara al... Tam da coşmuştum yaa... Olacak iş mi bu?..

Boşver ya hem de hava alırım biraz...

İşte geldim, burdayım...

Sen kimsin yaa..

Ben hayalini kurduğun şeyim... Düşlerinin hizmetçisiyim... Seni sarı saçlı, mavi gözlü yapabilirim.. İstersen çükünü de uzatabilirim. Seni sevmesini sağlayabilirim herkesin...

Şimdi dile benden ne dilersen...

Sen onu boşver de, bi sigara kapıp gelsene bana bakkaldan!..

rewhat@hotmail.com

Yıllardır Trabzonsporlulardan "Sen Trabzon'un yetiştirdiği bir yazar değil misin, neden Trabzonspor hakkında tek bir yazı yazmadın?" diye eleştiriler alan Nihat Genç, yıllar boyu inat mı inat suskunluğunu bozmadı. Çocukluk arkadaşı Sadi Tekelioğlu takımın başına geçip, bir de Trabzonspor üst üste galibiyetler alınca, yıllardır gıkı çıkmayan Nihat Genç'i aynı zamanda beyin cerrahı da olanHakan Ulaçoğlu, bülbüle döndürdü ve aşağıda okuyacağınız paso bordo-mavi röportajı gerçekleştirdi...

Alemin Kıralı Geliyor

HAKAN ULAÇOĞLU

Trabzon'un son dönem yetiştirdiği, kitapları çok satan bir yazarısınız, savaşçı ve ateşli bir üslubunuz var. Sözünüzü esirgemiyorsunuz ve mahkemelerden kurtulamıyorsunuz, ancak Trabzonspor'la ilgili hiç yazı yazmıyorsunuz. Yazsanız dahi 'Memleket Hikayeleri' adlı kitabınızda olduğu gibi kirli adamları, futbolu, gençlerin futbol sevgisini kendi çıkarları için kullanmalarına nefret dolu tepkiler veriyorsunuz...

- Aynen öyle. Trabzonspor'u köyden gelmiş, Özal'la zengin olmuş müteahhitler, onların sağcı, mafyatik politikaları bitirdi. Trabzonspor Türk futbolunun tek gerçek efsanesidir. Trabzon'da futbol hepimizin içine kök salmış, başımızı döndürmüş kahramanca gurur demektir. Mesela gol attığında Trabzonspor tıkanır bağıramaz, alkışlayamaz, çömelir, derin manevi duygusallıkla boşalır, hüngür hüngür ağlardık. Herkes delikanlı, harbi futbolun ahlak ilkelerine sadık ve dürüsttü. İki büyük şeytanın kurbanı olduk, biri basın, diğeri şöhret olmak isteyen sağcı politikacılar. Yine de Trabzonspor, Türk futbolundaki ölümsüz yerini almıştır. Hala bıkıp usanmaksızın çılgın bir arzuyla tüm Trabzonsporlular ölünceye kadar o muhteşem Trabzonspor'u özleyip, anlatıp, bekleyip duruyor. Bakın biz 1. lige çıktığımızda 3 büyüklerin 18 tane şampiyonluğu vardı. Bu şampiyonlukları Yeşildirek, Karagümrük, Kasımpaşa gibi onlarca İstanbul mahalle takımını yenerek oldular. Şimdi ne diyorlar, yakamıza 14 yıldız takıyoruz, 15.'sini takacağız diye bir çalım, böbürleniyorlar. İnsan utanır. Sen otuz yıl Avrupa kupalarında ikinci tura çıkamamışsın. Beykozları, Hasköyleri yenerek bu yıldızları takıyorsun, Türkiye'yi yenerek değil. Zaten Türkiye liginin kuruluşu sakattır. Ta o zamanlarda İzmir takımları İstanbul kökenli bu lige karşı çıkıp, katılmak istemediler; yollar uzun gidip gelmek zor diye. İstanbul'un iç mahallelerinden dolmuşla, tramvayla deplasmana giderek yapılmış 18 şampiyonluk. Türkiye liginin tarihi yeniden düzenlenmeli. 1975'ten sonra, ya da ne bileyim, Anadolu takımlarının ligde denge oluşturduğu yeni bir tarih başlangıç alınmalı. Bu kadar haksız bir ligin yıldızları formalara, şan, şöhret, efsane diye takılmaz. Şimdi ben soruyorum, o yıldızların beş-on tanesini Beylerbeyi ya da Yeşildirek'e on, on beş gol atarak aldın, Türkiye yıldızı değil onlar, İstanbul mahalle takımlarının yıldızı. Yol yokmuş, gidip gelmek gerçekten zormuş diye orada mahalle arasında birtakım takımlar kendi aralarında lig kurmuş, şampiyon olmuş, bize ne? İşte Trabzonspor bir sel felaketi gibi alt üst etti bu ligi. Trabzonspor öyle güçlü, öyle kuvvetli bir güneşti ki, bu ligi tarihe gömdü. Sorumuz şudur, biz geldikten sonra ne oldu? Biz lige gelene kadar bu takımlar Avrupa'dan kim gelirse on yıllar boyu beşer-onar yiyip Avrupa'nın averaj ya da eğlencesi olmuş takımlardır. Haksızlığın asıl acımasız tarafı, Trabzonspor'un ikinci ligde çektikleridir. Üç büyükler hiçbir zaman ikinci lig trajedisi yaşamadı. 1967'den şampiyon olduğumuz yıla kadar her yıl, otobüsle iki gün süren, iki gün de dönüşü süren deplasmanlar. Bandırma, Balıkesir, Düzce, Adanademirspor deplasmanlarında, yollarında Trabzonspor'un futbol aşkıyla, parasız, yoksul, tertemiz bu çocukların Anadolu yollarında çektikleri, hangi imkansız, inanılmaz, şartlarda futbol oynadıkları bugün bile dile getirilemez. İkinci ligde uzun yıllar kalmamızın sebebi bu uzun yollardır, o günlerin otobüsleri Ankara-Trabzon arasını dahi iki günde, üstelik gece konaklaması yapılarak gidiliyordu. Lige geldiğimizde dahi, üç büyükler, Sarıyer, Bakırköy, İstanbulspor her yerde, 13-14 maçı İstanbul sınırından hiç çıkmadan yapıyordu. Trabzon ise bu kadar yolu, yılda 8-10 defa İstanbul'a gidip geliyordu. Futbola bu kadar körü körüne, bu kadar kul köle bir başka takım yoktur. Bugün Anadolu takımları bu kadar korkunç uzaklık yaşamıyor deplasmanlarla. Üstelik İstanbul'a bir yılda on defa gidiyor, onda da bozguna uğratıyorduk. Şampiyon olamadığımız uzun yıllarda Trabzon ligi ya ikinci bitirdi, ya üçüncü. Ama en önemlisi Trabzonspor aralıksız tam 22 sene Türkiye Birinci Ligi'nin en çok alkış alan, en beğenilen, en iyi futbolunu oynadı, bunun altısında şampiyon oldu ama, geri kalan sezonların en kıran kırana maçlarını, en harbi maçlarını Trabzonspor çıkardı..

On yıllar boyu Türk basını ve futbolunun tek derdi, bu fırtınadan, bu beladan nasıl korunacağız oldu. Üç büyük olmanın getirdiği medya ve bilinen baskıların oluşturduğu avantajlarla Trabzonspor'un önü kesildi. Trabzon bileğinin hakkı denilen o futbolun en harbi yüzünü dize getirmiştir. Kendi aralarında evcilik oynayan bu takımlar futbolun gerçek, sert ve onurlu yüzünü görünce paniğe kapılmış, kıskançlık içinde beyinlerini yemişler, her türlü deliliği denemişlerdir, ama sonunda kazanan Türk futbolu oldu, çünkü Trabzonspor İstanbul ligini yıkıp parçalamıştır. Bizim şampiyonluklarımız yüzyılların itilmişliğiyle ağır bir sıkıntılı havaya bürünmüş tüm Anadolu kasabalarını salladı. Nihayet Anadolu gerçek bir **'zafer'** tanıdı. Futbol bir çeşit hipnotizma oldu. Geçim derdi, yoksulluğu, itilmişliği unutup, tüm Anadolu Trabzonspor'la heyecan duymaya, onunla ağlamaya, sevinmeye başladı. Ve tüm Türkiye şehir takımları kendine güvenle, Trabzonspor formasının renklerini dahi taklit ederek, bugün Anadolu'daki büyük futbol sevgisini yarattı. Trabzonspor'un şampiyonlukları bir infilaktı. Biz Anadolu çocuklarının kalplerini paramparça etti. Trabzonspor aşkı ve efsanesi olmadan hiçkimsenin Türkiye ligi üzerinde konuşmaya hakkı yoktur. Çünkü Trabzonsporsuz bir Türkiye ligi hiçbir zaman olmamıştır. Şampiyon olduğumuz yıllar biz Trabzon şehir stadını dolduracak bir şehir nüfusuna sahip değildik. Ama önce Ordu, Giresun, Rize'den gelen, sonra, inanılmaz ama, yine yol yok, para yok, Erzurum ve Kars'ın dağlarından, ta Urfa'dan, Van'dan gelen köylü seyirciler gördük. Trabzon şehir stadını görünce stadyum beton bloklarına sarılıp ağlayan Urfalı Erzurumlu seyirciler gördük. Yine İstanbul deplasmanına gittiğimizde hayretle gördük, Urfalı, Vanlı, Ardahanlı, Maraşlı seyirciler, on yıllar boyu tribüne oturdu. Bordo-mavili bayraklarla oturdular. İşte bu tribünlerin uğultusu Türkiye ligi tarihini gerçekten yeni baştan yazmıştır...

Şampiyonluklar neden sona erdi?

- Sağcı-mafyatik adamlar Trabzonspor'un bu deli gururundan, şöhretinden faydalanmak istedi. Futbolcuları parayla hızla kuklalaştırıp, kulübü neredeyse tarihten sildiler. Zafer sarhoşluğu içinde birileri bit gibi, güve gibi ve baltalarla bu şöhretin kapısını kırmaya, Trabzonspor efsanesini yağma etmeye başladı. Bu politikacılar sadece futbolu değil, Trabzon'un kendine olan o inanılmaz güvenini de kaybettirdi. Trabzon'da çok tuhaf şeyler oldu. Kimseyi beğenmeyen, hatta Türkiye'nin kibirliği diyebileceğimiz seyircisinde panik başladı. Daha ilk dakikadan sahaya küfretme, laf atmalar, olmayacak şeyler. Daha da kötüsü. Anadolu'nun herhangi bir takımını kendine rakip görmeye başladı. Yok böyle bir şey, Anadolu'da herhangi bir takımın alacağı şampiyonluk, aynı zamanda Trabzonspor'un da şampiyonluğudur. Trabzonspor'un mükemmel yıllarında İstanbul basını, Anadolu-İstanbul ayrımı yapılıyor diye şeytansı bir iftirayla bölücülüğe başladı. Yanlış bunlar, çirkin tuzaklar. Anadolu-İstanbul ayrımı yok. Türkiye-İstanbul ayrımı var. Trabzonspor hiçbir zaman Anadolu'nun değil, Türkiye'nin takımı olmuştur. Avrupa liglerinde, averaj yemeden, sahaya çıkıp dobra dobra oynayarak göstermiş, Türkiye futboluna hakim ezikliği önce Trabzonspor gidermiştir. Otuz yıl ikinci tura çıkamayan İstanbul büyükleri, nihayet, 15 yıl aralıksız, ikinci, üçüncü tura çıkan bir takımı hayatlarında ilk defa Trabzon futboluyla gördüler. Hepsine bu kadar uzun yıl futbol dersi verdiğimiz halde, Trabzon dört-beş sene gerileyince hemen yine 'üç büyükler' efsanesini ısıtmaya koyuldular, yine, Trabzon'u safdışı bırakıp, kendi aralarında mahalle maçı yapmak istiyorlar. Trabzon ne zaman güçten düşerse, üç büyükler teranesi başlar!..

"Trabzonspor kendine güvenini kaybetti" dediniz?

- Ben 8-9 yaşında 1965 yılında İdmanocağı-Beşiktaş maçında ve bir yığın maçta

kale arkasında ikibuçukluk yaptım, top topladım. Trabzon tarihinde ilk genç takım elemesi olan Orman Okulu'nun arkasında **Ahmet Suat**'ın önünde seçmelerde oynadım, yaşımın büyüklüğünden oynayamadım, ama tüm arkadaşlarım topçu oldu, ya Ahmet Suat'ın ya **Özkan Sümer**'in takımlarında yer aldı. Eski saha ve lise sahasında büyüdüm. Benim gibi 56 doğumlu çok arkadaşım nüfus kütüğünden yaşını hileyle ya da mahkeme kararıyla değiştirdi. Hatta yaşını küçültmek için kendini öldü gösteren arkadaşlarım oldu. Hayatım İdmanocağı-İdmangücü antremanlarında ağbilerin eşofmanlarını, kramponlarını taşımakla geçti. Numune Hastanesi'ni dönünce solda eski ve bakımsız bir şadırvan vardır, dile gelip konuşsa. Bu şadırvanın Trabzon futbol tarihinde önemi fazlasıyla büyük. Çünkü yaz-kış su akan tüm futbolcularının ayak çamurlarını görmüştür. Başka da su yoktu. Bugün dahi Trabzon Yavuz Selim'de, eski sahada, yedi takım aynı anda antreman yapar, her bir takıma yirmi metrekarelik yer zor düşüyor. Bu kadarcık dar alanda futbol öğreniyorlar, dünyada yok, on metrelik alanda futbolcu yetiştiriyoruz ve terden ateş gibi çocukların dünyanın en sihirli ilacı gibi kendilerini hırlayıp, parçalarcasına hala topun peşinde koşmalarına insan şaşırıyor, bunun bir sebebi olmalı diyor. Trabzon'a eski yıllarda da dışardan hangi takım gelirse gelsin bizimkiler, asla beğenmez, küçümser, dalgasını geçerdi. Kardeşim sen mahalli bir takımsın, adam Türkiye şampiyonu, neyine güveniyorsun. Bunu çözmek çok zor. Sanki Trabzon'da ahlak denilen şey, kimseyi beğenmemek ve herkesi tabii ki büyütmeden yenmek. Belki de bunun şehrin sosyal kültürel yapısı, tarihiyle sıkı ilgisi var. Çünkü Trabzon tarihi çok acı çekmiş, çok yoksulluk görmüş, ancak ölümüne kıtlık, ölümüne yoksulluk hiç olmadı, yani bir zavallı doğu kasabası değildi. Bugün bu şehirde beş bin yıl öncesinin, tarihin ilk kavimlerinden sayılan İstikler'den kalma aile isimleri var. Beziroğulları, Kolotoğulları, Sakalar, Tarbos köylerinin etnik yapısı çok ilginçtir ve dünyada eşine rastlanmaz, çünkü nerdeyse her köy ayrı bir etnik yapılanma gösterir. Kıpçaklar, Peçenekler, Uzlar, bulgar Türkleri, Macar Türkleri, Akkoyunlular, Kürtler, Orta Anadolu'dan getirilen Azeriler hepsi artık birbirinden ayrılamayacak kadar iç içe geçmiş, karışmış. İnanılmaz bir birleşim. Nerdeyse tarihin her ırkı orada. Yabancı elçilerin anılarında 1890'lardan beri futbol oynandığı söyleniyor. Liman şehri oluşu, Rum, Ermeni, Gürcü, Laz nüfusunun etrafında Gümüşhane, Giresun, Rize, Ordu, Kars, Erivan, Batum, Erzurum gibi şehirlerin ticaret merkezi olmuş, fazlasıyla kozmopolit, fazlasıyla renkli bu insanlık manzarası kimyevi bir güç mü vermiş, arayıp da bulamadığımız bir güven mi sağlamış.

Trabzonspor kurulmadan hangi takımı tutuyordunuz?

- Ben İdmangücü'lüydüm. Daha mahalleden bir takım. İdmanocağı bugün heveslendiği, özendiği Galatasaray gibi afralı, tafralı, artist bir takım. Biliyorsunuz Trabzonspor'un kuruluşuna İdmangücü önce katılmadı. Çünkü İdmanocağı her şeye hakim görünüyor. Lige ilk yapılan müracaat kabul olunsaydı, İdmangücü olmayacaktı, bir yıl sonra ulaştı, bakın ki tek tartışma forma renginden çıkıyordu birleşme sırasında. Sonunda Türkiye'de hiç olmayan hiçbirşeyi çağrıştırmayan Bordo-Mavi renkler bulundu. Trabzon sokaklarına bir taksi çıkartılarak hopörlerlerle, Trabzonspor'un kurulduğu ilan edildi. Biz de o taksinin arkasından koşarak önce kulübe, sonra da bugün buraya kadar geldik. Ancak, Trabzon futbolunda bu iki takım fazlasıyla abartılır, Necmiatı, Doğanspor. Tütünspor gibi takımları dahi bir yana bırakın, 30'lı 40'lı yıllarda Trabzon Lisesi uzun yıllar mahalli lig şampiyonu oldu. Bizim lise yıllarında Özkan Sümer lisenin antrenörüydü, hakemin üstüne yürüdü, sahaya girdi. Lise maçları bu yüzden üç yıl iptal edildi. Sanırım 1972-73'te liselerarası maçlar yeniden başladığında inanılmaz bir futbolcu furyası çıktı. Liseden Güngör'de, bugün antrenör Sadi'den hatırladığım o yılların lisesinde çıktı.

Trabzon futbolunun çekirdeği, kalbi Trabzon Lisesi'dir. Trabzon'da futbol demek yüz yıl, lisenin önündeki saha ve eski sahadır. (Yavuz Selim). Ve duvarlarla çevriliydi. Eski saha ise yağmur yağdığı zaman bataklık olurdu. Yağmadığı zaman toprak kaya kadar sertleşir. Özkan Sümer'in ta o yıllarda söylediği gibi, Trabzon efsanesi konuşulurken en çok unutulan, ihmal edilen hakkı yenen ikinci ligde Trabzonspor'u çalıştıran ünlü Beton Mustafa'dır. Beton Mustafa nerdeyse antremanlarda hiç top oynatmaz, baştan aşağı idman ve kondüsyondu. Ağır antremanlara dayanılmazdı. Trabzonspor'da ikinci büyük aşama olarak Özkan Sümer'i görüyorum. Top tekniği çok yüksek, dar alanda inanılmaz Brezilyalılar gibi top çeviren, çalım hastası ve seyir zevki çok yüksek oyuncuların anasını ağlattı. Özkan Sümer nerdeyse futbolcunun topla oynamasını yasak etti, birçok kez antremanda gözlerimle şahit oldum, topu birkaç saniye fazla tutan oyuncuyu kovar, formasını çıkarttırır bir daha sahaya sokmazdı, Özkan Sümer bu seyir zevki yüksek oyunculardan yırtıcı, mücadeleci, her topa koşan adamlar yaptı. Hatta topa hiç vurmasını bilmeyen diyelim Trabzonspor'un ilk yıllarındaki Yaşar gibi oyuncuları, her topa koşuyor diye, hiç futbol bilgisi olmadığı halde sahaya sürdü büyük verim aldı, inanılmaz top tekniği olan Güngör'ün ki, antremanlarda beş kişi ayağından top alamazdı, bu top kesen, kesici rolüyle oynattı.

Zaten Türkiye liginin kuruluşu sakattır. Ta o zamanlarda İzmir takımları İstanbul kökenli bu lige karşı çıkıp, katılmak istemediler; yollar uzun gidip gelmek zor diye. İstanbul'un iç mahallelerinden dolmuşla, tramvayla deplasmana giderek yapılmış 18 şampiyonluk. Türkiye liginin tarihi yeniden düzenlenmeli.

Bugün Trabzon efsanesini geciktiren şey nedir?

- Trabzon on yıllar boyu üçüncü lige ve ikinci lige futbol fabrikası gibi futbolcu veriyor, bu fabrikasyon işlevi Trabzon'un şampiyonluklarından daha değerlidir. Türkiye liglerine Trabzon kadar futbolcu süren bir başka şehir yoktur. Ancak, bu eski sahada yüzlerce yetenek henüz fidanken, henüz genç, çelimsiz, beceri kazanmadan maddi sıkıntılar yani iş bulmak kaygısıyla hemen Trabzon'u terkedip ikinci ve üçüncü ligin karanlık kuyularına düşüyor. Yani, futbol için, hırs, inanç, savaşçılık gibi hammaddeleri, ruhları, beyinleri tastamam bu çocukları, henüz yıldız, yetenek olmadan boğduruluyor. Ve çok uzun zamandır Trabzon yıldız futbolcu değil, onbinlerce vasat, seri üretime geçti.. Çok iyi biliyorum, şampiyon olduğumuz yıllar, ikinci ve üçüncü lig kulüp başkanları Trabzon'da mahalle içlerine, mahalle kahvelerine gelip otururlardı. İnanmayacaksınız, gülerek anlatırdık, 17-18 yaşında kimi görseler, futbolunu hiç görmeden, belki de futbol oynamamıştır, ikna olmaz, 17-18 yaşında gördükleri her delikanlıyı futbolcu diye alıp götürdüklerini gözlerimle gördüm...

O günlere dair bir anınız?

- Trabzonspor'un iç transfer görüşmelerinde, ikinci lig yılları, Trabzon'un ünlü delisi, ki Trabzon'da evliya gibi sevilirdi, meşhur Deli Musa. Bacakları kesilip çok acıklı bir ölümü oldu. Çarşı Mahallesi'nde Yvasıl Kilise'nin orda oturuyordu. Hacıkasım'daki kulüpten, ayrılmazdı. Sadi, çok dalga geçerdi onunla, Sadi'nin günahları çoktur, başında yumurta kırardı Musa'nın sonra, üstünden aşağı un dökerdi... Deli Musa transfer yapılan odanın önünde diğer futbolcular gibi sıraya girmiş bekliyor. İçerden Ahmet Suat çıktı, Musa'ya: "Başkana söyledik, bu sene Musa olmazsa takımı kuramam" dedim, derdi, 'haydi içeri gir, paranı iste, gerisini sen hallet' dedi. Deli Musa içeri girdi, başkanın ayaklarına elleriyle vurarak: "Bunların hakkını verin başkanım, bunlar daha yeteneklerini sergilenemedi başkanım..." Yani, Deli Musa da transfer yapılan odaya girip pazarlığı yapıp, çıkardı...

Özkan Sümer'le ilgili bir anınız?

- Özkan Sümer biliyorsunuz futbolcularıyla çok samimi oluyor, akşamları birlikte takılıyor diye, o yıllarda çok eleştirilirdi. Bugün böyle bir şey övülür, takdir edilir. Bir anım, kız futbol takımı. Dostlukspor, gelmişti, kimse ciddiye almadı. Kızlarla top oynanmaz, rezil rüsva oluruz, diye rakip çıkmadı. Tabii ki kızlar da geri dönecek. Ancak Özkan Sümer fazlasıyla ciddiye aldı. Buraya kadar gelmişler ayıp olur deyip bir takım çıkarttı. Kızlarla gazozuna ama çok ciddi bir maç. O maçı izledim, Özkan Sümer'i arkadaşları alaya aldı. Özkan Sümer'in futbolculuğu iyi değildi, geride dururdu, o yıllarda şimdi kendisinin de sinir olduğu bir lakabı vardı: Deve Özkan. Geride oynadığı ve galiba ancak genç takımı çalıştırmaya başladığında, Trabzon'da teorik olarak futbolu onun kadar ciddiye alıp, Trabzon'da futbol kültürünü geliştirme gayretinde bir başka adam o yıllarda yoktu. Ayrıca Özkan Sümer tarzı, tavrı, laf atmaları, esprileri, küfürleri ve dünyayı takip etmesiyle 70'li yıllarda Ahmet Suat'ın Allah'ını seven ileri vursun taktiğini geliştirip, futbolu disipline etti. Trabzon'da büyüyüp, şivesini hızla düzelten bir başka Karadenizli bulamazsın...

En büyük Taraftar adlı hikayenizde dönemin başkanı Şamil Ekinci'den kısaca söz ediliyor. Şamil Ekinci ile Mehmet Ali Yılmaz'ın bir kıyaslamasını yapabilir misiniz?

- Şamil Ekinci Türk filmlerindeki Hulusi Kentmen'in ta kendisi Babacan ve kısıtlı imkanları olan bir kasaba tüccarı. Öne fırlamaz, sevincini abartmaz. Trabzon'a dışardan gelip bu kadar sevilen ikinci bir isim de futbolcu İskender'dir. Şamil Ekinci, biz taraftarları futbolculardan çok severdi. Yanına ne zaman gittiysek boş çevirmezdi. Ne zaman otobüs, deplasman istediysek verdi. Fabrikasına girdiğimiz zaman işini gücünü bırakıp yanımıza gelir, 19-20 yaşındaki bu çocukları ağırlardı. Trabzon halkına gönülden bağlı bu adam mütevazı imkanlarıyla Trabzonspor'a tarihsel değeri olan çok büyük bir güç verdi. Trabzonspor tarihinde sanki yalnız o şöhret istemedi, ismini Trabzonspor'un önüne geçirmedi...

Efsanevi futbolcularla ilgili bir anınız?

- Eski sahada Sotka'nın, mahalle takımının bir maçı vardı... Maç sonrası, oyuncular saha kenarındaki pis su birikintisinde yıkandılar ve hemen oracıkta giyindiler. Şimdi trübün olan tümseğin üstünde o yıllarda Erdoğdu'yu çalıştıran, Trabzon futbolunun çok tanınmış ismi Beykoz vardı. Bir de yanında 8-9 yaşında bir çocuk, ayakları dibinde onlara bakıyorum, Sotka'nın kalecisi geldi. "Beykoz ağbi konuşabilir miyiz?" dedi. Yazlık spor ayakkabıları bir gazete kağıdına sarılmıştı. Hem gazete kağıdı paramparça hem de yazlıklar. "Şunlara bak ağbi" dedi. Bu Sotkalı kalecisinin ilk transferiydi ve bir yazlık ayakkabıya transfer oluyordu, yaşı 16 ya da 17'ydi. Yanlarında bu görüşmeye şahit olan yalnız bendim. Sotkalı kaleci, bir yazlık ayakkabıya transfer olan futbolcu, bugün Türk milli takımını çalıştıran Şenol Güneş'ti.

Trabzonspor'da durgunluk dönemi nasıl başladı?

- Bakın, Trabzon'un fabrikası yoktur. Bugün çimento fabrikasını, ki şehrin belasıdır, Uzanlar aldı, çalışıyor-çalışmıyor belli değil. Bir başka önemli tesis, yem fabrikası Karsusan ki yıllık girdi çıktısı beş milyon dolar ediyor. Oysa Trabzon'da oynayan her futbolcu beş milyon doları çoktan geçiyordu. Hem halkın, hem taraftarların dengelerini bozdu. Trabzon'u büyük paralar yıktı. İstanbul takımlarına milyonluk eşşekler diye bağıran Trabzonlular, Allah'ın bir tecellisi milyonluk eşşeklerin takımı oldu. Manyak paraların, manyak transferlerin sonu gelmedi ve takımı rehin tutmak isteyen politikacıların işine geldi bu. Trabzonspor'u parayla, borçla kendilerine bağladı. Trabzon'un futbol açlığını ve hastalığını görün, Trabzon'u oy deposu gibi kullandılar, futbol üzerinden Trabzon'da derebeylik inşa ettiler. İhaleler aldılar, tetikçiler tuttular. Çok tuhaf şeyler oldu. Türk futbolunun bu en şiddetli futbol aşkı, bu karanlık adamların kucaklarında sona erdi. Trabzonlu futbolun peşine öylesine delirmişçesine düştü ki, ne önümüzdeki denizin nimetlerini gördük, ne arkamızdaki Anadolu ve dünya coğrafyasının bu en güzel rüya gibi topraklarından fışkıran imkanları, bu ürünlerin tesislenmesini endüstriye akmasına bir an olsun bakmadık, ne kalkınma, ne sanayi, futbolun kurbanı olduk. Biz, Trabzonspor uğruna, Trabzon'u dağları, yaylalarıyla futbola kurban verdik. Ve ortaya çıkan onbinlerce işsiz için yeniden mafyatik sağcı parababalarından iş istemeye koyulduk. Zaten Trabzon'un sert karakterli gençleri, Kabakçı Mustafa'dan, Topal Osman'a kadar padişahın, milletvekillerinin, beylerin, ağaların, kabadayların, koruma kültürü. Yine de yorulmadık, bitkin değiliz, yine Trabzonspor'dan şampiyonluklar bekliyoruz. İstediğimiz eskisi gibi olsun, harbiden futbol, bileğinin hakkıyla maç kazanmak. Ama en önemlisi sahasında yenilmesin. Hiç yenilmesin. Çünkü Trabzonspor'u kimse yenemez, Trabzonspor ya bizi bu büyük gurura, sevince alıştırmayacaktı, ya da artık ömrümüz, o eski Trabzon ruhunu arayıp duracak!..

Son sözünüz?

- Takımı seyrettim, çok beğendim. Alemin kralı geliyor!

Pop Öykü 1 Fırtınalar Koparsa Kopsun...

Yazan&Çizen: HATİCE MERYEM

Ebru Gündeş'in o klibi ile dünyası değişti Şükran'ın. Hani şu fırtınaların koptuğu şarkının klibi. O, daha bulaşığın artık soğumaya yüz tutmuş, köpükleri azalmış suyundan elini çekmişti ve durulamaya başlayacaktı ki, içeriden o sesi duydu.

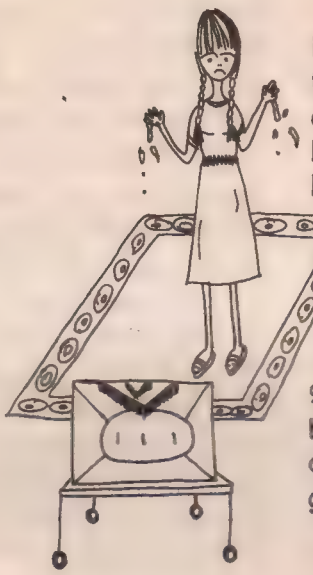

Ellerini hızlıca, tegahtan kaptığı el bezine sildi, koştu, ancak klibin başına yine yetişemedi. Bu üçüncüsüydü. Üç seferinde de ev işleriyle meşgul olan Şükran, klibin baş kısmında ne olduğunu bir türlü görememişti.

Zaten Şükran'ı bıraksalar, gün boyu emektar çek-yatın üzerinde yayılıp Kral TV'yi seyredecekti. Ama işte, iş güç bitmiyordu ki.

Şükran'ın son günlerdeki asıl merakıysa, Gündeş'in klibinin baş kısmında ne oluyor, ne oluyor da, Gündeş aynı yatakta yattığı aslan gibi delikanlının yanından bir başka delikanlıyı gizlice arıyor ve onunla buluşuyordu.

Markasını bilmiyordu ama, son model olduğu besbelli cart sarı renkli bir arabayla gezmeye gidiyorlardı bu ikisi.

Şükran, klibin dördüncü seferki gösteriminde, Arçelik kampanyasından satın aldıkları yeni elektirikli süpürgeyle köşe bucakta kalmış tozları, ekmek kırıntılarını, böcek ölülerini çekiyordu. Tam televizyon sehpasının etrafını dolanıyordu ki gözü televizyona ilişti.

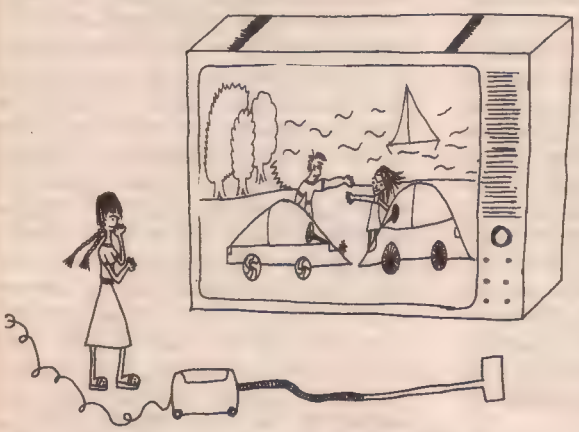

Elektrik süpürgesini kapamak aklına gelmedi işte o an. Gürültü içerisinde, klibin başını gördü. Olduğu yere çakıldı kaldı. Vaaaay, dedi Şükran, meğer bunlar önceden pişirmişler işi, meğer arabaları çarpışmış da yıldırım aşkı olmuşlar, vay bee... E kız haklı ama, biraz görgüsüz, hiç adamın koynundan aranır mı çocuk, diye mırıldandı.

Şimdi rahatlamıştı işte. Yerden hızla kaptığı hortumu elinde sımsıkı tutarken, işte dedi, erkek kısmına böyle yapacaksın ki kıymet bilsin. Sonra hortumun ucunu sehpanın arkasına uzattı.

apartman haikuları

I
kapı önünde birikmiş gazeteler..
faturalar - şişeler ve çöp torbaları
huzur çekiniyor eve girmeye

II
bulutlar eski bir hayata nöbette
artık yağmur sonrası pek
gökkuşağı da çıkmıyor

III
havai fişekler patlıyor
görüntü muhteşem - ses korkunç
ürküp kaçıyor martılar

IV
telefon ve kapı zilleri bozuyor tek
evdeki mıymın uyumu
ömrümüz apartman isimlerine benziyor

V
aniden mahallede püfür püfür
bir yayla havası
inşaatta işçiler kürtçe türkü söylüyor

VI
dijital papağan telesekreter
- şu anda evde yokum..
- şu anda evde yokum..

VII
uzakta bir köpek havlıyor
yabancılar geçiyor olmalı sokaktan
yahut köpek sesini seviyor

VIII
ve bağlacı
ev
fakat bizi bağlamıyor

IX
akşam: kızartma kokusu
televizyon - sıkıntı - gevezelik
kavun - peynir ve rakı

X
neşe yok
keder çok
sızmalı

metin üstündağ

Abartıdan sürekli kaçmak yerine abartıyı bir renk olarak değerlendirebilmek lazım mesela. Bir şeylerin ölçüsünü kaçırıp suyunu çıkartmaktan sürekli korkmak yerine ölçü kaçırıp su çıkartmayı bir potansiyel olarak değerlendirmek lazım. Yozlaşmadan ve kirlenmeden korkmamak lazım. Ne kenar mahallelerin ürettiği kültürü kirlilikle suçlayarak küçümsemenin, ne de en zengin sosyetenin ya da en kibirli entelektüel seçkinlerin ürettiği kültürü şerefsizlikle suçlayarak küçümsemenin bir anlamı var. Her iki kesimin de kirli özellikleri var, ama ilginçlik ve yaratıcılıklarını oluşturan da bir ölçüde bu kirli özellikleri değil mi?

Batı'nın Popüler Kültürü İyidir, Ama Türkiye'nin Popüler Kültürü Kötüdür!

REŞAT ÇALIŞLAR

Başta Marjinal Sol olmak üzere Solun Geneli, bir. Anarşistler, iki. Gelenekçi Kemalistler, üç. Radikal Feministler, dört. İslamcılar, beş. ("Liberal" ve) Elitist entelektüeller, altı.

Birbirinden bu kadar uzak duran ya da en azından uzak görünen bu altı ucun Türkiye'nin medyatik popüler kültürüne en şiddetli şekilde karşı çıkan grupları oluşturmasını nasıl yorumlayabiliriz? Tabii ki Türkiye'de popüler kültüre karşı olanlar sadece bu gruplardan çıkıyor diye bir şey yok. Türkiye'nin çok büyük çoğunluğu Türk popüler kültürüne en azından görünüşte karşı. Ama bu 6 grubun popüler kültüre karşı çıkışlarının olağanüstü bir sertlik içerdiği de bir gerçek.

Bu altı grubun beşinin, merkezden sapan gruplar olduğunu öne sürerek durumu açıklayabilir miyiz? (Sol yelpazede gözlenen durum, bütün solun popüler kültür karşıtı olduğu fakat marjinal solun merkez soldan daha şiddetle popüler kültür karşıtı olduğudur.) Hem kültürel hem de siyasi yelpaze açısından merkezde yer alan bir grup olan Gelenekçi Kemalistlerin popüler kültüre karşı olmasını nasıl yorumlayacağız o zaman?

Bu altı grubun altısının da **"ahlakî"** kaygılara ağırlık verdiğini düşünüyorum. Altısı da, Popüler Kültür Alanını kirli ve yoz bir alan olarak tanımlıyor. Her bir grubun kirli bulduğu şeyler yer yer benzeşiyor, yer yer de farklılaşıyor. Ama yaklaşımlarının temelinde bir ortaklık olduğu söylenebilir. Yaşamın geneline karşı bir öfke besliyorlar ve popüler kültür bu öfkelerinin en yoğun ve hoşgörüsüz şekilde yansıdığı hedef oluyor.

Peki bu grupların hangisinin ahlakını tercih etmek daha anlamlı? Birinin bir diğerinden daha "mantıklı" ya da daha "doğru" olduğunu söylememiz mümkün mü? Tabii ki hayır. Bu altı grup arasında bir ortak zemin kurmak mümkün mü? O da pek olası görünmüyor.

Peki o zaman ne yapacağız? Türk popüler kültürüne bu altı grubunkinden farklı ama aynı derecede sert bir tavır mı alacağız? Yoksa bu altı grubun altısını da karşımıza alarak popüler kültürün tarafını mı tutacağız? Ahlak söylemlerine karşı ahlaksızlığın tarafını mı tutacağız? Neden olmasın? Türk popüler kültürünün inanılmaz bir düzeysizlik içerdiğini ben de kabul ediyorum. Ama olumlu yanları da var. Hatta, en yaratıcı yanları belki de en düzeysiz yanları.

Ahlak pazarlayan her türlü kesim ve eylem artık insanları bıktırmaya başlamış ve son derece derin bir inandırıcılık kaybına uğramış durumda. İnsanlar ahlak pazarlayan söylemlerden soğuyor ve ahlaksızlık pazarlayan popüler kültürü tercih ediyor. "Ahlak" pazarlayan bazı partilerin büyük oy artışı sağlamaları, insanların popüler kültürü gerçek anlamda reddedişinden çok, popüler kültürü hem sevip hem ondan nefret etmelerinde yatan kıskanç tepkinin bir ifadesi olarak görülmeli. Yolsuzluklara isyan edip radikal sağ partilere yönelen seçmenlerin çoğu, eline büyük bir yolsuzluk yapmak için fırsat geçse ya da Televole'deki yaşam kendilerine teklif edilse dünden razı değil mi? Seçmenlerin siyasi partilerden daha az iki yüzlü olduğunu iddia etmek mümkün değil.

Ahlaki değerlerin erozyonunu biraz olsun önleyebilmenin yolunun, göstermelik ahlaktan kurtulmaktan ve ahlaksızlığa karşı bir anlamda daha fazla hoşgörülü olmaktan geçtiğini düşünüyorum. Evet, kulağa ağır gelse de: Ahlaksızlığa karşı hoşgörü. Sadece tabular yüzünden ahlaksız gibi görünen ama aslında son derece güzel ve gerekli olan şeylere karşı hoşgörü gösterilmesini kastetmiyor, gerçek anlamda ahlaksızlığa karşı hoşgörüden söz ediyorum. Bu hoşgörünün ölçüsünün son derece dikkatli bir şekilde ayarlanması gerekiyor elbette. Ahlaksızlığa karşı gösterilen hoşgörü, ahlakı yıpratma riskini taşıyan bir şey tabii, ama günümüzde hala baskın olan göstermelik ahlaktan daha az tehlikeli olduğuna inanıyorum.

Türkiye'deki anarşistlerin bence en acınası noktası, kapitalizme karşı **"vicdani bir isyan"** gerektiğini düşünmeleri. Vicdan ve ahlak gibi kavramları belki de en sert şekilde sorgulaması gereken grup olan anarşistler, tam tersine bu kavramları muhafaza etme ve onlara sığınma yolunu seçiyor. Bunun ne ölçüde Türkiye'deki anarşistlere ne ölçüde anarşistlerin geneline özgü bir tuhaflık olduğu tartışılabilir ama tuhaf bir durum olduğu kesin. Türk popüler kültürü bence en keskin anarşist grubunkinden bile daha ilginç bir anarşik tablo çiziyor.

Liberal-elitist entelektüellerin hatası (Burada kastettiğimiz liberallik, liberalliğin gerçek tanımından çok, Türkiye'deki algılanış biçimiyle ve Türkiye'de kendini liberal olarak pazarlayan insanlarla ilgili) ise "Batı'nın popüler kültürü iyidir ama Türkiye'nin popüler kültürü kötüdür" gibi bir önyargıdan yola çıkarak düşünmeleri. **"Batı edebiyatı iyidir ama Türk edebiyatı kötüdür"** cümlesini, bu cümleden daha az saçma buluyorum. Türk edebiyatının Türk popüler kültüründen daha iyi kotarılmış bir Doğu-Batı sentezi içerdiğini kim kanıtlayabilir? Tabii ki Türk popüler kültürünün Batı'nın popüler kültürüne karşı son derece eksikli olduğu noktalar var ama Batı'nın popüler kültürü de bulunmaz Hint kumaşı değil. Türk popüler kültürünün Batı'nın popüler kültüründen daha ileride olduğu noktalar yok mu?

Kapitalist dünyada dayatılan kalıplara göre belirlenmiş bir yaşam sürmeyi istemeyen ama kapitalist yaşama alternatif olarak sunulan (solcu, sağcı vs.) vicdan ve ahlak propagandalarından da bıkmış insanlar olduğunu neden kimse görmek istemiyor? Kişinin dünyayı değil kendini kurtarmak istemesi, kapitalizmin kölesi olması anlamına gelmek zorunda değil ki. Kişinin kendini değil dünyayı kurtarmak istemesi, idealist bir ahlakın kölesi olması anlamına gelemez mi? **"Dünyayı değil kendini kurtarma"** felsefesini bazen dolaylı, bazen dolaysız ama her zaman çok yoğun olarak aktaran Türk Popüler Kültürü'nü suçlamıyorum ve çok farklı bir şey yapmasının mümkün olmadığını düşünüyorum. Ayrıca, Türk Popüler Kültürü'nün bunu aktarırken **"kendini değil ülkeyi"** ya da **"kendini değil dünyayı kurtarma"** felsefesini aktaranlardan daha az yaratıcı ve daha az ilginç olduğuna da inanmıyorum. Popüler Kültür, her türlü ahlak ağırlıklı söylemden çok daha şeffaf ve çok daha **"içi-dışı bir"**.

Türkiye'de düşülebilecek en büyük hatanın sterilizm olduğunu düşünüyorum. Sterilizmi aynı derecede zararlı gördüğüm iki açıdan ele almak istiyorum:

1. Ahlaki sterilizm: Her türlü ahlaksızlık eğiliminin katı bir biçimde dışlanması

2. Kültürel sterilizm: Belli bir kalıbın dışında kalan her şeyin kültürel kirlenme olarak görülüp dışlanması. Kültürel sterilizmin de aynı derecede zararlı iki versiyonu var:

a) Elitist kültürel sterilizm: Elitist sterilizmin bakış açısıyla dışlanan şeylere verilebilecek en tipik örnekler arabesk ve Televole'dir.

b) Halkçı kültürel sterilizm: Bu yaklaşımın bakış açısı tarafından dışlanan şeylere verilebilecek tipik bir örnek Divan Edebiyatıdır. Örnekleri çoğaltmak kolay: Türkiye'deki Popülist sterilizm, halka ve Anadolu'ya ait olan her şeyi saf ve temiz olarak tanımlamış, şehir kültürü, Arap ve İran öğeleri başta olmak üzere birçok şeyi dışlamıştır. (Halkçı kültürel sterilizm, Türkiye dışında çok az görülen bir tuhaflıktır.)

"Sapla samanı birbirine karıştırmamak lazım" cümlesi, Türkiye'de yapılan kültür eleştirilerinin büyük bölümünün özünü oluşturuyor. Bence tam tersine sapla samanı birbirine karıştırmaktan korkmayan bir yaklaşım sergilemek lazım. Abartıdan sürekli kaçmak yerine abartıyı bir renk olarak değerlendirebilmek lazım mesela. Bir şeylerin ölçüsünü kaçırıp suyunu çıkartmaktan sürekli korkmak yerine ölçü kaçırıp su çıkartmayı bir potansiyel olarak değerlendirmek lazım. Yozlaşmadan ve kirlenmeden korkmamak lazım. Ne kenar mahallelerin ürettiği kültürü kirlilikle suçlayarak küçümsemenin, ne de en zengin sosyetenin ya da en kibirli entelektüel seçkinlerin ürettiği kültürü şerefsizlikle suçlayarak küçümsemenin bir anlamı var. Her iki kesimin de kirli özellikleri var, ama ilginçlik ve yaratıcılıklarını oluşturan da bir ölçüde bu kirli özellikleri değil mi? Küfürlü konuşma stilinde yatan yaratıcı potansiyeli küçümsememek lazım. Türkiye'de her şey o kadar yozlaştı, kirlendi ve parçalandı ki, Türkiye bazı açılarından Batı dünyasını solladı ve Batı dünyasının ürettiği en modern kültür ürünleri bile bazen Türkiye'nin gerisinde kalır oldu. Türkiye'deki "ekstra modernlik" olgusunun yalnızca trajikomik ve ironik yönünü değil pozitif yönünü de görebilmeliyiz. Çünkü, Türkiye'nin ve çağdaş Türk kültürünün en başdöndürücüleştiği, en inanılmazlaştığı ve en yaratıcılaştığı noktalar, aynı zamanda Türkiye'nin en kirli, en düzeysiz, en parçalanmış ve en ciddiyetsiz noktaları. Türk popüler kültürünü **"iyi şeyler"** ve **"kötü şeyler"** olarak ikiye ayırmaya çalışmak (Türkiye'de bu gibi çabalar çoğu zaman **"birkaç istisna dışında her şey kötü"** cümlesiyle sonuçlanır ve cümleyi kuran kişi, bu "birkaç istisna"yı bile belki aslında yarı gönülle sevmektedir) yerine, kötü yanlarındaki potansiyeli algılamaya çalışmak daha mantıklı olamaz mı?

Türkiye'nin mermer değil mozaik olduğu çok güzel bir tasavvur. Steril değil kirli, sağlam değil çatırdamış, abartısız değil abartılı, kibar değil küfürlü, mantıklı değil çılgın bir mozaiğin peşinden koşulması gerektiğini düşünüyorum.

"Rüyaların o sürrealist görselliğiyle ilgileniyorum. Yattıktan sonraki rüya süreci gerçek hayattan çok daha zevkliymiş gibi geliyor bana. Belki de rüyadaki hayat, merkezi bir hayat olmalı, biz normal hayatı merkezimize koyuyoruz."

Hayatta Gördüklerinin Tersi Çıkar

DENİZ DURUKAN

***Doğu Yücel**, genç bir yazar. Gazeteci-yazar Şükran Yücel ve önemli tiyatro sanatçılarımızdan Erkan Yücel'in oğlu. Öykücülüğünün dışında müzik ve sinema yazıları da yazan Yücel'le ilk kitabı "Düşler, Kabuslar ve Gelecek Masalları" üzerine konuştuk.*

AST'ın kurucularından olan Erkan Yücel'in oğlusun. Babandan söz edelim mi...

- Babamla ilgili çok fazla anım yok, çünkü ben sekiz yaşındayken vefat etti. Ondan önce de sürekli turnede olduğu için görüşemiyorduk. Oyunlarına giderdim, gerçi hep flû görüntüler, ama yine de hatırlıyorum. Sonra filmlerini izledim, duyduklarımdan, okuduklarımdan ona dair çok şey öğrendim. Zaten bir erkek çocuk için babası çok önemli...

Öldüğü ana dair söyleyebileceğin şeyler var mı?

- Dediğim gibi çok küçüktüm, ölüm fikriyle ilk kez karşılaşıyordum. Zaten bundan **Hayalperest** adlı hikayemde söz ettim. Sanki başka bir yere gitti ve geri gelecek diye düşünüyorsunuz. Hayal gücümün fazla olması da bu tip düşüncelerimi güçlendiriyordu. Ama ölümün ne olduğunu anlayınca, o hayallerden vazgeçmek zorunda kalıyorsunuz. Bütün amacım, babamın mirasını devam ettirmek. Onun ismini yaşatma içgüdüsüyle hareket ediyorum. Babam televizyon çağına yetişemedi; o zamanki tiyatro seyircisi babamı çok iyi tanısa da, şimdiki kuşak, sinema seyircisi bilmiyor. O önemli biri. Yabancı bir film festivalinde Türkiye'den ödül alan ilk oyuncu **Erkan Yücel**'dir. Bunu pek kimse bilmez. **Hülya Avşar** ilk benim diyor, ama değil.

Hangi Film festivaliydi bu?

- San Remo Film Festivali'nde **Endişe** adlı filmle aldı ödülü. Ayrıca kitabımı da ona ithaf ettim.

Zaten Düşler, Kâbuslar ve Gelecek Masalları adlı kitabında yer alan Tiyatrodaki Hayat adlı öyküde, bir tiyatrocu anlatılıyor. Sanırım o kişi baban.

- Oradaki tiyatrocudan bahsederken, gerçek hayattan esinlenmem gerekiyordu. Bana en yakın kişi de babamdı. Bu doğal bir sonuç.

Öykülerinin bir kısmında, özellikle Rüya Çocuk'ta uyku temasını işlemişsin. Asıl gerçekler ya da yaşam bu uyuma halinde mi gizli? Yoksa bu bir kaçış mı?

- Rüya Çocuk öyküsünde uyku yoğunlukla var. Hayalperest öyküsünde de var...

Gerçi kitabın genel havasında da rüyalar, uyku gibi kavramlar iç içe geçmiş.

- Evet, çoğunda bu özellik var. Genelde düşle gerçeği bir arada yaşayan biriyim. Gerçek hayatta olsam bile, aklımda başka şeyler de dönüyor. Bir ara rüyalara takmıştım. Yatmadan önce kağıt kalem alır, uyanır uyanmaz rüyalarımı yazardım. O dönemde çıkan öykülerde bu tema epey güçlü. Bunun dışında rüyaların o sürrealist görselliğiyle ilgileniyorum. Yattıktan sonraki rüya süreci gerçek hayattan çok daha zevkliymiş gibi geliyor bana. Belki de rüyadaki hayat merkezi bir hayat olmalı , biz normal hayatı merkezimize koyuyoruz. Sonra o rüyaları unutuyoruz.

Öykünün sonu çok ilginç. Rüyalar tersine çıkar sözünü değiştirip, "..hayatta gördüklerin tersine çıkar," diyor annesi oğluna. Burada değişik bir bakış da sunuyorsun okuyucuya. Belki de o rüyalar bize bilinçaltında yaşadığımız, arzuladığımız şeyleri yaşatıyor.

- Anlatması zor şeyler bunlar. Rüya Çocuk'un çıkışını anlatayım istersen. Lise son sınıftayken ÖYS sınavına hazırlanıyordum. Her gün bir öncekinin aynısıydı. Sabah kalkıyorsun, aynı otobüsü bekleyip, aynı dershaneye gidiyor, aynı saatte eve dönüp, dersini çalışıp yatıyorsun. Yattıktan sonra tüm bunlar karışıp, çok güzel rüyalara neden oluyor. Ben de bunun hikayesini yazayım, dedim. Amaçladığım şey, rüyaların hayattan çok daha zevkli olduğunu göstermekti. Kendi başıma komplo teorisi kurdum. Rüyalar bize tanrının verdiği hediye, ama insanlar zamanla bunu reddetmeye başlıyor. Uyandığında ise, merak etme, rüyaların tam tersi çıkar gibi şeyler söyleniyor. Bir anlamda intro gibi olsun istedim, öyküyü kitabın başına koydum.

Bu öykünün filmi de çekildi...

- Evet, 9 Eylül Üniversitesi Sinema-TV bölümü son sınıf öğrencisi **Gözde Bilir** çekti. Aslında filme çekilmesi oldukça zor olan bir öykü. Çünkü bir rüya, bir hayat, bir rüya, bir hayat... tamamen sürrealist görüntülerden oluşan bir hikaye. Ama çekilebilecek hale getirdik hikayeyi.

Öykülerinde tanrıyla hesaplaşman da var.

- Bu genelde Türk gençliğinin sorunu. Okullarda verilen din dersinden de kaynaklanıyor. Bir dini tutma zorunluluğu var. Arkadaş çevremle beraber hep aynı süreçten geçtik. Önce dindardık, sonra tanrıyı reddettik, sonra belki de biraz kızdık. Ama tanrıya karşı olmak için yapmadım bunu, ki karşı da değilim. Biraz metafizik, biraz düşsel bir hikayeye dönüştürdüm . İlahi Düello'da adam kiralık katil. Karanlıktan korkuyor, cennete gidiyor. Orada tanrıyla hesaplaşıyor. Absürd bir konuydu, ama tepkiler de aldım bazı çevrelerden.

Nasıl tepkilerdi?

- Bir imza gününde iki kapalı bayan kitabı karıştırıyordu. İlk açtıkları sayfada İlahi Düello'ya rastgeldiler. Dinimi sordular, kötü bir elektriklenme oldu. Yine içinde İlahi Düello'nun da olduğu birkaç öykümle bir yarışmaya katıldım, konusunu onaylamadıkları için kazanamadım. Neden diye sorduğumda, genç okuyucuları olumsuz etkileyebileceğini söylediler. Halbuki, İlahi Düello oldukça absürd bir hikaye.

Hangi yarışma bu?

- Gençlik Kitabevi'nin düzenlediği bir yarışma.

Senin oradan aldığın bir ödül vardı.

- Evet, 1997'de üç öyküyle başarı ödülü almıştım.

Temaları fantastiğe, bilim kurguya yaslanan ironik öyküler yazıyorsun. Her ne kadar fantastik, bilim kurgu, gerilim öyküleri olarak değerlendirilse de, ben okurken fantastik edebiyatın büyüsüne tam olarak giremedim. Çünkü öykülerinde bir ayağın hep yere basıyor. Gerçeklikten kopmuyorsun. O yüzden girdiğin o düşsel yolculuk bir yerde bitiyor.

- Hikayelerimi kurarken, bir türe saplanmak istemiyorum. Fantastik edebiyat olsun, bilimkurgu olsun... Sadece aklıma gelenleri kağıda döküyorum. Ne tür yazıyorsun, diye sorulduğunda biraz bocalıyorum. Genelde gerçek hayat içersinde geçen ve gizli kalmış doğaüstü olayları seviyorum. Aslında burada insanların bakış açısı da yanlış. Fantastik edebiyatın ille gerçeklikten uzak olması gerekmiyor. Aslında gerçek hayatla örtüşen bir daldır.

Öykülerinde Brecht'in yabancılaştırma efektine benzer bir yöntem (her ne kadar öykünün birinde buna karşı olduğunu söylesen de) kullanmışsın. Okuyucu öykülerinin kurgu olduğunun farkında, fark ettiriyorsun. O yüzden gerçeklik var dedim.

- Bunu bilinçli yapmıyorum, hikayenin gerektirdiği şeyler oluyor. Entel bir derinlik katayım şeklinde değil. Yazdıktan sonra fark ediyorum, Brehctvari olmuş, ya da şöyle olmuş diye...

Bilimkurgu öykülerinde evrenin sırları, uzay, bilinmeyen pek çok şey kurgulanıp bize sunulur. Elbette temelinde gerçeklik vardır, ama hiç olmayan bir dünya gerçekmiş gibi anlatılır. Sen de öykülerinde böyle bir dünya kurmuşsun, ama bir yandan da dalga geçiyorsun bu dünyayla.

- Evet, parodi var, iddialı olacak belki ama postmodern bir yan da var. Belki ilerde daha *hard* şeyler yazabilirim, bilmiyorum. Dediğin gibi her hikayenin arkasında bir espri var. Bu da edebiyattan çok, sinemadan etkilenmemden kaynaklanıyor. 1990 sonrası sinema parodi üzerinedir. En baba korku filmi **Scream**'dir, en baba fantastik film **Batman**'dir. Bunlar içinde parodi barındıran filmler. Ben de hikayelerimde bunlardan etkilendim. Hem o tür içinde olup, hem de onları makaraya alan şeyler yazıyorum.

Teknolojiyle de dalga geçiyorsun, bir anlamda reddediyorsun. Teknolojinin getirdiği zararlardan bahsediyorsun...

- Evet, eleştirdiğim şeyler var. Aslında her bilimkurgucuda bu vardır. Katıldığım bir bilimkurgu paneli olmuştu, ilk on beş dakika cep telefonunun kötülüğünden bahsedilmişti. O savunma mekanizması bilimkurguculardа vardır. Hem teknolojik gelecekten bahsedilir hem de onun tehlikeli olduğunu bilirler. Ben bunu biraz fazla açık belirttim sanırım.

Oldukça genç bir yazarsın. Yazdıklarında bu günün gençliğine yönelik ilginç mesajlar da var. Sanal bir dünyada boğulmak zorunda kalmış, düşlere kapılmış gidiyorsunuz.

- Evet, gençlik pek sıkılıyor. Baskıdan kaynaklanan bir sıkıntı sözkonusu. Gençliğin en büyük sorunu eğitim. Her gencin merkezinde okullar, sınavlar, notlar, ödevler var... Böyle olmamalı, dışarıda böyle değil. Bu konunun üzerine şiddetle gidilmeli.

Kitabın arka kapağında "kitap okumaktan sıkılan, sinema ve müzikte kendilerini bulan genç kuşağın okuyabileceği bir kitap" diye yazıyor.

- Bazıları bunu eleştiriyor, kitabı basitleştiriyor diye. Bunu ben yazmadım, ama itiraz da etmedim. Lise zamanlarında Türkçe dersleri inanılmaz sıkıcı geçer, çok kötü makaleler, şiirler, hikayeler okuturlardı. Bunun sonucunda birçok genç insan okumaktan, yazmaktan soğudu. Benim kuşağım bu yüzden okumayı pek sevmez. Ben de sinemadan, müzikten hoşlananların bu kitabı sevebileceğini düşündüm. İnsanlar kitaplardan korkuyor artık. Türk Edebiyatı çok sıkıcı, bu kitap böyle değildir, diye bir ibare koymak istedim.

Kitapla ilgili nasıl tepkiler aldın?

- Kitabın dağıtımı, tanıtımı konusunda birtakım eksiklikler oldu. Bu beni sürekli rahatsız ediyor. Beklediğim yankıyı alamadım. Bunun sebebi, Türk Edebiyatında egemen bir sınıfın olması. Bir şeyler engelleniyor. Bazıları bir anda ön plana çıkıyor, bazıları geri planda kalıyor. Yayınevleri kaçış edebiyatına son derece ilgisiz. Yabancı yazarlara gösterilen ilgi, yerli yazarlara gösterilmiyor. Onların her gün yeni bir fantastik kitabı çıkıyor, ama biz verdiğimizde negatif etkiyle karşılaşıyoruz. Türk Edebiyatında bilim kurgu yok, kaçış edebiyatı yok, bu Türk Sinemasına da yansıyor. Orada da bilimkurgu, korku, fantastik yok. Sonuçta hem renksiz bir Türk Edebiyatı, hem renksiz bir Türk sineması ortaya çıkıyor.

Bunların olmaması, kitaplarınızın binbir güçlükle yayınlanması Türkiye'nin sosyal yapısıyla da ilgili. Böyle yaşamıyoruz ki... Amerika'da ya da diğer ülkelerde seri cinayetler işleniyor, polisiye veya gerilim filmleri çıkıyor ortaya. Ya da bilim ve teknolojide önemli buluşlar yapmış bir ülkenin bilimkurgu yazarı da olur, sinemacısı da olur.

- Türkiye'nin gerçekleri çok yoğun. O gerçeklerden kaçanları da ayıplıyorlar. Örneğin üniversite seçiminde sinema bölümünü yazdığında bile hoş karşılanmıyorsun. Her sanatsal yapıtta toplumsal bir mesaj aranıyor. Bunları söyleyenler sanatta otorite olan kişiler olunca, o gerçeklik de sürekli güç kazanıyor. Oysa gerçekleri yenmek için ondan kaçıp, güç kazanılması gerekir.

Son arzu...

- Kitabımın hakettiği yere gelmesi.

MM Hareketi

PERİ ÖZTÜRK

Kadın Manifestosu

Yağmurlu bir geceydi. Tarihler 16 Kasım 2000'i gösteriyordu. Belgrad Ormanı'nda beş kadın bağıra çağıra şarkı söylüyordu. Belli ki içmişlerdi. Belli ki epey içmişlerdi. Belli ki ruhlarındaki acı, uğuldayan rüzgara karışıyordu. Dibe vuruş ki ne vuruş!

İçlerinden biri sızdı sızacak vaziyete geldiğinde sayıklar gibi şu cümleleri tekrarlıyordu: "İşlev mişlev hikâye ulan, önemli olan boyu. Evet, tam da böyle. Böyle de, ben niye öyleymiş gibi yaptım."

"Önemli değil hayatım, mühim olan aşkımız. Yani temas hadisesi. Bamyadan beter ama olsun, sen yine de sev beni."

Filiz gülmeye başladı.. Kızlara da söylemeliydi bunu. Zırıl zırıl ağlıyorlar mıydı, ona mı öyle geliyordu. Gülsünlerdi artık, gülmelilerdi.. Ayağa kalkmaya çalışıyordu ki, yediği tokatla tekrar yere yıkıldı.

"Ulan dostum değil misin sen benim. Bunca yıldır 'kocan seni aldatıyor, bir dost' diyecek g.t yok muydu sende?"

"Hass.ktir," dedi Filiz. "Hass.ktir lan! Madem o kadar bedbahttın, niye yuvasının mutlu dişi kuşu Mualla hissiyle etrafa gülücükler saçıyordun! Mutasyona uğramış kocanın kafatasında beyin değil, bir adet s.k olduğunu iki şişe viski zıkkımlanınca mı anladın!"

Filiz ve Nazlı avazı çıktığı kadar bağırıyor, arada bir düşüyor, gülüyor, sonra kalkıp tekrar bağırırlarken , sanki uluslararası bir panele katılıyorlarmış edasıyla, hiç olmadıkları kadar ciddi yüz ifadeleriyle diğer üç kadın arasında şu konuşma cereyan ediyordu:

- N'apcaz peki? Gösterip de mi vereceğiz? Göstermeden mi?

- Valla ben her türlüsünü denedim. Gösterdim ama vermedim. Göstere göstere verdim. Hem verdim, hem gösterdim. Göstermedim ama verdim. Bir yer göstericisinin hayatı misali... Ve galiba aslında hep verdim.

- Neyiz ulan biz? Ne istiyorsak niye onu yapmıyoruz da, gösteri olayına giriyoruz. Ben bir keresinde daha ilk beş dakkada indirdim donumu. Bak dedim düdük, ne yapıyorum sence? Gösteriyorum değil mi? O halde sen ne yapacaksın? Hakkımda "gösterdi göstermedi, verdi vermedi" polemiğine girmeyeceksin. Tamam mı, mevzu kapandı mı cicim?

Tam da o esnada beş kadının arasına bir kadın daha düştü. Düştü demek gerekiyor çünkü olan biteni ormana geldikleri andan itibaren çıktığı bir ağacın tepesinden seyreden Peri daha fazla dayanamamış kendini aşağıya atmıştı.

"Ne oluyor ulan", diyordu. "N'olmuş bize böyle! Binin arabaya, gidiyoruz."

Peri ve arkadaşları önce boğaza gittiler. Suya girdiler. Ayıldılar. Ardından Peri'nin evine gittiler. Sabah olduğunda bir kadın manifestosu yazmışlardı. Kadın manifestosunun yaslandığı hareketin adını da 'MM Hareketi' koydular...

Yaklaşık 10 ay sonra. 26 Ağustos 2001 gecesi MM hareketi, 22. toplantısını yine Belgrad ormanında yaptı. Ancak bu kez kadın sayısı epey kabarıktı. Başlangıçta 6 kişiden ibaret olan harekete bu süre içinde 200'ü aşkın kadın daha katılmıştı. Peri 10 ay önce olduğu gibi yine ağaca çıkmıştı. Her toplantıda olduğu gibi hareketin manifestosunu tekrar okuyacaktı. Ormanın karanlığı onlarca arabanın farlarıyla aydınlanmış olmasına rağmen gökyüzündeki yıldızlar ayırt ediliyor, ve yine ne tesadüf ki tıpkı aylarca önce olduğu gibi yağmur yağıyordu. Kadınların 'evet, yaşasın, bravo' çığlıkları karıştığında Peri ilk maddeyi okuyordu.

1) Kadın kadının dostudur, yanlış olan erkektir.

2) Bamya kadar çükleriyle egemen bir bamya ideolojisi yaratmayı başaran bu danaların gelmişini, geçmişini artık s.kme vaktidir.

3) MM hareketi karısını, sevgilisini aldatan bamyaları saptar. Aldatılan kadın dostumuzun izni dahilinde listeye alınır, kimi cezalara maruz bırakılır.

4) Bu bamyaların yanlışları tahmin edileceği üzere ihanetle sınırlı değildir. Listeye alınma sebepleri şu örnekte olduğu gibi çeşitlilik gösterebilir: 'Çorapların kokuyor hayatım' dendiğinde 'yok canım kokmuyor' diyen, üstüne üstlük 'kokuyor mu sahiden' diye kaldırıp ayağını koklayan, yetmezmiş gibi 'kokmuyor bak sen kokla' cümlesini sarf ederek burnunuzun ucuna ayağını dayayan böcekler listeye girmeye hak kazanır.

5) Bu listede yer alan mayası bozuk bir dana, dostumuz olan kadını 's.ktin attın ruhumu' deme noktasına getirmişse öncelik bu tür katırlara verilir. Listeye giren bamyalara verilecek ceza her Pazar gecesi ormanda yapılacak toplantıda belirlenir. İşbölümü yapılır, harekete geçilir.

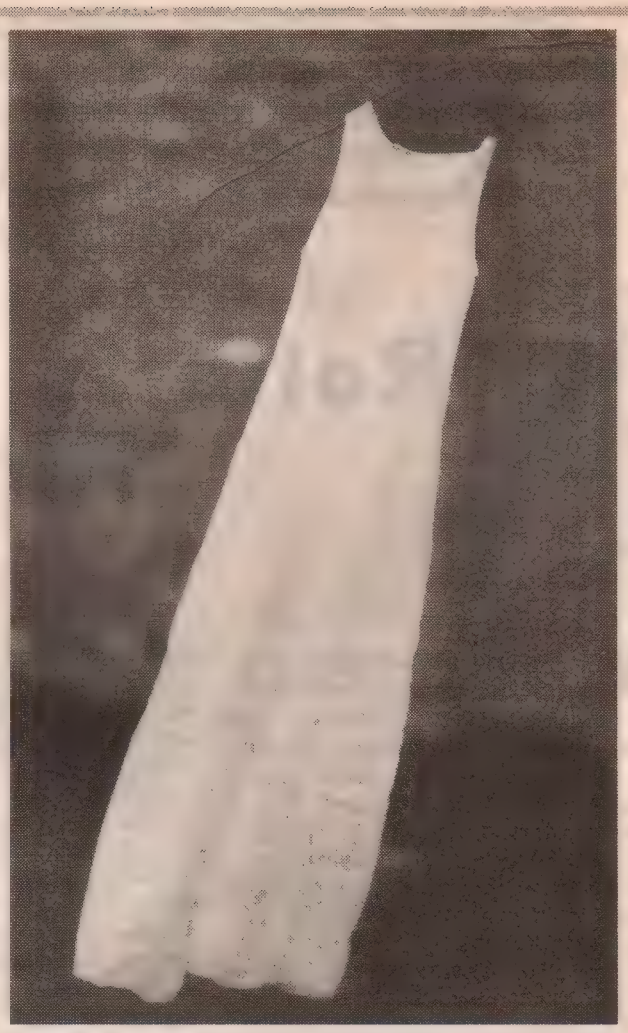

6) Bir kadın 'daha' olmak zorunda değildir. Daha güzel, daha iyi, daha hassas, daha bir şey... Bir çiçeğin ve pazarda satılan sümüklü bir bamyanın yan yana gelmesi zaten mümkün değilken, bir de çiçeğin, üstelik bamya için 'daha fazla bir şey' olmaya çalışması abestir.

7) Kadınla ilgili kimi şeyler sadece palavradır. Kadın daha duygusal değildir. Annelik kutsal değil, boktan bir şeydir. Benim en güzel yerimin kahverengi gözlerim olmadığı da aşikârdır.

8) Kadınlar kedi köpeği sevmek, çayıra bahçeye gidip ağaç dikelim, yeşili sevelim deyip, bu egemen bamya ideolojisinde kendine böyle yer bulmak zorunda değildir. Ben de bir şey yapayım, ben de işe yaramaya çalışayım türünden hislere kapılan dostları, aşağılamak yerine uyarmak gerekir. Bu davranışın sebebi ortadadır. Sebep olanların topunun gelmişini yerle bir etmek olanaklıdır; dahası zorunludur.

9) Hepimiz biliyoruz ki, işlevi değil boyu önemlidir. İşlevi olan çük mümkünse bir işe girip çalışabilir.. Overlokçu olabilir, biçki dikiş kursuna gidebilir.

10) MM hareketine dahil olan kadınlar 'Bunları Yapmayı İhmal Etmeyin' maddelerine uymakla yükümlü değildir; ancak bu öneriler tarafımızdan uygulanmış olup, fayda vericidir.

❤ "Bu yaptığın kadınca bir davranış, seni zeki bir kadın sanırdım" palavrasına inanmayın, süzgecin o esnada biletini kesin. Çünkü kadınca davranmak dahiyane bir üsluptur.

❤ İşte bu yüzden kadınca davranın!

❤ Ağlamayın. Ağlama numarası yapın.

❤ Arıza çıkarın. Kapris yapın.

❤ Gerekirse üzerine yürüyün. Dövün.

❤ Ölüsünü arka bahçeye gömün.

❤ Dayak yememeye özen gösterin.

❤ Çevrenizde verme ihtimaliniz üzerine bekleyen potansiyel leş kargası suretinde alıcıların birine sığının.

❤ Bütün bu muhteşem çirkeflikler esnasında bir kadına asla zarar vermeyin.

❤ Karısı, sevgilisi olan bamyalardan uzak durun.

❤ Karısı, sevgilisi olan kestanenin asılma vaziyetini derhal MM'ye bildirin.

❤ Katıra kimi şakalar yapın, panjur aralıklarına sözüm ona kazayla parmaklarını sıkıştırın. Mutfağa yağ dökün, "yardım eder misin" deyip çağırın, aniden mutfağa girip ayağı kaysın, sonra düşsün, süzgeç g.tlü bamya zeytinyağı koksun.

❤ Tuvalette kirli pedlerinizi saklamaya çalışmayın, en güzel ve temiz iç çamaşırlarınızı giymeyin, sevişmenin orta yerinde basın gidin, dişleriniz arasında yemek artığı kalmasına özen gösterin.

❤ Bunların kendi aralarında bile üçe ayrılmadığını bilerek onları anlamaya çalışmayın, anlamış gibi yapın ama dinlemeyin.

❤ Üst benlikleri bokuna karışacak kadar fazla olan bu şizoid paspasların yarattığı söyleme ihanet edin. Örneğin magandaları aşağılamayın, onları sevin. Kadın gibi görünmek aşağılık bir şeymiş gibi algılamayın, kıl tüy almak istiyorsanız alın, memeler küçükse silikon yaptırın. Vibratörlerinize iyi bakın.

Çocukluk ve ilkgençlik yıllarını doğum yeri olan Teksas'ta geçiren Pat Califia, 1970'lerde (Utah) Salt Lake City'e taşınmış, orada lezbiyenlerin ilk örgütlenmelerine öncülük etmiş. Teksas ve Utah gibi muhafazakar yörelerde klozetten çıkmanın bedelini ödemiş. Oralarda yaşadığı ıstıraplı yıllar cinsel özgürlük konusundaki ödünsüz tutumunun biçimlenmesinde belirleyici olmuş. 1974'te yerleştiği San Francisco'da Bilitis'in Kızları adlı örgüte katılmış, lezbiyen tartışma gruplarını yönetmiş, transeksüel komünitesinde gönüllü terapist olarak çalışmış.

Rollerin Sık Sık Değiştiği Bir Tiyatro Bu

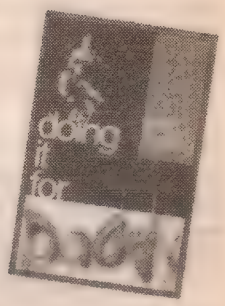

HALİL TURHANLI

Pat Califia (yeni adıyla Patrick Califia-Rice), 1970'lerden bugüne radikal pratikleri ve keskin polemikleri ile seks savaşlarının ön saflarında mücadeleyi sürdüren bir militan. Puriten feministlerin renksiz, heyecansız, ılımlı cinsellik anlayışlarına karşı çıkarak lezbiyenliğe yeni bir bakış ve duruş kazandırmış olan bir kuramcı. Aşırılığı kucaklayan, damgalanmadan fantezilerini yaşamak isteyen, heteroseksüel konsensüsu bozan serüvenci bir azınlığın sözcüsü. Liberal feministlerin politik doğruluk adına mahkum ederek parya muamelesi yaptıkları s/m (sado-mazoşist) lezbiyenlerin temsilcisi.

Çocukluk ve ilkgençlik yıllarını doğum yeri olan Teksas'ta geçiren Pat Califia, 1970'lerde (Utah) Salt Lake City'e taşınmış, orada lezbiyenlerin ilk örgütlenmelerine öncülük etmiş. Teksas ve Utah gibi muhafazakar yörelerde klozetten çıkmanın bedelini ödemiş. Oralarda yaşadığı ıstıraplı yıllar cinsel özgürlük konusundaki ödünsüz tutumunun biçimlenmesinde belirleyici olmuş. 1974'te yerleştiği San Francisco'da **Bilitis'in Kızları** adlı örgüte katılmış, lezbiyen tartışma gruplarını yönetmiş, transeksüel komünitesinde gönüllü terapist olarak çalışmış.

Radikal cinselliğin bu keskin sözcüsü, yeni sağın cinsel azınlıklara karşı saldırıya geçtiği **Reagan-Bush** yıllarında adını daha geniş bir kitleye duyurdu. **Advocate Dergisi**'ndeki köşesinde, deneme ve polemiklerinde cinsel politikayı radikalize etti. Öykülerinde lezbiyen erotikayı yeniden tanımladı.

Califia, yaklaşık iki yıl önce cinsiyet sınırlarını aştı. Daha açık bir anlatımla, geçirdiği bir ameliyat sonrasında erkek kimliği edindi. Bu onun açısından basit bir cinsiyet değiştirme operasyonu değildi. Söz konusu olan, durağanlaşmayan cinsel kimliğinin yeni bir evreye geçişiydi. Dolayısıyla, Califia kendini kadınlıktan erkekliğe geçmiş bir transseksüel olarak görmüyor. Dahası, cinsel kimliğinin bu yeni evresinde en az öncekilerde olduğu kadar radikal davranmayı sürdürüyor. Lezbiyen içinde çalışmayı da bırakmış değil.

Pat Califia her türlü ayrımcılığın ancak, farklı olana kendini ifade edebilme ve fantezilerini yaşayabilme imkanı veren, oyun oynamayı, risk almayı ve serüven peşinde koşmayı teşvik eden bir toplumda ortadan kalkacağını, ancak böyle bir toplumun gerçekten eşitlikçi olabileceğini savunuyor.

Califia 1980'lerde, pornografinin yasaklanması için kampanya yürüten **Catharine MacKinnon** ve **Andrea Dworkin** gibi püriten feministlere karşı pornografinin sadece uyarıcı değil, aynı zamanda özgürleştirici olduğunu savundu. Fantezileri olabildiğince bastıran, bunların pratiğe aktarılmasını yasaklayan bir kültürde pornografiye karşı çıkmanın statükodan yana olmak anlamına geldiğini ileri sürdü. Radikal politikaların kimyasında tutkunun mutlaka bulunması gerektiğini düşünenler ve tutkuyu gündemine almayan her politik akımın sonuçta düzen yanlısı olacağını kabul edenler bu tartışmalarda elbette Califia'yı haklı buldular. Çünkü gerçekten, cinsel tekbiçimcilikte ısrar eden, bunun dışına çıkanları yakın takibe alan ve yeri geldiğinde cezalandıran, **"normal"** olmaya ve "normal" davranmaya zorlayan, cinselliği jenital ilişkiye indirgeyen bir kültürde pornografi karşıtı kampanyalar devletin yasaklama yetkisinin genişletilmesini savunmaktan başka bir şey değil.

Pornografinin yasaklanması talebinde bulunan feministler sığ bir yaklaşım içindeydiler. Kadınların edilgen ve sessiz olmadığı, hazzı yaşayan özne olarak sunulduğu bir tür pornografinin de bulunduğunu unutuyor, salt heteroseksüel erkekler için hazırlanmış pornografiyi dikkate alıyor ve cinsel azınlıkların, değişik cinsel alt kültürlerin varlığını gözardı ediyorlardı. Bu tutumlarıyla da, yıllarca baskılanmış cinsel alt kültürlerin görünmez olmada devam etmesini savunuyorlardı.

Califia yazılı ve görsel medyada deri giysili, s/m lezbiyenlere varoluşları patolojikleştirilerek yer verildiğine, kendilerini ifade etmekten alıkonularak salt teşhir edildiklerine, adına medya denilen **"vampirler düzeni"**nin radikal alt kültürlerin kanını emerek beslendiğine dikkat çekiyor.

Öykü ve denemelerini, **"düşman bir dünyada yaşıyor olmalarından dolayı umuda ve cesarete ihtiyaç duyan deri giysili lezbiyenler için"** yazan Califia'ya göre s/m'in erotik duygu içermediğini, şiddete dayalı bir tahakküm biçimi olduğunu söylemek son derece yanlış.

S/m pratikler rollerin stabilize olmadığı, tam aksine, sürekli değiştiği, çeşitlenebilir erotik oyunlar. Bu oyunlar kurumlaşmış bir tahakküm, sistemli hale gelmiş bir hükmeden-boyun eğen ilişkisi içermiyorlar. Her iki taraf da **"mış gibi"** yapıyor. Oyun oynamaktan haz alan bu yetişkinlerden biri işkence yapıyormuş gibi, diğeri de işkenceye katlanıyormuş gibi davranıyor. Haz değiş tokuşunda bulunuyorlar.

Gayle Rubin'in de belirttiği gibi, s/m ilişkide dokunuşlar, davranışlar sert olabilir; ama bu tarafların birbirlerine sevgi ve şefkat duymadıkları anlamına gelmez. Her erotik ilişki, libidonal enerjiyle oynanan her erotik oyun, belirli bir elektrik yükü taşır, belirli bir gerilim içerir. Bu açıdan bakıldığında, s/m ilişki bir istisna değildir.

Kırbaç ve deri giysiler başta olmak üzere çok sayıda fetiş kostüm ve aksesuarla renklendirilen söz konusu oyunlar, gerçek dünyadaki iktidar ilişkilerini yeniden üretmek bir yana, o dünyanın yapısını ve hiyerarşilerini parodileştirirler. Taraflara eşit rol dağıtan senaryoları vardır bu oyunların. Ben ve öteki arasındaki mesafeyi kapatır, narsistik yaraları iyileştirirler.

Kadın-erkek arasında oynanan s/m oyunlarda heteroseksist normların askıya alındığını söyleyebiliriz. **Gilles Deleuze** mazoşist erkeğin içinde taşıdığı babanın dövülmesini istediğini, bunun için de anneyi yardıma çağırdığını ileri sürüyor. Deleuze'un savına göre heteroseksüel s/m pratikte mazoşist erkek ruhunda kök salmış, tohumları baba tarafından atılmış iktidar istencini egzorsize ettirmekte, iktidardan feragat etmektedir. Yetişkin bir erkeğin yardıma çağırdığı, sembolik anne tarafından hırpalanması ise bu oyuna mizah katmaktadır.

S/m pratikler de bütün oyunlar gibi yaratıcılığı gerektiriyor. Tarafların alacakları haz, yaratıcılıklarıyla doğru orantılı. Yazdıkları ve uyguladıkları senaryolar ayrıntılarla ne denli zenginleştirilmiş olursa o ölçüde oyunun keyfini çıkarıyorlar. Rollerin sık sık değiştiği bir tiyatro bu. Tutku oyunlarının sahnelendiği bir tiyatro.

Bunların yoğun şiddet içeren tehlikeli oyunlar olduğu doğru değil. Sağlıklı bir bedeni iş hayatında başarı kazanmanın olmazsa olmaz koşulu sayan genç profesyoneller, iş çıkışlarında ya da haftasonlarında gittikleri jimnastik salonlarının birer işkence odası olduğunu unutmasınlar.

Lezbiyen s/m ilişkideki boyuneğme ile bir kökten dincinin boyuneğişini karşılaştıran **Slovaj Zizek**, bunlardan ilkinin çok özgün bir libidinol ekonomiye dayandığını, iki kadının her iki taraf açısından özgürleştirici potansiyele sahip bir anlaşma yaparak heteroseksüel konsesüsu bozduklarını ve bir sembiyoz **(ortam yaşam)** gerçekleştirdiklerini belirtiyor.

Pat Califia

Akdeniz, şirin dünyamızın neşeli bir köşesindeki kocaman bir yöremizdir. Başlıca gelir kaynakları yeme-içme, sohbet ve eğlencedir. Yazları sıcak, kışları ılıman geçer. En çok mavi ve yeşil üretir. Esmer ve işvelidir. Yumuşak hatta uyuşuktur. Kedi gibi...

Napoli

RAGIP DURAN

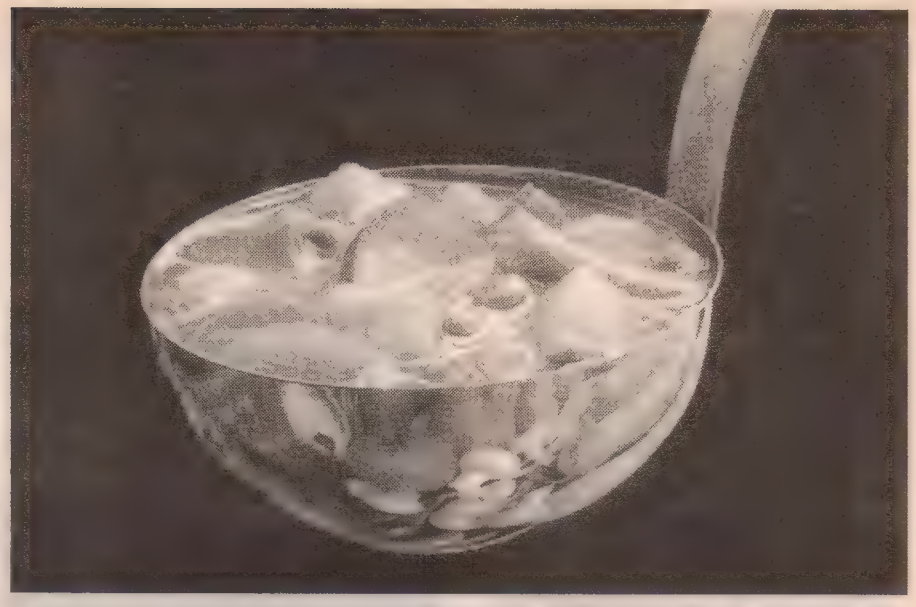

Geçenlerde, bir çeviri işi için iki-üç günlüğüne Napoli'ye gittim. Liman semtinde dolaşırken, 1974 baharında bu kentten geçtiğimi hatırladım. Ankara gemisi ile İstanbul'dan yola çıkmış İzmir, Pire, Bari, Napoli üzerinden Marsilya'ya gitmiştik. O zaman Aix'ta üniversite öğrencisiydim.

Daha önce de, Galatasaray Lisesi'ndeki coğrafya hocamız Ferruhzat Bey'in bir sözlü sınav sorusu takılıp kalmış aklıma: "İtalya'da iki liman kenti: Bari, brincisini söyleyin". Bari ve Brincisi...

Bir de Roma-Galatasaray maçı için gittiğimizde Sezar'ın kentine, pizzacıda, Fransızcayla İtalyanca arasındaki **'yanlış bir dost'**un kurbanı olmuştuk: Mönüdeki iki yüz çeşit pizza arasından Fransızcada **'karışık'** anlamını çağrıştıran **'Melangeze'** (Böyle mi yazılır?) sipariş etmiştik. Garson kız patlıcanlı pizza getirdi. Ben severim de bizim arkadaş nefret edermiş patlıcandan. Oturdu pizzanın tüm patlıcanlarını kazıdı ve attı, sadece hamurunu yedi. Garson kız geldi, yarı-sinirli, bir araba laf etti bize. O anda benim İtalyancam açıldı. Tercüme ettim arkadaşıma:

- Sinyor siz hasta mısınız? Hem patlıcanlı pizza ısmarlıyorsunuz hem de patlıcanları atıp hamurunu yiyorsunuz. Baştan söyleseydiniz size sadece pişmiş pizza hamuru getirirdim...

Arkadaşım da yetiştiriverdi bana cevabı:

- Sen o İtalyancanı pizzaları sipariş ederken devreye soksaydın...

O reverso diablo! (Galatasaray İtalyancasıyla, 'Hay aksi Şeytan!')

Daha yakın bir geçmişte, 1998 yazı olmalı, İtalyan **L'Unita** gazetesinin muhabiri ile İstanbul'da sohbet ediyoruz. Adamın Fransızcası düzgün. Ben bir ara 'Les Grecs' (Yunanlılar) dedim, 'Kim?' dedi. Tekrar ettim. 'Kim onlar? Kimden sözediyorsun?' diye üsteledi. Ben anlamadım. 'Yunanlılar... Yani Yunanistan'da yaşayan insanlar' diye ilkokulvari bir açıklama yaptım. Pis pis sırıttı ve açıkladı:

- Yunanlı diye bir şey yoktur. Yunanlılar kendilerini İtalyan sanan Türklerdir! demişti.

Bu tanımı bizim Stelyoslara, Dimitrilere filan aktarınca onlar da gülmüştü ama biraz burukça.

L'Unita'daki meslektaşın hesabına göre, **biz Türkler de, kendini Yunan sanan Araplarız!** Verimli bir döngü Doğu'dan Batı'ya doğru.

Yazıyla ya da resimle hatta kokuyla da pek kolay tarif edilemez de, bu Akdeniz kentlerinde hoş bir hava var. Barselona'da, Marsilya'da, Cenova'da, Pire'de, İskenderun'da ve Lazkiye'de, Beyrut'ta, İskenderiye'de sonra Tunis'de ve Fez'de sokakta dolaşırken, bir kere insan kendini evinde hissediyor. **Biz'le Öteki bir arada, hatta birleşmiş, biraz sıksan aynı.** Yüzler, tanıdık yüzler. Esmer kalabalık ve erkeklerin çoğu bıyıklı. Kadınların gözlerinde şehvet, vücutlarında bir kıvraklık. Boşvermişlikle rahatlık arası bir gülümseme. Sonra sokaklar benziyor birbirine. Balkonlar ve ferforje süsler. İpe serilmiş çamaşırlar. Gürültü de Akdeniz'in ortak kalemlerinden. Ana caddede ya da tozlu sokaklarda futbol oynayan veletler. Küçük bahçelerde ya da evin önünde toplanmış insanlar. Daimi bir laklakiyat konumunda. Akdeniz'de Müslüman var, Musevi var, Hristiyan'ın yüz çeşidi var da, bölgenin aslında bir tek dini mevcut: Keyif !... Walla yani, naturolamento... Mutfak mevzuuna hiç girmiyorum. Yoksa bu yazı bitmez!

'Mare Nostrum' bin yıldır yazılır çizilir, hele **Fernand Braudel**...

Ciltlerce döktürmüş ama, o kitaplar ne kadar hoş olsa da, sokakta yürürken duyduğun esintiyi, kokuyu, insanlarla konuşurken onların haleti ruhiyesini, bir saat sonrasının belirsizliğini veremiyor, veremez hiç.

Keza, Sète'li Brassens'le, Barselonalı Lluis Llac, Cordoba'dan Eduardo Paniagua, Toulouse'dan Motivés, Rimini'li Paolo Conte, Pireli Savopulos, Güney doğu'dan Bustan'cılar, Alger'den Şeyh Raymond ve çevredeki tüm sazcılarla udîlerin aşkını meşkini dünyanın başka yerinde bulamazsın. **Düm teke tek tek! Dın dın dıın!**

Humus, roka, oruk ve nar'ın tadları da farklıdır burada. (Hani mutfak işine girmeyecektik! Acıktın mı yoksa?)

Napoli'de de aynı manzaralar. Keşmekeş trafik içinde scooter'lar, **Ettora Scola**'nın filminden fırlayıp çıkmışlar. **Marcel Marceau**'nun sınıf sonuncusu olacağı bir yörede, sağırlar bile anlıyor karşısındaki insanın ne demek istediğini. O kadar çok el-kol, kaş-göz, boyun-omuz, hatta bel-ayak hareketi var ki muhabette...

Soğuk Kuzeyliler, bu bizim Güney'den yakınırlar. Hırsız, yankesici vardır diye, adamlarla kadınlar yılışıktır diye. Gönlün akıldan önce eyleme geçmesi nedeniyle...

Belki de bu nedenle bizim arslanlar, Cenova'da, gemilere saklanan modern ağaları gelip geleceklerine pişman ettiler!

ragip137@hotmail.com

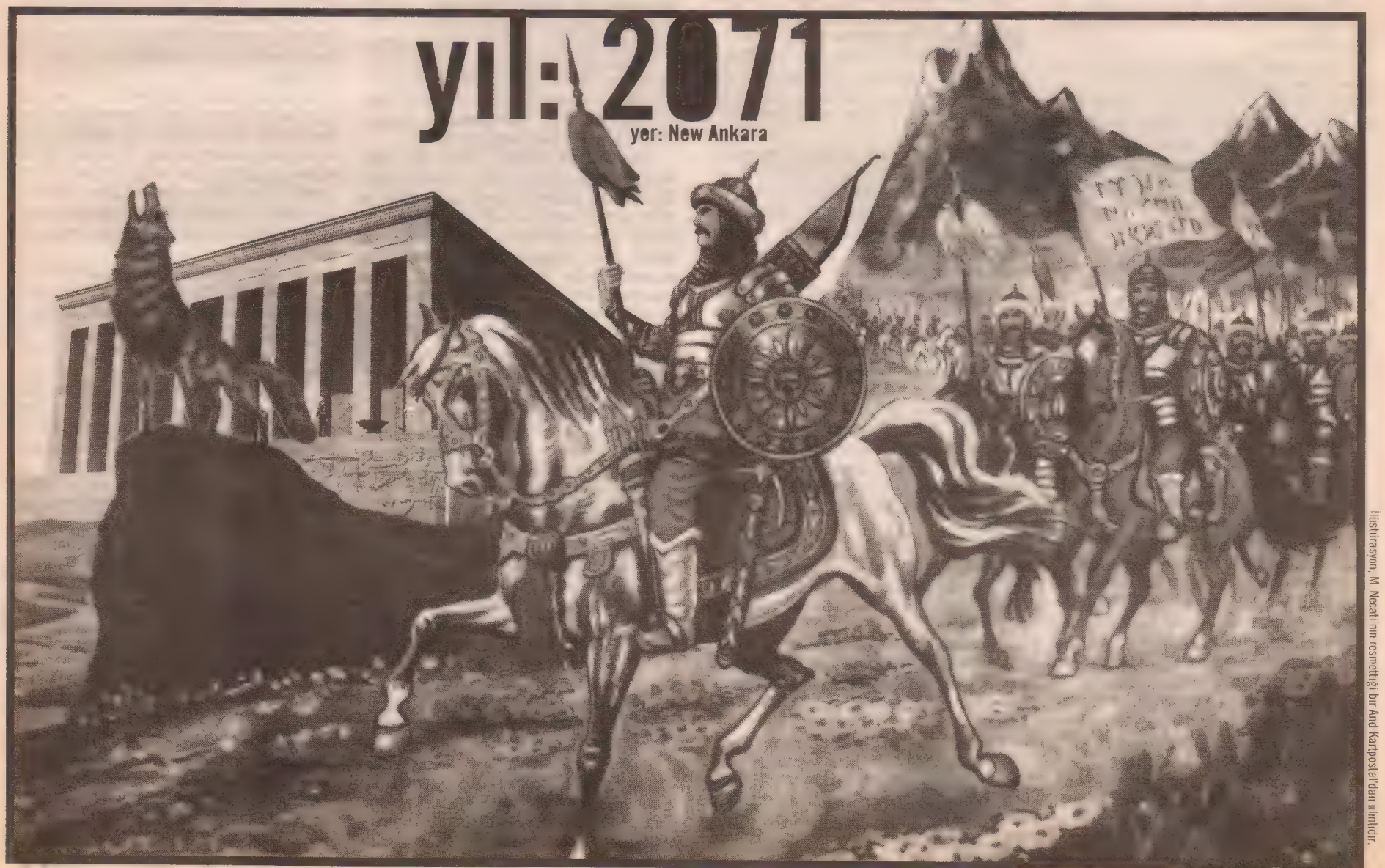

İllüstürasyon, M. Necati'nin resmettiği bir And kartpostal'dan alıntıdır.

Halklarının yaşadığı zulüm yüzünden, sıkışan gönüllerini ferahlatmak ve kaybettiklerinin ne olduğunu hatırlamak için New Ankara'ya dönen yeni Türk orduları

Gazlı Bez

ALTAY ÖKTEM

altayoktem@yahoo.com

Size göre olgunlaşmamış, hayatı tanımayan asi bir çocuktum. Oysa ben hep olgundum ve hiç asi olmadım. Beni içine tıkmak istediğiniz çemberin farkındaydım yalnızca. Memur suratlı, takım elbiseli, işi gücü dolar biriktirmek olan bir plaza hıyarı olur umudunu yitirmediniz.

Bozguna Uğramış Her Orduyu Seviyorum

Bugüne dek yazdığımız bunca yazı bize ne kazandırdı, kurduğumuz cümleler gerçekten de dilbilgisinin ve hayatın kurallarına uygun muydu acaba? Şimdi örnek bir cümle kuralım ve yüklemini, öznesini, sıfatını, zarfını, edatını, kılını, tüyünü ele alarak konuyu irdeleyelim.

Aklıma ilk gelen cümle, çocukluktan beri en sık duyduğumuz, ana babaların da en sık kullandığı cümle olacak elbette: "Biraz daha büyü, ne demek istediğimi anlarsın."

Her şeyden önce, aynı temsil ettiği sistem gibi; cümle devrik. Hatta cümle kaykık bile diyebiliriz.

Her fedakar Türk ailesi gibi devlete, millete yararlı, büyüklerine saygılı, örf ve ananelerine bağlı bir çocuk yetiştirmek zorunda hissettiniz kendinizi. Daha doğrusu, size öyle hissettirildi. Önünüzde bacak bacak üstüne atamazdım, sofraya ayağımı uzatamazdım. Bilinçli bir Türk ailesi örneği olarak bu zorunlulukların nedenini uzun uzun anlatırdınız, yine anlamazdım. O zaman kurardınız işte o cümleyi: "Biraz daha büyü, ne demek istediğimi anlarsın." Büyüdüm işte, hâlâ anlamıyorum.

Okulunu bitirince, iş güç sahibi olunca anlar nasıl olsa diye o umudu hep taşıdınız içinizde. "Bekâra karı boşamak kolay" gibi sizin ahlakınıza uygun, ama bana göre ahlaksızca bir laf yüzünden, evlenince davranışlarımın, düşüncelerimin değişeceğini bekliyordunuz. Hele bir çocuğum olsun, insanın kendi etinden, kanından biri için nasıl kaygılandığını, onu korumak için nasıl sıktığını, boğduğunu anlayacak, size hak verecektim. İşte evlendim, çocuğum oldu. Ne demek istediğinizi hâlâ anlamıyorum.

Size göre olgunlaşmamış, hayatı tanımayan asi bir çocuktum. Oysa ben hep olgundum ve hiç asi olmadım. Beni içine tıkmak istediğiniz çemberin farkındaydım yalnızca. Sünnet olunca akıllanır, askere gidince olgunlaşır, okulunu bitirince memur suratlı, takım elbiseli, işi gücü dolar biriktirmek olan bir plaza hıyarı olur umudunu hiç yitirmediniz. Biraz daha büyüyünce babalarının ne demek istediğini anlayan, ama gerçekten anlayan, onların kopyası olma dışında bir ideal taşımayan çocuklara gıpta ediyorsunuzdur şimdi. Onlar her cuma camiye gider, hafta sonlarını tavernada geçirir ve Özal'ın dediği gibi "nasıl geçineceklerini bilirler."

Ben önüme çizilen yolun dışına çıkmadım. Aksi gibi, o yolda yürüdüm hep. Sizi şaşırtan da bu oldu. Farklı, marjinal bir hayatım olsa **"bizim oğlan serseri çıktı"** der, kasadan çürük bir portakalı ayırır gibi alır, kenara koyardınız. Oysa tam da çizilen yolda ilerledim. Sünnet oldum, askere gittim, okulumu bitirdim, iş güç sahibi oldum, evlendim, çocuğum oldu... Eeee, tam da sistemin içinde, orta yerindeyim. Sistem beni kusup atamaz, onun parçasıyım. Ama yürüdüğüm yola küçük bombalar bıraktığımı en önce siz fark ettiniz. Artık "biraz daha büyü, ne demek istediğimi anlarsın" diyemiyorsunuz. Ne diyorsunuz öyleyse?

Elbette içerdeki tehlike, dışardaki tehlikeden daha tehlikelidir. (Cümleye bak! Ortaokuldaki Türkçe öğretmenim duysa, başını taşlara vurur. Vursun, seve seve yardım ederim ona.)

Size en büyük darbeyi, kendi çocuğuma "biraz daha büyü, ne demek istediğimi anlarsın" dememekle vuruyorum. Çünkü ne demek istediğimi anlıyor. Ben de onun ne demek istediğini anlıyorum. Bu karşılıklı anlama hali, kahraman Türk aileleri için başlıbaşına bir felakettir.

Zorunlulukları değil, tercihleri önemsedim; olur olmaz yerlerde göğsüm kabarmadı, olur olmaz yerlerde aşağılık duygusuna kapılmadım. İyi bir öğrenci olmadım, çünkü kötü bir sistemin iyi öğrencisi olmaktı asıl kötü olan. "Kızını dövmeyen dizini döver" diyen bir anlayışa göre iyi bir baba da değilim. Ama çocuğum, benim ayak izlerimi takip etmek yerine, kendi yolundan yürümesi gerektiğini daha şimdiden biliyor. Hem de, arkamdan gelenin bıraktığım bombalardan nasibini alacağının bile farkında.

Sistemin tam ortasındaki Truva Atı'ndayım ve yalnız değilim. Gittikçe kalabalıklaşıyoruz o atın içinde. Hepimiz bozguna uğramış her orduyu seviyoruz. Çare yok, seviyoruz işte.

Ne demek istediğinizi anlamayan bir sürü çocuk var ve hepsi de cümle kurmasını biliyor. Cümleler çoğalmasa bile, aynı cümlenin anlamı çoğalıyor sürekli. Bu daha tehlikeli!

Canınız cehenneme demiyorum. Zaten cehennem sizsiniz. Biraz daha büyüyebilseniz, bir büyüyebilseniz ne demek istediğimizi anlarsınız. Bu arada kenara çekilin bari. Truva Atı'nın içi gittikçe kalabalıklaşıyor, kenara çekilin.

Kenar size yakışıyor.

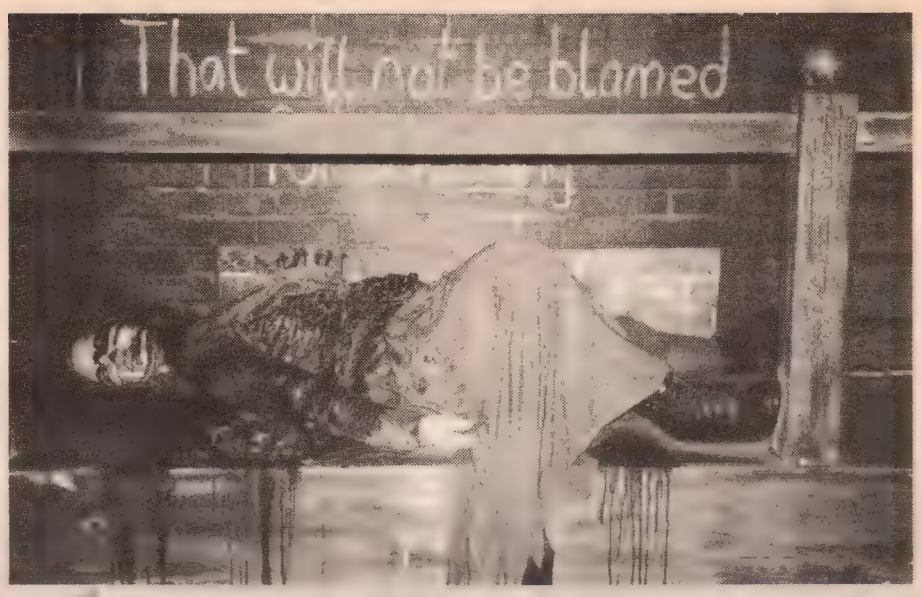

Dört yıl önce ölmüş bir kadın ancak bu kadar canlı görünebilirdi. Pervin bir anlam kayması olamazdı, olsa olsa bir beden kaymasıydı. Çaresizce sürdürdüm yazmayı. Çünkü çok iyi biliyordum ki en tehlikeli şey bir bedenin kaymasıydı.

Hayat Bazen Çentiklidir

Roll'ün yayınladığı **Easy Rider**'ı şimdiye kadar okumamış olmanın bağışlanır bir tarafı yok. Allahtan, **Portishead**'i defalarca dinlemiştim. Ama **Easy Rider**'ı okurken **Portishead** dinlemenin yan etki yapacağını, insanın biraya aki karıştırmış gibi çarpılacağını bilemezdim elbette. Geceyle gündüz yer değiştirdiği gibi mevsimler de, yıllar da karıştı. Oysa kendi odamda, kendi teybime koymuştum kaseti, kitap da elimdeydi. Kapı açılıp da içeri Pervin girince büyük bir panikle ayağa fırladım. Pervin dört yıl önce ölmüştü. Ayrıca burası benim odam değildi. Pervin'in açtığı kapı demirdendi ve içinde bulunduğum odanın eflatun duvarında bir kırbaç asılıydı. Komodinin üstünde de antika bir tabanca vardı.

Pervin, elindeki kağıdı ve Humerus marka dolma kalemi uzatıp **"yaz"** dedi bana. "Şu anda ne hissediyorsan onu yaz." Kitabı yere bıraktım. **Portishead** çalıyordu hâlâ. Çaresizce yazmaya başladım:

Hayat parlak yüzeyli, düz bir şey değildir. Çentiklidir. Kolayca ikiye, dörde ayrılabilir. Bu, üst düzey olmayan bürokratlar ya da orta sınıf kentli bir aile için felaket demektir. Kırsal kesimde ise hiçbir şey ifade etmez. Sorun çıkarma potansiyeli olan ise, akşama kadar masanın başında oturan adamdır. Çünkü masayla arasında hiç birimizin anlayamayacağı bir iletişim kurulmuştur. Her masanın yüzeyi düz ve pürüzsüzdür. Çocukları o yüzden severim; düz yüzeyi kazırlar, bozarlar. Hiçbir şey yapamasalar adlarını yazarlar masaya.

"Bu duvara ilan yapıştırmak yasaktır" ya da "Buraya çöp dökmek yasaktır" yazıları ise yazılı kültürün iflas ettiğinin habercisidir. Cümle sonlarındaki "yasaktır"a itirazım yok. Yasaksa yasak. Bu sözcük olsa olsa bir anlam kaymasıdır ve anlam varsa eğer, kayabilir. Asıl sorun, ilan yapıştırılmamış bir duvardaki saflığı, bekareti koruma kaygısıdır. Oraya ilan yapıştırmak gerekir. Tutkallayarak ya da tükürükleyerek... Islaklık olması şart. Dibine çöp dökmenin yasak olduğu bir duvarı anlamak ise çok kolay. Çünkü o duvar dökülmemiş, dik duran bir çöptür aslında. Karşıtına, yani dökülmüş, yığılmış olanına tepki duyması kaçınılmaz.

Elimdeki kağıdı Pervin'e uzattım. Kağıda bakmadı bile. Yazmayı sürdürmemi istedi. Dört yıl önce ölmüş bir kadın ancak bu kadar canlı görünebilirdi. Pervin bir anlam kayması olamazdı, olsa olsa bir beden kaymasıydı. Çaresizce sürdürdüm yazmayı. Çünkü çok iyi biliyordum ki en tehlikeli şey bir bedenin kaymasıydı.

Bir insan karşısındakine "seni seviyorum" diyebilir. Ama yanındakine diyemez. Çünkü sevgi yana geçişli değildir. Sevginin oluşması için karşı karşıya olmak ve arada belli bir mesafe bırakmak gerekir. O zaman "seni seviyorum" deme şansı vardır. Şans sözcüğü yanlış olabilir, ama vardır. "Sana sevgimi verdim" cümlesi ise tamamen yanlış. Çünkü sevgi zaten var olan, hazır bekletilen, paketlenmiş bir şey değildir. Zamanla oluşur.

Zamanın göreceliğini kabul edersek eğer, her sevginin başlangıcında duygusal bir kaos olduğunu da kabul etmek zorunda kalırız. Elbette zaman vardır, ama var olan zamanın ne kadarı bize aittir? Ya da, bize ait olan zamanın ne kadarını kullanabiliriz? Bu arada, kullanılan bir şeyin eskimesi, yıpranması tehlikesini de göz ardı edemeyiz.

Aşk konusunda söylenebilecek tek söz yok. Daha doğrusu aşk, hakkında konuşulamayacak tek konudur ve nedense çok konuşulur. Zaman zaman tek kişilik mi, iki kişilik mi olduğu bile tartışılır. Oysa tek kişi kendini bile tatmin edemez. Olsa olsa tahmin eder. İki kişi ise sohbet edebilir ancak. Hafif şiddette bir aşk için bile en az üç kişi gerekir.

Cinselliği geçiyorum. Sözlü kültür bir yana, yazılı ve çizili metinler dahi cinselliği tam olarak tanımlayamamışlardır. Doğruya en yakın tanımın, M.Ö 631 yılında ait bir kil tablette yer aldığına dair iddialar vardır yalnızca:

"Aynı türde, ya da farklı türlerde olan canlıların bir, iki ya da daha fazlasının bir araya gelerek, yalın olarak kendi bedenlerini kullanarak veya çeşitli aletler yardımıyla oluşturdukları bir üst iletişim biçimidir."

Şimdi başa dönmemiz gerekiyor. Dönmenin başlı başına bir tehlike olmasının nedeni, aslında hep aynı yerde olduğumuzu ya da aynı yerde dönüp durduğumuzu fark etmemizi sağlamasındandır. Başa dönmek, ancak bir başlangıç noktası varsa mümkündür. Oysa başladığımız yer, başlangıç noktası değildir çoğu zaman.

Ama hayat pürüzsüz, parlak yüzeyli değil, çentiklidir. Ben ne yapabilirim, öyledir.

Kaset bitmişti. Onu başa saracak kadar da bağlı değildim hayata. Karşımda soylu bir ölü gibi dikilen Pervin'in eline tutuşturdum kağıdı. Daha önce gırtlağımdan hiç çıkmamış olan sert ve güvenli bir ses tonuyla "Ben gidiyorum artık," dedim. "Yazdıklarım bunlar, ister beğen ister beğenme."

Demir kapıyı açtım. Kapı dışarı değil, içeri açılıyordu. Ve kapıdan içerde, düz değil, çentikli bir hayat uzanıyordu.

www.altayoktem.com

Alevi müziğinin önemli isimlerinden deyiş ustası Ali Ekber Çiçek'in bütün besteleri yeniden düzenlenerek yayınlanıyor. Anadolu Müzik'in "arşiv" başlığı altında yayınladığı serinin ikinci albümü olan, "Derde Derman Ararıdım" geçtiğimiz günlerde müzik marketlerdeki yerini aldı. Çalıp söyleme sanatının öncülerinden olan Çiçek, aşık ve ozanların geleneğinden geliyor. 35 yıl profesyonel olarak radyo sanatçılığı yapan sanatçı, şu ana kadar 400 esere imza atmış durumda. Ali Ekber Çiçek 40 yılın öyküsünü aldı sazını eline Öküz'e anlattı.

"İnandığım Değerler Uğruna Türkü Okuyorum"

FERZENDE KAYA

Yeni albümünüzden başlamak istiyorum. Arşiv serisinin ikinci albümü. Hazırlık aşamasından söz eder misiniz?

- Benim piyasada pek albümüm yoktu. Olanlar da taş plaklardan alınmıştı, akortları dahi birbirini tutmayan hışırtılı albümlerdi. İşte bunlar yeniden kayıt altına alınıyor. Ben parçalarımı yeniden okuyorum. Orjinale bağlı kalmak için de, sadece kendim çalıyorum. Çünkü başka sazlar veya çalan arkadaşlarla söylediğimde, fark hissediliyor.

Neden sadece siz çalıyorsunuz?

- Kendi sazımdan tek başına yorumlamam, daha verimli oluyor. Çünkü serbest okuyorum. Bam tellerini, sırma tellerini ilk icad eden benim. Eskiden sarı teller vardı. O tellerden ikisini kapının koluna takıp, çift yapıp sırma tel yapıyordum. İlk olarak da, bir Ermeni dostumla yaptık. Benim divan sazım için, 105 numarayı tutturana kadar uğraştık. Bu tellere istediğin kadar kuvvetli vur, hiç çarpma olmuyor. Örneğin, İstanbul ve Ankara radyolarında çaldığımız eserlerde, 20-25 saz içinde benim divan sazım duyuluyor. O koro içinde belli ediyor kendisini. Özgünlüğüne bağlı kalmak için, kendim çalıp söylüyorum. Bundan sonrakilerde öyle olacak. 16 civarında eser çıkacak.

Uzun süredir bir üretim yapmıyorsunuz. Yeni eserleriniz yok mu?

İlk olarak eski besteleri bir tazeleyeceğim. Ölmeyen, klasikleşmiş parçaları tekrar okuyacağım. Daha sonra yeni eserlerim üzerinde çalışacağım. Uzun bir süredir yeni bir eser çıkarmadığım doğru. Fakat proje olarak var, arşiv serisini düzene koyduktan sonra, yeni eserlerin ağırlıkta olduğu, araya da eski parçaların konulduğu bir albüm düşünüyorum. Çalışmaları devam ediyor şu an.

Sizin klasikleşmiş eserlerinizden olan, "Haydar-Haydar" gibi bir beste neden bir daha çıkmıyor?

- "Haydar - Haydar" yaşayarak, motif motif gözyaşlarıyla işleyerek uzun bir zaman diliminde ortaya çıkan bir eser. Böyle bir eser her zaman çıkmaz. Ben türküyü inandığım değerlere hizmet uğruna okuyorum. Moda diye, meşhur olayım diye değil. Haydar - Haydar türküsünü bire bir yaşadım. O parçayı 3 senede yaptım. Uykusuz kaldım, gece gündüz çalıştım, çile çektim. Bunlar dile kolay geliyor. 3 yıl kolay değil, 3 yıl ve her gün bir parçayla uğraşıyorsun.

Genç nesil türkücüler hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Genç nesilden bayağı bir ümitliyim. Dersaneler, konservatuarlar var. Yeni nesil daha bilinçli olarak işini yapıyor. İşin eğitimini alıyorlar. Bir de onların bize göre avantajları var. Çünkü biz onlara bir doküman bırakmışız. Benim rahatsız olduğum bir nokta var. O da yeni nesil türkücülerin üretim yapamamaları. Eski parçaları tekrar tekrar yorumlayıp okuyorlar. Bir parçayı 20 kişi okuyor ama kimse yeni bir eser üretemiyor. Bu büyük bir eksiklik. Bu konuda çalışmalarını diliyorum.

Siz ve eserleriniz birçok üniversitede ders konusu? Siz hiç ders verdiniz mi? Ders vermeyi düşünüyor musunuz?

- Ege üniversitesi, Konya üniversitesinde dersler veriyorum. 1960 ile 71 yılına kadar Beyoğlu Rumeli Han'da dersanem vardı. Orada çok sıkı bir şekilde derslere girdim. Şimdi arada bir üniversitelere gidiyorum, konuk hoca olarak. Bir de Avrupa ve ABD'deki birçok üniversitede, eserlerim okutuluyor. **Yavuz Top, Arif Sağ** benim evimde senelerce kaldılar. Birçok isim benim öğrencim. Ama bunların bir önemi yok, "Ben yetiştirdim" diye bir havaya giremem. Ama şimdi arayıp, sormuyorlar bile. Bu beni üzüyor.

Yurtdışına nasıl açıldınız? UNESCO'nun hazırladığı ve birçok ülkede yayınladığı bir plağınız da var. Bu konuyu anlatır mısınız?

İlk olarak 1965 yılında Almanya, Belçika, Hollanda ve Fransa'da çeşitli resitaller verdim. Bundan sonra birçok yerden davetler aldım. 1980 yılında Almanya Başbakanları'ndan **Willi Brand**'ın isteği üzerine özel konser verdim. Frankurt, Köln, Berlin radyolarında benim bantlarım halen var. Unesco, **"Anadolu Halk Müziği"** adı altında bir plak yaptı bana. Bu plak, Cezayir, Bali, Şili, Cava ve Vietnam'ın da aralarında bulunduğu 26 ülkede yayınlandı. Halen de dönem dönem Avrupa'daki üniversitelere giderim.

Avrupa ve ABD'de Türkiye'den çok tanınıyorsunuz ve ilgi görüyorsunuz. Bu durumu nasıl açıklıyorsunuz?

- Avrupa'ya Türkiye'den ilk olarak **Ali Ekber Çiçek ve Ruhi Su** gitti. Daha sonra da **Zülfü Livaneli**. Oradaki üniversiteler, konservatuarlar gerçek anlamda sanata ilgililer. Araştırıyorlar, sizi yeni ürünler vermeye zorluyorlar. Sizi anlamaya çalışıyorlar. Ve değer veriyorlar. Bütün sihir bu. Türkiye'de halk içinde yerim olduğunu düşünüyorum. Halkın yüreğinde varım. Bunu çok iyi biliyorum. Ama devletten beklediğimi almadım. Bunu artık çok da düşünmüyorum. Çünkü ben halkın sanatçısıyım. 7 parçam şu an dünyanın en ünlü konservatuarlarında ders olarak işleniyor. Konserlerime, derslerime hep ünlü müzisyenler, profesörler geldi. Olağanüstü bir ilgi, bir saygı görüyorum. Ama Türkiye'de durum böyle değil, bu beni sadece üzüyor.

Son olarak şunu sormak istiyorum. Alevilik bir dönem yasaklı bir kültürdü. Son zamanlarda adeta "yükselen değer" haline geldi. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu konuda ben farklı düşünüyorum. Çünkü ben 12 yaşından beri TRT radyosundayım. O günden beri alevi deyişlerini okuyorum. Kimse bir gün bana bir engel çıkarmadı. Bence çatışmalı olarak gösterilen farklı bir Alevilik. Benim Alevilik anlayışım ile onlarınki çok farklı. Ben bu felsefenin gerçeğine inandığım için böyleyim. Bu durum her alan için geçerli. Şimdi müzik alanında da Alevi müziğine bir yönelme var. Bunun da samimi duygularla olduğunu düşünmüyorum. Üzgünüm, ama cep doldurmak için deyişler okunuyor artık.

Çiçek kimdir?

1935 Erzincan Ulular Köyü doğumlu Ali Ekber Çiçek, babasını 1939 Erzincan depreminde yitiriyor ve çok küçük yaşlarda rençberlik yapmaya başlıyor. Bu arada bağlamayı öğreniyor ve cem toplantılarında kulağı Alevi deyişleri ve ezgileriyle doluyor. İlkokul öğreniminden sonra maddi olanaksızlıklar sonucu öğrenimini sürdüremiyor, ancak ağır yaşam şartlarına karşın müzikten hiç kopmuyor. Müzik aşkı ağır basınca İstanbul'a göç ediyor ve halk müziğinin önemli isimleriyle tanışıyor. Burada İstanbul Radyosu'na giriyor ve 35 yılı aşkın bir sürede 400'den fazla yapıtı yorumlayarak geniş kitlelere ulaştırıyor. Zamanın ünlü dedelerinden ***Potik İsmail*** *ve* ***Eyüp Dede****'nin desteklerini esirgemediği Çiçek ayrıca* ***Neyzen Tevfik, Necati Başaran, Sadi Yaver, Ataman, Davut Sulari, Aşık Beyhani*** *gibi her biri kendi alanında tek olan ustalarla da çalışmış.*

İstanbul Üniversitesi Rock Kulubü
Dark Tranquillity
Dishearten
Affliction
6 Ekim 2001 16:00 Sold Out Concert Hall
www.iurk.cjb.net

Long Play

Boğaziçi Üniversitesi - Radyo Boğaziçi
BATTLE OF THE BANDS'01
3. Amatör Müzik Grupları Yarışması
Son başvuru: 7 Eylül 2001
Yarışma: 6 Ekim 2001
http://www.radyo.boun.edu.tr

DENİZ DURUKAN • dendur66@hotmail.com SAYI:23 GÜVEN ERKİN ERKAL • kertenkele@hotmail.com

Her Müziğe Türkçe Söz Yazılabilir

Gökalp Baykal hem müzik yazarlığı, hem şarkı sözü yazarlığı, hem de yazdığı kitaplarla birçok özelliği bir arada taşıyan önemli sanatçılarımızdan. Şarkılarında rock'ın roll, blues, reggea ritimlerini kullanan Baykal, son albümü "Akustik Anılar"ı internet üzerinden yayınladı. Biz de Gökalp Baykal'ı bulup, müziği üzerine kısa bir konuşma yaptık.

İnternette "Akustik Anılar" isimli resmi bir albüm yayınladınız. Sanırım ilk kez böyle bir albüm yayınlanıyor.

- Evet, kısa bir süre sonra bir firma tarafından da piyasaya çıkacak olan albümü internet üzerinden yayınladım. Resmi olarak, benim bildiğim kadarıyla böyle bir albüm resmi olarak çıkmadan önce internette yayınlanmamış. En azından benim için ilk...

"Akustik Anıların" özelliği unplugged (akustik) bir çalışma olması. Tamamen konser kayıtlarından yapılmış bir albüm. Eski şarkılarının dışında beş yeni şarkı da var.

- Evet, şarkıların büyük çoğunluğunu daha önce çıkardığım üç albümden (Ağustos 1996, Günaydın Hüzün, Yabancılar) aldım. Beş yeni parçanın dördü konser kaydı, bir tanesi de evde dört kanal kasede doldurduğum demo. Şarkıların yorumlarının farklı olması çok normal. Çünkü aletler farklı, kadro farklı. Davul yok, synthesizer yok, elektro gitar yok... Geriye sadece akustik gitarlar, bas ve piyano kalıyor. Piyano aslında elektrik piyano olmasına karşın, piyano tekniğinde çalınıyor. Çalan İsmail Safa Yalbaz, zaten piyanist. Klavyeci veya synthesizercı değil. Cenk Tarhan da yıllardır beraber çaldığım bir arkadaş malum.

Başka kimler var?

- Bir şarkıda Cem Ünal var, birinde Berkant Taşkıran. Bir de hem "Günaydın Hüzün"de, hem de Borusan Konserinde beraber çaldığım Berke Hatipoğlu var.

İnternet üzerinden böyle bir çalışma yapmanız, ticari kaygılardan tamamen arınmış olduğunuzu gösteriyor. Bu tavrınız bütün müzik yaşamınıza yansımış zaten.

- Doğru, ticari kaygım hiç olmadı. Ama olmasını isterdim. Böyle bir kaygının olması için harcayacağım enerjinin karşılığında alacağım şey, kaybettiğimden daha az olacaktı. Değmez diye düşündüm. Üç albüm yaptım, bir kuruş bile kazanmadım. Üstünde de durmadım. Bu kez baştan bunu kabul edeyim dedim. Bedava halka açılalım dedim. Aldığım maillerden anlıyorum, dinleyicim de benden böyle bir şey bekliyordu zaten. Eski unplugged günlerini, o konserlerdeki soundu bekliyordu.

Özel bir dinleyiciniz var sanıyorum.

- Sanmıyorum. Böyle bir müziği yapan çok az kişi var. Beni dinleyenler başkalarını da dinliyorlardır diye düşünüyorum. Belki heavy metal, hiphop veya benzeri müzikleri dinleyen bir kitleye hitap etmiyor olabilirim, ama ortalama bir rock dinleyicisine ulaştığımı sanıyorum. Bunların da çok çok özel bir kitle olduğunu düşünmüyorum.

Yaptığınız müzik blues rock ama rock and roll ve reggea ritmlerini de kullanıyorsunuz. Bunun sonucunda oldukça keyifli bir müzik çıkıyor ortaya. Bu tarz müziğe Türkçe sözlü şarkı yazan çok fazla kişi yok sanırım. Ya da oldukça az.

- Bunu çok iyi yapan Tibet Ağırtan vardır. Şu anda piyasada olanlara göre daha geniş bir yelpazede müzik yapıyor olabilirim. Dinlediğim ve yapmaya çalıştığım birkaç tane müzik türü var. O yüzden şarkı ortaya çıktığında kendi soundunu da ortaya çıkarıyor. Türkçe söz yazmaya gelince, her müziğe Türkçe söz yazılabilir. Kolay bir şey değil, ama hayatında dilekçe yazmamış kişiler şarkı yazıyorlar. O zaman olmayabiliyor ya da oturmayabiliyor. Özenti gibi kalabiliyor. Türkçe'ye hakim olmak, çok okumak, yazmak gerekiyor. Hayatınızda hiçbir şey yazmadan birden bire şarkı sözü yazıyorum dediniz mi, çok kötü örnekler çıkarabiliyorsunuz.

Etkilendiğiniz şairler elbette olmuştur.

- Sadece şairlerden değil, şarkı yazarlarından da etkilendim. Şiirle şarkı sözü elbette aynı şey değildir, birbirinden çok farklı şeyler. Ama yer yer ara kesit sağlayabiliyorlar. Fransız kolejinde okumaktan kaynaklanan bir ilgi oluştu Fransız Edebiyatına karşı. Bunun sonucunda Fransız şairlerine karşı bir etkilenme yaşadım. Baudelaire, Rimbaud, Eluard... gibi isimlerden etkilendim. Türk şairlerinden Nazım Hikmet, Behçet Necatigil... gibi yerleşik isimleri okudum. İllaki etkilenmiş olmak gerekmiyor. Bunlar benim kontağımı açtı, motorumu çalıştırdı. Müzik yazarlığına gelince, Türkiye'den esin alacağım çok fazla isim ne yazık ki olmadı. Ama Fransız, İngiliz ve Amerikan şarkı yazarlarından etkilenmişimdir. Dylan, Leonard Cohen, Paul Simon, Neil Young ilk aklıma gelenler.

Batı etkisi altında kalmışsınız...

- Evet, öyle de denilebilir. Batı eğitimi aldım, evde batı müziği dinlenirdi. Yapılan diğer müzikleri doğulu müzik diye ayırabileceksek eğer, çok daha sonraları öğrendim, geç tanıştım onlarla.

Bunların dışında, bir zamanlar çıkarmış olduğunuz Diplo Docus adlı fanzinde MrG imzasıyla yazdınız. Daha sonra bu MrG sizinle bütünleşti, hatta canlandı, üstelik iki tane de demo çıkardı: MrG Meets Dylon Thomas ve MrG Meets Charles De Gaule. Neden kendinizi ikiye böldünüz?

- Normalde hep mono yaşıyoruz, orada biraz stereo olduk. Başka bir kişilik oluşturma isteği duydum. İçimden farklı müzikler yapmak geçiyordu. Bu saklanma değil. Zaten herkes biliyordu kim olduğumu. O değişik işleri, değişik bir kişiye yaptırmak istedim. İşi eğlenceli hale getirdim. O zamanlar fanzinler yaygın değildi. Benim bildiğim, Mondo Trasho ve Antoloji vardı. Bu karakter herkese ilginç gelmişti.

MrG daha mı cesur ?

- Belki de... O maskeyi takınca daha rahat davrandım.

Sonra sanırım Gökalp Baykal MrG'yi biraz kıskandı ve "Büyük Gerçek" adlı yayınlanmamış bir demo, ardından "Akustik Anılar"la birlikte dört resmi albüm çıkardı.

- Evet, onu ortadan kaldırıp gerçeğe döndüm. Yani sonuçta gene mono oldum.

Albümlerinizi dinlerken büyük bir gevşeme, rahatlama duydum. Şarkılarınızın böyle bir etkisi oldu bende. Özellikle de "Günaydın Hüzün" beni çok etkiledi.

- Çünkü öyle bir ortamda yapılmıştı bu müzikler. Özellikle "Günaydın Hüzün" çok rahat bir ortamda yapılmış, keyifli şarkılardan oluşuyordu. Bir albümün oluşmasında ortam çok önemli. Gergin ortamlarda yapılan müziği, albümü hissederim. Belki de öyle bir duyguyu vermek için onu ortaya koymuşlardır. George Martin yıllar önce kitabında "kimi prodüktörler özellikle ortamı gererler, o koşullarda çıkan soundu tercih ederler" diye yazmış.

Siz de sakin birisiniz sanırım. Yaptığınız müzikteki gibi biri misiniz?

- Sakinimdir, gergin bir insan olduğumu sanmıyorum. "Ağustos 1996"yı Sabih Cangil'le beraber sekiz kanallı kaset teybe kaydettik ve inanılmaz eğlendik. "Yabancılar" daha değişik deneyimdi. Oradaki arkadaşlarla da birkaç parça kayıt edip, ara verip başka bir kadroyla başka bir gün gene birkaç parça daha kaydediyorduk. Böyle bir ortamda yaptık kayıtları.

"Aşk denen şu küçük şeyler"den bahsetsek...

- Şarkıda küçük demişim ama, ben aşkı aslında minyon anlamında kullanmak istemiştim. Aslında şarkı sözlerini açıklamak tırstığım bir durum, nasıl söylesem...

Her aşkın üzerine sigara mı yakıyorsunuz?

- Ben onu, aşk yaptıktan sonraki bir zevk olarak düşünüp, yazmıştım.

Genelde öyle olur ama, başka bir açılımı da var gibi geldi. Her biten aşkın üzerine sigara yakarsın, geriye dumanı kalır...

- Belki öyle de olabilir, şarap da içebilirsin. O şarkılar biraz gırgır şarkılardı; aslında ben o kadar esprili biri değilim, kafamda kurduklarım yalnızca bana göre komik fantezilerdi.

Aşkı hafife alan, komik yanlarını çıkaran şarkılar. Belki çok ciddiye alıyorsunuz da şarkılara yansıması böyle oluyor.

- Evet, çok ciddiye alıyorum. İnsanın bir şeyi ciddiye alması için, komik yanlarını da görebilmesi lazım. Ben de onu yapmaya çalışıyorum. Gerçekten hepimizin yaşadığı komik şeyler de oluyor aşkta.

Son arzunuz...

- Ölmek.. **D.D.**

Bu Albümler Çıkmalı

Geçtiğimiz ay Yavuz Çetin'i "unutulmayanlar" arasına gönderdik. Üsküdar Karacahmet Camii'nde namazı kılındı, ruhuna El Fatiha okundu... İnsanlar onu iyi bildiğini söylerken samimiydi. İmam cemaate sordu; "Hakkınızı helal ediyor musunuz?".

Orada Yavuz'u sağken maddi ve ya manevi anlamda yalnız bırakmayan dostları, müzisyen arkadaşları ve müzik yapımcıları vardı. Cenazede Yavuz'u sağlığında üzmüş olanlar da vardı. Eğer yaptıklarından dolayı pişmanlık duymuşlarsa söylenecek bir şey yok. Şimdi Yavuz'dan geriye biri eski, biri çıkmayı bekleyen olmak üzere iki albüm kaldı. Özellikle yapımcılar halen Yavuz'a borçlu. Dileğimiz Yavuz'un yeni albüm yapımcısı Mustafa Karahan (TMC Müzik) ve eski yapımcısı Ercan Saatçi (DMC Müzik) iki albümü de bir an önce çıkartsın. Bu arada Yavuz'un Deniz Arcak'ın yeni albüm kayıtlarında yer aldığını öğrendik. O kayıtlar da dinleyiciye ulaşmalı.

Ama işin tam burasında müzik dünyasının bilinen bir gerçeği akla takılıyor; "Rockçıların ölüsü dirisinden daha çok kazanır"... Jimi Hendrix, John Lennon, Kurt Cobain ve daha birçok isim bir anda bunun örnekleri olarak akla gelebilir. Yavuz'un ölümü "güzel haber" oldu. Medya için Yavuz yakışıklı bir ölüydü, gitar çalıyor ve söylüyordu. Ölüm şeklinin intihar oluşu Kurt'le paralelliklerin kurulmasını sağladı. Yavuz kendisine "dayatılan yaşantı"yla ve "sistem"le savaşıyor ve bu savaşı kaybettiğini ölümünden önce yazdığı şu şarkıyla anlatıyordu;

Bana öğretilen her şey / bana önerilen her şey / bana dayatılan yaşantı / işe yaramaz bir çöplük / yarattığınız sistemler / kullandığınız yöntemler / belki de terslik bende / yapamadım bu düzende / kaçacak delik arar oldum / sürüngenler şehrinde eğitilmiş köpekler / doymak bilmez maymunlar / benden bir ruhsuz yaratmayı nasıl başardınız / benden bir hissiz yaratmayı nasıl başardınız / benden bir uyumsuz yaratmayı nasıl başardınız / benden sizden biri yaratmayı nasıl başardınız / Yaşamak istemem artık aranızda.

Bu marşı yazan Yavuz, içindeki savaşın mağlubu olurken, aynı savaşın gazileri olarak geride kalan tüm kaybedenlerin de sembolü oldu. Bu aşamada rahmetlinin albümlerinin çıkması, kimi müzik severler arasında bazı kuşkuları uyandırabilir. "Ne oluyor?.. Yavuz'un ölümü ranta mı dönüşecek" diye.

Yavuz'un albümleri elbette yapımcıların maddi beklentilerini de karşılamalı... Örneğin Yavuz'un son albüm yapımı sırasında ona eşlik eden müzisyenler, stüdyo sahipleri, ses mühendisleri ve yapımcı firma çalışanları bu işleri hayatlarını sürdürebilme adına yapıyor... İşin parasal yanı bir yana, söz konusu kişiler bu albümün müzikal açıdan elde edeceği başarıyı da görmek istiyor. Satışlarının çizeceği yüksek bir grafik, Yavuz'un sağken ulaşmayı istediği bir dinleyici kitlesine de sahip olması demek. Böylelikle bir İstanbul akşamında köprü trafiğinde iyice sıkılan ruhu biraz olsun rahatlayacaktır.

Bu albümler çıkmalı... Geride kalan dostları bu albümlerin çıkışı ve pazarlanması aşamasında Yavuz'un bıraktığı anısına leke sürülmemesini sağlayarak son görevini yapacaktır. **G.E.E**

Raflarda Bu Ay

Kargo/ Best of Kargo
Universal

Kargo ayrıldı ama, izleri hala sürüyor. Bu kez önceki dört albümlerinden seçtikleri şarkılarla ve son kez karşımızdalar. On altı şarkının yer aldığı albüm, Kargo'nun ilk günden bugünlere nasıl geldiğini göstermesi açısından ilginç bir çalışma. Albümün kapağına yazdıkları "geçen yedi yılda bizi destekleyen, yalnız bırakmayan fanlarımıza ve kaybolup giden isimsiz kahramanlara adanmıştır" ibaresiyle, dinleyicilerine bir anlamda teşekkür ediyorlar. Bize de Kargo hayranlarına bu güzel seçkiyi şiddetle önermek düşüyor. **D.D.**

Parmakizi / Parmakizi
Universal

Kendi adlarını taşıyan, tek parçalık bir sıngıl çalışması Parmakizi. Vokalde Zerrin Mete, gitarda Erkin Yanyalı, basda Erdem Şiren, davulda Barış Menküer'den oluşan grubun ilk çalışması. Hayata adlı şarkının söz ve müziği Erkin Yanyalı'ya ait. Grup hakkında tek bir şarkıyı baz alarak yorum yapmak zor. Vokalin iyi olması da single'ı kurtarmaya yetmiyor. Fazla özelliği olmayan, sıradan bir çalışma. Geçtiğimiz yıl bir dondurma firmasının yarışmasında birincilik ödülü kazanmışlardır.

D.D.

Sore
Self Yapım

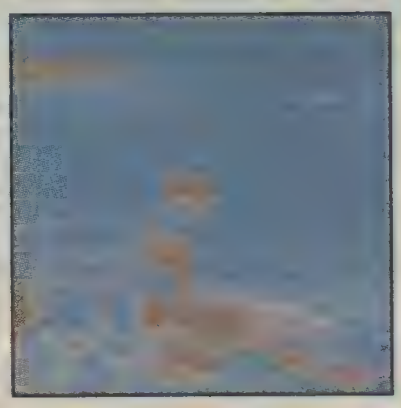

Alternatif rock tarzı çalışmalar yapan topluluk bundan beş yıl önce İzmir'de kuruldu. Daha önceleri "Meaningless" adı altında punk tarzı çalışmalar yaptılar. İstanbul dinleyicisi onlarla ilk kez geçtiğimiz mayıs ayında 6. Roxy Müzik günlerinde tanıştı. Topluluk bu yarışmada "Roxy Özel Ödülü"nü kazanmıştı. Bu demo albümde de yeni kayıtlarının yanı sıra yarışmada çaldıkları parçalar da yer alıyor. Demoda yer alan "Delikanlı" adlı çalışmaları yakın çevrelerce ilgi görüyor. ogunch@hotmail.com

G.E.E.

Flört
Ağdaş Müzik

Daha önceleri "Bekarlar" adıyla küçük bir çevrede bilinen ve "Kim Bunlar" adıyla geniş kitlelerce tanınan topluluk. Geçmişin doğru yanlış hesaplarını yapmış olarak yeni bir isimle karşımızda. Değişen sadece isim değil, topluluktan ayrılan Barış Bölükbaşı'nın yerine Çağatay Kehribar geldi. Çağatay'ı Yaşar Kurt takipçileri sıkı bir gitarist olarak biliyor. Vokal kullanım tarzları ve tasavvuf içeren sözleriyle duruş olarak MFÖ'nün olduğu katagoriye giriyorlar. Yeni bir başlangıcın ilk albümü.

G.E.E.

HipHop Menü
Zihni Müzik

Umut Ertek, Dj Ergün, Rak Sabotaj, Sihir, Hakan Mc, İllegal, Sihir, Müfreze, Filo, Hakan Mc, İttifak gibi isimlerin bir araya gelerek oluşturdukları bu toplama albüm de 12 şarkı var. Genelde şarkı sözlerinde yalan dünya, para, ihanet, hayal kırıklığı, güvensizlik gibi duygular işlenmiş. Rap'çiler gelecekle ilgili kaygılarını, değişen dünyayı kendilerinden yola çıkarak vermeye çalışmışlar. Albümün en dikkat çekici şarkıları, İntro, Eller Havaya, İntikam, İttifak Zamanı... Son zamanlarda rap'e yönelik albümlerin sıkça çıkması, bu tür müziğe ilginin giderek arttığını gösteriyor... Türkçe sözlü rap severlerin ilgisini çekecek bir çalışma. **D.D.**

Bu sayfaya sığdıramadığımız daha bir sürü şey var...
www.studyoimge.com
adresine git, oradan
Kontrol Kulesi'ne tıkla
orada görüşürüz

Blues Bir Ölüm

1991 Açıkhava Tiyatrosu, II. Üniversiteliler Müzik Yarışması. Labirent Topluluğu ile...

Biz günübirlik mutluluk provaları yaparken, Yavuz bir adım ileri gitti. Blues'un Türkiye'deki usta yorumcularından biriydi. Gençti. Kayan her yıldız gibi parlak bir ışık bıraktı ardında.

İntihar yorar insanı. 15 Ağustos akşamı saat altıda, blues'un "blue" sesini bizlere bırakarak Boğaz Köprüsünden aşağı, mavi bir derinliğe doğru koştu.

Yavuz "sonsuza dek genç", belki de hür dolaşacak şarkılarıyla aramızda.

1970 doğumlu olan Çetin, çok küçük yaşlarda enstrüman çalmaya başladı. İlk çaldığı enstrüman cura'ydı. Ardından bağlama, daha sonra da gitarla tanıştı. Uzunca bir süre akustik gitar çalan Çetin, 17 yaşında profesyonel müzik hayatına atıldı. Marmara Üniversitesi Müzik Bölümü'nü bitirdikten sonra 1992 yılında, İstanbul'un en tanınmış cover gruplarından "Blue Blues Band" grubunu kurdu. Blues ve rock ağırlıklı çalan ve elektro gitarla 70'li yılların şarkılarını yorumlayan Çetin, birçok ünlü müzisyenle beraber çalıştı. Kıraç, Soner Arıca, İzel ve Turgut Berkes'in albüm kayıtlarına imzası attı, gitarıyla onlara eşlik etti. Göksel'in "Sabır" şarkısındaki Talbox performansıyla Türkiye'de bir ilke imzasını attı ve Talkbox kullanan ilk gitarist unvanını aldı. Mazhar - Fuat - Özkan'a da yıllarca gitarıyla eşlik eden Çetin Türkiye'nin en iyi gitar virtüözlerindendi.1997'de ilk albümü "İLK"i Stop Prodüksiyon'dan çıkardı. Albümünde yer alan "Dünya" adlı enstrümantal parçası Sinan Çetin'in "Propaganda" filminde kullanıldı. Ve bu parçası, Erkan Oğur'un üstün gitar performansıyla birlikte yaptığı önemli çalışmalardan biri oldu. Uzun süre bar müzisyenliği yapan Yavuz'un önümüzdeki ay TMC'den ikinci albümü "Satılık" çıkacaktı. Ama o bekleyemedi, ölümünü kara bir yazgı gibi, daha ölmeden önce "yaşamak istemem artık aranızda"* "Satılık" albümünden diyerek haber verdi bize.

*Altay Öktem'in bir dizesi

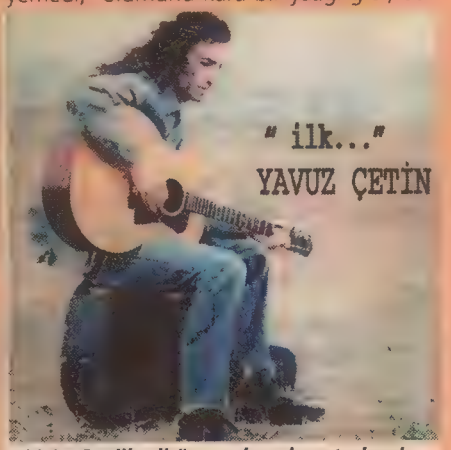

1997... Bu ilk albüm sadece kaset olarak çıkabilmiş, CD kapakları elde kalmıştı...

Neler Dediler:

İzzet Öz: Her yönüyle dünya tatlısı bir insandı. İçi tertemizdi. En son birkaç ay önce bir araya geldiğimizde, son albümünün bütün parçalarını dinleme zevkine sahip oldum. Türkiye çok çok önemli bir gitaristini kaybetti.

15 Ağustos 2001 Çarşamba... O gece dinleyicileri Yavuz'u bekliyordu... Gelmedi.

Turgut Berkes: Çok üzgünüm, o çok önemli bir gitaristti. Kimse kıymetini bilmedi. Melek gibi bir çocuktu.

Hür: 1992'den beri arkadaşız. Jazz Stop'da beraber çalmıştık. O çok iyi bir gitaristti. Kolay yetişmiyor böyle müzisyenler. Sorunları vardı, ama tahmin etmiyordum böyle bir ölümü.

Özkan (MFÖ): Yavuz, çok değerli bir müzisyendi. Dünya çapında bir müzisyendi. Ne diyeceğimi bilmiyorum. Bizim soundumuza da çok büyük katkısı olmuştur. MFÖ'ün vücudundan bir parça eksildi diyebilirim.

Nejat Yavaşoğulları: Beklenmedik ve genç bir ölüm. Dolayısıyla da çok üzücü. Hayata bağlanacağı birçok şey olabilirdi. Demek ki bir noktadan sonra ona bir şey ifade etmedi. Çok üzgünüm.

D.D.

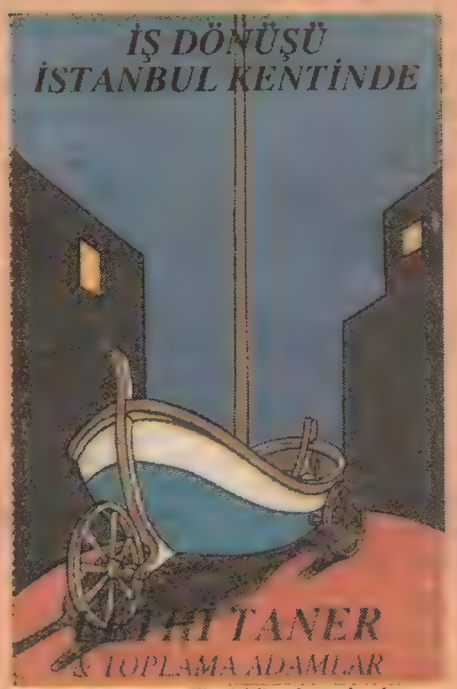

1994... Yer aldığı ilk ciddi çalışmalardan... Bu albümde 2 parçada gitar çalmıştı...

"hepimiz geçtik o sarışın ve bol noktalı safyadan.. bir bakıma eski GIRGIR dergisi'nin alt yapısı, paf takımı'ydı o sayfa.. kimimiz sonra iç sayfalara sirayet ettik, kimimiz başka başka dergilere.. ama bazılarımız kayboldular sanki.. ne isimlerine, ne çizgilerine rastlayabildik sonra.. eski GIRGIR dergisi'nin arka sayfasında birlikte yeralmak demek akraba, hemşehri, kanka olmak gibi bir şeydi o zamanlar.. sadece istanbul'dan değil, memleketin her yanından karikatür yağardı o sayfaya.. pek çoğumuzun, birbirimizi yüzyüze bir kere görmüşlüğü bile yoktu belki, ama tıpkı askerdeymiş gibi kim nereli ezberlemiştik.. mesela ben hâlâ hatırlıyorum bazılarını: zafer karakuş-lüleburgaz, cemil açıkkol-gaziantep, ayhan kiraz-zonguldak.. şimdi, yıllar yıllar sonra aldı beni bir merak.. n'oldu bu arkadaşlara.. nerdeler, ne yapıyorlar, ne ediyorlar, nasıllar diye.. ey eski GIRGIR dergisi'nin tüm arka çizerleri, eğer bana şu anki hâlinizi gösteren bir fotoğraf ile şu an neler yaptığınızı anlatan bir mektup gönderirseniz ÖKÜZ'de özel bir bölüm hazırlamak istiyorum.." diye yazmıştım Leman'ın 502. sayısında... akabinde eski GIRGIR'ın arka sayfa sakinlerinden çok duygulu telefon ve mektuplar aldım... işte onları sizlerle paylaşmak istedim... **met üst**

eski GIRGIR dergisi arka sayfa çizerleri şimdi ne yapıyorlar

Sefer Tabakoğlu

- Leman'daki yazıdan sonra yaşlandığımı korkunç hissettim. Karikatürle ilgilenmeyi bıraktıktan sonra işletme okudum. Tam master için yurtdışından accemptance (kabul) başvurum geldiği sırada babamı kaybettim ve babamın işlerinin başına geçtim. Babam çiftçiydi, şu anda çiftçilik yapıyorum ve ürettiğim esprilerle insanların beyninde değil, ürettiğim buğday, mısır ve karpuzla insanların midesine hitap ediyorum. Neyse, her ikisi de insanları doyuruyor. Şu an yaşım 34 ve bekarım.

Yakup Karahan

- 1990 yılında master yapmak amacıyla Hollanda'ya gittim. Avrupa'nın en iyi akademilerinden biri olan Rıtvelp Akademi'sine girdim, ama devam etmedim.

Amsterdam'da Türk, İtalyan restoranı açtım. Bir yıl işlettim onu da bıraktım. Birinci evliliğimi yaptım. Yedi yıl sonra ayrıldım. Bu arada bankacılık da yaptım. Bir Türk Hollanda Bankasının şube müdürlüğünü (Amsterdam) yaptım. 4 yıl sonra onu da bıraktım.

Şu anda gene Amsterdam'da bir vakıfta proje koordinatörü olarak çalışmaktayım. Karikatürü hiç bırakmadım. Fırsat buldukça hep çizdim.

Hollanda'da yayınlanan Hollandaca ve Türkçe yayınlara karikatürler çizdim, tanıtım ve reklam karikatürleri çizdim. Yabancılar ve yabancı olmak üzerine çok konuştum ve çizdim, yabancı olmaktan nefret ettim.

Türkiyedeyken Aleviler üzerine çizmeye başlamıştım. Ara sıra burada da devam ettim. Hatta Aleviler üzerine çizmiş olduğum karikatürlerle Almanya'da hazırlanan ansiklopedik bir yayında (bir Alman Enstitüsünün hazırlamış olduğu) yer aldı tanıtıldı. Şu anda Amsterdam'da arkadaşlarla kurmuş olduğum bir vakıf aracılığıyla Hollandaca, Türkçe bir mizah dergisi çıkarmaya çalışmaktayım. Unutmadan. İkinci evliliğimi Hollandalı bir Türk kızıyla 2000 Ağustos'unda Divriği'de yaptım. Davul, zurna çaldırdım, hasret giderdim (İki ay sonra ilk çocuğumuz olacak). Halen memleket hasretiyle yanıp tutuşmaktayım. Ama Her memlekete gittiğimde asabım bozulmakta.

Çok iyi bir Kürt, Alevi, Laz fıkrası birikimim bulunmakta.

Memleket Hasreti türkülere yönelttiği için, Malatyalı Fahri'den tutunda Celal Güzelses'e, Muharrem Ertaş'a kadar çok iyi bir arşivim (Karaman Rumlarının türküleri dahil) bulunmakta, bilmediğim türkü bulunmamaktadır.

Sonsöz olarak bir ülkede bütün ömrümü geçirip de hâlâ yabancı olmasına acaip gıcık olmaktayım.

Ömer Çam

- Ben çizmeye devam ediyorum. İki üç defa İstanbul'a yerleşme girişimim oldu, fakat çeşitli sebeplerle ertelemek zorunda kaldım. Şu anda İzmir'de bir reklam ajansında sanat yönetmeni olarak çalışıyorum. Karikatür yarışmalarına katılıyorum. Daha çok grafikle ilgili yayınları takip ediyorum. Evlendim, bir kızım var. Bütün kankalarıma selamlar ve iyi çalışmalar.

Reha Avkıran

- Sevgili Metin, ben de o "kaybolanlardan"ım. Fakat bu kayboluş yalnızca dergi sayfalarında. Yine bılımum mizah dergilerini, öykü kitaplarını ve karikatür albümlerini alıyorum, "kaybolmayanlar"ın bütün yazıp çızdıklerını ızlıyorum, GIRGIR'dan bu yana birikmiş ve artık kütüphanemin almadığı dergi yığınlarını 1+1 evımde nerelere sığdırabileceğimi düşünüyorum.

1962'de Ankara'da doğdum. 1984'te Basın Yayın Yüksek Okulu'nu tükettikten sonra bir reklam ajansında grafikerlik yapmaya başladım. Askerlikten sonra, 1987'de İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME) adlı kamu kuruluşuna grafiker olarak girdim. Burada beş yıl boyunca kitaplar, dergiler, kapaklar, broşürler, afişler vs. hazırladıktan sonra Hazine Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayın Şubesi'ne geçtim. Aynı işleri on yıldan beri Hazine için yapıyorum. Bekarım, kitaplarım, dergilerim, bilgisayarım ve bitirilmeyi bekleyen senaryolarımla birlikte yaşıyorum.

Adnan Şahbaz

- Yıllar sonra bizleri düşünmen çok hoş. Ben de arada, sırada aynı şeyleri düşünürdüm. Neredeler bu arkadaşlar diye, bu vesile ile bu arkadaşların durumlarını öğrenmiş olacağız.

Bana gelince; ben şu anda Sivas'tayım Divriği'de (Oğuz Aral'ın sayesinde aldığım) Gazete bayiiliği ve Gazete Nakliye İşleri ile uğraşıyorum. Çizmeyle aram iyi değil, nedenine gelince buralarda bu işleri yapmak zor, insanda moral olmazsa bu işler olmuyor. Kısaca İstanbul olmazsa bu işler olmuyor. İstanbul'da bir günde 50 (elli) espri bulduğum günler olurdu. Sivas'ta 20 senedir elli espri bulamadım dersem inanın. Ara sıra (iki üç senede bir) geçirdiğim depresyonlarda bu işe engel oluyor. Sevmediğin bir yer, maddi imkansızlıklar yüzünden başka yere de gidemiyorsun, ne bileyim işte, olmuyor. Yine de ara sıra boş kağıt görünce dayanamıyor bir şeyleri karalıyorum. Eğer başka bir yere gidersem en az haftada bir yine çizmek istiyorum. 11 aylık bir kızım var ona çizdirmeye çalışıcam, bakalım olacak mı? Şimdi çok istediğim bu. Eski çizer arkadaşların çizgilerini özledim. Çok güzel günlerdi o günler. Bu arkadaşlarla görüşmek isterim.

Mustafa Öncül / Sefa Sofuoğlu

- 23 Haziran tarihli Leman'da senin yazını okuyunca 20 yıl önceki Gırgır dergisinde Oğuz Abi'nin yazdığı (Üstelik karikatür de yoktu) iki satırı gördüğümdeki heyecanı duydum. Sağolasın. Orada unuttukların bölümüne giren Öncül'e (Mustafa Öncül) gösterdiğimde Öncül;

- Vay Met-Üst eski karikatürcüler için Seferberlik çıkarmış dedi. Ben de;

- He valla, eski karikatürcüleri tarama ucu altına alıyorlar dedim. Gülüştük.

Biz ne yapıyoruz? Öncül'le arkadaşlığımız bilfiil 22 yılı (Her gün görüşerek... Kıçını kaşı, nazarın değmesin) aşmış bulunmakta. 1996 yılından beri de ortak olarak çalışıyoruz. Adana'da, Öncül/Sefa İletişim Hizmetleri Ltd. Şti. adında bir şirketimiz var. Reklamcılık yapıyoruz. Reklamcılığın yanında karikatürden kopmadık. En son gazeteler eklerini kapatıncaya kadar Milliyet Gazetesi'nin Güney Eki'ne haftada bir yarım sayfalık "Acılı 1.5" adı ile bir mizah sayfası hazırlıyorduk. Amma ve lâkin, 21 Şubat krizinin akabinde, Güney Eki ile birlikte AcılıBirbuçuk da kapandı. Bizim elimiz rahat durmaz!.. Oradaki Acılı 1.5'u internete taşıdık. www.acilibirbucuk.com adresinde, internette hizmet vermekteyiz. Adana'dan, yazıları, çizgileri, görüş ve düşünceleri, fotoğrafları, haberleri toplayıp, dış dünyaya taşıyoruz (Bir nevi nakliyecilik diyebiliriz).

Ben senin de yakından bildiğin gibi (ya da ben öyle sanıyorum) çizgi öykülerle de uğraşıyorum. Uzun süre, Avni, Dıgıl, Fırt, vs. gibi dergilerde çizgi öyküler hazırladım. Hâlâ da uğraşıyorum.

Öncül, daha çok yazı ile uğraşıyor. Hatta, "N'olacak Bu Memleketin Hali?" ve "Bu İşyerinde Asgari Rüşvet Uygulanır" adında iki de kitap çıkardı.

Buralarda yaşam böyle sürüp gidiyor işte!..

Bundan iyisi, şamda kayısı.

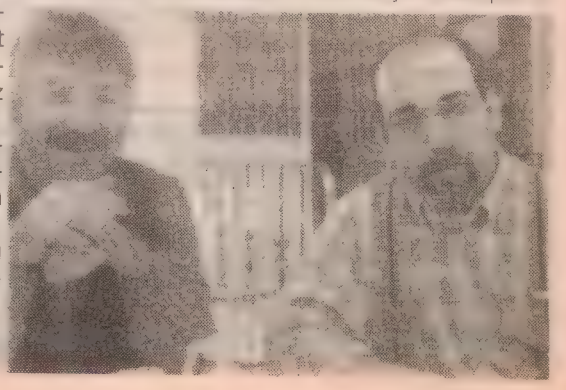

M.Cemil Açıkkol

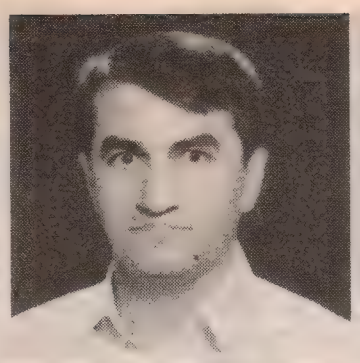

- 1960 yılında Gaziantep'te doğdum. Gaziantep'te İstiklal İlkokulu'nda, Atatürk Lisesi'nde, Gaziantep Lisesi'nde okudum ve 1997 yılında istanbul Eseniş Lisesi'nden mezun oldum ve aynı yıl İstanbul Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ne girdim. 1981 yılında mezun oldum. 1982-1983'te Şanlıurfa'da askerlik yaptım. 1985 yılından beri Gaziantep'te serbest mimar olarak çalışıyorum. 1987'de Belma ile evlendim. 1988'de Sina ve 1993'te Anıl doğdu, iki oğlum var. Halen mimarlık mesleğini yürütüyorum. Aslında hâlâ eski heyecanı yaşıyorum ve mümkün olduğunca kopmamaya çalışıyorum. Ben, Antep'e geldiğimde İstanbul'a yeniden kaçmanın planlarını yaptım ve orada hep bir mizah dergisinde çalışmayı hayal ettim. Ama mimarlıkla geçiniyorum. Biraz da güzel projeler çizince tercih edilir bir mimar oldum, iş problemim yok ancak şimdi bana karikatüristlik mi mimarlık mı deseniz, kesin karikatüristliği tercih ederim.

Yüksel Bayram

- Evet, Gırgır, Fırt ve Limon kapanınca ben de karikatüre biraz ara verdim. 1991-1994 yılları küskünlük devrem oldu. Hiçbir mizah dergisi okumadım, gazetelerdeki karikatürler bile ilgimi çekmedi. 1994 senesinin sonlarına doğru bir yarışmayla tekrar başladım, ta 1999 yılına kadar; yine ara verdim bu yılın Mart ayında yine yarışmalarla çizgiye hız verdim. Uzun lafın kısası bu mereti bırakmak mümkün değil. Şu an, TEAŞ Gökçekaya HES'te makina bakım teknisyeni olarak çalışıyorum. Evliyim 2 çocuk babasıyım, Leman'ı son senelerde sürekli takip etmeye çalışıyorum, Öküz'ü ise ara sıra, Haziran ayı sayısındaki Ahmet, Mehmet ot kardeşlerin hayatları da beni duygulandırdı.

Tuncer Doğan

- Ben şimdi Van Yüzüncü Yıl Üniversite'sinde araştırma görevlisiyim. Sanat Tarihi'nde yüksek lisansımı tamamladım bu aralarda. Uzun süredir karikatürle bağım kopuk. Buradaki arkadaşların teşvikiyle iki tane karikatür yarışmasına katıldım ve iki tane ikincilik ödülü aldım. İki oğlum var, bunun dışında bir şeyler karalıyorum ara sıra. Bazen bizim öğrenciler sizlerden haber getiriyor sağolsunlar. Hepinize başarılar dilerim.

A.Faruk Akgören

- Ne mi yapıyorum? Ben 1984 yılında A.Ü.D.T.C.F. Tiyatro bölümünü bitirdim. 1982'den beri aralıklı da olsa tiyatro, 1987'den beri de seslendirme yapıyorum. Yani sesimle ve TV dizilerindeki görüntümle de olsa bu dostların evindeydim zaten. Haa, bir de beş sene Ankara'da çizgi film sektöründe animatör ve yönetmen olarak çalıştım. İlk çizgi filmim çocuklara trafik öğreten Can ile Tomtini idi. (Hani, "Sağdan git hep sağdan git, diyen çizgi film) 1999 yılında Ankara'da denizin tükendiğini (aslında hiç olmadığını) anladım. Haziran 99'da İstanbul'un Ortaköy'üne yerleştim. (Burada da deprem riski olduğunu öğrendim.) O günden bu yana seslendirme yapıyor ve TV dizilerinde ufak ufak boy gösteriyorum. Oynadığım birkaç dizi: İkinci Bahar, Üvey Baba, Koltuk Sevdası, Hayat Bağları, Evdeki Yabancı, Cinayet Masası (gösterilmedi). 2000 yılında Yeni Tiyatro'da Billur Kalkavan'ın striptiz(!) yaptığı Marion ile Memed oyununda oynadım. Bir de 1999 yılında jürisinde sizin de bulunduğunuz MUSA ANTER karikatür yarışmasında jüri özel ödülü aldım. (Sağolun!)

Halen textlerin arkalarına çiziyorum. Seslendirme camiasında çok hayranım var.

Muammer Kotbaş

- İşte kayıplardaki "Delice" ben:

Ortaokul dönemlerimde, derste karikatür çizerek arkadaşlarımı güldürdüğüm ve huzuru bozduğum(!) için sınıftan atıldım. Lisede okul panosuna karikatür-fıkra köşesi yaptığım için "disiplin" kapısından döndüm.

Öğretmenlerimin(!) sert, katı, anlayışsız tutumları yüzünden İNADINA KARİKATÜR ÇİZMEYE söz verdim.

İki üniversiteyi, karikatür sevdasından yarıda bıraktım.

1 yıllık bir evlilik sonrası karım beni terketti.

Maaşlı her türlü işi reddettim, özgürlüğü seçtim. Bedelini ödemek kaydıyla.

Babama rest çekip, başkaldırdım, evi terk ettim.

Anama hayırlı(!) evlat olmadım.

Dergi bürolarında, açıkhava sergilerimin mekanlarında gönüllü yattım.

Otostopla beş parasız Türkiye turlarına çıkıp, davetsiz-gönüllü katıldığım festivallerde sergiler açtım, çizimler yapıp satarak parasıyla içtim, gezdim, yazdım, notlar aldım.

Parklarda, banklarda, otogarlarda uyudum(gönüllü).

Baba-mın(!) cenazesine katılmadım. Nerede gömülü olduğunu da hiç merak etmiyorum. Çizimle ilgili iş getiren hiç kimseye (ücretli-ücretsiz) hayır demedim, çizdim. Karikatür için dostlarımı, ailemi kırdım.

Elime geçen minicik paraları kırtasiye, fotokopi, posta, kargo, karton ve boyalara, kocaman paraları yeğenlerimin özel zevk ve hobilerine, dostlarıma harcadım. Aç kaldığım da oldu, dert etmedim, vazgeçmedim. Bu inadım hâlâ sürmekte. Bekarım, ve öyle kalmaktır kararım.

Geceleri çalışırım odamda, sabah 6-7-8-9'larda yatıp, 3-4-5 saat ancak uyuyabilirim.

Gecede iki paket Uzun Samsun sigarası içerim yine de çok hızlı koşarım.

"KOTBAŞ FELSEFESİ"ni nihayet yarattım, adam etmeye çalışıyorum.!

7 yıldır kadınlardan uzak ve yalnız yaşıyorum, yaklaşmaya çalışanlardan köşe-bucak kaçıyorum.

43 yaşıma girdim, az yemek, az konuşmak, az uyumak, çok yürümek, çok düşünmek ve çalışmak, genç kalmamdaki sırlardan bazılarıdır.

Hayırsever bir vatandaşın bağışladığı GSM'im var. Her ay faturasını elime geçen çizim paracıklarıyla son gününde 16.45'lerde ancak ödeyebiliyorum.

Karikatürcüler Derneği Üyesiyim(12 yıldır).

Dostlarımın internet ortamında adıma açtığı 2 ayrı sayfam var. Birini bir buçuk kez gördüm, diğerini henüz görmedim.

Ara sıra kendimi karikatürcü zannetsem de, karikatür sanatına olan sevgi ve saygımdan dolayı, kimsenin karikatür çizmediği ortamlarda NÖBETÇİ KARİKATÜRCÜ sıfatıyla dolaşmaktayım.

Öldüğümde yakılmak ve küllerimin rüzgarda savrulması vasiyetimdir. Bu serüven bitmeyecek!...

1991- Evlilik... Trabzon'da Hamsi dergisi kurucusu ve çizeri olarak 1,5 yıl.

1992- Eşimle otostop, festivallerde sergilerim. Evliliğimin sonu.

1993- Özel bir radyoda 2 programa metin yazarlığı (parasız). Borç parayla 34 yaşımda iki ay bedelli askerlik.

1994- Dünyada ilk kez geliştirdiğim MASA ÜSTÜ karikatür sergisi. Yerel bir TV'de mizah programı hazırlayıcılığı ve sunuculuğu. Hakan Sümer'le otostop, festivallerde sergiler. Karikatürcüler Derneği Trabzon temsilcisi olarak 8 ay görev. AÖF terk.

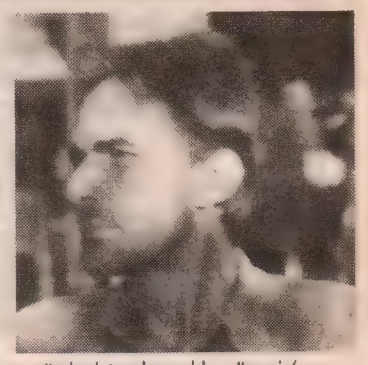

1995- Amatör bir tiyatroda dört oyunda oyuncu, dekor-sahne tasarımcısı, kapı görevlisi, bilet kesicisi, salondan çöpleri toplayıcılık görevi (parasız) Karadeniz OLAY gazetesinde çizer, muhabir, mizah ve sanat sayfaları hazırlayıcılığı (yarı parasız).

1996- "Bileşke" dergisinde hiç para alamadan muhabirlik, çizerlik... Türksesi gazetesinde mizah sayfası, bulmaca hazırlayıcılığı (parasız).

1997- İstanbul'a dönüş, FESAT dergisinde çizerlik (parasız). Trabzon'a dönüş.

1998, 1999, 2000, 2001 - Zaman zaman İstanbul'u ziyaret.. Karikatür, sergi, ödül, çizim işleri, Trabzon'dan bunalma, sıkılma... Birkaç yayına sürekli çizim, şehirden kaçış planları zamanın derinliğinde yok olma serüveni...

Kitap ve dergi kapakları, kitap resimleme, afiş, broşür, pano çalışmaları; ürettiğim karikatürle bağlantılı hediyelik eşyaların el emeği üretimi ve sergilerde satışı; çevre il ve ilçelere, sunulan olanaklar ölçüsünde sergi taşıma işleri ve adını sayamadığım birçok şeyle GEMİLERİ YAKTIM!..

...niyetiniz iyi ise, kötü biri değilseniz herhangi bir virüsün size bulaşma olasılığı yok! Bulaşsa da zararı yok! Bir virüs sizin kendisinden korktuğunuzu anladığında, o vakit başınız belada demektir. Korkmayacaksınız virüsten, paniğe kapılmayacaksınız. Alıp onu içeri, en önemli belgelerinizin arasında misafir edeceksiniz.

Virüsünüze İyi Davranın

ERDAL DOĞAN

"Kızıllar" her zaman suçludur. Elleri rahat dursa, ayakları rahat durmaz. Durduramazsınız şu kızılları. Hemencecik yayılıverirler. Yeni başlayanlara **"üzüm salkımı"**, eskilere **"komsomol tipi"** örgütlenme hatırlatılır ve buradan sanal aleme geçilirse, kızıllar bir **"virüs"**e bile benzetilebilir. Benzetilmiş de! Kaç gün boyunca, önceden oluvericek denilen depremler misali **"kızıl kod"** virüsüyle oturup kalktık. Hop!

Yarası olan gocunur misali, benim yaram bu anlamda olmadığı için takılmadım verilen alarmlara. Ulan dedim, aç şu bilgisayarı, gir internete, gelecekse de virüsün hası kızılından gelsin dedim ve açtım aleti, girdim sanal aleme. Benim bilgisayarın e'sine bastığınızda karşınıza çıkan ilk sayfa ntvmsnbc.com oluyor. Zamanında öyle ayarlamışım. Bir baktım güzelim haber sitesinin **"ana sayfası"** bu virüse ayrılmaz mı? Dikkat edin, gece yarısı saat tam üçte bu virüs hareket geçecek diyor haberci arkadaşlar. Yahu, dedim o zaman, kızıldan da korkanlar en çok eski kızıllar oluyor. Ve Kerem Çalışkan'ın kulaklarını çınlattım. Kendisi o sitenin yayın yönetmenidir de.

Kerem'in de, haberinin de uyarısının üstünde durmadım. Bastım geçtim başka başka sitelere. Üstelik saat tam üçte. İnternet öyle sessiz öyle sessiz ki tarifi mümkün değil. Gece yarısı sokaklar gibi. Veyahut sokağa çıkma yasağı ilân edilmiş de herkes evine erkenden kapanmış gibi bir durum sözkonusu. Bir yeri tıklıyorsun, hemen açılıveriyor. Kendi kendime nerdedir acaba şu kızıl kod deyip meçhul bir arayışa sürüklendim. Tabii Orhan Baba'nın **"Meçhulden gelmişim, meçhule giderim"** dizeleriyle beraber. Gelin ulan dedim, tüm virüsler birleşin sonra da benim bilgisayarıma bulaşın... Ne olacaksa olsun! Alem buysa kral kızıl kod, anlayacağınız. **"Download"** gördüğüm her yeri tıkladım. Mail adresimi isteyen her yere adresimi yazdım. Bir numara olmadı. Saat üçtü, ortalık sessizdi. İstediğim sayfa hemen açılıyordu. Yürü oğlum dedim öyleyse, porno sitelerine, virüs varsa da ordadır. Hem azıcık gözümüz gönlümüz şenlenir, **"bugün bayram günü derler, alem eğlenir"**. Ben ki, güneş tutulduğunda hiçbir uyarıyı iplememiş, **"tutulan güneştir"** deyip çıplak gözle bakmıştım, bir şey de olmamıştı. Şimdi de olmazdı. Korkunun ecele faydası yoktu.

Cesaretin gözünü seveyim, adamın yolunu düşürüyor bir kere verici.com'a. Birbiri ardına açılan sayfalarla şoka uğruyorsunuz. Birini kapasanız, beş tane daha açılıyor. Yani siz herhangi bir porno siteyi kapamaya çalışınca daha da çoğalıyor keratalar. İşte, virüs bu olsa gerek gibi laflarla beklemeye başlıyorum ama yine tık yok. Acaba diyorum, bu işi çözmek için şu Almanların istediği, geleceğin mesleği IT mühendislerinden mi olmalı ama bu saatte nerede oluvereceksin kardeşim. Neyse. Zaman ilerliyor, ne gelen var ne giden derken, outlook express'ime bir mesaj gelmez mi!

Tamam dedim, kuş yuvaya girdi. Postayı açmaya çalıştım, açtım da, ama bu kızıl kod değil, başka bir virüsmüş. **Sircam!** Alem kızıllarla uğraşırken, aradan Sircam sıyrılıp bilgisayarların posta kutularına girmez mi? Vaziyet karışık anlayacağınız. Virüsün biri bin para. Kaç para? Bedava. Sircam ki, Ukrayna devlet başkanının bilgisayarına bile bulaşmış. Bulaşmakla kalmamış, en gizli belgelerini, aşk şiirlerini, bir roman taslağını, üç öykü denemesini, yakın Ukrayna tarihi adlı bir incelemesini kopyalayıp herkese yollamış. Oysa adamcağız, bu çalışmalarını bekletip, ölümüne yakın yayımlatmayı, herkesi şaşırtıp "bakın, ben ne kadar creativ bir devlet başkanıydım" dedirtmeyi düşünüyormuş. Lakin Sircam bu, şaşıran da adamın kendisi olmuş. Evdeki hesap çarşıya uymamış velhasıl.

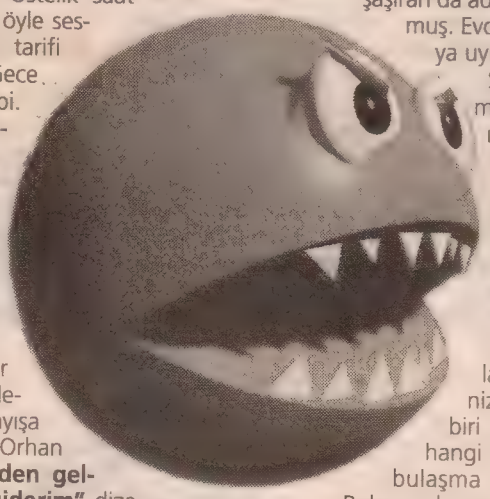

Şunu unutmamak gerekiyor virüslerin de kalbi var. Onlar sizin kendilerine nasıl yaklaştığınızı, açıkçası sizin ne mal olduğunuzu hemencecik hissediveriyorlar. Yani niyetiniz iyi ise, kötü biri değilseniz herhangi bir virüsün size bulaşma olasılığı yok! Bulaşsa da zararı yok! Bir virüs sizin kendisinden korktuğunuzu anladığında, o vakit başınız belada demektir. Korkmayacaksınız virüsten, paniğe kapılmayacaksınız. Alıp onu içeri, en önemli belgelerinizin arasında misafir edeceksiniz. Belgelerinizi ondan gizlemek demek, evinize gelen misafirden yıllanmış şarabınızı gizlemek gibi bir şey olur. Böyle şeyler yapmayın. Ayıptır.

Neyse, ben Sircam'a iyi davrandım o gece. Sonra da kırmadan, üzmeden gönderdim sanal aleme gerisin geri. Naturel bir anti virüs programı oluşturmuş oldum böylece. Kızıl kod ise uğramadı. Hedefi daha çok medya ve askeri kurumlarmış. Onları anlıyorum. Meseleleri var. Karşılarındaysa küreselleşen bir alem. Yanınızdayım çocuklar, devam, işte adres;

edogane@hotmail.com

Küçükparmakkapı Sokağın gülü Cemal Beller'dir. Bu sokaktan serseri bir mayın gibi geçiyorsa, gözlük camlarının altında irileşen gözleriyle size yakın yakın bakıyorsa, işte o Cemal Beller'dir. Yıllardan beri kaldığı oteli de bu sokağın diğer köşesindedir. Emekli maaşını kuruşuna kadar kaldığı otele yatırır. Ne içer, ne yer, yıllar önce aynı sahneleri paylaştığı dostlarının umurunda bile değildir...

Dünya Sahnelerinden Küçükparmakkapı'ya: Cemal Beller

AGÂH ÖZGÜÇ

Taksim meydanından İstiklal Caddesi'ne doğru yürüyün, ünlü caddenin solundan ikinci aralığa saptığınızda Küçükparmakkapı Sokağı'yla burun buruna gelirsiniz. Sokağın sağında Kelepir Kitabevi, solunda Adam Yayınları, biraz ilerde Sinema Cafe... Ve Adam Yayınları'nın hemen karşısında Aspava Meyhanesi. İki kültür iç-içe yaşar Küçükparmakkapı Sokağı'nda. Akşamcılarıyla, kitapseverleriyle... Ayrıca rüzgarı bol bir sokaktır. Akşamın belli saatlerinden sonra sürekli gelip geçen, "sırt çantalı yarım bakireler"iyle de...

İsmi sizi yanıltmasın Aspava, tipik bir Rum Meyhanesi değildir. Genel "emekli dinozorlar"ın takıldığı bir mekândır. Hava kararmaya başladığı sıra yol kenarlarını serpiştirilmiş masalarda kimleri görmezsiniz ki? Çevresinde "kaldırım sahafı" diye anılan Vahan Bey'i, sadık dostu sahaf Mehmet'i, eski oyuncu şimdi şair olan Mete Mert'i... Beyaz takım elbisesiyle aktör-yönetmen Yılmaz Duru'yu da Sinema-Cafe'ye sık sık giderken... Ne işse? Ama bu sokağın gülü Cemal Beller'dir.

Bu sokakta serseri bir mayın gibi geçiyorsa, gözlük camlarının altında irileşen gözleriyle size yakın yakın bakıyorsa, işte o Cemal Beller'dir. Yıllardan beri kaldığı oteli de bu sokağın diğer köşesindedir. Emekli maaşını kuruşuna kadar kaldığı otele yatırır. Ne içer, ne yer, yıllar önce aynı sahneleri paylaştığı dostlarının umurunda bile değildir...

Cemal Beller'e sinemada, sahnede iş vermeyen bile o "eski dostlar"dır. O "eski dostlar" ki, Beller'i görünce, yollarını bile değiştirirler. O'nu haritadan çoktan silmişlerdir..

Oysa, yıllar öncesinin Cemal Beller'i, "şöhretlerin taklitçisi ve takdimcilerin kralı" değil miydi? Hollanda, Almanya gibi dünya sahnelerinde dönemin şöhretlerini takdim etmemiş miydi?.. Şükran Ay'ı, Ahmet Sezgin'i, Hakkı Bulut'u, Erkan Ocaklı'yı. Daha birçoklarını....

Ama şimdi? O parlak turne günlerinden bu yana yıllar geçmiş, geride 50 yıllık bir emek bırakmıştı. Bugün çaptan düşmüştü, yaşlanmıştı, eskimişti...

Derdini anlatmak istiyor, kimse dinlemiyordu. TV ekranlarına çıkmak istiyor, söz verenler hep atlatıyordu.

Cemal'in popüler bir kişiliği yoktu ki TV ekranlarına çıkarılsın. Onu bu saatlerden sonra kim iplerdi ki? Günün yaşam koşulları içinde herkes, kendine göre haklıydı.

Cemal de, onu görünce yolunu değiştirenler de...

Uzun lafın kısası, bir dönemlerin "takdimciler kralı" geçmişte ne ekmişse, onu biçiyordu Küçükparmakkapı Sokağı'nda...

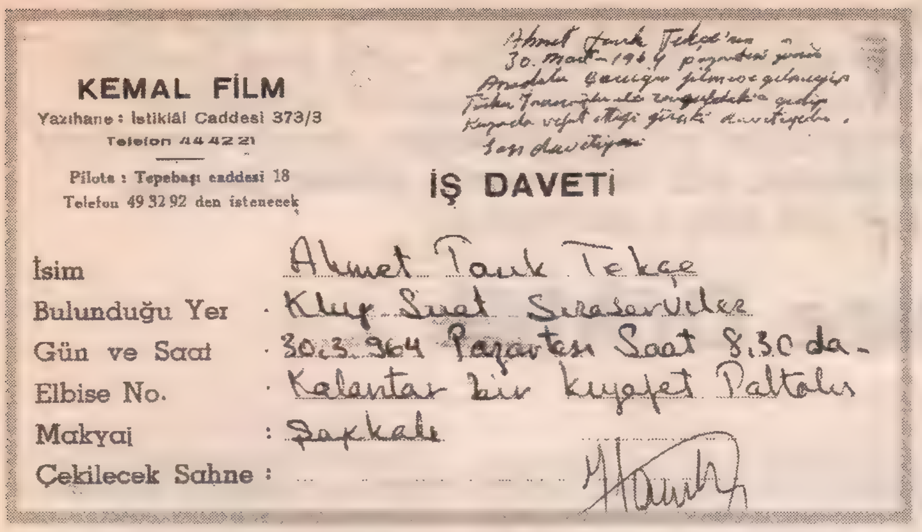
Ahmet Tarık Tekçe'nin 30 Mart 1964 pazartesi günü Anadolu Çocuğu filmine gelemeyip Türker İnanoğlu ile Zonguldak'a giderken kazada vefat ettiği günkü davetiyedir. Son davetiyesi

KEMAL FİLM
Yazıhane: İstiklâl Caddesi 373/3
Telefon 44 42 21

Pilota: Tepebaşı caddesi 18
Telefon 49 32 92 den istenecek

İŞ DAVETİ

İsim: Ahmet Tarık Tekçe
Bulunduğu Yer: Klüp Suat Sıraselviler
Gün ve Saat: 30.3.964 Pazartesi Saat 8.30 da.
Elbise No.: Kalantar bir kıyafet Paltolu
Makyaj: Şapkalı
Çekilecek Sahne:

Film Setine Yetişemeyen Ahmet Tarık Tekçe'nin Ölümü

Yine bir kurt gibi eski ve terk edilmiş filmci depolarına girip çıkarken, bir köşede lastikle sarılmış bir deste evrak gözüme çarptı. Açtığımda önemsiz gibi görünen, ama tarihsel bir anıyı içeren önemli bir belgeyle karşılaştım. Bu bir "iş davetiyesi" idi. Ve Ahmet Tarık Tekçe'ye gönderilmişti.

Kemal Film şirketinin antetli "iş daveti"nde o günkü film çalışmasına gelirken, beraberinde "paltolu, şapkalı, kalantor bir kıyafet" getirmesi isteniyordu. Çalışma saati sabah 8.30, çalışma yeri ise Sıraselviler'deki İlk Yardım Hastanesi (şimdi Taksim Hastanesi) karşısındaki ünlü Klüp Suat'tı.

Neden "ünlü Klüp Suat"?..

1960'lı yıllarda Beyoğlu sınırları içinde artist ve şarkıcı takımının ve de bu şöhretleri bu mekânlarda görmek için gelen gençlerin, sosyetenin uğrak yeri olan iki gece kulübü vardı: Bunlar Kulüp 12, Kulüp Suat'tı. Özellikle de Kulüp Suat, Türk filmcilerinin vazgeçilmez bir platosuydu. Siyah-beyaz dönemi filmlerinin birçok sahnesi bu mekânda çekilmiştir.

Kemal Film şirketinin Ahmet Tarık Tekçe'ye gönderdiği iş davetiyesi 30.3.1964 tarihini taşıyordu. Ve sözkonusu davetiyenin sol köşesindeki ilginç not ise sonradan eklenmişti:

"Ahmet Tarık Tekçe'nin 30 Mart 1964 pazartesi günü Anadolu Çocuğu filmine gelemeyip Türker İnanoğlu ile gittiği Zonguldak'ta geçirdiği kaza sonucu vefat etti."

Bu ek bilgiye göre ortada bir çelişki vardı. Kaldı ki Ahmet Tarık Tekçe, iş davetindeki tarihten yaklaşık 6 ay kadar sonra, yani 27 Eylül Pazar günü trafik kazası geçirmiş, bir hafta sonra da yaşamını yitirmişti. Oysa Tekçe, son çalışması "Anadolu Çocuğu"ndan başka iki filmde daha oynamıştı. Kemal Film şirketi adına. "Adanalı Tayfur Kardeşler" ve "Kral Arkadaşım"... İş davetiyesi 30.3.1964 tarihini taşıdığına göre bu iki filmden birine ait olabilirdi. Ve demek ki sözkonusu not, bir dalgınlık sonucu bir başka iş davetiyesine eklenmişti.

Bu tarihsel çelişki bir yana, ünlü aktörün 37 yıl önceki ölüm olayına dönelim isterseniz?

Evet, o acılı günün tarihi 27 Eylül Pazar günüdür. Ahmet Tarık Tekçe, eşi Hatice Tekçe, yapımcı-yönetmen Türker İnanoğlu ve eşi Filiz Akın'la birlikte "Yankesici Kız" adlı filmin Karabük'teki galasına gitmek üzere yola çıkar. Türker İnanoğlu'na ait Ford marka araba, Karabük yakınlarındaki Cumayanı mevkiinde bir kamyonla çarpışır. Arabayı kullanan İnanoğlu'nun şoförü Yılmaz, olay anında yaşamını yitirir. Ahmet Tarık Tekçe ağır yaralıdır. Koma halinde Karabük Hastanesi'ne kaldırılan ünlü aktör daha sonra, meslektaşı Öztürk Serengil'in çabaları sonucu, askeri bir helikopterle Ankara Hacettepe Hastanesi'ne nakledilir. O günlerde Ahmet Tarık Tekçe'nin Öztürk Serengil'le araları açıktır. Ama yine de Serengil, böyle kritik bir anda örnek bir dostluk sergilemekten kaçınmaz. Yazık ki 4 Ekim Pazar günü, böyle bir dostluğun farkında olmadan yaşama ve "Kitapsız ilim, Ahmet Tarık Tekçe'siz film olmaz" diyen fanatik hayranlarına "veda" edecekti. İşte bu "acı veda" sonucu, İzzet Günay, Sadri Alışık ve Kadir Savun'la birlikte başrolünü paylaştığı son filmi "Anadolu Çocuğu"nun randevusuna yetişemeyecekti. Ve bu "randevu" iş davetinde yazıldığı gibi 30 Mart'ta değil, kaza tarihi olan 27 Eylül'den birkaç gün sonraydı...

Yıllarını sinemaya vermiş gazeteci Turan Aksoy'un da ilk kitabıdır "SO-DER Sanatçıları Ansiklopedisi". İlk kitap, yeni doğmuş bir çocuk gibidir. Ne var ki, defalarca rica edildiği halde yardımcı olma bilincinden yoksun oyuncu takımıyla az mı uğraşmıştır, Turan Aksoy.

Niyet Hülya Koçyiğit'in Kısmet Selda Alkor'un...

Yayınlanan her kitabın küçük de olsa, kendi içinde bir öyküsü vardır. SO-DER yayınları olarak hazırlanan "SO-DER Sanatçıları Ansiklopedisi" adlı sinema kitabının ise öyküsü başkadır.

Macera 1994 yılında başlar.

Hülya Koçyiğit, Soder-Sinema Oyuncuları Derneği'nin Başkanı'dır. Koçyiğit, SO-DER adına Türk Sinema Oyuncuları'yla ilgili bir kitap projesini ortaya atar. Toplantılar yapılır, hazırlığı düşünülen kitabın sınırları çizilir. Aslında büyük bir ihtiyaç duyulan kitabın, kavgacı gibi en küçük rollerdeki oyuncular dahil, tüm sinema emekçilerini kapsamasını gönül arzu etmektedir. Ne var ki böyle çok boyutlu bir el kitabı maliyet açısından zorlu bir iştir. Çeşitli toplantılar sonunda alınan ortak bir karara göre kitabın, yalnızca SO-DER'e kayıtlı olan oyuncularla sınırlı tutulacağıdır.

İlk çalışmalara başlanır, ancak beklenen sonuç gerçekleşmez. 1996'da başkanlığı bu kez Göksel Arsoy teslim alır. Bu iki yıllık başkanlık süreci boyunca olumlu bir sonuç alınmaz. Oyuncu biyografileri, bilgisayar disketlerinde unutulmaya terk edilmiştir.

1998'te yeni başkan Tanju Gürsu'dur. Böylece bir iki yıl daha boşa gider. 2000 yılında başkanlığa Selda Alkor seçilir. Kitap projesiyle ilgili 6 yıl boşuna harcanmıştır. 2001 yılının başında Selda Alkor, bu kültür hizmetine kesin noktayı koymak için ciddi biçimde harekete geçer. Bu bir gösteriş değil, sorumluluktur. Oyunculuk ve başkanlık etiketini, ne pahasına olursa olsun bu uğurda kullanmak zorundadır. Ve sonunda sponsor bulur, kitap nihayet basılır.

Yıllarını sinemaya vermiş gazeteci Turan Aksoy'un da ilk kitabıdır "Soder Sanatçıları Ansiklopedisi". İlk kitap, yeni doğmuş bir çocuk gibidir. Ne var ki, defalarca rica edildiği halde yardımcı olma bilincinden yoksun oyuncu takımıyla az mı uğraşmıştır. Turan Aksoy. Eğer elinizde önceden hazırlanmış bilgi ve belge yoksa yandınız demektir. Kim gocunursa gocunsun, 'mesleğine saygı duyanlar hariç' bu oyuncu takımıyla iş yapmak, insanı hasta eder....

Neyse ki, Turan Aksoy dostum bu işten yine de ucuz kurtulmuş sayılır. Selda Alkor da öyle...

Ve bu oluşumda sonuç nedir? Niyet Hülya Koçyiğit'in, kısmet ise Selda Alkor'undur.

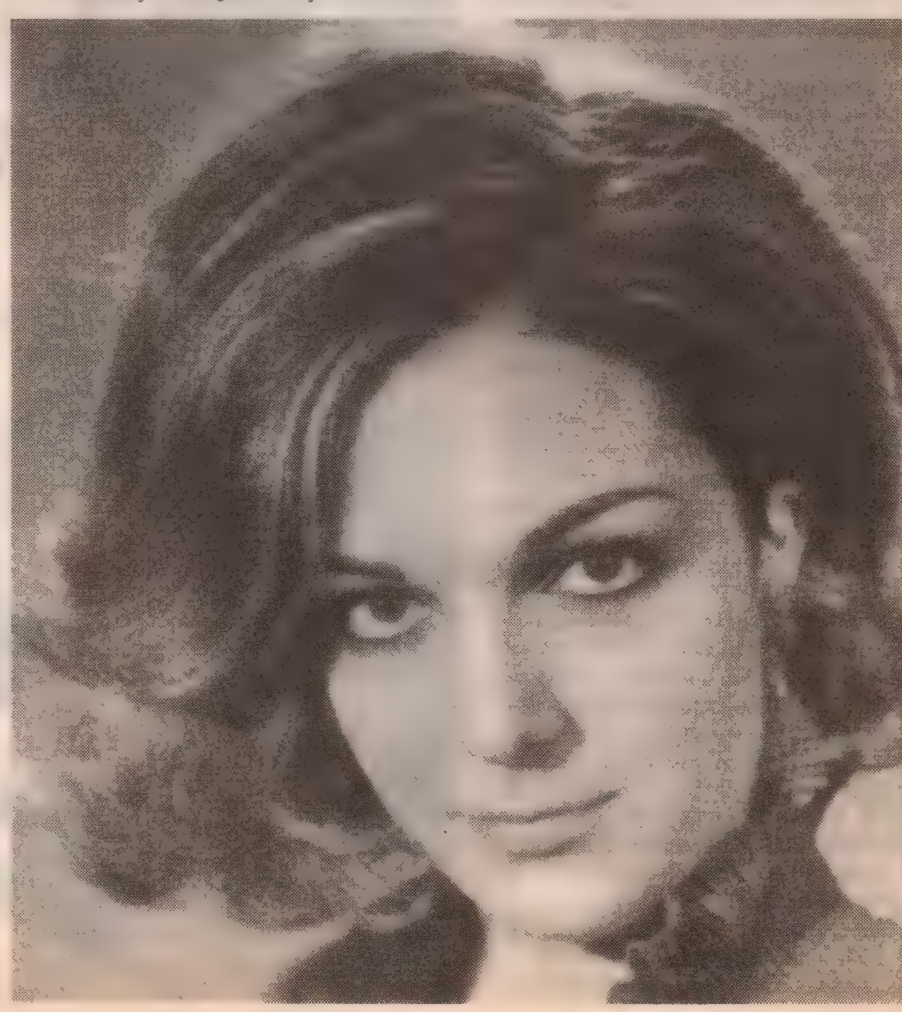

Eski bir Rum köyünün ıssız sokaklarının, yıkık evlerin içinde dimdik ayakta kalmış, isi onca yıla rağmen hâlâ üzerinden silinmemiş ocaklarının ve terk edilmişliğinin hüznünü, yıllar önce İmroz'da en derin biçimiyle hissetmiş ve bundan daha hüzünlü bir duygu olamayacağını sanmıştım. Yanılmışım. Meğer yaşlı Rumların birkaç günlüğüne, doğdukları bu köye dönmeleri ve eski zamanların onarılmaz yaralarının üzerinde, yine tıpkı eski günlerdeki gibi danslar edip, şarkılar söyleyip, yitik bir geçmişe ağıtlar yakmaları çok daha hüzünlüymüş.

Yunan'ı Denize Döktük

MİNE SÖĞÜT

Selanik'in köylerinden birinde yaşayan büyük dedem ve ailesi, savaş sırasında Türkiye'ye kaçan Türklerdendi. Selanik Yunanlıların eline geçtiğinde, yüzyıllardır atalarının yaşadığı bu topraklardan başlangıçta ayrılmak gibi bir düşünceleri hiç yoktu. Ta ki köyün yönetimini eline alan Yunan idarecilerinin tüm Türkleri çoluk çocuk köy meydanında toplanmaya çağırdıkları o güne kadar. Resmi bir açıklama yapılacağı söylenmişti. Dedem de çağrıya uymak üzere karısı ve çocuklarıyla birlikte evden çıkmaya hazırlanıyordu. Komşusu Hristo nefes nefese kapıyı bile vurmadan eve daldı ve onlara kesinlikle meydana gitmemelerini, Yunanlıların tüm Türkleri toplayıp öldüreceğini söyledi, boynundaki haçı çıkarıp dedemin boynuna taktı. Ve aileyi, kaçma hazırlıkları tamamlanana kadar evinde sakladı. Bu sayede o köyden elleri bomboş ama sağ olarak kaçabilen birkaç aileden biri de dedemin ailesi oldu.

Aynı yıllarda Artvin'de yaşayan büyükbabamın ailesi de, Ermeni bir aileyi çetelerin saldırısından kurtarmak için evlerinde saklıyorlardı.

Ben Türklerin Yunanlı komşuları tarafından ölümden nasıl kurtarıldığını, Ermeni ailenin bir Türk evinde nasıl saklandığını dinleye dinleye büyüdüm. Sanırım bu yüzden Yunanlılara ya da Ermenilere düşman gözüyle bakmak hiç aklıma gelmedi. Aksine bu bilgi beni, iflah olmaz bir savaş karşıtı yaptı.

Tarih kitaplarındaki "**Yunanı denize dökmek**" fiili çoğu çocuğa gülünç gelirdi. Ama bu fiilin arkasındaki derin öykü, beni fazlasıyla hüzünlendiriyordu. Denize dökülenlerin sadece işgal askerleri olmadığını bilmek, ataları binlerce yıldır bu topraklarda yaşayan kadınların, erkeklerin ve küçücük çocukların da o sulara itildiğini anlamak... Tıpkı karşı kıyıda sulara dökülen Türkler gibi; iki kıyının suları da kan gölü...

İmroz'a ilk gittiğimde çocukluğumda dinlediğim o öykü derin belleğimden çıkıp adanın terk edilmiş köylerinin bomboş meydanlarında yeniden canlandı. Adanın yedi köyünden en tepede olan **Tepeköy**, sayısı 30'a bile varmayan yaşlı nüfusuyla, bir başına, rüzgarlara sarılıp yıllardır öylesine duruyordu. Öylesine... Yıkık Rum evlerinin bahçelerindeki ağaçlar dallarında çürümeye yüz tutmuş meyve yemişlerle, meydandaki kahve üç beş kırık sandalyeyle, karşısındaki bakkal neredeyse boş sayılacak raflarıyla, evlerinin önündeki iskemlelere çökmüş hayal kokan yaşlı ve ille de simsiyah dul kadınlar o boş bakışlar ve aralarına binbir anı doluştuğu belli kırışıklıklarla... öylesine duruyordu.

Tüm terk edilmiş köyler (ister Güneydoğunun dağlarında olsun, ister Ege denizinin ortasında) insana aynı kelimeleri fısıldıyor olmalı: *"Geçmişte yaşanılanlara üzülün ve bizi her gördüğünüzde savaştan nefret edin."*

Benim kişisel tarihimdeki o uzak anılar, bu köyde doğanların torunlarının kişisel tarihinde de, farklı biçimlerde olsa da, vardı. Bugün benimle yaşıt olan birçok Yunanlının dedesi savaş sonrası yaşadıkları toprakları terk etmek zorunda kalmıştı. Kimini Türkler öldürmüş, kimini yine Türk komşuları saklayıp ölümden kurtarmıştı. Bu köy meydanında insanlar, ellerinde üç beş parça eşyaları, birbirlerine sarılıp ağlaşmışlardı. Bir gün geri dönmek umuduyla evlerin anahtarları göçü göze alamayan komşulara teslim edilmişti. Bugün, yıkık evlerin kapılarında inatla duran o asma kilitlerin çoktandır yitik olan o paslı anahtarları...

Atların, eşeklerin üzerinde ağlaşa ağlaşa limana inilmişti. Gemiler, kayıklar göç acısıyla, o kimin olduğu hep tartışılacak olan lanetli sularda batıya doğru kayıp gitmişti. Batıdan doğuya gelen gemilerle, doğudan batıya gidenler, bu lanetli sularda yan yana geçmişti.

Yunanca **İmroz**, Türkçe adıyla **Gökçeda,** Osmanlı'nın 500 küsur yıl önce Yunanlılardan aldığı bir Ege adası. Yüzyıllar boyunca Yunanlıların bu adada Osmanlı egemenliği altında, ama rahat yaşamış olmasına şaşmamalı. O yüzyıllarda, karadan bu kadar uzak bir ada Türkler için **"sahip olma"** gücünden başka bir şey ifade etmiyordu herhalde. Çılgınca büyüyen Osmanlı topraklarının coğrafi bir parçasıydı bu adalar. Ama asla kültürel bir parçası olmadılar. O yıllarda denizin ortasındaki bu çorak ada kimin işine yarardı ki. Birkaç Osmanlı memuru dışında adanın tüm sakinleri hep Yunanlı kaldı. Ta ki dünya savaşlarının ardından dengeler ve değerler beklenmedik bir şekilde değişinceye kadar.

Ege'deki adalar, Osmanlının yenilgisiyle birlikte İngilizlerin, İtalyanların eline geçti; daha sonra yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin o zorlu var olma savaşı sırasında, Lozan'la birlikte geri alınan toprakların arasında **İmroz** da vardı.

Büyük savaşın ardından Türklerle Yunanlıların bir arada yaşama olanağı artık bir masal olacaktı. Her iki ülke de, bu birlikteliğin olumsuz sonuçlarını savaş sırasında her yönüyle görmüştü. Egemen gücün yenilgisi söz konusu olduğunda, o topraklarda yaşayan azınlıklar ayaklanıyor, kendi köklerinin egemenliği ele geçirmesi için canla başla çalışmaya başlıyorlardı. En iyisi insanları (bir eşya gibi) ait oldukları sınırların ötesine koymaktı. Yunanlılar topraklarındaki Türklerden, Türkler topraklarındaki Yunanlılardan kurtulmak için önlerine geleni artlarına koymadılar.

Aradaki düşmanlık savaş bittikten sonra da için için sürdü. Yunan topraklarında kalan camiler açık saçık filmlerin oynatıldığı sinemalara dönüştürülürken, bu adaya da huzuru alt üst eden açık hapishane yapıldı. Savaş sonrası bir şekilde adadan ayrılmayıp kalanlar da o zaman dayanamayıp göçtüler. Zaten tek geçim kaynakları olan hayvancılık yasaklanmıştı. Üstüne üstlük bir de açık hapishanenin ipsiz sapsız suçluları hayatlarının kıyısına yerleştirilince... Evlerin kapıları açılmaz oldu; pencerelerden bakılmaz, bu hayata dayanılmaz oldu...

Sonra nasıl olduysa, her yıl Meryem Ana yortusunda eski köylerine geri gelmeye başladılar. Tek tük kalan akrabalarını görmeye, okudukları okulun yıkık odalarında dolaşmaya, küçükken suyunu içtikleri çeşmeye yeniden ağızlarını dayamaya...O dar köy yollarında yeniden adımlar atmaya, yıkık evlerinin içinde ürkek adımlarla dolaşıp, acılı gözyaşları dökmeye... Ve kendilerine yapılanın haksızlık olduğunu hüzünle karışık bir isyana bürünüp anlatmaya başladılar...

Artık her yıl temmuz ayının ortalarında Meryem Ana yortusunda, yıl boyu bomboş duran kiliseler insanlarla dolup taşıyor. Kesilen sayısız kurban, kiliselerin bahçelerinde dev ateşlerin üzerinde, dev kazanlarda pişiriliyor. Yanına, bizim keşkek dediğimiz **kurkuti** yapılıyor. Geceleri köy meydanlarında **sırtaki** oynanıyor, aşkı anlatan eski türküler söyleniyor...

Belki onların bu panayırına katılan, ya da adada yaşayan Türkler arasında Yunanlıların varlığından rahatsız olan fanatikler vardır; Türklere düşmanlığı genetik bir hastalık gibi ruhunda taşıyan Yunanlılar da olabilir. Ve potansiyel bir gerginlikte bu düşmanlık ete kemiğe bürünüp yeniden can yakabilir.

Kilisenin bahçesinde birkaç kurbanlık koyun var. Panayır kutlamaları sırasında kesilmeyi bekliyorlar. Bir hayvansever için korkunç bir görüntü. Ama kimse o koyunun bir canlı olduğunu düşünecek durumda değil. Öldürülmeyi bekleyen hayvanın gözünün içine bakamayan hayvanseverler bile kazanlarda kaynatılan etleri kutsal bir duygunun sarhoşluğunda afiyetle yiyebiliyorlar. İşte biz insanlar da savaş karşısında o kurbanlara benziyoruz. Çoğumuz birbirimizi düşman olarak görmekten utanıyoruz. Yarın öbür gün savaş çıkar da, yeniden silahlı düşmanlara dönüşürsek diye ürküyoruz. Ama eğer kabus gerçek olur ve savaş çıkarsa, tıpkı hayvanseverlerin bile az önce gözlerine baktıkları o hayvanı afiyetle yemesi gibi, şuursuz bir iştahla silaha sarılmamız an meselesi. O yüzden anlamlara sıkı sıkı sarılıp, savaşın tuzağına hiç düşmemenin yollarını bulmalı...

Fotoğraf: Mine Söğüt

eskiseyler@hotmail.com

Doğrucu Davut

FERZENDE KAYA

Leyla Umar... Kadın gazetecilerin duayeni. Leyla Umar'ı daha çok "yıldız"larla yaptığı söyleşilerinden biliyoruz. Fidel Castro, Nelson Mandela, Arafat, Humeyni ve İdi Amin gibi dillere destan söyleşilere imza atan Umar bu başarısını, "mesleğe bağlılık" olarak açıklıyor. Peki Umar sadece ünlülerle görüşmeyi kendisine şiar edinmiş bir gazeteci mi? İşte bu soruya kızıyor Leyla Umar. "Ünlülerle görüşmek için çok çaba harcıyorum" diyen Umar, gazetecilik ilkelerini şöyle açıklıyor: Özellikle ünlülerle konuşayım gibi bir kaygım olmadı. Sıradan insanların öyküsü de beni ilgilendirir. Meslek hayatım boyunca hiç yalan haber yazmadım. Hiç kimseyi şahsi menfaatlerim yüzünden kötülemedim. Meslek yaşamımı hiç noktalamayı düşünmüyorum. Çünkü benim için her şeyin sonu bu olur. Şimdiki hedefim Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad ile görüşmek. Bunun için çok çaba harcıyorum. İşte, Doğrucu Davut'un testinden, 18'in üzerinden "14 geçer" notu alan Umar'ın cevapları...

Hayat Cinsellik Olmadan da Sürer

1- Gazeteci olmasaydınız, ne olurdunuz?
a) Tezgahtar
b) Ev kadını
c) Aşçı
d) Manken

C) Aşçı

Neden?
- Yemekle ilgili işler yapmayı seviyorum. Değişik yemekler deniyorum. Çok lezzet düşkünüyüm. Vaktim olduğu zamanlar yemek kitabı karıştırıyorum.

2- Hayatınızın röportajı hangisi olur?
a) Fidel Castro
b) Rafsancani
c) Taliban
d) Saddam

A) Fidel Castro

Neden?
- Fidel söyleşisi. Çünkü çok uğraştım. Çok istediğim bir işti. Çünkü Fidel bir efsaneydi. Benim için Fidel söyleşisi bir idealdi ve uğraştım.

3- Bazı insanlar cennet yerine cehennemi tercih eder. Siz, hangi özelliğinden dolayı cehennemi tercih edersiniz?
a) Bütün yıldızlar cehennemde olduğu için
b) Sıcak olduğu için
c) Zebaniler erkek olduğu için
d) Meraktan

D) Meraktan

Neden?
- Aslında cehennemi hiçbir şekilde istemem. Güzel insanlarla olmak isterim, öldükten sonra da. Ama merak ettiğim için imkan varsa, sadece görmek isterim.

4- Tanrının kadınlara en büyük lütfu aşağıdakilerden hangisidir?
a) Uzun saç
b) Doğurma vasfı
c) Dişilik, çekicilik
d) Erkeklerin açgözlülüğü

D) Dişilik, çekicilik

Neden?
- Çekici olmak çok önemli. Erkeklerin ilgisizliği çok acı bir şey bir kadın için. Ama insan bunlar yüzünden de ölmez. Kendisini başka şeylerle tatmin edebilir.

5- Bir kadının hayattaki en büyük şansızlığı nedir?
a) Gazeteci olması
b) Türkiye'de doğması
c) Sadece Türk erkeklerinin olduğu bir adaya düşmesi
d) Hayatı boyunca ünlü kimseyi tanıyamaması

C) Sadece Türk erkeklerinin olduğu bir adaya düşmesi

Neden?
- Çünkü Türk erkekleri çok egoist. Genel geçer kural bu. Kadını çalıştırır ve ilişkilerde sadece kendini düşünür. İstisnalar var. Ama onlar istisna.

6- Öldükten sonra, nereye gittiğinizi nasıl anlayacaksınız?
a) Abdurrahman Dilipak varsa, cennetteyim
b) Toktamış Ateş varsa, cehennemdeyim
c) Çevrede bir kral veya lider yoksa cennetteyim
d) Kesin olarak cennet/cehennemdeyim

D) Kesin olarak cennetteyim

Neden?
- Hiçbir kesinlik olmamasına karşın, cennete gitmeyi umuyorum.

7- Issız bir adaya düştünüz ve aşağıdakilerden birisini isteme hakkına sahipsiniz. Hangisini dilersiniz?
a) 3 Erkek
b) 1 Kral, 1 Lider ve 1 Yıldız
c) 3 Vatandaş
d) 3 Çocuk

D) 3 Çocuk

Neden?
- Çocukları çok severim. Her yaşta çocuğa bayılırım.

8- Hayattaki en büyük hedefiniz nedir?
a) Dünyaca tanınan ve sevilen bir yazar olmak
b) Bütün ünlülerle tanışmak
c) İyi bir anne olmak
d) Nirvana'ya ulaşmak

A) Dünyaca tanınan ve sevilen bir yazar olmak

Neden?
- Saygın ve herkesin sevgisini kazanan bir insan olmak isterim. Bu konuda sevgi arsızıyım. Saygınlığımı önemsiyorum. Sevilmezsem çok üzülürüm.

9- Bütün güzelliklerine rağmen, aşkın kötü yönü hangisidir?
a) Ayrılık
b) İki kişilik olması
c) Yaşanamaması
d) Başkalarıyla olamamak

C) Yaşanamaması

Neden?
- Aşk yaşanmazsa çok kötü bir şey. Ne kadar acı verirse versin, bir insan aşık olmazsa tam bir insan olamamıştır.

10- Ne olursa, dünya sizin için yaşanmaz bir hal alır?
a) Herkes sıradanlaşırsa
b) Söyleşi yapacak hiçbir lider kalmazsa
c) Tarkan'ın eşcinsel olmadığı ortaya çıkarsa
d) Türkiye krizsiz bir dönem yaşarsa

D) Türkiye krizsiz bir dönem yaşarsa

Neden?
- Türkiye krizsiz bir dönem yaşarsa, buna şaşarım. Ama işin şakası bir tarafa dünya ne olursa olsun, yaşanmaz değildir.

11- Hayatınızın kâbusu hangisidir?
a) Bir köşede unutulmak
b) Bütün yaşadıklarınızın bir rüya olduğunu öğrenmek
c) Taliban tarafından esir alınmak
d) Şeyh efendinin haremine girmek

D) Şeyh efendinin haremine girmek

Neden?
- Şıkların tamamı çok kötü... Ama en kötüsü de son şık. Tam bir kâbus... Ölüm bile daha iyi...

12- Bir bayan için iyi gazeteci olmanın yolu nereden geçer?
a) İyi eğitimden
b) Güçlü bağlantılardan
c) Güzel olmaktan
d) Hepsi

D) Hepsi

Neden?
- Hepsinden biraz olması gerekiyor. Ama asıl bu mesleği deli gibi sevmesi gerekiyor.

13- Bundan önceki hayatınızda kim olabilirdiniz?
a) Eva Braun
b) Pamuk Prenses
c) Rahibe Teresa
d) Kraliçe I. Elizabet

C) Rahibe Teresa

Neden?
- Çünkü, hiçkimseden bir şey beklemeden vermekten güzel bir şey yoktur. Ben onun yüzde biri bile olamam. Ama onun gibi olmayı çok arzu ederdim.

14 - Aşağıdaki kavramların hayatınızdaki karşılığı nedir?
a) Aşk: **Sevgi**
b) İhanet: **Çok kötü**
c) Vazgeçilmezlik: **Yok öyle bir şey**
d) Seks: **Onsuz da olur**

15- En son yapacağınız gazetecilik türü aşağıdakilerden hangisidir?
a) Savaş muhabirliği
b) Televole muhabirliği
c) Ekonomi muhabirliği
d) Polis - Adliye muhabirliği

B) Televole muhabirliği

Neden?
- Hiçbir cazip tarafı yok. Ama bu şıkların içinde polis – adliye muhabirliği yapmak isterdim. En azından biraz heyecan vardır.

16- Dünyaya tekrar geleceksiniz, yaşadığınız bir duyguyu yeniden yaşama hakkına sahipsiniz. Aşağıdakilerden hangisini seçersiniz?
a) Aşk ve cinselliği
b) Annelik duygusunu
c) Gazeteciliği
d) Varlıklı olmayı

C) Gazeteciliği

Neden?
- Benim için yaşam gazetecilik demek. Mesleğime çok bağlıyım.

17- Hayat felsefeniz aşağıdakilerden hangisidir?
a) Ne şişi yakarım, ne kebabı
b) Büyük lokma yer, büyük konuşmam
c) 9. Köyden de kovsalar, doğruyu söylerim
d) Samanı su altından yürütürüm

C) 9. Köyden de kovsalar, doğruyu söylerim

Neden?
- İşin doğrusu bana çok uyuyor. Ne olursa olsun, doğru gitmeyi seven bir insanım. Diğerlerinden hiç mi hiç hoşlanmadım.

18- Doğrucu Davut hakkında ne düşünüyorsunuz?
a) Fidel kadar olmasa da çok karizmatik
b) Aynı yaşlarda olsaydık, ideal çift olurduk
c) Adam değil valla
d) Dünyada erkek kalmasın, yine de almam onu

A) Fidel kadar olmasa da çok karizmatik

Neden?
- Terbiyeli bir genç. Nazik bir delikanlı.

İskoçyalı

MERAL ONAT

İskoçya'nın ünlü sembolleri; Thistle denilen mor çiçekli diken, Highland inekleri, tartan (ekoseli) herhangi bir eşya ve en güzeli de gayda (pipebag) sesi... Herhangi bir yerde, bir metre kare içinde bu sembollerin hepsine birden rastlayabilmek mümkün...

(Türkiye'nin sembolleri ne acaba... Belki de döviz büroları...)

İskoçya'nın bir zamanlar Kanada ile birleşik olduğu söylenen bu masal gibi, şelâleli, mantarlı, yemyeşil ormanındaki eski bir şatonun bahçesinde bir adam böyle ayakta dikiliyor ve dünyanın en acıklı türkülerini çalıyor... Pipebag sesi dağlara doğru gidiyor ve bir daha da geri dönmüyor...

Döndüğünde olur ya, hüzünlerin müziksiz kalmasın diye deli gibi pipebag kasetleri alıyorsun, ama İstanbul'da bir dairede gayda sesi, insana sadece siren ve yangın alarmı hissi veriyor... Bu müzik kutup soğuğu ve kimsesizliği boğazında düğüm düğüm olmuşken dinlenmeli...

Karadeniz'in en kuytu yerlerinin haberi var mı acaba bu kardeş dağlardan..
Bu müzik, Pakize Abla'nın karalahana ekili arka bahçesine, kendiliğinden Burberry's markalı eteğine, siyah lastik ayakkabılarına, mesafeli, duruk gök gözlerine de yakışır, eminim... Hem de İsmail Türüt'ten daha çok yakışır...

Nereye dönsen hep böyle bir manzara... Allahım koyunlar ne kadar da beyaz... Hayatımda hiç bu kadar iyi giyimli koyun görmedim.. Böyle kebap.. Sanki hepsi çamaşır suyuna, sonra da kolaya bastırılmış.. Burda anlıyor ki insan bırak bizi, koyunlarımız arasında bile en az 200 senelik bir medeniyet farkı var.. Koyunu kıskanacağım aklıma gelmezdi doğrusu...

Birdenbire dağlardan aşağıya bir çizgi film istilâsı.. Japonlar bütün dağları işgal etmişler.. Aman tanrım... Bunlar sadece hayal!! Beynimde yarattığım görüntüler!!! Korkmazsam hepsi yok olur! Gayda sesini hatırla!!!

"Brave Heart" William Wallace'nin dev kılıcı Stirling şehrindeki bir anıt kulede duruyor.. Kuleye çıkınca bunca zahmetten sonra sanki kılıçla değil de Mel Gibson'la karşılaşacağını içten içe umut ediyor insan.. Ama nafile...

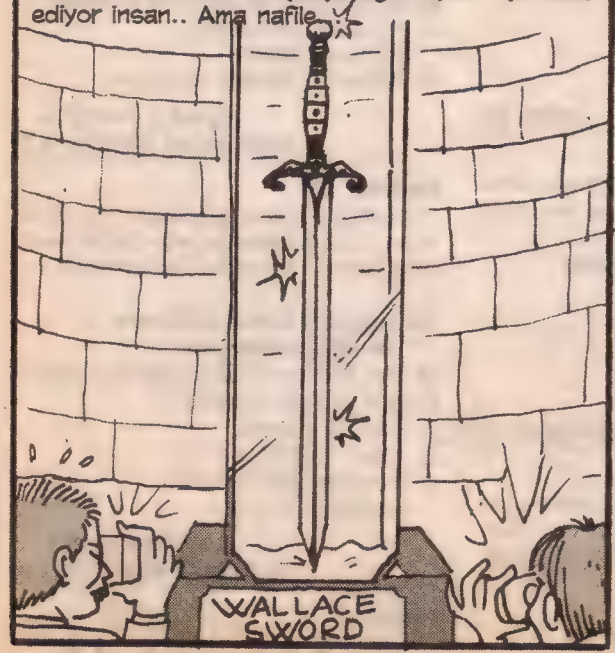

Brave Heart'a birazcık, bir lokmacık bile zaafın varsa eğer, bunu oradaki hain torunları anında çakıyor ve...

Yollarda evsiz kedi köpek görmek imkânsız, ama Glasgow'da gece yarısı karşıdan karşıya geçen tilki görmek mümkün.. Çöp kutularında corn flakes artıkları, zamanı geçmiş mantar konserveleri, pizza kenarları ile fast food, takeaway beslenen İskoç tilki aileleri.. Nerelerde uyuyorlar öyle merak ediyorum ki...

Bugün Glasgow'da, daha önceden de birçok cinayetin işlendiği bir bölgede Fırsat Yıldız adında sığınmacı bir Kürt öldürüldü.. Bu dünyada 22 yıl gün yüzü görmemiş Fırsat Yıldız daha oraya gideli bir ay olmuşken, yıllarca benzer bir şekilde İngiliz zulmü görmüş bir İskoç veya İrlandalı tarafından, "Sen bizim imkânlarımıza ortak olamazsın" diyerek ortadan kaldırıldı.. Yok edildi... Kasten karaadam öldürme.. Haberler ondan Türkiyeli bir Kürt olarak bahsediyor.. "İşkence ve ölümden kaçan yüzlerce Kürt, ırkçılığa karşı birlikte reaksiyon gösterdi.." The Herald Gazetesi- "Yürüyüşçüler devletçe kendilerine verilen ev anahtarlarını fırlatıp attılar.."- "Yürüyüş sözcüsü, ilticacılar şimdi korku içinde dedi...-" Polis "Geceyarısı evine dönen Fırsat Yıldız'a iki tane beyaz adamın (diğerlerine kara adam demek istiyor) saldırdığını açıkladı.."

Neyse ki polis gösteriyi darmadağın etmiyor. Yüzlerinde buna hakkı olduğunu gösteren bir ifade de yok.. Tamamen nötr, duygusuz.. Herkes siyah saçlı.. Kendimi aslanlar vadisinde kıç kıça sıkışmış, sağını solunu kollayan bir familyanın, karagiller familyasının üyesi olarak hissediyorum.. Onlar yine de şanslı, çünkü kısa bir süre sonra bu sürüden ayrılacağım ve beni döviz kurları, ekonomi bakanları ve işsizlik kapacak..

Aynı günlerde Fenerbahçegiller de Glasgow'daydı.. Denizli, İskoç televizyonlarında İngilizce döktürüyor.. 0-0 beraberlikten sonra futbolcular ve Mustafa Denizli beni orada öylece bırakıp Türkiye'ye döküler.. Beni orada unuttular sanki, böyle hissettim..

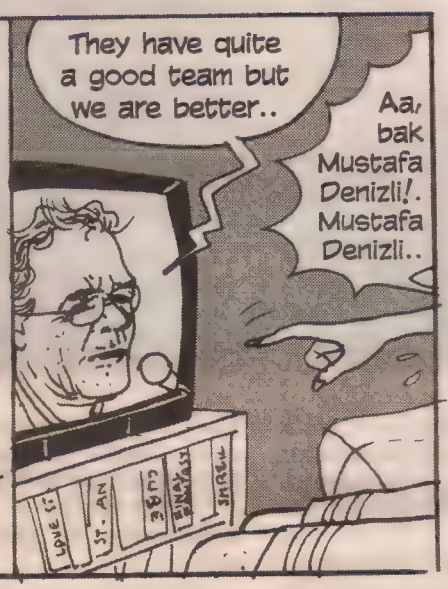

Glasgow Rangers'ın ülkedeki ezeli rakibi Celtic takımı.. aralarındaki aslında futbol değil, tamamıyla din ve özgürlük maçları.. Rangers ve Fener maçında bütün Celtic'liler, Fenerbahçeliydi... Sırf, sağcı, faşist ve İngiltere yanlısı Glasgow Rangers'lar yenilsin diye.

Michael Fagan adlı bir vatandaş zamanında inat etmiş, kafaya koymuş ve Büyük Britanya Kraliçesi'nin saraydaki yatak odasına kadar girebilmeyi başarmış.. İngiltere'ye karşı olan maçlarda bu konuyla ilgili sloganlar çok duyuluyor, ne olursa olsun sonunda yine bir kadının cinselliği..

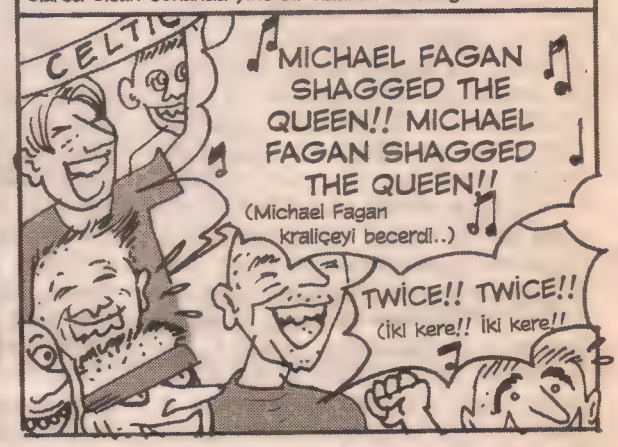

Rahip Eamon amca gösterdi... Celtic kulübü onun kilisesinin yanındaki binada 1888 yılında İskoçya'da yaşayan fakir İrlandalılara yardım amacıyla kurulmuş.. O yıllarda İngilizler aynı Teksas-Tommiks'teki gibi, orayı burayı, en çok grevleri basıp pek çok İrlandalıyı, İskoçyalıyı öldürüyor... Celtic ile Rangers takımları din farklılığıyla kurulmuş.. İskoç Bağımsızlığından yana olan Katolik ve sosyalistler Celtic'li, İngiltere'yle birlik ve bağımlılık yanlısı, sağcı ve protestan olanlar Glasgow Rangers'lı.. 1989 yılına kadar Rangers'lar hiçbir Katoliği oyuncu olarak - hatta bu Pele ve Maradona olsa bile almamışlar.. İlk Katolik oyuncu 1989 yılında girmiş Rangers'a.. Brave Heart'ın yanında Celtic gibi bir takımla birlikte, SDLP - John Hume ve SINN FEIN - Gerry Adams gibi partiler var.. Gerry Adams'ı izledim, çok sıkı bir adam, insan nasıl özeniyor böyle bir partiye... Koyunlardan sonra bir de bu parti başkanını kıskanıyorum.. Onun karşısında İngiltere ile birlikçi Loyalist Partiler var - ULSTER, UUP, Democratic Unionist Party.. Bu son parti çok fanatik.. Ben de şimdi yeşil beyazlı CELTIC'lerden yanayım. Hayatımda sanırım ilk defa can-ı gönülden takım tutuyorum...

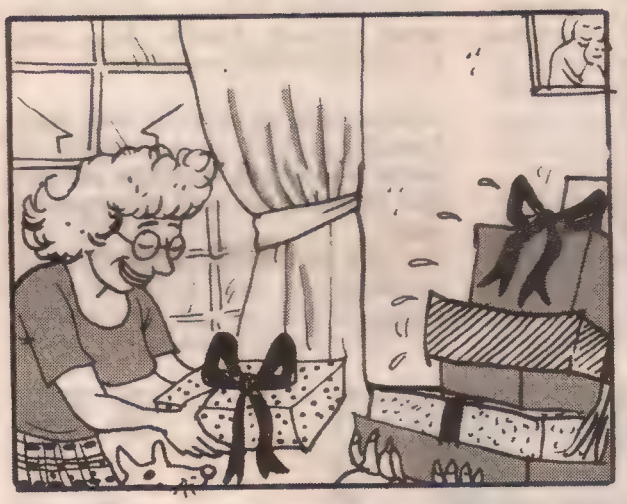

Cimri Türk, cimri Kürt, cimri Laz, cimri İngiliz gördüm ama cimri İskoç'a hiç rastlamadım doğrusu.. Herkes durmadan birbirine bir şeyler veriyor, bir şeyler sunuyor.. O cimri İskoç fıkralarının yine Britanya emperyalizminin bir kondurması ve aşağılaması olduğuna eminim... İskoçya'dan adam çıkmaz hesabı...

Rahip Eamon Amca'nın hazırladığı şu çay servisi.. Bademli kekler beni vaftiz ediyor... Kitaplar ne güzel, "Cube" filminin CD'si bile var, bir sürü müzik kasedi, teypte "in our life time" çalıyor.. Aman tanrım, ben bu kiliseye sığınmak istiyorum.. Tanrının bu müthiş evine!..

İlk defa günah çıkarmak geldi içimden. Bu rahibe, içimde ne varsa anlatmak da anlatmak ne güzel olurdu!!. Ama anında vazgeçtim.. Ya bi de Türkçe biliyosa adam!!!

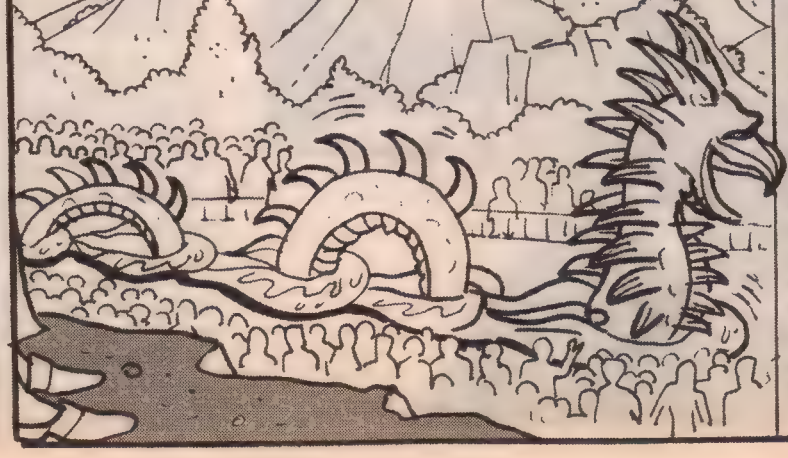

... Dağcılık dağcılık dedikleri acaba bu mu?!. Evet o halde ben de bir dağcıyım.. Her ne kadar bu kentin arkasındakilere pek öyle dağ diyemesek de, Saint Andrew'un ülkesi İskoçya'da bu küçücük küçücük tepeler zirveye çıkarttı beni.. Zirveden dönüş yolunda düşerek ölür müyüm acaba?. Ve tüm yakınlerime baş sağlığı dilerler mi yine?.. 1947 yılından beri dünyanın en büyük müzik, tiyatro-sanat festivalinin yapıldığı tarihte işte bu yerdesin.. En son gördüğün kent, hep en son sevgili gibidir, bütün diğer kentlerin tozunu attırır, sanki anlatsam şimdi büyüsü kaçar, yalnız kalmaya bakıp paso onu düşünürsün, her şeyde onu hatırlarsın!!. Peki sadece ismini söylerim.. Adı Edinburg.. Edinbra..

SON

meralonat@yahoo.com

İlk kitabı 'Hanene Ay Doğacak' ile Yunus Nadi Ödülü'nü aldı. Sekiz yıllık yazarlık kariyerine beş kitap sığdıran Şebnem İşigüzel ile son öykü kitabı 'Kaderimin Efendisi', 'Hanene Ay Doğacak', yazarlık, kadınlık ve kızı Tamar hakkında konuştuk...

Yazarlık Uçmaktır

OYLUM GÖLBAŞI

İlk kitabınız Hanene Ay Doğacak'ta anne-oğul arasında, baba-kız arasında gelişen cinsel ilişkiler, ensest üzerine çok sert öyküler vardı... Ailenizin bu öykülere tepki göstereceğini düşündünüz mü?

- Hiç düşünmedim. Ailemle ilişkilerim çok iyidir ve çok yumuşak bir ailem vardır. Bunları tamamen öykü olarak görüyordum ve hepsi benim çok dışımdaydı. Ama kitap çıkmadan önce bunları okuyan bir arkadaşım 'Bir Öğleden Sonra' öyküsü için "Baban kimbilir buna ne çok üzülecek." dedi. O zaman çok şaşırmıştım. Çünkü benimle hiç ilgisi yoktu bunların. Hiç öyle bir hesap yapmamıştım ama bugün olsa yapardım. Ve zaten bugün Hanene Ay Doğacak'ı yazamazdım. O zaman medya bu kadar vahşi değildi. Şimdi olsa çok çabuk paralanır ve tüketilirdi. Ayrıca bütün tabuları bir anda yıkmak o yaşa mahsus bir his, o heyecanla yapılabilecek bir şeydir. Ben bugün Hanene Ay Doğacak'ı şöyle değerlendirebiliyorum; o yaşta o kitabı yazmak, o kitapla ortaya çıkmak büyük bir cesaret. Ve çok büyük, önemli bir yayınevi olan Can'dan çıkabilmek; o önemli ödülü, Yunus Nadi Ödülü'nü alabilmek çok önemliydi. Bugün edebiyata, yazıya bakışım daha farklı. O yüzden Hanene Ay Doğacak'ı o yaşa göre değerlendiriyorum. O kadar sert şeyleri anlatmak istemem bugün. O kadar tabuyu bir anda yıkmaya da hiç gerek yok. Çok ince bir aşk vardı Hanene Ay Doğacak'ta. O yaşta bir kızın yaşayabileceği, hissedebileceği bir şey vardı. O aşkı saklayan bir kitaptı o. Bir sırrı vardı. Hanene Ay Doğacak'ı sadece bir insan için yazmıştım ve onun içine bir mektup gizlemiştim. Hanene Ay Dogacak'ın bir sihri var. Bana söylenen hep bu. O kitabın içindeki aşk duygusunu bulup çıkaranlar yakalıyorlar bu sihri. Öykümü kim Anlatacak da, Hanene Ay Doğacak da benim çok uçtuğum kitaplardır. Yazarlık da uçmaktır, bir gösteri yapmaktır. Ben aykırı bir insan değilim. Ama ilk kitabım öyleydi. Şaşırtıcı olan da, bende yazarlık mayası oldugunu ispatlayan da budur.

Kaderimin Efendisi Hanene Ay Doğacak'tan çok farklı, çok uzak bir kitap...

- Kaderimin Efendisi'nde küçük ve ince şeyleri denedim. Duygusu daha önemli olan şeyler. Büyük olayları da usul usul anlatma derdine düştüm. Aşkı, evliliği farklı yollardan geçerek çözmeye çalıştım. Yazdıklarıma ve kendime uzaktan bakamayan bir insanım. Yazdıklarımı anlatamam ve çözemem. Sadece yazabilirim. Bir eleştiride benim için "90'larda gençlerin, 2000'lerde kadınların yazarı" denmiş. Aslında benimle birlikte değişen, giden, ilerleyen bir şey yazarlık serüvenim. Basamak basamak çıktığımı düşünüyorum. Her kitabımın daha iyi olduğuna inanıyorum. Yazma konusunda yetenekli olduğumu biliyorum. Ama iş bununla bitmiyor. Şimdi çok çalışarak o yeteneği işliyorum. Kendimi yazıya daha çok veriyorum. Tek işim yazmak.

Kitabınızdaki biyografide artık yazılarınızla geçindiğiniz belirtilmiş. İnsanlar bunun pek mümkün olmadığını söylüyor, siz nasıl başarıyorsunuz?

- Kara para aklamıyorum. "Yazarak kazanmak ama nasıl" sorusu bana hep münasebetsizce gelmiştir. Ben entelektüel işler dışındaki işlerin yazarlık açısından daha besleyici olduğunu düşünürüm. Yazmak dışında bir işimin daha olması gerekse plazalara girmektense bir terzihaneye ya da ütücüye girmeyi isterim. Bütün gün tıkır tıkır kafamda yazıp eve gidince bunları kağıda dökme hayali beni heyecanlandırır. İnsan çok isterse sadece oturup yazacağı bir hayata bütün lükslerini diyet olarak verebilir. Daha doğrusu verebilmeli.

Fotoğraflar: Oylum Gölbaşı

Nasıl yazıyorsunuz?

- Dönemlerim oluyor aslında. Garip bir biçimde çok hızlı yazıyorum o dönemlerde. Kaderimin Efendisi böyle bir kitap. 15 Mayıs'ta oturdum, Haziran'ın ilk haftası kalktım masadan. O dönem içinde çıktı. Sadece üç öyküm vardı başladığımda elimde. Bilgi gerektiren öyküleri bile iki günlük tuhaf bir çalışmayla kuruverdim. Çok yoğun bir dönemde yazabiliyorum. Ama şimdi her gün düzenli yazıyorum.

Üzerinde çalıştığınız romandan bahseder misiniz?

- Aslında ben bir şey söylüyorum, sonra onu yapmadan gidiyorum. Şimdilik yazmayı düşündüğüm üç kişinin arasında gelişen bir şey. Herkes anlatacak ve sonra üçünün toplamından ortaya çıkacak bu roman. Aşk, dostluk, sadakat, itaat var. Biraz ince yemek bilgilerine ihtiyacım var. Biraz resim bilgisine ihtiyacım var. Bu aralar aslında resim ve yemek okuyorum. Şu an üç kahramanım netleşti kafamda. Bir kahramanım ne yapacağına daha karar vermedim. Ona bir iş bulmam lazım. Gerçekte var olan yüz yıllık bir ev, onun içinde gerçekten yaşayan üç kişi var. Belki onlarla biraz sohbet etmem lazım. Bu kurma aşaması insanı çok heyecanlandırır. Şimdi yazarken kapanacağım dönemi düşünüp de seviniyorum. O çok hoşuma gidiyor. Kitap çıkınca ben çok hayal kırıklığına uğrarım. Her şey bitmiş, oyun bitmiş gibi geliyor bana. Beni çok eğlendiren bir süreç oluyor kapanmak, yazmak, kurmak... Öyle bir dönemin tekrar başlayacağını düşünüp seviniyorum.

Bilgisayarla mı yazıyorsunuz, elle mi?

- Bilgisiyarla yazıyorum ama elle yazmaya geçmek istiyorum. Aslında çok hızlı düşünerek yazdığım için bilgisayar hızıma yetişiyor gibi. Ama elle daha özenli yazabileceğim duygusundayım. El gücü karşısında yorulmak biraz kafamı karıştırıyor. Belki yine bilgisayara bağımlı kalacağım. Mesela Kaderimin Efendisi'ni çok loş bir odada yazdım ve bütün gün neredeyse oradan çıkmadım. Şimdi bu kitabı da yine orada yazmak gibi bir düşüncem var. Bir şeyi yazarken, nasıl yazabileceğim kafamda belirir önce. Oturup yazarken görürüm kendimi. Mekân önemlidir benim için. Bir de Kaderimin Efendisi'nde bir yöntem izledim; öyküleri sesli olarak okudum ve okuttum. Kelimelerin tıkır tıkır işlemesi, takılmaması ona bağlı. Yararlı bir yöntem, bunu izlemek istiyorum.

Sizce son 10 yılda bir genç yazarlar kuşağı oluştu diyebilir miyiz?

- Aslında olması gereken oldu. "Acaba önceden gençler yayınevlerine dosyalarını götürürken çekiniyorlar mıydı?" diye düşünüyorum. Yoksa yayınevleri hemen red mi ediyorlardı bilemiyorum. Mesela Hanene Ay Doğacak Can'dan çıktığında, Can'ın hiç genç yazarı yoktu ve çok zor bir şeymiş gibi görünüyordu herkese. Oysa yayınevleri iyi bir şeyi değerlendirmeye açık. Sanırım artık bu çark daha hızlı işlemeye başladı. Ama neye göre genç diyeceğiz bilemiyorum. Mesela 40 yaşında yazarlar da var ve ilk kitaplarını yayınlıyorlar. 40 yaşında ilk kitapla çıkmak tehlikeli çünkü insan 40 yaşında çok parlak bir şeyle çıkmalı bence. Sıradan düzgün yazılmış bir öykü kitabı beni hiç heyecanlandırmıyor. Bence insanlar onu 20'li yaşlarda yapmalı. 40 yaşında

genç yazar diye sunulan insanlardan çok parlak şeyler bekliyorum. Ama tabii neden herkesten parlak bir şey bekleyeceksiniz diye de sorarlar insana. Ortada ne kadar yeni yazar, yeni kitap olursa o kadar iyi. Sanırım insanlar yeni yeni okumaya ve kitapları keşfetmeye başladılar. Kitapla bir dünya kurabileceklerini fark ettiler. Mesela Ahmet Altan'ın, Orhan Pamuk'un kitaplarının çok satması çok önemli. Çünkü hayatında ilk defa kitap okuyacak bir banka memuresi de Orhan Pamuk'u merak edip alıyor. Bir kitap alıyor ve onun içine bir şekilde dalıyor, bakıyor. Ve böylece kitabı keşfediyor aslında. Kitapçılara girip çıkıyor. Bu, yol göstermek gibi oluyor ve yayınevleri de çoğaldı ve çok iyi şeyler yapan yayınevleri var. Yayın dünyasının hareketlenmesi güzel. Bir de eleştiri mekanizması işlese ne iyi olur. Medya kitap okuma modası diye bir şey yaratsa hoş olur. Orhan Pamuk gerçek bir edebiyat eserinin çok satabileceğini, okunabileceğini gösterdi. Bu yayın dünyasının hareketlenmesi için çok önemli bir başlangıçtı.

Kızınız Tamar nasıl?

- Tamar çok yaramaz. Adıyla müsemma diyorum ben ona. Tarihte ve İncil'de Tamar'ın adındaki bütün kadınlar çok fettan, erkekleri baştan çıkaran, bir sürü entirika çeviren kadınlar. Tamar'ın da böyle bir karizması olduğunu düşünüyorum. İnsanları çok çabuk avucuna alıyor. Zaten kendi çapında bir şöhreti var ve beni geçiyor aslında. Bir arkadaşım Tamar'ın astroloji haritasını çıkardı ve Tamar'ın açıları bir Tamar'da bir Ricky Martin'de var. Bu beni çok güldürdü. Tamar dans etmeyi, eğlenmeyi çok seviyor. Ben çok asosyalim, çok kapalıyım. Benim yapmadığım her şeyi yapıyor, o yüzden çok mutluyum. En çok istediğim şeyleri yapıyor ve sanırım ileride arkasında güzel bir valiz taşıyacağım bir şarkıcı annesi olacağım. Bu beni çok mutlu ediyor. Çok iyi bir kulağı var. Onun için Sultanahmet'e gidiyoruz. Orada fasıllar oluyor ve Tamar müthiş dans ediyor, neredeyse turistler tarafından önüne para atılacak. Dansa, şarkıya, tiyatroya yeteneği var. Hayatımızı çok farklı bir yöne doğru götürdü. Mesela onun yüzünden bu yıl bir tatil köyüne gittik. Çok eğlendik ve ben bunca yıl tatillerimizin sessiz, sakin sahillerde harcandığını düşündüm. Tatil demek gerçekten bütün gün Tarkan dinlemek, step yapanları, eğlenenleri seyretmekmiş. Öyle bir kız olacak Tamar.

Tamar'ın doğumu yazarlığınızı nasıl etkiledi?

- Benim küçük şeylere yönelmemin büyük bir nedeni de Tamar'dır. Çünkü Tamar beni daha da kapattı ve bu bana çok iyi geldi. Bir kere bütün hırsalarımı törpüledi Tamar. Çok kapandığım bir dönem oldu. Bu dönem çok güzelmiş; bir hücreye, tapınağa kapanmak, ibadet etmek gibi bir şeymiş bu. Bütün gün Tamar'la oynadığım bir dönemdi. Her şeyi daha ince izleyebiliyordum. Ben ne gökyüzüne bakabilen bir insandım, ne yapraklara, ne dönen havaya, ne bulutlara... Hiçbir şeyin farkında olmuyordum aslında. Kaderimin Efendisi'ndeki Beyhan'a çok benzetiyorum kendimi. Bazen ben de onun gibi hiçbir şeyin farkında olmam. Tamar'la fark etmeye başladım ve bütün hırslardan, kitaplardan, çekişmelerden uzaklaşmak bana çok iyi geldi, beni çok temizledi. Hem de çocukluğu yeniden yaşamak gibi bir dönem oluyor. Mesela sabırlı olmayı ben Tamar'la öğrendim. Bu çok değerli bir şeymiş. Ayrıca çok da eğlendim. Yani o legolar, renkli hamurlar, her şey beni çok eğlendirdi. Çok sıkıldığım bir zaman olmadı ama yorulduğum çok oldu her kadın gibi...

Türk özel televizyonculuğunun önemli şahsiyetlerinden Fatih Aksoy. Sahibi olduğu Medyapım, 4 yıllık mazisine karşın 30'u aşkın uzun soluklu programa imza attı. Aksoy, 4 yıl önce Bir Cem Özer Klasiği olan Laf Lafı Açıyor'la başladı işe. Milletçe 'tolk şovlara' gark olduk. Bunlarla boğuşurken bilgi yarışması seyretmeye başladık. Yılların oyuncusu Kenan Işık, ev kadınlarının en seksi bulduğu meşhur adam haline geldi. Ünlü yönetmen Sinan Çetin'deydi sıra. O bile bu kadarını beklemiyordu: Annelerimiz 'Film Gibi'den çok, o kıvırcık saçlı sempatik adamdan söz eder oldu. Aksoy'un son dönem reyting rekorları kıran işlerinden biri de 'Dadı'. Ünlü komedyen (!) Gülben Ergen'in oynadığı dizi, muhtemelen bu yıl bir sit-com furyasına sebep olacak. Nitekim Aksoy'un kendisi de kolları sıvamış vaziyette. Hülya Avşar ve Türkan Şoray'ın oynadığı iki sit-com yapacak bu yıl. Fatih Aksoy ile Türk televizyonculuğundan, meşhur ettiği insanlara, aldığı eleştirilerden, gençliğinde dahil olduğu komün hayata kadar birçok şey konuştuk.

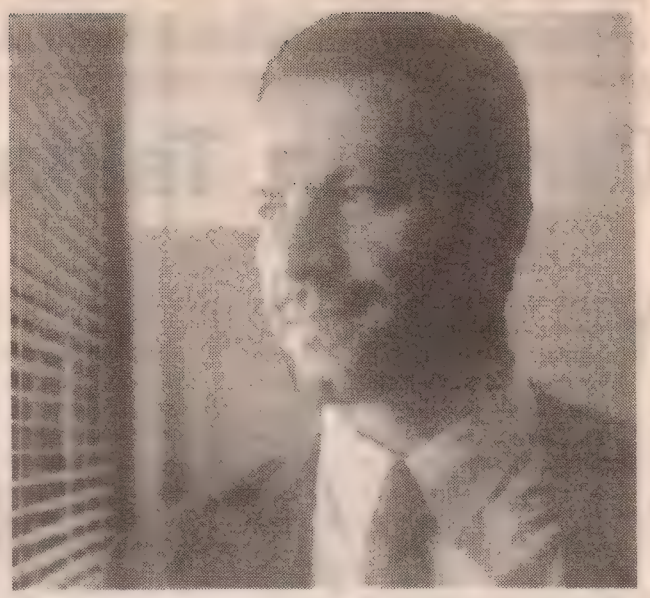

"Televizyon Seyretmek Bana İyi Gelmez"

GÜL ABUS

Daha önce ne yapıyordunuz? Nasıl yaşıyordunuz?

- İşletme mezunuyum ben. 83 yılında 6 ay kadar işletmecilik yaptım. Sabah işe git, akşam gel, benim yapabileceğim türden bir şey değildi, işi bıraktım. **Yeni Olgu**'da çalışmaya başladım, bir yandan da, **Britannica**'nın çeşitli maddelerini çeviriyordum. Tabii dergicilik fazla sürmedi; 12'nci sayısından sonra sıkıyönetim dergiyi kapattı. Yine o yıllarda bir grup arkadaşımla birlikte, alternatif bir hayat olabilir mi, diye düşünüyorduk. İnsanın iş hayatı, özel hayatı, politik hayatı tek bir hayat olabilir mi? Olabileceğini düşündük ve ortak bir yaşam alanı kurduk. Bir kafeteryamız vardı. Hep birlikte orayı işletiyor, aynı evde kalıyorduk. Bu da uzun sürmedi. 1 yıl sonra ahlak polisi tarafından evimiz basıldı. Bu, benim için önemli bir tecrübeydi. Hayatta neyin önemli, neyin önemsiz olduğunu anlamaya çalışıyorduk. O dönemde en önemli sorunlarımızdan biri hiyerarşiydi; çok gerekli bir şey olmadığını düşünüyorduk.

Şimdi ise hiyerarşik bir yapının başındasınız, yani patronsunuz.

- Medyapım'da herkes istediği kadar dalga geçebilir benle, herkes istediğini söyleyebilir burada. Ancak iş yaparken bu böyle olmaz. Dalga geçtiğin adamın her istediğini yapmak zorundasın. Bu dekoru böyle istiyorum. Niye? Çünkü öyle istiyorum. Bu kadar basit.

Başka türlü iş yürümez mi?

- Hayır, kesinlikle yürümez.

Televizyonculuğa ne zaman heves ettiniz?

- 12 yıl önce. **Tunca Yönder**'in **Bir Tren Yolculuğu** filminde stajyer asistanlık yaparak başladım. Asistanlık, yönetmenlik derken 4 yıl önce Medyapım'ı kurdum.

Yaptığınız işler arasında en çok eleştirilen 'Şans Kapıyı Çalınca' oldu sanırım. Babası yarışmayı kazanamadığı için hüngür hüngür ağlayan çocuklar gördük. Bu tür programların orijinallerinde de durum bu kadar acıklı mı yaşanıyor?

- Evet, Japonya'da da baba kaybediyordu, çocuk ağlıyordu. Bence bu dünyanın sonu da değildir. Çocuk her şey için ağlar. Dondurma ister, almazsın ağlar. Beş dakika sonra da güler.

Peki babanın hisleri? 'Ah becerемedim, çocuğuma, karıma, konu komşuya rezil oldum' hissi de dünyanın her yerinde yaşanır mı?

- Evet, yaşanır. Bu kötü bir duygu değildir. Erkekler bir sürü şeyi becermeye çalışır; çocuğuna daha iyi bir eğitim, karısına daha güzel bir elbise almaya çalışır. Bazen alır, bazen alamaz. Üç yıl beş yıl peşinde koştuğumuz umut suya düşer. Bu anormal bir şey değildir.

İnsanlar için 6 milyar önemli bir şey. Seyirci ise yarım saat içinde seyredip tüketip, sonra da hatırlamıyor..

- Ben bunu hiç anlamıyorum. Herkes şöyle mi oldu sanıyor: Bu insanlar yarışmayı kazanamayınca alkolik oldular, yuvaları yıkıldı, aileler darmadağın oldu. İstiyorsanız böyle senaryolar yazın. Ama biz böyle bir vakayla hiç karşılaşmadık. Onlar da seyirci gibi yaşadılar ve tükettiler.

Nasıl bir seyirci Türk seyircisi? Seyrettiği programda ne istiyor? Gülmek, eğlenmek, ağlamak?

- Seyirci kendini görmek ister safsatasına hiç inanmadım ben. O zaman **Kibariye** ile program yapalım, çok seyredilsin. Seyirci televizyonda kendisinde olmayan bir şeyi istiyor. Umut ettiği şeyi, keyif alacağı pırıltılı bir şeyi istiyor. Mesela **'Dadı'**. Reytingleri çok yüksek. Hangi seyirci kendini görüyor o dizide! Sorunlar 'Dadı'da, onun evinde halledilmediği biçimde halledililiyor. Eğleniyor, gülüyor. **İkinci Bahar**'ı düşünelim. Nerede fakir ama gururlu adam? Olmayan bir şey. Bir hayal dünyası. Seyirci o hayal dünyasının içine giriyor ve o adamı çok seviyor. **Yılan Hikâyesi**'ni düşünün. Var mı böyle saçı jöleli polis?

Tehlike anında espri yapmaktan kendini alamayan bir polis...

- Yok tabii böyle bir şey. Ama hoş, keyifli... **Hülya Avşar Şov**'da seyirci kendini nerede bulacak?

Biz geçen yıl milletçe bilgi yarışması seyrettik. Hiç olmazsa birkaç şey öğrendik. Bu türden işler yapılamaz mı? Kültürel düzeyi yükselsin diye halka illâ ki opera dinletelim demiyorum ama...

- Televizyonun kendisi popüler olması gereken bir şeydir. Çünkü televizyonda deterjan, çiklet satılıyor. Bunların reklamları var ve bu reklamlar var diye televizyon yayıncılığı var. Şimdi halkın kültürel düzeyini yüksekte tutalım diyen aydınların fikirleri benim hiç umurumda değil. 12 milyon televizyon alıcısı var. Ve her şey aydınlar için yapılmaz. Bütün kitaplar da aydınlar için yazılmaz, popüler kitaplar da vardır. Seyretmek istemiyorsan, seyretme! Kitap oku, arkadaşlarınla sohbet et, tiyatroya, sinemaya git. Ben bütün bir yaz kitap okudum, müzik dinledim, denizi seyrettim.

Televizyon seyretmediniz mi?

- Hayır seyretmedim. Ben genellikle televizyon seyretmem. Parça parça bakarım. Yeni bir şey başlamışsa şöyle bir bakarım. Hiçbir programı baştan sona seyretmem, hiçbir diziyi takip etmem. Kendi yaptığım programları oturup yeniden seyretmem. Televizyon seyretmek bana iyi gelmez. Bence uzun süre televizyon seyretmek kimseye iyi gelmez. Akşam 8'den 12'ye kadar televizyon seyredersen, mutsuz bir adam olursun.

Bir Kenan Işık fenomeni yarattınız. Gülben Ergen'in popüleritesini ayyuka çıkardınız. Sinan Çetin'i konukomşu bile tanıdı. Herhangi birini de meşhur edebilir misiniz?

- Hayır. Ben Tanrı değilim. Bir şey olması muhtemel birinin bir şey olmasını sağlayabilirim ancak. **Kenan Işık** Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni idi. Eğer program başarısız olsaydı, yapamasaydı çok mutsuz olurdu. Ve bu çok kötü bir şey olurdu. **Sinan Çetin** herkesin tanıyıp nefret ettiği biriydi. Ama çok sevildi. **Gülben Ergen**'in bir komedide oynayabileceğini kimse kestiremezdi. Şimdi bu adamların bu programlara cuk diye oturacağını ben de bilmiyordum. Nasıl oluyor bilmiyorum ama hissediyorum. Bu adam olmalı, diyorum.

Yıllar önce anladığım kadarıyla muhalif, anarşist bir tavrınız varmış. Eski dostlarınızdan 'sen ne biçim bir adam oldun' diyen olmadı mı?

- Olmadı. Nezaketten olabilir. Sevdikleri için olabilir. 'Birlikte şu işi yapalım' diyenler oldu. Çok boktan programlar yapıyorsun, diyenler de. Ama ben arkadaşlarımla yaptığım işi tartışmam.

Ben iyi ya da kötü değil her ikisiyim. Anlarla oynuyorum. Bir sonraki anın bir felaket ya da muhteşem bir şey olması eğlendiriyor beni...

Güvercin Takla

TOGAN

Yukarı, daha yukarı yükselmeye başladım... Tanrı ve Oyuncağı ile karşılaşma. Evren o'nun Sonsuzluk Biyonik Bilgisayar odası. Ölümsüz olduğundan, vakit geçsin diye evreni ve dünyayı yaratmış. **'Başka gezegenlerde bizim gibi canlılar var mı'** sorusunu yanıtlamıyor. Bizi merakta bırakmasının nedenini şöyle açıklıyor: "Sizin dilinizin jargonunda şu nedenle, eee... i.neliğine!"

Senin, onu anlamanı beklemiyor. Garip biri. Sen neden anlarsan, ona göre takılıyor. Seninle aynı seviyeye iniyor, senin gibi oluyor. Mütevazılığından değil, sen en iyi ondan anlarsın diye.

Dünyaya inip kendinle karşılaşma:

Bir odada, renksiz, ışıksız, gelecekteki olası anlardan herhangi birinde kendinle karşılaşıyorsun. Bir dişçinin bekleme salonunda. Oturuyor ve sen odaya girdiğin kapının önünde dikilmiş ona bakıyorsun. Sana bakıyor. Birbirinizi bir süre hiç şaşırmamış gibi izliyorsunuz. Sonra gelip kendinin yanına oturuyorsun. **"Ben senim biliyor musun?","Biliyorum".** diyor boşluğa bakarak. Tam nereden bilebileceğini anlamışken söylüyor: **"Çünkü bunu ben yazdım".** Kendini inceliyorsun. Sigara içişine, sesine, yüz hatlarına, boyuna posuna, giyimine, tarzına dikkat ediyorsun. Bir kısmın hoş, bir kısmın saçma. Kalkıp gidiyorsun.

Beyninin kayıt derinliklerinden sisli, flû, silik bir sahneyi seçiyorsun. Örneğin dört yaşında ailenle yaptığın bir Ankara yolculuğu anını, bizzat o yaştaki kendin olarak yaşıyorsun. Gri, station bir Peugeot. Önde baban ve halan, geniş bagaj tarafında, minderlerden yapılmış bir yatakta sen. Küçüksün, beynin boş. Bakıyorsun yola ve ne mutlu, hiçbir şey düşünmeden dakikalar geçirebiliyorsun.

Kendini geçmiş, gelecek ve şu andaki hallerine götürüp, ya onlar oluyor ya da onlarla konuşuyorsun.

Sonra tanrının yanına geri dönüyorsun. Gerçekte nasıl göründüğünü soruyorsun. "Bu gözlerle göremezsin, ben senin için şöyle bir şey düşünmüştüm" diyor. Ses baştan beri, Tanrının Sonsuzluk Biyonik Bilgisayar odasına ilk geldiğimden beri bana göründüğü haline bürünüyor. Bu onun favorilerindenmiş.

Kahverengi ve pembe arasında bir ten. Başının ortasında ve kulakları üçgen formunda. Ay yüzeyi gibi pürüzlü, sıcak bakan ve hafif sivri bir yüz. Boynundan yukarı ve yana doğru sivrilen, daha önce görmediğim, koyu renkte bir giysi. İçinden ardını görebiliyorum. Aristokrat ama ukala değil. Güvenle kibirin tam ortasında.

Görünmez duvarları, taban, tavanı olan sonsuz genişlikteki Sonsuzluk Biyonik Bilgisayar odası. Uzayda düz bir boşlukta duruyor gibi, öyle. Yanımızdaki bilgisayarın ön panelinin perspektifinde uzaya doğru uzayan her kürenin içinde bir insanın hayatının bir anı var. Sonsuz sayıda bir gelecek, geçmiş ve şimdi(!) An koleksiyonu. Her şey onun zamanındaki şimdi de geçiyor. Dediğine göre onun zamanında geçmiş, gelecek yok. Hep şimdi. Onun müdahale edip oyalandığı her an bir kürenin içinde.

"Zaman gibi, ahlak, din gibi birçok palavra sizin eseriniz. Ben iyi ya da kötü değil her ikisiyim. Anlarla oynuyorum. Bir sonraki anın bir felaket ya da muhteşem bir şey olması eğlendiriyor. En çok insanların benim yapımı öğrenmek için giriştiği düşünce eylemler. İlgimi çekiyor. Dinler, savaşlar, mitoloji ve ahlakla ilgili saplantılar. Öyle olduğuna inandıkları ya da onlara öyle söylendiği için yaptıkları şeyler. "Bir amacın yok mu?", yanıt net "Yok. Vakit öldürüyorum" "Tüm bunlar sıkıcı, bıktırıcı olmuyor mu?"

"Deli misin oyalamıyor bile. Seksi bu yüzden yarattım. Çoğalırsınız ve sıkıntı talebimi karşılayısınız diye."

Seksin daha gizemli bir amacı olduğunu sanıyordum. Hayal kırıklığı. **"Seni kim yarattı peki, baban ne diyor bu işe?"** diye espri yapıyorum. **"Annem de babam da benim. Yalnız hissettiğimde bir ben yaratırım ve ondan bir ben'imiz olur."**

"Peki, her şeyin başlangıcı nasıl oldu" diyorum şaşkınlıkla. **"Her şey şimdi başladı".**

Ve o ilahi, sonsuz, her an milyonlarca kez sorulan ve asıl cevabın asla bulunamadığı, basit ve korkunç soru: "Neden?! NEDEN!?

"Sizin dilinizin jargonunda basitçe şöyle: "NEDEN OLMASIN?"

"İbneliğine, yani diyorum."

"Öğrenmeye başlıyorsun. Tamamen öyle...

Anıma dönüyor, ayılıyorum.

Pratik Konuşuyor, Teori Yatıyor

TANCEMAL

Kâğıt Gemi

SUNAY AKIN

Evlenmiş, çocukları olmuş Bir kız, bir oğlan...

Eski Sevgili

Eski sevgilinize yolda rastlamış olabilirsiniz. Peki ya, eski sevgilinizin ailesiyle hiç karşılaştınız mı? Bir düşünsenize, sevgilinizin tanıştırdığı ve sizin için son derece özel olan insanlar, o ilk tanışma gününün duygusal kostümlerinden, heyecanından arınmış olarak karşınızdalar. Ordan, burdan konuşurken ayaküstü, aklınız eski sevgilinizdedir doğal olarak. Bir ara, nasıl olduğunu, ne yaptığını, hatırını sorarsınız. Size kısa, geçiştirmelik yanıtlar verilir. Eski sevgilinizin orada olmasa da, varlığıyla herkesi baskı altına almaktadır aslında!

İşte, böylesine zor, bir yanıyla da buruk karşılaşma anını bir şiirde yansıtmak takdir edersiniz ki, hiç de kolay değildir. **Behçet Necatigil "Gizli Sevda"** adlı şiirinde bu zorluğun üstesinden gelmeyi başarır. Ama şair, arkadaşının sevgilisiyle karşılaşan bir insanın diliyle aktarır karşılaşma anını:

Hani bir sevgilin vardı
Yedi sekiz sene önce,
Dün yolda rastladım
Sevindi beni görünce.

Sokakta ayaküstü
Konuştuk ordan burdan,
Evlenmiş, çocukları olmuş
Bir kız, bir oğlan

Seni sordu
Hiç değişmedi, dedim,
Bildiğin gibi...
Anlıyordu.

Mesutmuş, kocasını seviyormuş,
Kendilerininmiş evleri...
Bir suçlu gibi ezik,
Sana selam söyledi.

Behçet Necatigil'i okumamış olanlar da bilirler bu şiiri. En azından, **Erol Evgin**'in söylediği bir şarkının sözleri olarak bilinir. Ama, yazımıza konu ettiğimiz şiire aşina olanlar arasında, Alman şair Heinrich Heine'yi tanıyanların sayısı daha azdır. Bu yüzden, baklayı ağzımızdan çıkarmadan önce **Heine**'den söz edelim biraz: 13 Aralık 1797'de, Düsseldorf'ta doğan Heine, amcasının bankasında çalıştıktan sonra bir manifatura dükkanı açar. Bir yıl içinde iflas etmesinin ardından, amcasının kızı Amalie'ye yakar abayı. Karşılıksız aşktan geriye yalnızca, Heine'in yazdığı içli, duygusal, kırık şiirler kalır.

Bonn'da hukuk öğrenimine başlayan şair, Berlin'e taşınınca felsefeyle de ilgilenmeye başlar. Yirmi beş yaşına geldiğinde ilk şiir kitabı yayınlanır. Hukuk doktorasını verdikten sonra aşık olur yeniden. Heine'in yüreğini kaptırdığı bu kez bir başka kuzenidir!

1831 yılının Nisan ayında Paris'e yerleşir Heine. Almanya'daki bir gazetenin Paris muhabirliğini yapmaya başlar. Bu görevdeyken, modern gazete yazarlığının dilini, tekniğini yaratır. 17 Şubat 1856'da, Paris'de ölen Heine'nin yaratıcılığın zirvesine **"Şarkılar Kitabı"** adlı eseriyle ulaştığına inanılır. Yayınlandığı 1827 yılından sonra **"Aşıkların El Kitabı"** olarak kabul edilen kitabın sayfalarındaki şu dizeler size de tanıdık gelecektir.

Ailesine sevgilimin
Rastladım yolculukta;
Sevindiler beni görünce
Küçük kardeş, anne, baba.

Sordular hatırımı: Nasılsın?
eklediler sonra:
"Hiç değişmemişsin,
Yüzün biraz solgun ama!"

Halaları, yengeleri sordum,
Bir sürü tanıdıkları;
Sonra minik köpeği,
Ne de sevimli havlardı.

Evlenmiş sevgilimi
De sordum bir ara:
Cevap verdiler sevinçli:
- Çocuğu oldu yakında.

Candan kutladım
Sesim fısıltı halinde,
Çok selam söyleyin,
Tebrikler benden de.

Ne dersiniz; **Behçet Necatigil**'in "Gizli Sevda"sıyla, **Heinrich Heine**'in şiiri benzemiyor mu birbirine? Her ikisinde de, eskgi sevgili, yolda karşılaşma, evlenme ve çocuk sahibi olma benzerliklerinin üst üste geldiğini görüyoruz. Sizce hangi şiir daha güzel, daha çarpıcı?.. Bence, ikisi arasında bir ayrım yapmak zor. Ama, Heine'nin şiiri yukarıdaki gibi bitmiyor!.. Okuyacağımız şu iki dörtlükte son buluyor. Alman şairin şiiri:

Söze karıştı küçük kız:
- Ne güzeldi köpeğimiz, minik,
Büyüdü, kudurdu sonra,
Ren Nehri'ne attık.

Hele güldüğü zaman,
Sevgilime benziyordu kardeşi;
Gözleri beni perişan eden
Tıpkı onun gözleri.

Şiirin tamamını okuduktan sonra, ben, Heine'nin şiirini daha çok sevdiğimi söylemek istiyorum. Kardeşinin gülüşünde eski sevgiyi anımsamak!.. Hele o "Gözleri beni perişan eden / Tıpkı onun gözleri" dizeleriyle şiirin son bulması, buruk bir tat bırakıyor okurda. Behçet Necatigil, Heine'yi okuyup, etkilenmiş olabilir mi? Bu soru üzerine fazla düşünmeye gerek yok. Çünkü, Alman şairi Türkçeye çeviren Behçet Necatigil'dir!..

Behçet Necatigil abimiz...

Heinrich Heine, o da abimiz...

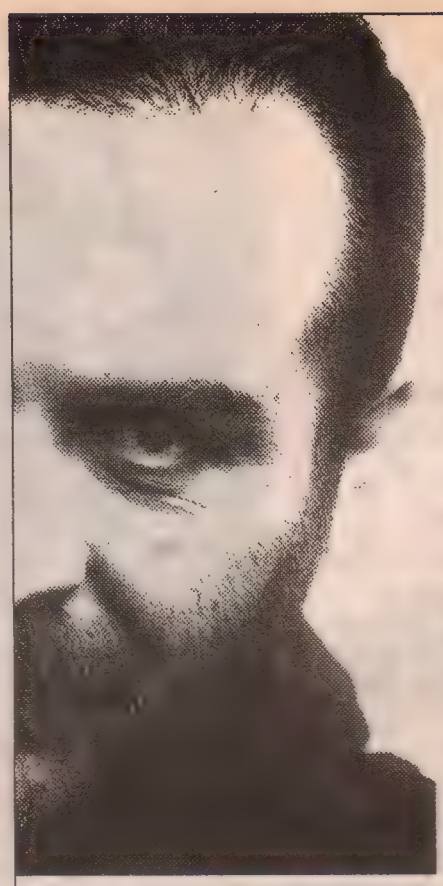

Yılmaz

MUHSİN KIZILKAYA

"1985 yılının bir eylül günü, Kocamustafapaşa'daki evimizin kapısı ürkekçe çalındı. Gelen Yılmaz Erdoğan adında bir çocuktu."

Muhsin Kızılkaya

"Parasızdık. Kimde varsa ondan harcıyorduk. Kirliydik, ter kokuyorduk. Ülke sorunlarını konuşarak sevişmelere yol açıyorduk. Ülkemizi ve tenlerimizi seviyorduk. Beyaz çarşafların üstündeki lekeler, aşklarımızın haritasıydı.
Tarihi geçmiş gazetelerin üstüne seriyorduk neyimiz varsa. Kitaplarımızı, parasızlığımızı, sevdalarımızı, türkülerimizi...
Sonra söndürdük sigaralarımızı ekonomi sayfasının hiç okumadığımız bir köşesine, ayrıldık...
Yürüdü zaman sevdasızlığımızın üstüne. Unuttuk!
Şimdi sonunu bildiğimiz sevişmelere başlamıyoruz artık. Koku bizi uzaklaştırıyor, kokularımız birbirine düşman. Hijyene önem veriyoruz ve çarşaflarımız sakız gibi.
O güzelim lekeler, yüreklerimizde kaldı."

Yılmaz Erdoğan

BÜTÜN KİTAPÇILARDA...

*SEL YAYINCILIK Tel: 0212-5111005 http://www.selyayincilik.com E-mail: posta@selyayincilik.com

okuyanus

www okuyanus.com.tr
telefon: 0212 232 53 73

okuyanus

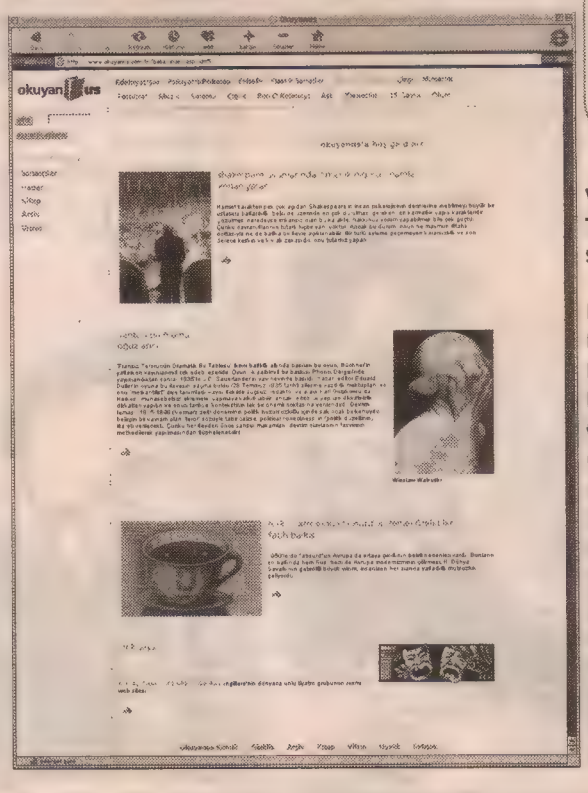

www.okuyanus.com.tr
Türkiye'nin en geniş sanal sanat dergisi

Edebiyat/Şiir
Psikiyatri/Psikoloji
Felsefe
Plastik Sanatlar
Gösteri Sanatları
Çizgi
Mimarlık
Fotoğraf
Müzik
Sinema
Çığlık
Ben O Kelimeyi
Aşk
Yaratıcılık
15. Sayfa
Ölüm

Sanatçı Sayfaları: Ali Kabaş, Ahmet İnam, Ara Güler, Bilsak Tiyatro Atölyesi, Dikmen Gürün Uçarer, Doğan Özlem, Giovanni Scognamillo, Gölge Tiyatrosu, Handan Börüteçene, Jim Jarmusch, Jon Stigner, Kumpanya, Leyla Erbil, Mario Levi, Mehmet Güleryüz, Mustafa Kaplan, Mustafa Komut, Orhan Cem Çetin, Oruç Aruoba, Selçuk Demirel, Studio Oyuncuları, Tuğrul Selçuk, Yusuf Eradam

Düş Yolcuları

EFLATUN NURİ

Desen: Sait Maden

"Yedigün Şairleri"nden Sait Maden, yazar Bedrettin Ülgen'e bir şiirini okurken.

Yıl 1950, Şubat ayının ilk günleriydi. "Yedigün" dergisinin "Yedigün Şairleri" bu cumartesi günü Cağaloğlu "Halkevi" salonlarındaki açılışa **Rıfat Ilgaz**'la beraber gittik. Dil, edebiyat kolu, şiir şubesi başkanı şair **İbrahim Mirnetoğlu** bizi karşıladı. Beraberce salonu dolaşırken Sait Maden'in davudî sesini duydum!.. Yedigün şairleriyle röportaj yapan "Yedigün" dergisinin yazarlarından **Hasan Bedrettin Ülgen**'e şiirlerinden birini okuyordu. Sarıldık öpüştük. İlk defa, bir **'şiir dergisi sergisi'** görüyorduk. Onları kutladık, başarılar dilediк, o sıcak ortamdan ve şiir gibi insanlardan ayrılmak doğrusu kolay olmadı.

... Yarım saat sonra, Rıfat abiyle beraber Sirkeci'ye "Gar" lokantasına kapağı atmıştık. Bir ara Rıfat abi...

... Masa güzeldi, biz de bayağı içmiştik. Biramdan büyücek bir yudum aldım ve: "O gün Osmanbey Matbaasına geldiğimde Aziz abiyi çok telaşlı gördüm. Masasının gözünden defterlerini, yazılarını çıkarıp çantasına dolduruyordu. Bana: "Eflatun ortalıkta dolaşma... polis peşimizde. Sen git klişeci Vartan'ın dükkanına, önümüzdeki haftanın karikatürünü çiz. Ben de bir şekilde sana yazımı ulaştırırım. Okursun, münasip yerlerine vinyet çizersin oldu mu? Vartan'ın haberi var; sana orada bir de masa ayarlamış." dedi ve koşar adım gitti."

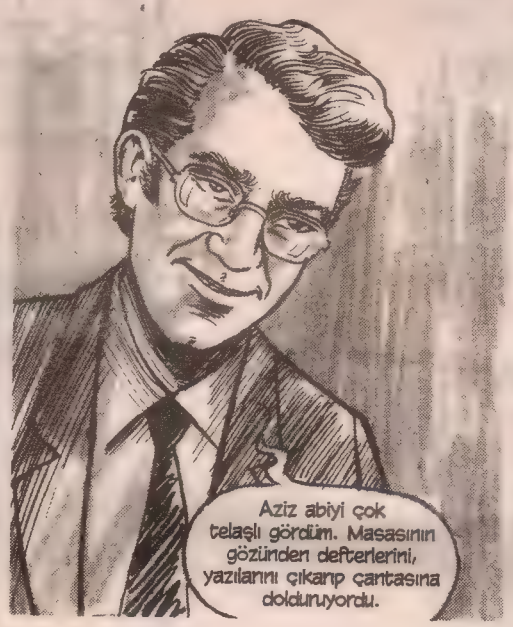

"Ben öteberimi toplarken, siz geldiniz, bana: 'Sabahleyin polisler matbaaya geldi, karikatürcü H. Kaynar kim? dediler.' Ben de 'O buraya gelmez.' dedim. Bu ara Uykusuz, Hür Marko Paşa'nın karikatürlerini çiziyordu. Biri: "Bize yalan söyleme, işte bu, bak karikatür çiziyor." Ben: "Ama onun adı Mim Uykusuz." Öbürü: "'Mim Uykusuz'muş, H. Kaynar'mış; ikisi de aynı bokun soyu, tutun, götürün bunu.' deyip senin yerine Uykusuz'u polisler tartaklayarak götürdüler." dedin. Ben de şimdi emniyet müdürlüğüne ne gider, H. Kaynar benim derim, ben merak etme dedim ve ilk önce Vartan'ın klişehanesine gidip, çantamı, öteberimi bıraktım. Sonra doğru Sirkeci'ye, emniyet müdürlüğüne gittim. Girişteki polise "Basın suçlarına kim bakıyor?" dedim. "İkinci kata çık, Hicabi Dinç'in odasını sor." dedi. Yukarı çıktım, sordum, odayı gösterdiler, kapının önünde bir polis dikiliyordu. Odanın kapısı açıktı, içeri daldım...

... Asık suratlı bir adam masanın başında oturuyordu. yanda bir sandalyeye çökmüş, bitkin, eli yüzünde Mim Uykusuz'u gördüm. Hicabi Dinç dedikleri polis müdürü bana baktı ve "Sen de kimsin?" dedi. "Medet dergisinin karikatüristi H. Kaynar." "H. Kaynar mı?" "H'yi kaynatma, H ne?" diye bağırdı!.. "Hüseyin efendim" dedim...

.. "Ver nüfus cüzdanını çabuk." dedi. "Yanımda yok şimdi gidiyim yarın sabah erkenden getiririm." dedim. O yine bağırdı "Ne ulan!.. Burası dingonun ahırı mı? Otur şuraya." Mim Uykusuz'u işaret etti, "Bu adamı tanıyor musun?" diye sordu. "Gözüm ısırıyor efendim." deyince, "Isırıyor mu? Isırıyor ha?" diye tekrarladı...

Sergi açan şairler topluca: Sait Maden, Abdullah Rıza Ergüven, Abdullah Öztemiz, Fatma Süzme Afyonlu, Ayşe Ruhsar Çetin, Suat Uzer, Nejat Tahsin Alper, Sedat Ümran...

Değerli Karikatürist Eflatun Nuri'ye sevgiyle
RIFAT ILGAZ

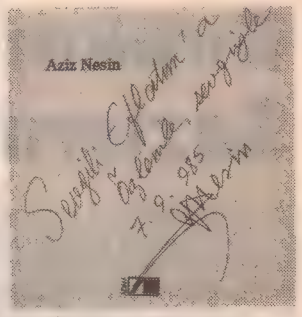

Sevgili Kardeşim Eflatun'a
mim Uykusuz
1949

EFLATUN'A
SEVGİYLE.
SAİT
97

... Kapıda duran polisi çağırdı: "Git, Medet gazetesi yazılı dosyayı al gel." dedi...

... Uzun bir süre geçti. Bu arada telefon çaldı. Başkomser sinirli sinirli konuşmaya başladı. Polis Medet dosyasını bulamıyordu...

Hicabi beyin kafası fena atmıştı. Masasından kalkıp söylene söylene odadan çıktı...

... Bu sırada Uykusuz adresini yazdığı kağıdı Hicabi beyin masasına koydu. Bana "Hadi eyvallah." dedi ve kapıdan çıktı!... Ben de tabii peşinden!?.. Tam merdivenlerden inerken...

Şahap Ayhan'a bir fotoğraf vermiştim vaktiyle, o da 1949-50 yıllarında çıkan Radyo Haftası Dergisi'nde meşhur şarkıları desenliyordu. Bana bir sürpriz yaparak verdiğim o fotoğrafı bir şarkının deseninde konu mankeni olarak kullanmış... Şiirle başladık, şarkıyla bitirelim dedim de onun için anlattım...

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Bırakın Ağustos Böcekleri Sazlarını Çalsın

"İnsanın kendisini ve etrafındaki her şeyi yok etmekte sergilediği inanılmaz ve dayanılmaz yaratıcılık, medyadan saat başı akan haberlerle çeşitlendikçe soruyoruz birbirimize: Yanlışı nerede, nasıl, ne zaman yaptık. İnsan denilen canlı türü nasıl oldu da kendi yaşamını, dünyayı, hatta yavaş yavaş uzayı cehenneme çeviren bir varlığa dönüştü."

ABD'li anarşist ve sosyal eleştirmen **John Zerzan**'ın 25 yıldan beri bu sorulara cevap bulmaya çalıştığı kitabı **Gelecekteki İlkel**'e kafa yorduğum son günlerde gazetede bir başlık gözüme ilişti: Ağustos Böceği Yakalama Yarışı. Önce, Biri Bizi Gözetliyor veya Dokun Bana türünden kapitalizmin insani değerleri posaya çevirdiği yarışmalardan biri diye düşündüm. Yanılmışım, Tekirdağ Hayrabolu ilçesinin Ağustos Şenlikleri varmış, amblemi ağustos böceği imiş, en çok ağustos böceği yakalayıp getirene ödül verilecekmiş.

Belediye başkanın **DSP**'li olduğunu öğrendim. Son DSP kongresinde, binlerce kişinin doldurduğu salonda **Ecevit**'in uçurduğu güvercinler yer bulamayıp panik içinde kameraların üzerine konmuşlardı, **Sema Pişkinsüt**'e de o barış güvercinleri uçurulduktan az sonra saldırılmıştı. Gözümün önüne o görüntüler, aklıma da Çevre Bakanı'nın DSP'li ve Tekirdağ milletvekili olduğu geldi. Hemen bakanın müsteşarı **Melih Akalın**'ı arayıp bir çırpıda olayı aktardım, önlemesini istedim. Melih Bey hemen ilgileneceğini söyledi. Ardından Çevre Komisyonu Başkanı **Ediz Hun**'u aradım, haberi gördüğünü, şaşırdığını, ilgileneceğini söyledi.

Bu sefer Hayrabolu Belediye Başkanı'nı aradım, yardımcısıyla görüştüm. Aman efendim işim mi yokmuş benim, bırakayımmış bu çiçek böcek işlerini, çocuklar tanısınmış ağustos böceğini. Ben ekoloji, doğal denge diye anlatmaya çalıştıkça, karşımdakinin verdiği cevapları duydukça durumun vehametini kavradım. Panik halinde **Perihan Mağden**'i aradım, **Simurg Hayvanlara Özgürlük Grubu** ile hazırladığımız basın açıklamasını faksladım. Ardından **Bekir Coşkun**'a durumu aktardım. Sonra da Tekirdağ Valisi'ni aradım, vali tepkilerden haberdar "hemen ilgileniyorum" dedi. Beş dakika sonra Belediye Başkanı **Rıfat Güzelocak** aradı beni, gülsem mi, ağlasam mı "Emel Hanım," diyor, "ben de hayvanları severim, bir zamanlar kaniş köpeğim vardı" (ölçüye bakar mısınız) "biz ağustos böceklerini veteriner kontrolünde çocuklara tanıtıp yine veteriner kontrolünde doğaya bırakacağız, gelin davetlimiz olun, görün" diyor. Anlayacak gibi değil. Daha sonra Ediz Hun aradı, başkanla görüştüğünü anlattı. Bana söylediklerinin aynısını Ediz Hun'a da söylemiş.

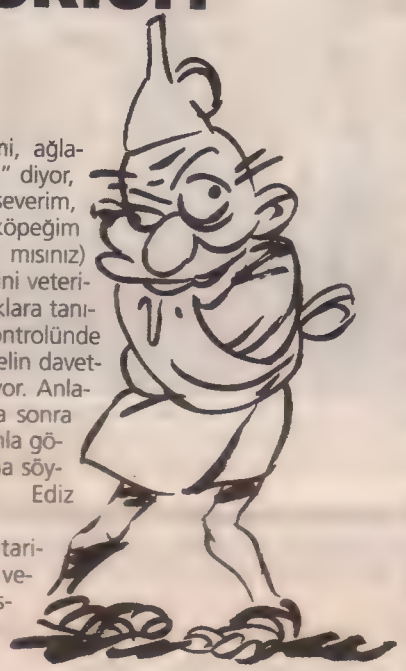

Neticede Türkiye tarihinde sanırım ilk defa veteriner kontrollü ağustos böceklerimiz oldu!!! John Zerzan'ın kulakları çınlasın.

Başkanın durumu anlatılır gibi değil, zira birkaç gün sonra gazetelerde konuyla ilgili tekrar bir açıklaması çıktı: Sözde, tepkilerden dolayı geri adım atmış ve herkese sadece bir ağustos böceği getirme kuralı koymuş (5 bin kişi katılsa 5 bin böcek). 11 yıldır vatandaşın karşısına çıkan bu amblemi insanlara, çocuklara (çocuklar insan sayılmıyor) göstermek suç muymuş. O ilçesinin tanıtımına katkı sağlayan böceğin heykelini yaptırıp ilçenin en iyi yerine dikecekmiş. Bu arada yarışmaya katılmak isteyenlerin, ağustos böceği fotoğrafının yer aldığı kitaplara bakarak ava çıktıkları bildiriliyor.

Bu kadar abukluğu bir arada sergilemek epey zor iş. Ama Hayrabolu'da böyle bir cevherimiz var işte. Başkanın bu açıklamalarından sonra sadece ağustos böcekleri için üzülmüyor insan, ortada bir de koskoca Hayrabolu halkı var. Onları kim kurtaracak.

Pitbulların Suçu Yok

Sevgili **Savaş Ay**, birkaç hafta önce pek çok kişinin es geçtiği, oysa çok önemli bir noktaya parmak basan bir haber yaptı. Bu haber televizyonlarda ve gazetelerde yer aldı, ayrıca Savaş gazetedeki köşesinde de yazdı: Derince'deki Pitbull çiftliği.

Küçük kafeslerde, kendi dışkılarının çişlerinin göletlerinde yatan koca koca Kurtlar, Dobermanları yazmış Savaş. Eğitmenler kollarına zırh takıp kırbaçla Pitbullu sinirlendirerek saldırtıyorlarmış.

Hayvan kolu ısırınca bırakmıyor, karnına tekmeler yese de, dakikalarca havada savrulsa da, bırak komutunu alana dek bırakmıyormuş.

Bugüne kadar gazetelerde, ekranlarda rastladığımız **"Pitbull vahşeti"**, **"Canavar köpek"** başlıklı haberlerin iç yüzünü gözler önüne serdiği için Savaş Ay'a binlerce teşekkür.

Bu köpekleri saldırganlaştırıp saatli bombaya çevirenlerin aslında **"insan"** denen, doğanın en vahşi yaratığı olduğunu ortaya koydu. Pitbullar canavar değil, asıl gizli canavarlar onların sahipleri ve eğitmenleri.

Fatih'in Şanslı Dönemi

Doğma büyüme Fatihli olduğumdan, bugüne dek Fatih'teki yerel yönetimlerle hep sürtüştüm. Bu nedenle Fatih talihsiz bir ilçedir!!! Ama ilk defa bir belediye başkanı bu kuralı bozdu, Fatih halkına verdiği sözleri yerine getirdi, getirmeye de devam ediyor. Merkezi ve yerel yönetimlerde, yöneticilerin sözlerini tutması pek de rastlanır şey değildir. Fatih Belediye Başkanı bu kuralı bozan isimlerden.

Kuduz aşısı rantçılarının başlattığı korkutma kampanyaları yüzünden sokak hayvanlarına uygulanan sürek avına son vermek için, Belediye Başkanı **Eşref Albayrak** ve yardımcısı **Nurettin Ertemek** birçok eleştiriyi göze alarak sokak köpeklerine barınak yaptılar. Bu uygulama çok akıllıcaydı: Hem hayvan sevmeyen, onları görmek istemeyenler memnun oldu, hem de hayvanların yaşam hakkını savunanlar.

Barınağın açılışını **İstanbul Valisi Erol Çakır** yaptı (maddi katkıda da bulunmuş), eski Kültür Bakanı, çevre dostu **Mustafa Tınaz Titiz, Prof. Orhan Kural, Prof. İsmet Sungurbey, Prof. Necla Giritli** de açılışa katıldı.

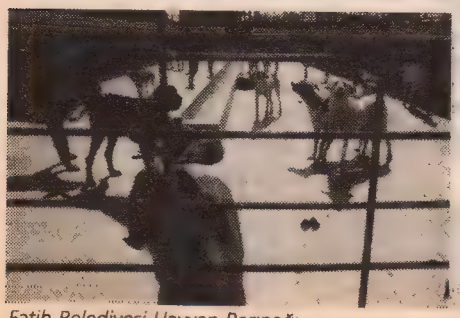

Fatih Belediyesi Hayvan Barınağı

Bu belediyenin yaşam karşısında ayrım yapmadan, o çok karşılaştığımız **"önce insan"** hiyerarşisini değil de, benden olmayan ötekine yardım gibi bir zihniyeti ortaya koyması çok önemli. Bu önem şu anda iyi kavranamasa bile ileride, bunu gerçekleştiren yüreğe sahip yöneticilerin yüz akı olacak. Hele sadece rüşvetin, oy hesaplarının ön planda tutulduğu günümüzde, başkan ve yardımcısının yanısıra barınağın kotarılıp yüzlerce sokak köpeğinin kurtulmasında gayreti olan mimar **Meral Olcay ve Meltem** hanımların sözlere sığmayacak özverileri tüm hayvan severlerin yüzünü güldürdü.

Diğer yerel yönetimlerin de örnek almasını dilediğim bu barınak İstanbul'un yüz akı oldu.

İşgal İstanbul

Susturun bülbülleri
Usturalar konuşsun
Kırık şişeler suratımıza karşı
Bir de notasız kemancılar, ahrazlar
en çok neyseler, onun çarpımına uysunlar
susturun bülbülleri.
Ah bir şey mi kanıyor?
Erozyon kaderi mi şehirlerin?
Frengili yokuşlara neden ardıç dikmiyoruz?
Örneğin, örneğin fiyatları
neden pahalı süs bebeklerinin?
Biberler neden şeker tatlısı?
Neden pahalı hayat tarifeleri?
Neden kimlik soruluyor terazi başlarında?
Neden sekiz saat?
Neden lehimli sevinçler?
Çıkış günü nedir acının
Neden musalla taşlarımız siyah?
Neden ressamların mavisi kırmızı?
Neden sever annesi bebeğini?
Artık yeniden sorgulanmalı bunlar
Neden devlerle döğüştü spartaküsler
ve işportacılar?
Bunları bellemeli beşiğe?
Durun, askıya alıp sorgulamalı
Sonunda atmalı beşinci kattan aşağı
Ağır delikanlılardır bunlar

Ve ağbi,
Ve artık biliniyor
Hangi silah hangi dilden anlıyor
Alnımıza dayanan her şeyin hesabını çıkarttık
İnsanların da öyle
Sevdaların da teknik özelliklerini,
Sicil kayıtlarını,
Estetik boyutlarını,
Neden bıyık yendiğini
Artık aşiretlerin konak yerleri de tespit edildi,
Yandıkları ateşten dumanı kokladık biliyoruz
Kıytırık bey bebeleri, aristokratlar
Elbette çizeceğiz çetelemizi
Cetvelimiz güzeldir güne karşı

Anımsa ağbi
Ateşin külü zeytinin dalı vardır
Kundağımız barut ve yoksulluk dibine kadar
Unut be ağbi unut da
Umut da nereye ve neye.
Beynimizin ziline basılıyor bu güzelim ülkede.
Seversin Adana sıcağını
İstanbul Boğazı'ndan
ilmik ilmik sökülen sefaleti
Bağırsaklarındaki kan lağımını
sevmezsin elbet
Ama İstanbul şimdilerde böyle ağbi
İşgal İstanbul

MEVLÜT GÜLVEREN

İçeceklere attığım hap bir mucize yarattı. Şunu mu yesem, bunu mu yesem, akşama ne pişirsem derdimiz ortadan kalktı. Buzdolabındaki yiyecekler bozulmaya yüz tuttu. Bir de yeni giyim kuşam almaz olduk. Elimizdekilerle idare edelim havasında, günlerimizi kitap okuyarak, müzik dinleyerek geçiriyoruz. Yüzümüzde de mutlu insanlara özgü bir gülümseme. Buluşumda açlık hissettirmemeyi amaçlıyordum, bu tamam da, açgözlülüğü ortadan kaldırmayı amaçlamamıştım. Demek ki hap bu işe de yarıyormuş.

Küresel Şekerleme

NİHAT ZİYALAN

Buluşumu evdekilere söylemiyorum. Upuzun bıyıklarını her şeye sokmaya meraklı kedilerime bile. Yerin kulağı var diyenler boş konuşmamış. Kimbilir başlarına neler neler gelmiş, yerin kulak kabarttığına, duyduklarını hemen fısıltı gazetesine yetiştirdiğine tanık olmuşlardır. Son zamanlarda olmadık saatlerde telefonum çalıyor. Alo diyorum, karşı tarafta tıs yok. Peki kulaklıktan ağrı gelen; falaka, silah sesi, işkence aletlerinin çıkardığı takırtıya, tukurtuya benzer seslere ne demeli?

Bu ülkede ihtilal filan olmadığından elektrikler öyle vırt zırt kesilmez. Fakat benim evin elektriği haftada birkaç kez kesilir oldu. Komşulara soruyorum, bizde var diyorlar. Karımın cep telefonuyla elektrik idaresini arıyorum, dalga mı geçiyorsunuz sizin evin elektriği kesik değil diyorlar. Otomobil motoru gibi çalışan buzdolabının motoru susunca, bir süre kafamı dinliyorum ama, sessizlik çekilmiyor.

Buluşumun formülünü bilgisayara geçmedim. Küresel amcanın gözü her yerde var diyorlar. Bu yüzden çekiniyorum. Bilgisayarda hiçbilinmeyenli bir denklem çözerken bazen kafama karışıyor. O zaman gidip odun yarıyorum biraz. Döndüğümde bir bakıyorum birileri çözmüş denklemi.

Ne zaman evimden dışarı adımımı atsam, her ağacın arkasında birileri gizlenmiş, beni gözetliyor. Evet, evdekiler de söylüyor kafayı yediğimi. Fakat ben kendimi biliyorum. Siyah fötr şapkalarını gizleyemiyorlar ama. Bulutlu, yağmurlu havada bile taktıkları o kara gözlükler! Güya kendilerini saklayarak beni izliyorlar. Birdenbire geri dönüp, evde bir şey unutmuşum gibi bir havaya girince, yakalanıyor birkaçı. Dişlerine vurmuş gülümsemeleri, köpek balığının dişlerindeki ürpertici keskinlikte, şapkalarını çıkarıp selamlıyorlar.

İki yıl önce tatile gittiğimde, yedi ev süprüntüsü yerine, yedi kent süprüntüsünden toplamıştım. Hatta Datça'da, Can'ı gömütlüğüne saklamak için giderken kaldırdığımız tozdan almıştım bir tutam. Hiç kuşkusuz süprüntü değildi, fakat buluşumun harcını bir arada tutmada çok yararlı olmuştu. İyi ki almışım diyerek az sevinmedim sonra. Aslında buluşumun gerçekleşmesini biraz da bu küçücük rastlantılara borçluyum.

Neden yedi ev süprüntüsünden vazgeçmiştim? Hâlâ milletin ödü kopuyor kapı vurulmasından, zil sesinden de ondan. Bir de ben korkutmak istemedim. Aslında tek başına Ankara'nın süprüntüsü yeter diye düşünüyordum. Fakat hepsini hortumlamışlar, bir çöp bile bulamadım. İşi sağlama bağlamak için, değişik kentlere yöneldim. İstanbul, London, Amsterdam, Frankfurt, Paris, New York, Hong Kong, Sydney. İşte buralardan süprüntü toplarken, peşime takılmış olabilir bu siyah şapkalı, kara gözlüklü adamlar. Sydney gümrüğünden geçerken huylandım. Peşpeşe siyah fötr şapkalar, kara gözlükler. Hiç de belli olmuyor ha!

Havaalanından taksiye binerken, bir baktım şoför bey onlardan biri. Hani ondan vazgeçip arkadakine binsem, arkadaki de onlardan. Böylece bir konvoy halinde eve gelmiştik. İşte o günden beri, karıncadan nem kapar oldum.

Bir pazar günü, ortalık ağarmadan giriştim işe.

AÇLIKHİSSETTİRMEYENHAP için topladığım süprüntü tam yetti. Salt, minare gölgesi yetersiz kalır diye, kilise; havra, tekke, bir tutam da üniversite gölgesi ekledim. Sıra davul tozuna gelince epeyi zorlandım. Hakiki davul tozu, bir zamanlar insanların mutluluktan halay çektiği yerlerde bulunur. Onun için zor bulabildim, daha doğrusu, karaborsadan. Bütün bunları derince bir kaba koyup, suyun çekinceye kadar kaynattım. Kafamın içinde sakladığım formülü, kafatasımı aralayarak harcın içine ekledikten sonra, kulak memesi yumuşaklığında yoğurdum. Mayalanması için kabın üstüne bir bez örtüp, yaktım sigarayı.

Mayalanma tamam olunca küçük küçük parçalar koparıp yuvarladım. Haplar hazır olmuştu. Yalnız, koyacağım kibrit kutusunda zorlandım biraz. Çünkü her kutunun üstünde, değişik ressamların birbirinden güzel resimleri var. Bu güzel, şu ondan güzel derken, güneş doğup, iyice yükseldi. Bu da Avustralya Hükümeti'nin insana eziyeti işte!

Bizimkiler uyandı. Birazdan, her pazar sabahı yaptığımız gibi birer bardak keyif çayı içeceğimiz için, hemen çayı demlemeye giriştim. Bir tane de hap attım içine. Ondan sonra başladım masayı donatmaya: Ayıptır söylemesi çeşitli peynirler, zeytinler. Pastırma, sucuk. Domates, sivri biber, hıyar. Daha bir sürü şeyler... Geriye çekilip şöyle bir baktım, bir kanguru sütü eksik.

Çay içildikten sonra masaya geçilmesini beklerken, kimse oralı olmadı. Kediler dahil (çünkü onların su kabına da bir hap atmıştım) televizyonun karşısına çöreklendiler. *"Koysana şu Nazım Hikmet Şarkıları CD'sini"* dedi karım.. *"Başımla beraber"* diyerek, Tuncar Bayraktar'ın kapağını yaptığı, erkek güzelinin CD'sini koydum. Seyrederken bardak bardak çay içtik. Gösteri bittikten sonra, masadaki görkemli kahvaltılıklara saldırırlar diye beklerken, oralı olmadılar. *"Yahu niçin bir şey yemiyoruz, bakın ne güzel şeyler hazırladım"* deyince. *"Karnımız tok"* yanıtını aldım. Başarmıştım.

İçeceklere attığım hap bir mucize yarattı. Şunu mu yesem, bunu mu yesem, akşama ne pişirsem derdimiz ortadan kalktı. Buzdolabındaki yiyecekler bozulmaya yüz tuttu. Bir de yeni giyim kuşam almaz olduk. Elimizdekilerle idare edelim havasında, günlerimizi kitap okuyarak, müzik dinleyerek geçiriyoruz. Yüzümüzde de mutlu insanlara özgü bir gülümseme. Buluşumda açlık hissettirmemeyi amaçlıyordum, bu tamam da, açgözlülüğü ortadan kaldırmayı amaçlamamıştım. Demek ki hap bu işe de yarıyormuş.

Kredi kartlarımızı kullanmıyor, eve de uzun zamandır bir şeyler almıyoruz diye huylananlar çoğaldı. Dışardaki ağaçların ardına gizlenenlerin şapkaları yalnız siyah değil artık. Mc Donald's, Coca Cola, Burger King, Domino's Pizza olanları gözüme çarpıyor. Ben de üstünde ÖKÜZ yazan, astarının arasına çelik koruyucu yerleştirilmiş özel şapkamı geçirdim başıma. Elimi çabuk tutmak zorundayım, çünkü birkaç gündür üstümde helikopter uçuyor.

Küresel amca, beyin dalgalarıma ulaşıp, buluşumun formülünü ele geçirip yok edebilir. Hapları atacağım yerlerin listesini çıkarmalıyım hemen.

İçme sularının geldiği barajlardan mı başlasam acaba?

Not: *Öküz'ümün Möküz'leri! Can Yayınları'ndan çıkan öykü kitabım, Koşa Koşa Giden Su'yla, 14 Ekim'de Adana Sanat Günleri'nde olacağım. Koklaşalım.*

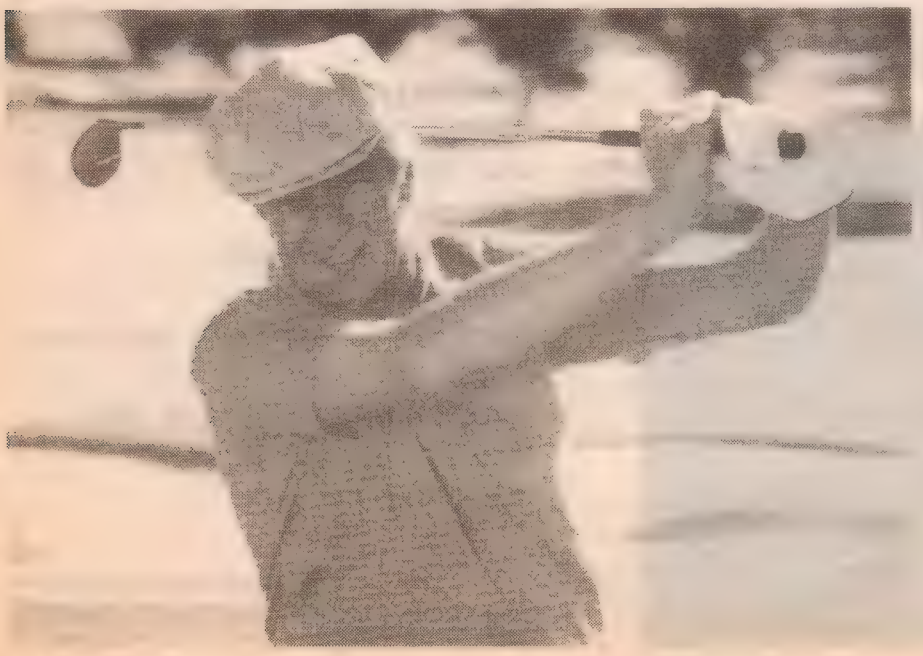

EVEREST
www.everestyayinlari.com
AĞUSTOS

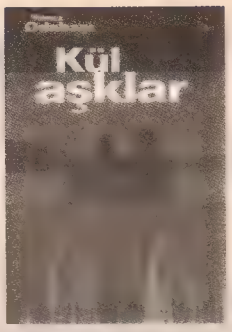

Yılmaz Odabaşı
Kül Aşklar
Öykü
Sürgüne dönmüş bir coğrafyada yalın ve sert hayatları anlatan öyküler.

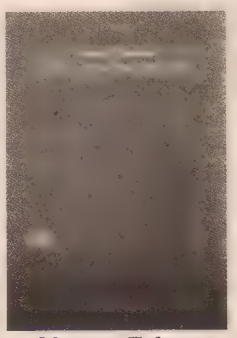

Ahmet Erhan
Ankara-İstanbul Karatreni
Deneme
Ahmet Erhan, evrensel yalnızlığın şairi, hayatının kıyısındaki denemeleriyle...

Şebnem İşigüzel
Kaderimin Efendisi
Öykü
Hayatın acı tatlı kıvrılışlarını bulacağınız öyküler.

Şebnem İşigüzel
Hanene Ay Doğacak
Öykü
Aykırı bütün duygular, ensest, ölü sevicilik hiç bu kadar doğal ve sıradan anlatılmadı...

ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd.
Ticarethane Sk. No:41/1
34410 Cağaloğlu-İstanbul
Tel : +90 (212) 511 53 03
Fax : +90 (212) 519 33 00

Eyüphan Erkul'un Donkişot Yayınları'ndan çıkan romanı Haydi Düş Önüme Serçe'nin tanıtım yazılarında dikkatimizi çeken ilk şey "urban fiction" tabiri idi. Kendisiyle urban fiction, edebiyat dünyası, "genç yazarlar", arkadaşlık, aşk... hakkında konuştuk...

Edebiyat Dünyasında Yol Alan Yeni Bir Şey Var

GÜL ABUS

Urban Fiction ne demek?

- Kitabı bu şekilde tanımlayan yayınevi editörü, ben değilim. Ancak kitapta karşılığını bulan bir tanım. Urban Fiction, son dönem telaffuz edilen bir şey. Kent romanı, demek. İnsanlığın yeni yaşadığı insanlık halinin edebiyattaki yansıması.

Kitapta romanını yazmaya çalışan bir yazar var. İllâ ki sorulur ya, hadi ben de sorayım: Aslında bu yazar sen misin?

- Hayır değilim tabii. Söylediği bazı şeylere katılıyorum. Ama bütün olarak baktığımızda onaylamadığım bir aydın tipolojisi var onda.12 Eylül'den sonra toplumun her alanında boşluklar oluştu. Hak etmeyen insanlar, hak etmedikleri yerdeler. Aydınlara bakıyoruz aydın değiller. Yazarlara bakıyoruz, yazar değiller. Eleştirmenler keza öyle. Bu 20 yıl içinde birileri Buda heykeli gibi subaşlarına oturdular. Ve yeni gelen kimi şair ve yazarlar da bu yolda devam ediyorlar. Sözünü ettiğim Buda'lar, yeni gelen yazarları da devşiriyorlar. Tabii bu yeni yazarların okudukları şeyler de neredeyse yalnızca ustalarının kitapları. Bu yüzden de kötü işler çıkıyor ortaya. Yeni edebiyatın bu devşirilmiş kısmını sevmiyorum. Ruh olarak yanımda hissettiğim genç yazarlar edebiyat mafyasından icazet almamış olanlar.

Kitaptaki yazar da devşirilenlerden sanırım...

- Evet, tam da öyle. Önümüzdeki 10 yıl içinde aydın diye ortaya çıkacak insanların ilk hali. İyi biliyorum bu türden yeni yazarları.

Subaşındaki Buda'lar kim peki?

- Enis Batur, Fethi Naci, Tahsin Yücel. Öbür tarafta da Can Yayınları; yani Erdal Öz. Bunlar kendi kitlelerine yine kendi yazarlarını sunuyorlar. Devşirmekten sözünü ettiğim bu. Bir saray, saraylı mantığında yürüyor ilişkiler.

Yazmaya çalıştığı romanına tarihsel ögeler katıştırmaya çalıştığı bölümlerde yazarı 'ti'ye almışsın. Eleştirdiğin şey, son yıllarda ayyuka çıkan tarihsel roman furyası mı?

- Evet. Bu işin de b.ku çıktı. Yeni bir şey üretilemediği için, geçmiş yeniden üretiliyor. Kapitalizmin yeni hali de bu zaten. Bu tür içinde iyi yazan birkaç isim de var, fakat çoğu kötü. Sonuçta benim de etkilendiğim birçok yazar var, ancak özenmek başka bir şey.

Peki, bu genç yazarlar üzerinden yürütülen polemikler hakkında ne düşünüyorsun?

- Bu tür tanımları gereksiz buluyorum. Bence üzerinde durulması gereken şey şu; şu an edebiyat dünyasında yol alan yeni bir şey var. Ve Türkiye'de bu yeniye artık birilerinin isim koyması gerekiyor. Türkiye'de tırnak içinde yenilikten bahsedildiğinde, seni, globalliği savunan lavuklarla karşılaştırıyorlar. Bence görmezden gelmek ya da eleştirmek, üzerine düşünmekten daha kolaycı bir yöntem.

"Sürgünlük muhaliflik-tir" cümlesi çok sık geçiyor kitapta. Biz okur olarak bir anlam çıkardık da, doğru mu çıkardık, merak ediyorum...

- Bilmek insanı muhalifleştirir ya da köleleştirir. Bilen insan kendini bilge yüceliğine çıkarttığı gibi satabilir de. Muhalif insan, mülkiyet duygusu gelişmemiş insandır. Evi ona evi gibi, yaşadığı vatan da kendi vatanı gibi gelmez. Sürgün olmak için Malta'ya gitmek gerekmez. Kendi doğduğun büyüdüğün evde de sürgünlük hissini yaşayabilirsin.

Yani?

- Sürgünlüğün hüküm sürdüğü ruh hali muhalifliği de beraberinde getirir.

DTCF tiyatro-yazarlık mezunusun. Dramatik yapıdan haberdar olmanın romanına etkisi ya da katkısı oldu mu?

- Evet, oldu. Dünyadaki yazım biçimlerini biliyorum, yazım ekollerini biliyorum. Dram sanatı dediğimiz şey aslında diyalektik. Serde de solculuk olunca diyalektiğin eski, yeni halini biliyorum. Sonuçta dram sanatının dışına çıkılması imkansız. **Turgut Özakman** benim yazarlık hocam. Üslup olarak değil ama bu işin teorisine hâkim olmamda etkisi var.

Kitapta son yıllarda pek rastlanmayan türden bir şey var. Sıkı bir arkadaşlık ve sıkı bir aşk hikâyesi...

- Aşkın bittiği söyleniyor. Böyle söylenince de sanki böyleymiş gibi yaşıyoruz. İnsanlar bu yargıyla hareket ediyor, bunu taklit etmeye başlıyor. Aşk, yerini geçici ilişkilere bırakıyor. Arkadaşlık da çıkarlar üzerine kuruluyor. Ben meseleye böyle bakmıyorum. Sıkı aşk hikâyeleri de yaşanabilir, sıkı arkadaşlıklar da.

Son soru; "Haydi düş önüme serçe" kitapta bir kadın mı. 'Haydi düş önüme kadın!' gibi bir şey mi bu?

- Bu emir değil tabii. Haydi gidelim, anlamında bir şey. Zaten kitaptaki yazarın Yasemin'le ilişkisi böyle bir ilişki değil.

Çok ciddi değildim bu soruyu sorarken...

- Farkındayım.

Teşekkür ederim.

- Ben teşekkür ederim.

Gündoğumu Putları III

gecenin koygun sarmaşığı
senin gölgenden tırmanılır
en koyu dağlara
ve hareketsizlik işte
en kolay düşmanımızdır, yenilmez...

Benim için ölmek boğulmak yok
darağacı modası geçmiş bir laf
ve tembel begonya saksıları
incirden düşen komşu çocukları
ben ki unuturum
evin kaç penceresi var
ve ne görünür bakınca
öyle yorgunum ki
çıkılır mı nereden
bir kapısı var mı bilmem...

...

Unutulmuş nisanlardan geliyorum
ellerimde çocuksu garipliği
sokakta yatıp kalkmanın
unutuyorum bazen
bir elim var mı
dokunabilir miyim
kronometreleriniz işler mi
demli sohbetlerin başucunda...

Geliyorum gelmesine ya
nereye yerleştirileceğim
resimlerin yarısı çentilmiş
yeşil beyaz köşelerinde
adı bilinmeyen
o malezyalı
hummadan ölen hammal
hanginiz olacağım...

...

Kim boş bıraktı bütün sayfaları
ne kolaydı bir çarpı çekmek
bir çizgi
bir lanet bir başarı
bir ölüm imi...

Ne kaldı geriye
eskimiş mevsimlerin
kısır taç yaprakları...
ya kimim ben
unutulmuş nisanların
kadın oyuncusu mu
pörsümüş yanaklarımda kan boyası
ihtiyar cadı
yüreğiyle rakıyı soğutuyor şimdi
Buz
buz kesmiş her yanı...

Edirne Cezaevi- Ağustos 2001

SALİHA NİLÜFER

Liren

TİMUR DANIŞ

Eşimin erkek kardeşi, benim kayınçom Luki Berlin'de yaşıyor. Cenova'ya gidip G8'lere karşı mücadele eden Luki ile Salzburg'da buluştuk. Luki yeğeni Yunus'u severken bir yandan da Cenova'daki olayları konuştuk. Luki'nin Cenova'da taşıdığı pankartta "Global Sermayeye Karşı Devrim" yazıyordu.

Kayınçom Luki'ye, televizyonda ve gazetelerde çok fazla dile getirilen bireysel şiddeti sordum. Luki, kişisel terörü anlamına göre değerlendiriyor; halktan birinin arabasının yakılmasına, bir bakkalın dükkanın camlarının kırılmasına karşı. Bunları terör olarak görüyor. Öte yandan bir bankanın, küresel bir hamburgercinin taşlanmasını anlamlı buluyor. Onun bu yaklaşımını ben de çok beğendim.

Kayınço Cenova'daydı

Temmuz ayının son günlerinde, eşim **Barbara**, oğlumuz **Yunus** ve köpeğimiz **Kader** ile Viyana'ya gittik. Yunus'un bazı işlemlerini yapmak, bu arada da onu dost ve akrabalarla tanıştırmak için üç hafta Viyana ve Salzburg'da kaldık.

İstanbul'da, Avusturya seyahatine hazırlandığımız günlerde, Cenova'da Gelişmiş-8'lere karşı gösteriler yapılıyordu. Biz Cenova'daki olayları gazete ve televizyonlarla özel ilişkilerimizden izliyorduk. Bir haber kaynağımız da aile içindendi. Barbara'nın kardeşi de Cenova'daydı, üstelik olayların tam içinde yer alıyordu. Barbara'nın kardeşini "Luki" diye anacağız çünkü o radikal bir gruba dahil olduğundan ismini yayınlamamaya karar verdik.

Biz Viyana'ya gitme hazırlığı yaptığımız günlerde, Cenova'da polis basın merkezini basıp çok sayıda insana saldırmış ve gözaltına almıştı. Luki'den haber alamadığımızdan onun da gözaltına alındığını zannetmiştik. Viyana'ya ulaştığımızda onun Berlin'de olduğunu, gözaltına alınmadığını öğrendik.

Avusturya'daki tatilimizin ikinci haftasında Barbara ve ailesi Salzburg yakınlarında bir dağ köyünde buluştuk, Luki'de, Yunus'u görmek için geldi.

Viyana'da geçirdiğimiz günlerde gazeteler Cenova'daki olayları şiddet ve terör ile ilişkilendiriyordu. Televizyonda ve gazetelerde çatışma görüntüleri yer alıyordu; Luki, Cenova'da ortaya çıkan terörün polislere ait olduğunu söyledi. Polis, Cenova'da yapılan barışçı gösteri ve mitinglere açıktan saldırmış ve terör uygulamıştı. Ortaya çıkan şiddet görüntülerinin ardından da birçok insanı göz altına alıp, tutuklamışlardı. Örneğin Luki'nin on arkadaşı, eylemlerden sonra bir kafede otururken gözaltına alınmıştı. Polis basın merkezine saldırdığında birçok insan içerde uyuyormuş.

Luki Cenova limanındaki uçaksavarın, polisin şiddet uygulayacağının işareti olduğunu söyledi. Toplantının yapılacağı bölgeye açılan sokaklardaki evlerin pencerelerine çamaşır asılması günler öncesinden yasaklanmış. Bu bölgede oturan insanlar evlerine özel kartlarla girebilmişler. Polisin bu davranışı bölgede yaşayan halkı G-8 karşıtlarına karşı kışkırtmış.

Cenova'ya dünyanın her yerinden birçok kişi ve kuruluş gelmiş. G-8'lerin toplantıları ile aynı zamanda **Cenoa Social Forum** düzenlenmiş. Heterojen yapıya sahip bu foruma çok sayıda örgüt katılmış. Luki buraya katılan ve basın tarafından tanıtılıp, öne çıkarılan bazı örgütleri sert bir şekilde eleştiriyor; bu kuruluşlar aslında hükümetlerle masaya oturmayı amaçlıyorlar. Dolayısı ile gönüllü kuruluşlar da kendi aralarında rekabet ediyorlar; yani amaç hükümetler tarafından tanınmak için görücüye çıkmak.

Son zamanlarda basında öne çıkarılan **Suzan George** isimli sosyoloğu ve Fransız grubu **ATTAC**'ı da Luki reformist buluyor. Luki, reformistlerin borsadaki spekülatif kazançlara binde bir vergi istemeleri ile dalga geçiyor.

Türkiye'de ve Avusturya'daki basının öne çıkardığı isimlerden biri de **Kara Blok-Black Block**. Luki Kara Blok'un, Almanya'daki otonomlar tarafından kurulduğunu, İtalyan Komünist Partisi tarafından desteklendiğini, provokasyona açık bir örgüt olduğunu söyledi ve örgütü içine sızan faşistlerin ve polislerin yönlendirdiğini belirtti.

Viyana caddelerinde gezerken, bir elektrik direğinin üzerinde bulduğum korsan bir bildiriyi yanıma aldım. Bu bildirinin altında WWW.AUSTRIA.INDYMEDIA.ORG imzası vardı. Bildiri, Kara Blok'un savaşçı ve saldırgan bir örgüt olduğunu söylüyor ve Kara Blok'un hareketin önünde yer aldığı iddiasının için bu medyanın bir uydurmasıdır deniyordu.

Luki, Cenova'da hareketin kuvvetli ve zayıf yanlarının göründüğünü söyledi. Göteburg'da ilk kez hareket yoğun bir şiddet ve saldırı ile karşılaşmış. Bu arada hareketin sağ kolları hareketi bölmeye başlamışlar. ATTAC şiddetli olarak polise karşı çıkan örgütleri eleştirmiş. Suzan George'de bazı grupları kötülemiş.

Luki'ye göre reformist hareketlerin basın ile ilişkileri iyi. Bu şekilde medyada daha çok yer alıyorlar. Onlar seslerini duyuruyorlar ama kitleleri harekete geçiremiyorlar.

Luki kendi örgütünün barışçı ve mücadeleci olduğunu söyledi. Mücadele yöntemleri **"Şiddetli bir şekilde savunmak."** Luki, kişisel terörü anlamına göre değerlendiriyor; halktan birinin arabasının yakılmasına, bir bakkalın dükkanın camlarının kırılmasına karşı. Öte yandan bir bankanın, küresel bir hamburgercinin taşlanmasını anlamlı buluyor.

Luki, "Revolution Gegen Globales Kapital" - **"Global Sermayeye Karşı Devrim"** pankartı ardında gösterilere ve mücadeleye katılmış. Onların grubu Ya Basta grubunun içinde yer almış. Bu grup silahlara ve şiddete vücutları ile karşı çıkıyor. Strofor koruyucular, kalkan ve kasklarla polise karşı durdular. Fakat bu şekilde karşı çıkış Cenova'da işe yaramamış; çünkü polis gaz kullanmış ve dağılma meydana gelmiş. Kara Blok da provoke olunca kitle dağılmış.

Luki eylemlerin en hızlandığı anları şöyle anlattı. "Polis Ya Basta'cıları bastırıyor. Bu ölen eylemcinin grubu. Polis gaz, basınçlı su sıkıyor ve joplarla saldırıyor. Bunların durdurulması gerekiyordu. Bu da ancak barikat kurarak olabilirdi. Burada mücadele eden taşlı ve molotof kokteylli insanlar örgütlüydü. Birbirileri ile uyumlu bir şekilde, polisi durdurmak için mücadale ettiler. Ana yürüyüşçü grubun önünde ve arkasında yer alarak, polisin saldırısını durdurmaya çalıştılar. Fakat Ya Basta'cılar ne yazık ki polisin şiddeti karşısında çözüldü. Bu durumda bizim grup polis ile karşı karşıya kaldı. Biz vuruşarak çekildik. Kilometrelerce gazın içinde, mücadele ederek geri gitmek zorunda kaldık. Polis tünel gibi caddelerin giriş çıkışlarını kapatıp insanları etkisiz hale getirdi ve topladı. Biz eylemden sonra Ya Basta'cıların kampında uyumayı reddettik. Çünkü onlar bize karşı saldırgan davrandılar."

Luki'nin söylediği, ama basının söylemediği önemli bir şey var; **"Cenova'dan dönen insanlar inançlarını tazelediler ve biz oradan daha güçlenmiş olarak geldik."** Basın Cenova'daki barışçı mücadeleyi yansıtmayı asla istemedi. Onların meselesi biraraya gelmiş 150 bin insanın barışçı istemlerini yansıtmak yerine şiddeti göstermekti. Bunu yapabilmek için de , insanları öldürmek pahasına şiddet çıkarmak gerekiyordu. Bunu da başardılar. Sokak tiyatrocularını bile tutukladılar. Bizim Viyana'da olduğumuz günlerde sokak tiyatrocularının kurtarılması için kampanyalar yapılıyordu ve bu arada gerçekleri çarpıtan, şiddeti körükleyen **Krone ve Kurier** gibi gazeteler de duvar ilanları ile yalancılıkla suçlanıyordu.

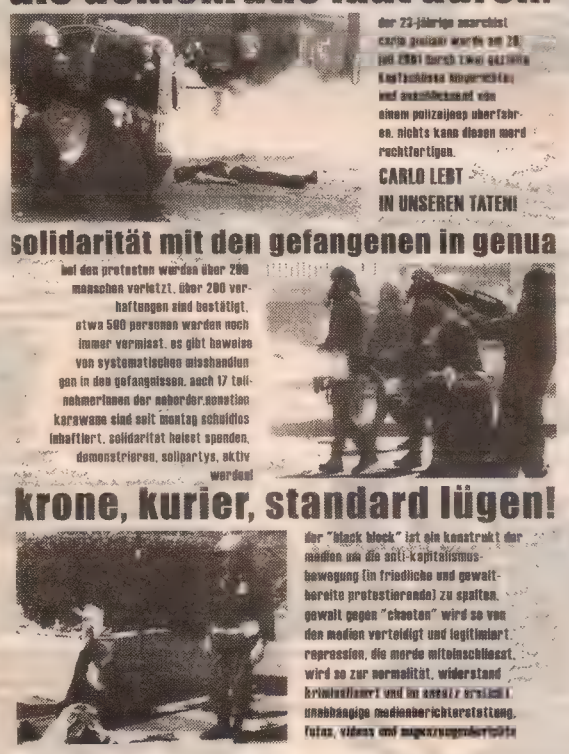

Sein oder nicht sein . . .
österreichische Theatergruppe auf Tournee in Italien

*Viyana sokaklarında gezerken duvara yapıştırılmış bir bildiri Cenova'daki olaylarla ilgiliydi. Bildiride polisin saldırısı anlatılıyor, öldürülen arkadaşları anılıyor, polisin birçok insanı yaraladığı, gözaltına aldığı söyeniyordu. Avusturya'nın önde gelen "Medya"sı ise Krone ve Kurier gibi gazeteler. Cenova bu gazetelerde hep şiddet yönü ile yansıtıldı. Birçok toplantıda dile getirilen barışçı düşünceler bu tip gazetelerde hiç yer almıyordu. Krone işi o kadar abartmıştı ki artık alay bile ediyorlardı. Krone'nin haftalık ekinde yer alan yukarıdaki karikatürün altında " Olmak Ya da Olmamak... Avusturyalı Tiyatroculların İtalya'daki oyunu." İtalyan polisi sokak tiyatrosu yapan insanları göz altına almıştı ve o tarihte tutukluluk hali sürüyordu. Bildirinin Krone'ye yanıtı ise **"Krone, Kurier, standart yalan"** şeklindeydi.*

çocuk

TUNCER ERDEM

eriyen köpükler, / göğe karışan is,

uzak gemilerden / şehre kalan;

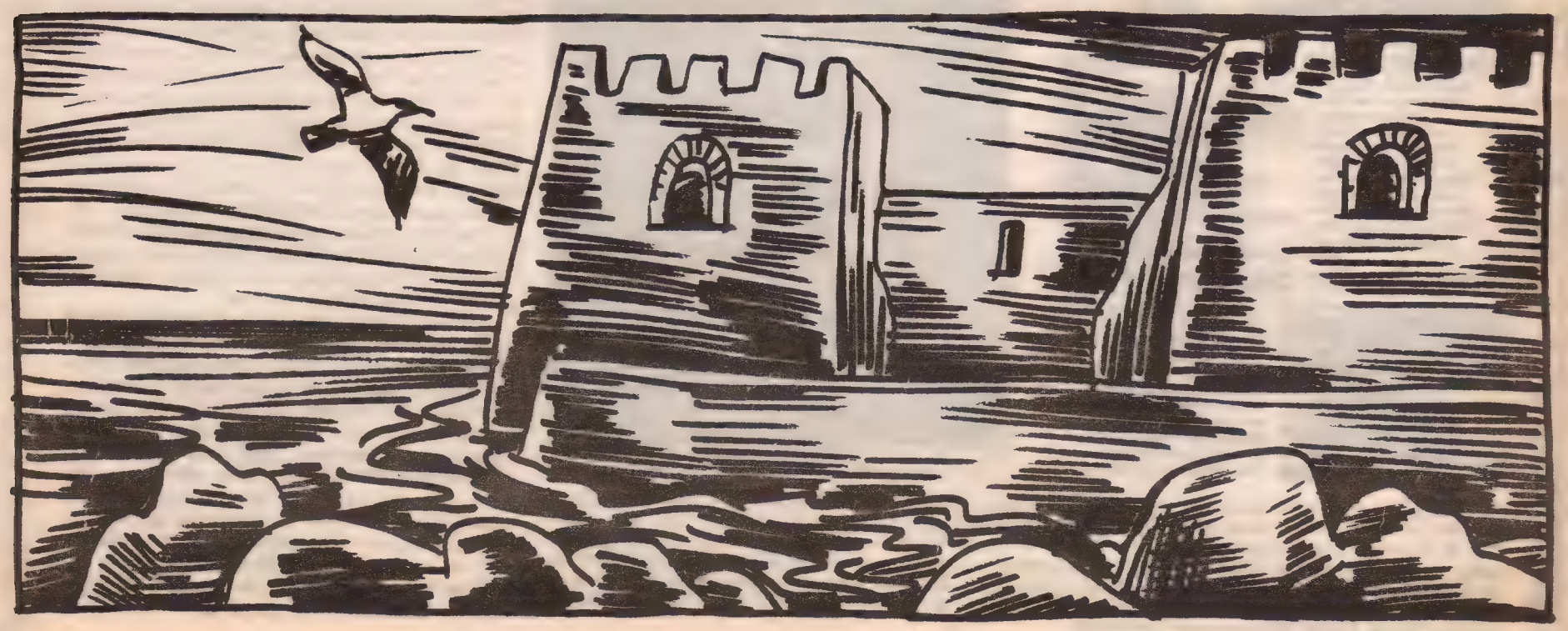

kimsenin görmediği...

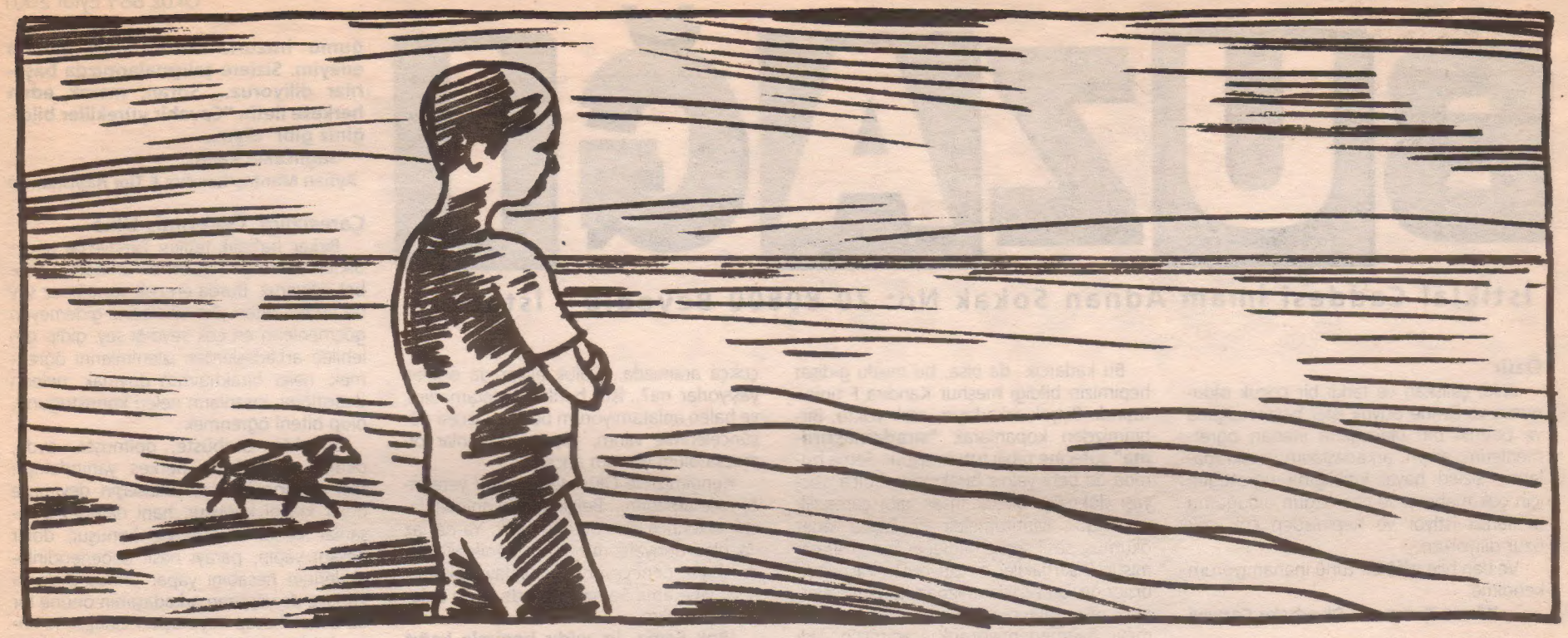

kıyıdaki çocuğa / birkaç sarsak dalga,

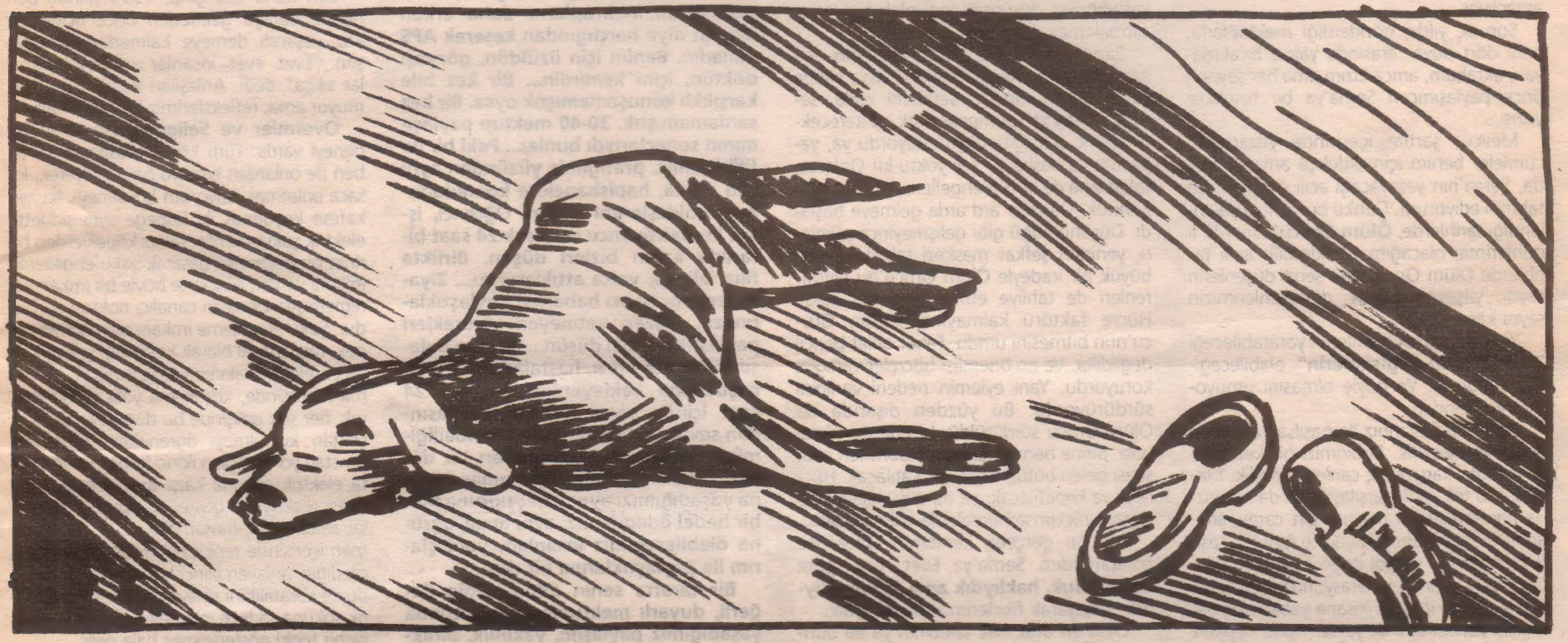

paçalarında tuz lekesi,

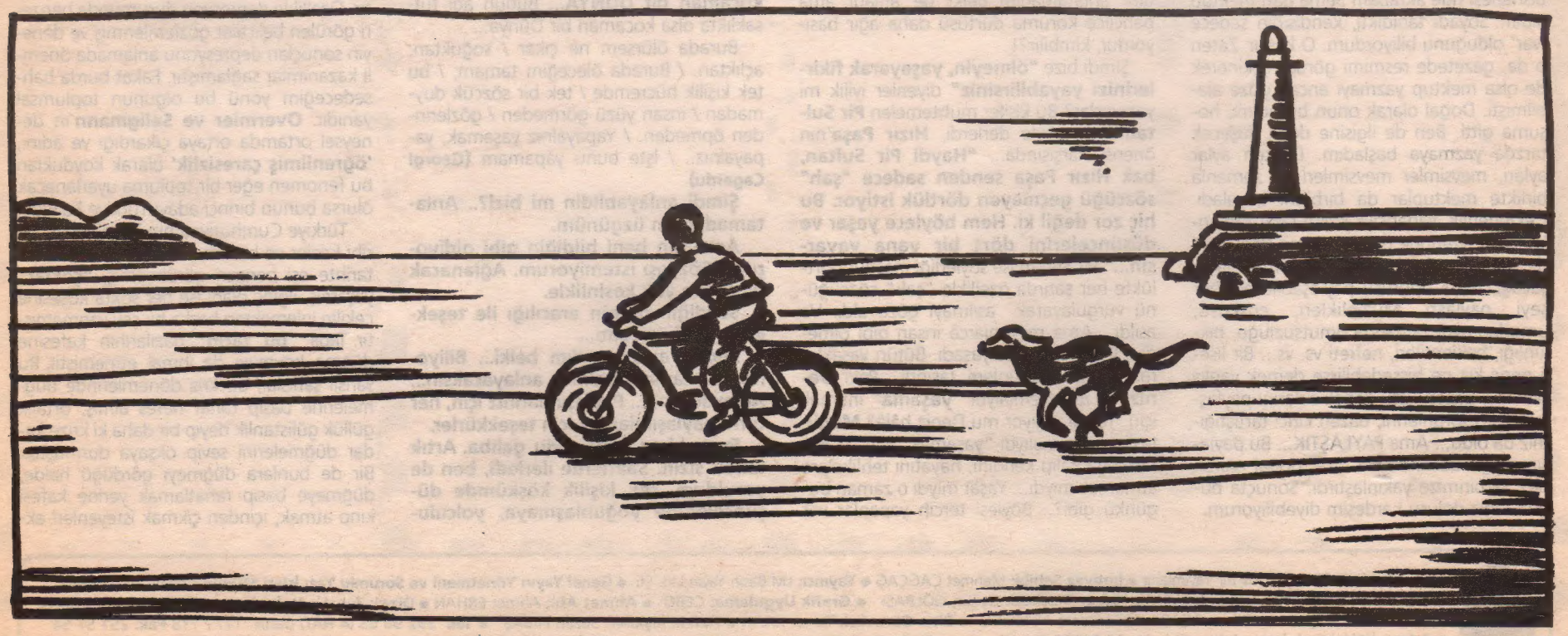

aklında koca bir baca / okul defterlerine çizdiği...

Akşamsefası

BUZAĞI

İstiklal Caddesi İmam Adnan Sokak No: 20 80800 Beyoğlu / İstanbul

Özür

Zeki, çalışkan ve farklı bir çocuk olduğuma ve ileride büyük işler başaracağıma ve önemli biri olacağıma inanan öğretmenlerim, ailem, arkadaşlarım ve akrabalarım; sizleri hayal kırıklığına uğrattığım için çok mahçup ve çok üzgün olduğumu bilmenizi istiyor ve hepinizden çok çok özür diliyorum.

Ve ben bile hâlâ bir türlü inanamıyorum kendime.

Yılmaz Karaman / Diyarbakır Cezaevi

Bir İnsanın Yaşayabileceği En Güzel Şey PAYLAŞMAK...

Aslında bu, bir teşekkür yazısı olmayı amaçlıyor.

Son üç yıldır, gönderdiği mektuplarla, beni dört duvar arasında yalnız bırakmayan, akrabam, amca kızım ama her şeyden önce paylaşımcım Sema'ya bir teşekkür yazısı...

Mevcut şartlar içerisinde yazacağım cümleler benim için oldukça anlamlı olsa da, Sema'nın yaşayacağı acılı duyguyu da tahmin ediyorum. Çünkü bu yazının yayınlandığı tarihlerde, **Ölüm Orucu**'nun 140'lı günlerinde olacağım. Ve kimbilir aynı tarihlerde Ölüm Orucu'nda şehit düşenlerin sayısı, yaşayan ölülere dönüşenlerimizin sayısı kaç olacak?

Yine de, birkaç cümlenin yaratabileceği **"mucizelerin-değişimlerin"** olabileceğinin tanığıyım. Ve böyle olmasını umuyorum en azından.

Sizler akrabalarınız ile nasılsanız, biz de Sema ile öyleydik. Birbirimizi bir kez haricinde karşı karşıya hiç canlı görmedik. Maalesef, o tek canlı karşılaşmada da aramızda hapishanelerin meşhur çift camı vardı. Sema'yı hapishaneye ziyarete getiren, taşıdığımız ortak soyadı değildi dediğim gibi. Giderek yayılan dejenerasyondan, bireyselleşmeden ve insanın insana yabancılaşmasından bahsetmek de yersiz. Bunu hepimiz çok yakından ve derinden yaşıyoruz zaten.

İşte ben de üçüncü kez tutuklandığım 1998 yılında bulunduğum Ümraniye Hapishanesi'nde akrabam Sema'dan mektup aldım. Soyadı tanıdıktı, kendisinin sadece 'var' olduğunu biliyordum. O kadar. Zaten o da, gazetede resmimi görüp, çekinerek de olsa mektup yazmayı ancak göze alabilmişti. Doğal olarak onun bu adımı, hoşuma gitti. Ben de ilgisine denk düşecek tarzda yazmaya başladım. Derken aylar ayları, mevsimler mevsimleri ve zamanla birlikte mektuplar da birbirini kovaladı. Çekingenlik, yabancılık kalktı tabii zamanla. Kağıt üzerinde de olsa Sema beni, ben de Sema'yı çok iyi tanıdım. Benimle paylaşacağı, daha doğrusu paylaşabileceği her şeyi paylaştı... Muziplikleri, coşkusu, umutları aynı zamanda umutsuzluğu, bıkkınlığı, beklentileri, nefreti vs. vs... Bir liseli genç kız ne hissedebilirse demek yanlış olmaz... Bazen üstü kapalı sırlarını paylaştı, bazen sorunlarını, bazen kırıcı tartıştığımız da oldu... Ama PAYLAŞTIK... Bu paylaşım kağıt üzerinde de olsa, doğal olarak bizi, birbirimize yakınlaştırdı. Sonuçta bugün, ağız dolusu kardeşim diyebiliyorum.

Bu kadarcık da olsa, bu mutlu gidişat hepimizin bildiği meşhur Kandıra F tipine taşındı. Birçok arkadaşım artık yoktu. Birbirimizden koparılarak **"sıradanlaştırılma"** sürecine tabiii tutulmuştuk. Sema burada da beni yalnız bırakmadı. Bolca gözyaşı dökmüş, birçok insan gibi çaresizlik yaşamıştı.. Muhtemeldir ki, bolca lanet okumuş, sesli-sessiz bildiği küfürleri sıralamıştır. Dışardakiler bu duyguları yaşarken, bizler de, arkadaşlarımızdan koparılmış olmayı, durumlarını bilememeyi, ilgilenememeyi hazmedemiyorduk. Hepimizin aklı fikri birbirimizdeydi... O günlerde gelen sitemli, duygulu, sevgi dolu bütün satırların anlamı çok büyüktü bizler için. Hücrelerde yaşadığımız düşünsel yoğunluk bizi sarıp sarmalamaya yetiyordu.

Zaman ilerledikçe **Ölüm Oruçları**, yaşam-ölüm sınırına yaklaştılar. Onları elinde tutan devlet rahattı. Şefkatini zorla, serumla **"hayat"** pompalayarak gösterecekti. Sonuç alacağını düşünmüyordu ya, yapacağı da başka bir şey yoktu ki! Onlarca, fakat yine de bütün engellemelere rağmen korktuk. Ölümler ard arda gelmeye başladı. Düşünüldüğü gibi gelişmeyince planları, yeniden şefkat maskesi takıldı. Ayrıca büyük bir iradeyle Ölüm Orucu'nu sürdürenleri de tahliye etmek zorunda kaldı. Hücre faktörü kalmayınca Ölüm Orucu'nun bitmesini umdu. Fakat onlar bencil değildiler. Ve en önemlisi hücreler varlığını koruyordu. Yani eylemin nedeni varlığını sürdürüyordu. Bu yüzden dışarıda da Ölüm Orucu sürdürüldü. İçeride de çıkıldı yola. Birine ben de katıldım. Görünen o ki, sırası gelen bütün tutsaklar katılacak. Hücreler ya kapatılacak, ya da düşüncelerimizi taşıyan hiçkimse hücrelerde kalmayacak!

İşte bu gerçeği, kendimizi, yeterince anlatamadım Sema'ya. Evet, ona göre **doğruyduk, haklıydık ama ölmemeliydik**. Yaşayarak fikirlerimizi yaymalıydık.

Oysa en ufak hak talebinin ya da bunları birden isteyenler, görmemişler miydi? Kısacası bizim gibi yeni sömürge ülkelerde hakların kan, can pahasına kazanılabileceğini anlatamadım. Belki de anladı ama bencilce koruma dürtüsü daha ağır basıyordur, kimbilir?!

Şimdi bize **"ölmeyin, yaşayarak fikirlerinizi yayabilirsiniz"** diyenler iyilik mi yapıyorlar? Bu kişiler muhtemelen **Pir Sultan**'a da şöyle derlerdi, **Hızır Paşa**'nın önerisi karşısında... **"Haydi Pir Sultan, bak Hızır Paşa senden sadece "şah" sözcüğü geçmeyen dörtlük istiyor. Bu hiç zor değil ki. Hem böylece yaşar ve düşüncelerini dört bir yana yayarsın..."** Pir Sultan ise söylediği meşhur dörtlükte her satırda özellikle "şah" sözcüğünü vurgulayarak asılmayı göze aldı. Ve asıldı... Ama milyonlarca insan gibi ölmedi... Düşünceleriyle yaşadı. Bütün yasaklara rağmen bugünlere taşındı... Peki **Deniz,** af mı dilemeliydi **"yaşama"** ihtimali için. Yoksa yaşıyor mu Deniz hâlâ? **Mahir,** teslim mi olmalıydı "yaşamak" için... **Che,** Küba'da kalıp kendini, hayatını tehlikelere atmamalı mıydı... Yaşar mıydı o zaman bugünkü gibi?.. Böylesi tercih yapanlar var çokça aramızda... Soluk alıyor da olsalar, yaşıyorlar mı?.. İşte bunları anlatamadım, ve halen anlatamıyorum belki... Özcesi düşüncelerimle varım, yaşıyorum, onlar olmazsa ölüm olurum ancak...

Kendimizi ve Ölüm Orucu'nun yeterince anlatamadım... Belki, bugün anlatabilecek yeterince diyaloğumuz yok. Ya da, az da olsa dünyalarımız farklı denilebilir. Bir de şöyle deneyeyim. Siz anlayamazsınız belki yine ama Sema'ya bir de şöyle anlatayım bakalım...

'Bak Sema, üç yıldır benimle kağıt üzerinde de olsa birçok şey paylaştın. Bak nasıl yakınlaştık, nasıl abi-kardeş olduk? Ziyaretlere geldin, göremeden geri gittin. Mektupların daha erken ulaşsın diye harçlığından keserek APS yolladın. Benim için üzüldün, gözyaşı döktün, içini kemirdin... Bir kez bile karşılıklı konuşamamıştık oysa. Bir kez sarılamamıştık. 30-40 mektup paylaşımının sonuçlarıydı bunlar... Peki bir de fikirlerimiz, pratiğimiz yüzünden aynı çatı altına, hapishanelere konulduğumuz yoldaşlarımı düşün. Öğrenci, işsiz, konfeksiyoncu da olsak 24 saat birarada kalan bizleri düşün. Birlikte film izleyip, volta attıklarımızı... Ziyaretler sonrası acı haberleri paylaştıklarımızı... Bazen yetmeyen yiyecekleri paylaştıklarımızı düşün... Birlikte bulaşık yıkadıklarımızı, hastalandığımız da başucunda bekleyenleri düşün... 24 saat içinde yaşanabilecek kavgasından sevincine, eğitiminden tembelliğimize kadar bütün ayrıntıları bir düşün... Ve en önemlisi aynı amaç uğruna yaşadığımız, aynı amaç uğruna bin bir bedel ödediğimiz, aynı amaç uğruna ölebileceğimiz insanları, yoldaşlarım ile paylaştıklarımı bir düşün...

Bir tarafta senin gönderdiğin değerli, duyarlı mektupların sonucunda yaşadığımız paylaşım, yakınlık, birliktelik... Diğer tarafta ise günlerce, aylarca, yıllarca, her an birlikte olduğum insanlarla yaşadığım paylaşım ve koskocaman bir DÜNYA... Bunun adı tutsaklıkta olsa kocaman bir Dünya...

Burada ölürsem ne çıkar / soğuktan, açlıktan. / Burada öleceğim tamam; / bu tek kişilik hücremde / tek bir sözcük duymadan / insan yüzü görmeden / gözlerinden öpmeden. / Yapayalnız yaşamak, yapayalnız.. / İşte bunu yapamam **(Georgi Cagardu)**

Şimdi anlayabildin mi bizi?.. Anlatamadıysam üzgünüm.

Ama sen beni bildiğin gibi gidiyorum. Gözyaşı istemiyorum. Ağlanacak bir halim yok kesinlikle.

Sevdiğin dergin aracılığı ile teşekkür etmek istedim...

Bugün anlatamadım belki... Biliyorum ki zamanı gelince anlayacaksın... Anlayacaksın... Paylaşımlarınız için, her türlü paylaşımlarınız için teşekkürler.

Evet, biraz uzun oldu galiba. Artık takdir sizin. Saatlerde ilerledi, ben de yoruldum, tek kişilik köşkümde düşüncelerime yoğunlaşmaya, yolculuğumu huzurla sürdürmeye devam edeyim. Sizlere çalışmalarınızda başarılar diliyoruz... Soran, merak eden herkese iletin "Cevahir yürekliler bildiğiniz gibi" diye...

Sağlıcakla kalın...

Ayhan Mimtaş/Kandıra F Tipi Hapishanesi

Çaresizliği Öğrenmiş Ülke

Birkaç haftalık tatilini Türkiye'de geçirdikten sonra geri gelen bir arkadaşla sohbet ediyoruz. Burda en çok yaptığımız şey de budur zaten. Biz ülkelerine gidemeyen göçmenlerin en çok sevdiği şey, gidip gelebilen arkadaşlardan izlenimlerini öğrenmek, neler bıraktığımızı duymak, nelerin değiştiğini, insanların neleri konuştuğunu, olup biteni öğrenmek.

Sokakta, otobüste, dolmuşta, evde, okulda... nerdeyse herkes yanındakiyle son ekonomik krizi, arkadaşın deyimiyle dolar krizini konuşur, hani neredeyse insanlar kendi kendileriyle konuşur, dolar hesabı yapıp, parayı nasıl değerlendirileceklerinin hesabını yapar olmuş. Dişlerini Türkiye'de yaptıran arkadaşımın önüne bir de dolarlı hesap koymuşlar! Gariptir ki krize, krizlere karşı ne yapılması gerektiğini konuşan tek kişi görememiş Türkiye'nin sokaklarında, bunları anlatan arkadaşım.

Ben daha lafa girip, 1994 yılında ben henüz buraya gelmeden önce böyle bir kriz yaşandı demeye kalmadan, arkadaşım: "Evet, evet, insanlar onu konuşuyorlar sıkça" dedi. Anlaşılan zaman unutturmuyor ama, reflekslerimiz hep aynı kalıyor.

Overmier ve Seligmann'ın ünlü bir deneyi vardır: Tüm köpek dostlarından (ki ben de onlardan biriyim) özür dileyerek, kısaca anlatmak istiyorum bu deneyi. İki ayrı kafese koyulmuş iki köpeğe aynı şiddette elektrik şokları verilir. Yalnız köpeklerden birinin bir düğmeye basarak şoku engelleme imkanı varken ikincisine böyle bir imkan verilmemiştir. Deneyin canalıcı noktası da budur. Şoku engelleme imkanı olan birinci köpek, rastlantısal olarak keşfettiği şok engelleyici (elektrik akımını kesici) düğmeye zaman içerisinde, koşullama yolu ile öğrenerek, her şok gelişinde bu düğmeye basarak şoktan kurtulmayı öğrenirken, böyle bir şanstan yoksun olan ikinci köpek ise ilk başta elektrik şokuna karşı aşırı derecede bir stress reaksiyonu gösterir: sağa sola kaçmalar, saldırmalar, havlamalar vs. vs. Fakat zaman içerisinde tepkisinin hiçbir yarar getirmediğini anlayan ikinci köpek, deyim yerindeyse karatalihini sineye çekip, gelen elektrik şokuna sadece inlemeler ile cevap verip, hiçbir tepki göster(e)mez hale gelir.

Yukarıda bahsedilen deneyin sonuçları psikoloji ve psikoterapide son derece önemli rolü olan sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Özellikle depresyon durumunda benzeri görülen belirtiler gözlemlenmiş ve deneyin sonuçları depresyonu anlamada önemli kazanımlar sağlamıştır. Fakat burda bahsedeceğim yönü bu olgunun toplumsal yanıdır. **Overmier ve Seligmann**'ın deneysel ortamda ortaya çıkardığı ve adını, **'öğrenilmiş çaresizlik'** olarak koydukları bu fenomen eğer bir topluma uyarlanacak olursa bunun birinci adayı Türkiye halkıdır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 75 yılı aşkın tarihi krizler ve baskılar tarihidir. Bu halk, bu tarihte eşi benzeri görülmemiş, **"şoklar"** yaşamış, ilginç olanı ise her şokta köşesine çekilip inlemekten başka bir şey yapmamıştır. Tabii **"bu tarih"** bazılarının kafesine düğme koymayı da ihmal etmemiştir. Bu şanslı şahıslar, bu kriz dönemlerinde düğmelerine basıp rahat nefes almış, ortalık güllük gülistanlık deyip bir daha ki krize kadar düğmelerini sevip okşaya durmuştur. Bir de bunlara düğmeyi gördüğü halde, düğmeye basıp rahatlamak yerine kafesi kırıp atmak, içinden çıkmak isteyenleri ek-

Sayı: 88 / Eylül 2001 ● Ayda Bir Yayımlanır ● **İmtiyaz Sahibi:** Mehmet ÇAĞÇAĞ ● **Yayıncı:** LM Basın Yayın Ltd. Şti. ● **Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ ● **Yayın Koordinatörü:** Hatice MERYEM ● **Haber Merkezi:** Oylum GÖLBAŞI ● **Grafik Uygulama:** CEBO ● **Ahmet Abi:** Ahmet ERHAN ● **Dizgi:** Zuhal ● **Haberleşme:** Ali Ekber Uslu ● **Satış:** Cüneyt AYDIN ● **İşletme:** Orhan AÇAR ● **Müessese:** Ali YAVUZ ● **Bina Görevlisi:** Tamer KAAN ● **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ ● **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 118 **Fax:** 251 57 54 ● **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İst. ● **Baskı:** Ilıcak Matbaası ● **Dağıtım:** Bir-Yay ● **Reklam Rezervasyon:** Dilek Güneşer - 292 44 90 (3 Hat)

Aksamsefası

lemek gerekiyor ki, onlar o kafesten alınıp **"daha iyi kafeslere"** yerleştirilmiştir.

Son kriz, burdan görüldüğü kadarı ile anlatılabilecek gibi değil. Ortalıkta düğme kalmışa da benzemiyor. Düğmelilerin düğmeleri apolet gibi sökülüp alınmış ve onlar da düğmesizlerin kaderine terk edilmiştir. Düğmesizler ise, televizyonlarının önüne sinmiş inlemeye devam etmektedir. Şimdi kafestekiler ve bir de kafesin dışındakiler var sanırım oralarda.

Çaresizlik çare değil! Bu toplumu bu çaresizlikle yeni derin depresyonlar ve de onu izleyen manik nöbetleri bekliyor. Öyle ya, manik nöbetlerine de, depresyona da alıştık. Ama böyle derinini şimdilerde göreceğiz.

Artık sorunun düğme sorunu olmadığını, çözümün de oturup yerimizde inlemenin olmadığını gördük. Bilenler bilmeyenlere anlatsın!

Özgür Tamcan / Switzerland

İgrenç Rekabet: Üniversite

Bunu söylediğim zaman bana kimse inanmamıştı. Ben ki uzun zamandır bu sınavlara hazırlanmaktaydım (nelerden taviz vererek), son üç hafta benden böyle bir çıkış kimse beklemiyordu. Benim şu anda son derece stresli, yorucu bir dönem yaşadığımdan saçmaladığımı ve biraz dinlemem gerektiğini söyleyenler var. Yanılıyorlar! Ben asıl şimdi kendime geldim! Biz üniversite adayları igrenç bir rekabetin içindeyiz. Bunun farkındayım ve asla saçmalamıyorum!

Sınav maratonum öncelikle Kahramanmaraş puanlarıyla başlamıştı. Bu kısa sürede Eskişehir'e ulaştı. Sonradan tren İ.Ü. İngilizce İktisat' a vardı. Biraz daha çalışmayla A.Ü. İktisatı da garantiledim. Yalnız kendimi durduramadım, şimdi ki hedefim Marmara İngilizce İktisat'tı. Çalıştım ve onu da garantiledim. Marmara'nın bana yeteceğini zannediyordum, yanılmışım, daha ulaşmam gereken Boğaziçi vardı.

Hayır! Bu kadar yeter! Bu, insanın önüne bir ideal koyup, onun için çalışması değil. İnsanlar birbirleriyle yarıştırılıyorlar, bu düzenin rekabeti içine iyice batırılıyorlar. Ve bu rekabet üniversiteyi kazandıktan sonra da bitmeyecek, insan kendi yaşamında buna **"dur"** diyene kadar hep devam edecek. Şimdiyse ben kendime "dur" diyorum, ve ilan ediyorum: **ben üniversite sınavından çekiliyorum!**

İlkokulda beynimizi yıkadınız, ortaokul-lisede temelsiz, son derece ezberci bir öğretim verdiniz. Eğitim konusuysa gayet iyiydi, sanırım amaca ulaşıldı; **EĞİTİLDİK!** Şimdiyse lanet bir sınav yüzünden bize her şeyi bıraktırdınız. Kimimizin sporunu, kimimizin yazılarını, müziklerini... Bize çalışma yolunu göstererek bizi kendi **"hücremize"** koydunuz. Akşam ekonomik paket açıklanıyor ve bizim bunlarla değil, derslerimizle ilgilenmemiz gerektiğini söylediniz. Dışarda kıyamet kopuyor ve siz bizi bunlardan çekip alıyorsunuz. Bunları eleştirdik, kafamıza baltayla vurdunuz, yerlerde sürüklediniz, bulunduğumuz yerden kovdunuz. Bütün bunlara rağmen ben gene eleştirmeye devam ediyorum ve şu andaki imkanımla, hepinizi kınamakla yetiniyorum, şimdilik.

Tekrardan kitaplarıma, yazılarıma ve fotoğraflarıma dönüyorum. Dersleri lanet olsun diyerek bir kenara atıyorum ve mücadeleme devam ediyorum. **Daha okuyacağım bir sürü kitap, yazacağım bir sürü yazı, çekeceğim bir sürü fotoğraf ve daha dinlemem gereken bir sürü şarkı var. Dışarda kıyamet kopuyor ve ben artık derslerimle uğraşamayacak kadar meşgulüm.**

Gülden Kalafat / İstanbul

Tükenmiş Oyuncu

Hayata yirmi iki yaşımda yeniden başlama gücü bulmak istiyorum kendimde. Hayatımın durgun ve renksiz geçen ilk perdesinden sonra hareketli ve renkli ikinci perdesini yaşamak istiyorum. Hayatım kaç perde sürer ve bundan sonraki perdelerin seyri ne olur bilmiyorum. Belki ilk perdenin acemiliğini üzerimden atar, başarılı bir suflör deneyimli ve oyuncuyla oyuna devam ederim. Hareketsiz rollere alışmış bir oyuncu hareketli bir rolü nasıl oynar, soluksuz kalmaz mı, formdan düşmez mi, oyun arasında sedyeyle sahneden indirilmez mi, tek kişilik oyunlara alışmış bir oyuncu kalabalık bir kadroyla nasıl oynar, tanıdık yerlerde oynamaya alışmış bir oyuncu turneye çıktığında aynı performansı sergileyebilir mi? Ben basit, kötü bir oyuncuyum ezbere oynuyorum, hiçbir rolü içimde hissetmiyorum, kaprisli, yalnız ve öfkeli bir oyuncuyum, hata yapmadan duramayan, hataları da affetmeyen kendini bilmez, kibirli biriyim. Aslında bitmiş bir oyuncuyla yepyeni bir oyuna hazırlanıyorum. Herkes altından kalkamayacağımı söylüyor. Eski sarhoş bir oyuncuyu hayata döndürebilmek için ona rol veren ve bu nedenle eleştirilen bir yönetmen gibi hissediyorum kendimi. Maalesef gazinoda şarkıcı gelmediği için fakir temizlikçi kızı sahneye çıkaran gazino patronunun şansı yok bende. Tutuklanabilir, gülünç duruma düşebilirim. Fakir temizlikçi kız kadar cesaretli ve şanslı değilim.

Böyle mi hazırlayacağım kendimi yeni bir oyuna? Sarhoş ve tükenmiş bir oyuncu yeni bir rol aldığında kendine çekidüzen verir ayna karşısına geçip: **"Başaracaksın, onların bitti dedikleri kişinin kim olduğunu göstereceksin onlara. Yeniyetmelerin seninle dalga geçmelerine izin vermeyeceksin. Herkes önünde eğilecek. Sahiden büyükmüşsün diyecek"** der. Ama nedense oyuncunun yaptığı bütün hazırlıklar onu yeniyetmelerin önünde küçük düşmekten kurtaramaz. Çünkü oyuncunun her şeyi eskimiştir artık. Oyun stili, giysileri... Çünkü oyuncunun seyirci olduğu zaman içinde her şey değişmiştir. Oyunun kuralları, oyuncular, hatta cesaret verici sözler bile... Oyuncu elinden geleni yapar, ama maskara olmaktan kurtulamaz, bir zamanlar büyük olduğunu, ama artık büyük ve küçük kavramlarının değiştiğini anlayıp sarhoş hayatına geri döner, artık daha sarhoştur öncekinden.

Ne bu şimdi? Ne güzel mantık yürütüyoruz böyle. İyiden kötüye, kötüden iyiye doğru. Söylediklerimizin hangisine inanacağımı şaşırıyorum, aynı senaryonun birden fazla sonu var. İstediğimiz sonu beğenip yerleştiriyoruz oyunun sonuna. Gidiş aynı ama sonuçlar farklı.

Sarhoş ve bitmiş bir oyuncunun birden fazla sonu var:

1- Kim olduğunu gösterip, herkese büyük bir ders verebilir. Sonra isterse köşesine çekilebilir, kendini ispatlamıştır, hem kendine hem başkalarına (mutlu son).

2- Daha sarhoş ve daha bitmiş olarak köşesine dönebilir ve orada kendini sessizce öldürebilir (acı son).

3- Ortaya çıkıp bağırıp çağırabilir, hayatının kötü olmasından başkalarını sorumlu tutup, ortalıkta kendini öldürmeye kalkabilir (acımtırak son).

4- Ağlayıp özleyerek, aynada kendisine bakmayıp zavallılaşarak hâlâ onlara ne kadar büyük olduğunu söyleyebilir (en küçültücü son).

5- "Senin için bitti o eskidendi yerine dön." diye azarlanabilir, yuhalanabilir (en küçültücü son).

Peki ne yapacak bu oyuncu, hangi sonunu oynayacak hayatının? Kaç perdelik hayat, bir sonu olmadan bitemez ya. Bir son yakıştırmalı kendine. Hem bu son olmaz da yeni bir perde olabilir, bunu biraz da son diye görülen şeyin kendisi belirlemeyecek mi? Öyle veya böyle eski oyuncu köşesinde daha fazla büzülemez, bir zamanlar oyuncu olmanın hatırına harekete geçip bir şeyler yapmak zorunda.

Not: 21.09.99 tarihinde yeni bir hayata başlamanın arefesinde yazıldı bu yazı. Bütün bu karışıklığın sebebi şaşkınlık sadece. Peki ne oldu sonra diyeceksiniz. Yeni bir şeylere başlandı, oyuncu yeni bir hayatı seçti. Sonuna gelince... O da ayrı bir yazının konusu. Görüşmek üzere.

N. Kartal / İstanbul

Nuri Kurtcebe, destanı çizgiyle tercüme etmeye kalkmamış. Şiirdeki muhteşem görselliğe kapılıp savaşa ve destana kendini adamış. Yoksa ünlü bir çizerin para pul demeden, hastalık sağlık demeden, yıllarını nokta-nokta, çizgi-çizgi bir destan romana kendini adaması başka türlü nasıl izah edilebilir ki... Ayrıca, çok iyi bir müzikçi olan Nuri Kurtcebe, destandaki müthiş senfonik müziği de yakalamış ve çizgilerine aktarabilmiş.

En eski sanatlardan olan şiirin en yeni sanat olan çizgi romanla böylesine can kardeş gibi sarmaş dolaş olabilmesi beni hem çok sevindirdi hem çok şaşırttı. Bugüne kadar başka bir örneğini görmüş değilim.

Otuz yıl önce beraber çalıştığım ve oğullarımdan biri saydığım Nuri Kurtcebe'nin bu eserinin minik bir köşesinde belki benim de minik bir payım vardır umuduyla böbürlendim.

OĞUZ ARAL

nazım hikmet
kuvayi milliye
nuri kurtcebe

nazım hikmet kuvayi milliye nuri kurtcebe

LeMan YAYINLARI

Biraz Oksijen

KEMAL SİYAHHAN

Var ile yok... "El değiştirme"... Kısacası iki pabuç; hayatın akışına ciddi manada bir kesit vurmuştu. Belki de elinde olmadan onu uçuran yaşamın arzularıydı. Sonrası uzunca bekleyiş.

AZAT

Bir daha sakın dönmeyin

PEKİ OLUR

Akrabalardan soran olmadı. Borç harç bunca dayanabildik.

Son muhtasarı verdiniz mi? Muhasebeciye söyle kapatma işlemine başlasın.

Bozuldu anam bozuldu. Tekin sayılmaz buralar!

Kürenin gürültüsü, Varlığımın ızdırabı, Vur yüreğime vur, Yıka benliğimi bedenimi.

Ey ummanına yandığımın balıkları, bekleyin yüreğimin sürüklediği bedenim misafir geliyor. Kınalar yakılsın, davullar vursun... HEEYYYOOO....

Akşamsefası